

Π	Ε	Ρ	Ι	Ε	Χ	Ο	Μ	Ε	Ν	Α
Πού βρίσκεται η ρωσική έπιστήμη									«Fortune»	11
Η αληθινή μορφή του Χριστού									T. Bailey Aldrich	19
Μάρτζορι Ντόου (διήγημα)									Clude Stanush	25
Τα φάρμακα θα νικήσουν τον καρκίνο;									Richard Armour	36
Για όλα φταίει η Εύα									Reiner Maria Rilke	40
Τα χέρια του καλού Θεού										44
Το τετρασέλιδο του χιούμορ (Σκίτσα των Berenstein)									N. Μάτσας	49
Ματιές στον Φώκνερ										53
Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες										57
Είστε θύμα των ακτίνων «θήτα»;										62
Η έπιστήμη στην υπηρεσία του ανθρώπου									Joseph Allain	64
Αν η Τζοκόντα μιλούσε...									Frank Feldman	65
Δίχως φτερά										72
Κάτοικοι των βυθών									Utin Gui	78
Βιρμανία, η χώρα όπου λατρεύεται ο Βούδδας									J. G. Dumond	81
Κάρλ Γιούνγκ και ο κόσμος των ονείρων									Art. Bukwald	84
Η αλήθεια για την Βουδαπέστη									Charlotte Rix	90
Αρώματα, χθές και σήμερα									Jean Prothières	92
Η λατρεία των δέντρων									M. Ray	96
Ποτέ πια κουρασμένος.									T. Πηλειδής	98
Λατινική Αμερική.									A. Roy	102
Τί λένε τ' άστρα									P. Σ.	102
Αστέρια που μεσουρανούν									N. M.	111
Υστερόγραφο του μηνός										119

« Βικτόρια » : Η τελευταία συνέχεια του μυθιστορήματος
και ένα αυτότελες διήγημα του Κνούντ Χάμσουν.

Σταυρόλεξο σελ. 7. Για να περνά η ώρα σ. 35. Ποιός θα βρή τα περισσό-
τερα σελ. 71. Του κόσμου τα παράξενα σ. 80. Έδω κι εκεί σελ. 95. Τι
έννοείτε όταν λέτε σ. 111. Φλυαρίες σ. 118. Σκάκι σ. 122.

Το έξωφύλλο μας : Ακριτικός σταθμός των ελληνικών συνόρων.

Απαγορεύεται η άναδημοσίευσις άρθρων και εικόνων τής « Έκλογής »
χωρίς την άδεια των συγγραφέων και των εκδοτών.

« Έκλογή »

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Δ/ντής Τυπογραφείου : ΝΙΚ. ΚΟΝΤΟΡΟΣ, Παπαδιαμαντοπούλου 44

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 57-081

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ :

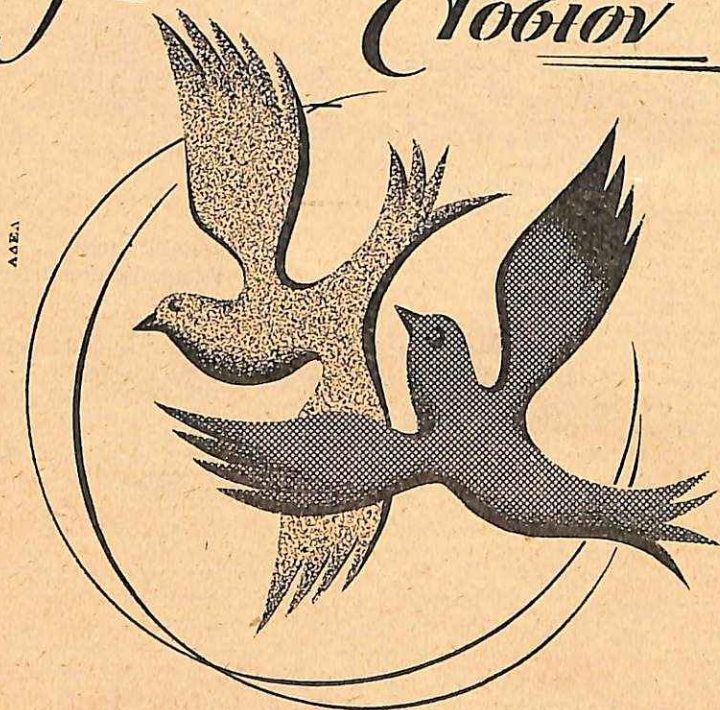
Έσωτ. Έτησ. 96

Έξωτ. Έτησ. \$ 4.50

Έσωτ. Έξάμ. 48

Έξωτ. Έτησ. £ 1.60

Κοιτώντες Δοβιόν

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

Π. Α. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΩΝΙΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ - ΠΑΤΗΣΙΩΝ

Ι. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΝΑΡΗ 20 - ΤΗΛ. 613.051

12/15

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ

Άγ. Κωνσταντίνου

Τηλ.: 58.242

« Βασιλεύς Δὴρ »

τοῦ Σαίξπηρ

Μετάφρασις : Β. Ρώτα

Σκηνοθεσία : Α. Μινωτή.

Σκηνογραφίες : Κλ. Κλώνη.

Κοστούμια : Άντ. Φωκά.

Παίζουν : Ε. Ζαφειρίου, Κ. Παναγιώτου, Τζέννη Καρέζη, Α. Μινωτή, Β. Διαμαντόπουλος, Ν. Παρασκευάς, Β. Πάλλης, Σ. Βόκοβιτς, Ν. Τζόγιας, Ν. Καζής, Δ. Βεάκης, Α. Δεληγιάννης, Ι. Άποστολίδης, Β. Κανάκης, Φ. Άνδρεακόπουλος.

Ώρες ἐνάρξεως 5.30' καὶ 8.30' μ.μ.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΕΧΝΗΣ

Κάτωθι κινηματογράφου

« ΟΡΦΕΥΣ »

« Ο κύκλος με την κινωλία »

Μπέρτολτ Μπρέχτ

Μετάφρασις : Όδ. Έλύτη.

Σκηνοθεσία : Κ. Κούν.

Σκηνογραφίες - Κοστούμια : Γ. Βακαλό.

Μουσική : Μ. Χατζιδάκι.

Παίζουν : Άναστ. Πανταζοπούλου, Νέλλη Άγγελίδου, Τάνια Σαββοπούλου, Βέρα Ζαβιτσάνου, Μαρία Κωσταντάρου, Ρίτα Μουσούρη, Τασσώ Καββαδία, Κώστας Μπάκας, Γιώργος Λαζάνης, Νίκος Μπιρμπίλης, Μηνάς Χρηστίδης, Δημ. Μπάλλας, Σπύρος Κωνσταντόπουλος, Θεόδωρος Κατσαδράμης καὶ ἄλλοι.

ΜΟΥΣΟΥΡΗ

Πλατ. Άγ. Γεωργίου Καρύτση

Τηλ.: 27.248

«Τὸ ἡμερολόγιο τῆς Ἄννας Φράνκ»

Γκούντριτς καὶ Χάκετ

Μετάφρασις : Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνοθεσία : Κώστα Μουσούρη.

Σκηνογραφίες : Μάριου Άγγελόπουλου.

Παίζουν : Άντ. Βαλάκου, Βάσω Μεταξά, Τζέννη Ρουσάα, Μαργαρίτα Λαμπρινού, Σούλα Άθανασίου, Κώστας Μουσούρης, Διονύσιος Παπαγιαννόπουλος, Γιώργος Λευτεριώτης, Σταῦρος Ξενίδης, Δημήτρης Χατζημάρκος.

Ώρες ἐνάρξεως 6.30' καὶ 9.30' μ.μ.

INTEAA

Πανεπιστημίου 46

Τηλ.: 614.596

« Ἡ Θεατρίνα »

τοῦ Σώμερσετ Μάιμ

Μετάφρασις - Σκηνοθεσία : Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνογραφίες : Γ. Άνεμογιάννη.

Παίζουν : Κατερίνα, Θ. Ίωαννίδου, Α. Βουγιουκλάκη, Π. Σαντοριναίου, Α. Κωνσταντάρας, Τ. Φαρμάκης, Η. Σταματίου, Γ. Βρασιβανόπουλος, Δ. Κουκίης, Χ. Κατσούλης, Σπ. Όλύμπος.

Ώρες ἐνάρξεως 6.30' καὶ 9.30' μ.μ.

KENTPIKON

Πλατ. Κολοκοτρώνη

Τηλ.: 21.559

ΖιζήΘεατρική διασκευή 'Ανίτας Λούς από
τὸ ἔργο τῆς Κολέτ

Σκηνοθεσία : Μ. Κακογιάννη.

Σκηνογραφίες - Κοστούμια : Γ. Στε-
φανέλλη.Παίζουν : 'Ελλη Λαμπέτη, Μιράντα,
Μαίρη Λαλοπούλου, 'Αννα Παϊτατζή,
Δημήτρης Χόρν, Ζ. Τσάπελης, Δ.
Ζέζας.

'Ωρες ἐνάρξεως 6.30' καὶ 9.30' μ.μ.

ΑΘΗΝΩΝ

Γιάν Σμάτς 10

Τηλ.: 35.524

«Εὐτυχῶς τρελλάθηκα»

Κωμωδία

Γ. Ρούσου

Σκηνοθεσία : Β. Λογοθετίδη.

Σκηνογραφίες : Μαρ. 'Αραβαντινοῦ.

Παίζουν : 'Ιλια Λυβικοῦ, Σμάρω Στε-
φανίδου, Νάντια Χωραφᾶ, Βασίλης
Λογοθετίδης, Εὐάγγ. Πρωτοπαππᾶς,
Θ. Τζερεράλης, Β. 'Ανδρεόπουλος, Μ.
Παπαδάκης.

'Ωρες ἐνάρξεως 6.45' καὶ 9.45' μ.μ.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48

Τηλ.: 614.592

«Ρένβιεμ σὲ μιὰ Μοναχὴ»

τοῦ Οὐίλλιαμ Φῶκνερ

Σκηνοθεσία : Δημ. Μυράτ.

Παίζουν : Βούλα Ζουμπουλάκη,

Δ. Μυράτ, Χ. Τσαγανέας, Γ. 'Αργύ-
ρης, Στ. Ληναῖος, 'Ανδρ. Μπάρκου-
λης, Γ. Νέζος.

'Ωρες ἐνάρξεως 6 καὶ 9.30' μ.μ.

ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ

Πατησίων καὶ Καποδιστρίου

Τηλ.: 55.262

«'Ο Φανούρης καὶ τὸ σό'ι του»

τῶν Σακελλάρου - Γιαννακοπούλου

Σκηνοθεσία : Π. Κατσέλη.

Σκηνογραφίες : Γ. 'Ανεμογιάννη.

Παίζουν : 'Ελένη Χατζηαργύρη,
Νίτσα Τσαγανέα, Μαρίκα Κρεββατᾶ,
Μπέμπα 'Ασημακοπούλου, Λαυρέν-
της Διανέλλος, Θυμάρης, Περ. Χρι-
στοφορίδης.

'Ωρες ἐνάρξεως 6.45' καὶ 9.45' μ.μ.

ΚΥΒΕΛΗΣ

Πλατ. Συντάγματος

Τηλ.: 34.491

«Θωμᾶς "Εντισον»

τοῦ Δημητρίου Μπουρούνη

Παίζουν : Δ. Ρόη, Σαπφῶ Νοτα-
ρᾶ, Εὐγ. Περιορῆ, Μ. 'Αθανασίου,
Γ. Ρόης, Γιάννης Βογιατζῆς, Μ.
Πρωτοπαππᾶς, 'Αλ. Κουρῆς, 'Αρτ.
Μάτσας, Ν. Πιλάβιος.

'Ωρες ἐνάρξεως 6 καὶ 9.30' μ.μ.

**ΜΙΑ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΜΙΣ**Σφυρηλατήστε τὴν πρόοδό σας
κερδίστε προαγωγές, εἰδικές
ἀποστολές, ἐξασφαλίστε μιὰ
καλλίτερη θέσι στὴ ζωὴ, μέ-
τὴν ἱκανότητά σας νὰ μιλάτε
μιὰ ξένη γλῶσσα.**ΜΑΘΕΤΕ ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
γρήγορα, εὐκόλα, τέλεια, μέ
LINGUAPHONE**Τὸ παγκοσμίου φήμης σύστημα Linguaphone
φέρνει ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΑΣ τὴ φωνὴ διασῆμων ξένων
Καθηγητῶν. Μαθαίνετε τὴν καινούργια γλῶσσα
ΑΚΟΥΟΝΤΑΣ. Εἶναι καταπληκτικὰ ἀπλὸ. Γι' αὐτὸ,
κάθε χρόνο χιλιάδες ἄτομα σ' ὅλο τὸν Κόσμο
μαθαίνουν ξένες γλῶσσες μέ τὸ Linguaphone.Σπουδὴ στὸ σπίτι. Σειρές σὲ 34 γλῶσσες.
'Επισκεφθῆτε μας ἢ στείλτε τὸ κατωτέρω
δελτίον γιὰ νὰ λάβετε ἓνα 16σέλιδο τεῦ-
χος δωρεάν.**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ LINGUAPHONE**

Πανεπιστημίου 10 - ΑΘΗΝΑΣ

Παρακαλῶ στείλτε μου χωρὶς ὑποχρέωσιν μου τὸ 'Αναλυ-
τικὸ Τεῦχος σας. 'Εσωκλείστω δρχ 3 σὲ γραμματόσημα γιὰ
ἐξόδα. 'Η γλῶσσα πού μέ ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ

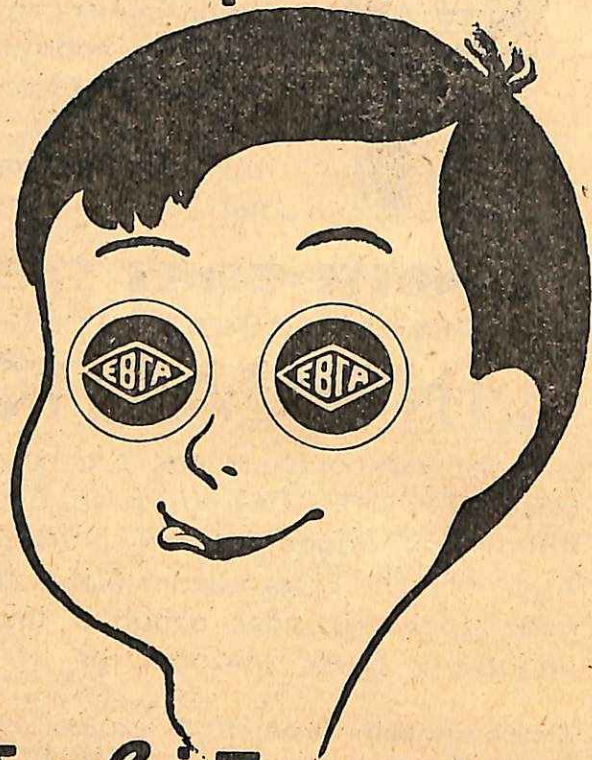
'Ονομα

'Επάγγελμα

Διεύθυνσις

Οι έπιθυμίες

"ΑΛΕΚΤΩΡ."

**διαβάζονται
στα μάτια**

ΣΟΚΟΛΑΤΑ - ΚΑΚΑΟ - ΠΑΓΩΤΑ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1. Στρατηγός της Έπαναστάσεως του 1821 του οποίου το όνομα φέρει μία Αθηναϊκή συνοικία.
2. Αυτοί είναι συνήθως και δημοσιογράφοι.
3. Τέτοια ρούχα δεν τὰ δέχεται καμιά γυναίκα (ξεν.). — Ποταμός και νομός της Νορμανδίας.
4. Αρχαίον ρήμα σημαίνει χωρίζω, έξ ου και ή λέξις γεωδαισία. — Έπαινοι (αίτ.).
5. Τέχνη... λατινική. — Διάσημος κωμικός της δόνης, ενάρθρως.
6. Έκατον είκοσι. — Ακόμη. — Όλυμπία θεά (αίτ.).
7. Είς μίαν εύρωπαϊκήν γλώσσαν. — Δοτ. προσ. αντωνυμίας.
8. Πόλις της Κυανής Ακτής, όπως την λέγουν οι Γάλλοι. — Είναι ό ξένος ως πρὸς ένα επάγγελμα...
9. Πρόθεσις. — Πνευστόν όργανον τών Κινέζων όμοιάζον με την σύριγγα του Πανός. — Μόριον της δημοτικής (άντιστρ.).
10. Σιχαμερά (έπιρρ.). — Γεμίζει τό όπλον (δημ.).
11. Αυτά είχαν για έμβλημα την νεκροκεφαλήν. — Έθνικός ήρωσ τών Πολωνών.
12. Έποβάλλεται δικαστικώς. — Αρχαίσιτι πρόθεσις.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1. Όπωροφόρον δένδρον (γεν.).
2. Περιοχή τών αιώνιων πάγων (γεν.).
3. Κοινώς ως χτένι γνωστόν μαλάκιον. — Παραινετικόν.
4. Γάλλος συνθέτης και συγγραφεύς

- έκ Ντιζόν (1683 - 1764). — Πρώτον συνθετικόν πολλών Αίγυπτιακών έφημερίδων. — Μία Δωδεκάνησος, ενάρθρως (άντιστρ.).
5. Πρόθεσις. — Σύνδεσμος. — Σημείον αριθμητικής πράξεως.
 6. Τό κάνει συχνά ό προσευχόμενος. — Προσ. αντωνυμία.
 7. Δενδρόβιον ζών. — Σύμβολον του Άσκληπιού.
 8. Έτέρα όνομασία του φυτού άμμόφιλον. — Μία τών Κυκλάδων, άντιστρ. (γεν.).
 9. Του Νικελίου σύμβολον. — Αρχικά όμοσπονδίας φιλάθλων (άντι-

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Μ	Α	Κ	Ρ	Υ	Γ	Ι	Α	Ν	Ν	Η	Σ
2	Α	Ν	Τ	Α	Π	Ο	Κ	Ρ	Ι	Τ	Α	Ι
3	Ν	Τ	Ε	Μ	Ο	Ν	Τ	Ε				
4	Δ	Α	Υ			Α	Ι	Ν	Ο	Υ	Ζ	
5	Α	Ρ	Σ	Θ	Τ		Α					
6	Ρ	Κ		Ε	Τ	Α		Π				
7	Ι	Τ	Α	Λ	Ι	Σ	Τ	Ι		Ο	Ι	
8	Ν	Ι	Σ		Τ							
9	Ε	Κ		Σ	Ι	Α	Ο					
10	Α	Η	Θ	Ρ	Ε		Φ	Υ		Κ		
11	Σ	Σ		Κ	Ο	Σ	Ι	Ο		Κ		
12				Μ	Η	Ν	Υ	Σ	Ι	Σ	Ε	Ζ

- στρόφως). — Τό θηλυκόν του είναι σημείον στίξεως.
10. Φοριούνται από φουστανελλοφόρους (τουρκ.).
 11. Η άδελφή της περιβόητου Κλεοπάτρας, ενάρθρως. — Είναι έκτός νόμου...
 12. Αμάρτημα... άγγλικόν. — Υπήρξε διδάσκαλος του Δημοσθένους.
- (Λύσις στη σελίδα 127)

ΑΚΡΟΠΟΛ

Ίπποκράτους 9

Τηλ.: 614.481

«Αλήθειες και ψευτιές»

Επιθεώρησης τής τριάδος

Άσημακοπούλου - Στυροπούλου - Παπαδούκα.

Σκηνοθεσία: Π. Κατσέλη.

Σκηνογραφίες-Κουστούμια: Γ. Άνε-μογιάννη.

Μουσική: Βέλλα - Ίακωβίδη.

Χορογραφίες: Μ. Καστρινού.

Παίζουν: Μπελίντα, Ρένα Βλαχοπούλου, Σπεράντζα Βρανά, Γεωργία Βασιλειάδου, Ζωή Φυτούση, Ρένα Στρατηγού, Έλση Ρίζου, Ο. Μακρή, Β. Αύλωνίτης, Γ. Γκιωνάκης, Ν. Ρίζος, Ι. Σύλβας, Γ. Θέρμης και το χορευτικό ζευγάρι Ζώκα - Καστρινού.

Ώρες έναρξεως 6 μ.μ. και 9 μ.μ.

ΔΙΑΝΑ

Ίπποκράτους 7

Τηλ. 614.454

«Πρώτη νύκτα γάμου»Μουσική κωμωδία
του Μάνου Φιλιππίδη

σύμπραξις Νανᾶς Σκιαδᾶ και Μ. Κωνσταντίνου, του τενόρου Π. Σάμη, τής Λένας Παμέλας και τής χορεύτριας Άννας Πετρόβα.

Μουσική: Μ. Θεοφανίδη.

Σκηνοθεσία: Γ. Θεοδοσιάδη.

Χορογραφίες: Α. Γαβριηλίδη.

Παίζουν: Πόπη Άλβα, Σ. Βερόνη, Άν. Μαντζουράνη, Κ. Κοντοπούλου, Κ. Δούκας, Τ. Μηλιάδης, Τ. Χριστοφορίδης, Γ. Τερζάκης.

Ώρες έναρξεως 6.30' και 9.30' μ.μ.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ**GALERIE ΖΥΓΟΣ**

Μεγάλη αίθουσα

21 Μαρτ. - 10' Απρ. Γιώργος Βακαλό, ζωγραφική.

13' Απρ. - 28' Απρ. Timothy Hennessy, Άμερικανός ζωγράφος διαμένων στη Βενετία.

29' Απρ. - 19 Μαΐου. Σπύρος Βασιλείου, ζωγραφική.

21 Μαΐου - 10' Ιουν. Καλλιτεχν. Σωματείο Έλληνιδων.

Μικρή αίθουσα

7 - 27' Απρ. Σαπφώ Κυριάκη, ζωγραφική.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Την Πέμπτη, 4η Άπριλίου, ώρα 7.30' μ.μ., στην αίθουσα τών Συλλόγων Υπαλλήλων Τραπέζης Ελλάδος (Σίνα 16) διάλεξις του διευθυντού του Όμιλου Άρχαίας Τραγωδίας κ. Κωστή Λειβαδέα, με θέμα «Οί χορηγοί στο Θέατρο».

ΕΙΝΑΙ ΤΟΣΟ ΩΡΑΙΟ ΚΑΙ ΕΥΚΟΛΟ ΝΑ ΜΑΘΕΤΕ ΚΑΙ ΣΕΙΣ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΖΕΤΕ

και να σκισάρετε, μέσα σε λίγους μήνες, ή και να ζωγραφίζετε, όπως οι χιλιάδες μαθηταί μας, με σπουδή στο σπίτι σας, στις ελεύθερες ώρες σας, όπου και αν μένετε, με τη διαρκή επίβλεψη ενός εκλεκτού και ειδικευμένου καλλιτέχνη. Και χάρις στο μοναδικό και βαθιά μελετημένο Σύστημα Α.Β.Σ., όποια και αν είναι ή ηλικία σας, γρήγορα θα πετύχετε αποτελέσματα εκπληκτικά, έστω και αν ποτέ ως τώρα δεν δοκιμάσατε να σχεδιάσετε.

Σκίτσα και σχέδια μαθητών μας εκτελεσμένα εν τού φυσικού έπειτα από σύντομη σπουδή.

ΣΠΟΥΔΑΖΕΤΕ ΟΠΩΣ ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ ΜΑΣ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ

Τὰ ίδια τεύχη διδασκαλίας, άριστοτεχνικά προσαρμοσμένα στα Έλληνικά, τὸ ίδιο Σύστημα παρακολουθήσεως τής εργασίας και καθοδήγησεως του μαθητού από τον καθηγητή, αδιάφορο αν μένετε στην προγρήγορα θα έπαρξια και αποτελέσματα του Κεντρικού Ίδρυματος Α.Β.Σ. και τὰ πιδ θερμά συγχαρητήρια του Σύστημα Α.Β.Σ. και σεις και του Παρισιού. Επωφεληθήτε από τὸ Σύστημα Α.Β.Σ. και σεις και γρήγορα θα συγχαρήτε τον εαυτό σας για τὴν απόφασί σας αυτή.

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΕΥΧΟΣ ΔΩΡΕΑΝ

εικονογραφημένο με έργα μαθητών μας και με κάθε πληροφορία για τὸ Σύστημα Α.Β.Σ., στέλνοντάς μας συμπληρωμένο ευνάγνωστα τὸ παραπλεύρως δελετίο. Άν μένετε στα Άθήνας, μπορείτε και να μάς επισκεφθήτε αυτοπροσώπως.

ΣΧΟΛΗΝ Α.Β.Σ. Πανεπιστημίου 10 Αθῆνας

Παρακαλώ να μου αποσταλή, χωρίς υποχρέωσί μου, τὸ εικονογραφημένο Τεύχος σας (εσωκλειστος δρχ. 3 σε γραμματόσημα δι' έξοδα).

— Ενδιαφέρομαι για τὸ Σύστημα Α.Β.Σ. για μεγάλους.
— Ενδιαφέρομαι για τὸ Σύστημα για παιδιά 8 - 13 ετών.
(Σβήνετε τὴν περίπτωση που δεν σας ενδιαφέρει).

ΟΝΟΜΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Τράμμα

Δέν έχω ένα φύλλο απ' τὰ παλιὰ πράσινα δέντρα.

Σου γράφω τὴ λύπη μου σ' αὐτὸ τὸ χαρτί·
τόσο ἀλαφριά πὺν νὰ στὴ φέρει ὁ ἄνεμος,
τόσο καλὴ καὶ τρυφερὴ πὺν νὰ μὴ παραξενευτεῖ ὁ ἥλιος·
ἐγγενικὴ σὰν τὴ σιωπὴ πὺν περπατεῖ στὸ χορτάρι
τὴ νύχτα· ἀπλὴ καὶ καθαρὴ σὰν τὸ νεράκι πὺν τρέχει
καὶ δὲ μαντεύεις πὺς τὸ γέννησεν ἡ χτεσινὴ καταιγίδα.

Πολλοὶ σκοτώθηκαν. Πολλοὶ ζοῦμε. Ὅλοι μας εἴμαστε
λαβωμένοι. Εἶναι βαρὺς ἀπὸ τὸν πόνο ὁ κόσμος.

Μὲ τὴ σιωπὴ τῆς θάλασσας θὰ λάβεις τὴ λύπη μου.
Σου στέλνω αὐτὸ τὸ αἰώνιο μου Μὴ μὲ λησμόνει! Εἶναι ἓνα
φῶς διπλωμένο ἀνάμεσα σ' ἓνα μικρὸ συννεφάκι.
Σου στέλνω αὐτὸ τὸ ἀρνάκι, μιὰ κ' εἶσαι κοντὰ στὸ θεό,
νὰ τ' ὀδηγήσεις σ' ἓνα πράσινο κῆπο του.
Σου στέλνω αὐτὸ τὸ βρέφος μὲ τὸ τσακισμένο ποδαράκι.
Ἀνέβασέ το στὸ παράθυρο μὲ τὸν αὐγερινό,
κοντὰ στὸν κόσμο, κοντὰ στὸ ὄνειρο,
κοντὰ στὴν καλοσύνη σου, πὺν εἶναι ξεστῆ σὰ μιὰ ἀνάσα μητέρας,
κοντὰ στὸ τζάκι πὺν ὀνειρεύεσαι μὲ τὸ χέρι στὸ μέτωπο
τὴν εὐτυχία τοῦ πεινασμένου, τοῦ σιτρατιώτη, τοῦ ἄρρωστου.
Βάλτο κοντὰ στὴν πράσινη σημαία. Κοντὰ στὸ κόκκινο
ἄλογο. Στὴ μητέρα σου πλάι, πὺν τριγυρισμένη
ἀπ' τοῦ Γενάρη τοὺς σπουργίτες, γνέθει τὴν ἐλπίδα.
Βάλτο κοντὰ στὸ στεναγμὸ τῆς φιλίας. Κοντὰ - κοντά.
Βάλτο νὰ κάτσει, κι ἄνοιχτον σὰν ἓνα γέλιο τὸ παράθυρο
νὰ ἰδεῖ τὸν κόσμο.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου

36 ἐπιστήμονες, Ἀγγλοὶ καὶ Ἀμερικανοί, πὺν ἐπι-
σκέφθηκαν τελευταῖα τὴ Ρωσία,
ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΥΝ:

ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Η ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ὁ μῦθος καὶ τὸ μυστήριο δὲν μᾶς ἐπέτρεπαν ὡς
τώρα νὰ ἐκτιμήσουμε σωστὰ ἓνα ὁλόκληρο κόσμο.

Ἡ σοβιετικὴ ἐπιστὴμη εἶναι καλὴ, σὲ ὀρισμένους τομεῖς πολὺ καλὴ, σὲ μερικοὺς ἀξιόλογοι, σὲ ἄλλους μέτρια καὶ πάντα μὲ τάσεις νὰ γίνῃ καλύτερη. Ὅταν ὑπάρχῃ μιὰ χώρα μὲ 200 κάπου ἑκατομμύρια κατοίκους, μὲ σημαντικὴ ἐπιστημονικὴ παράδοσι, μὲ εὐρὺ βασικὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα, μὲ κίνητρα καὶ παρωθήσεις πὺν φέρνουν τὴν διανοητικὴ ἀφρόκρεμα τῶν νέων στὴν περιοχὴ τῆς ἐπιστήμης καὶ ὅταν ὑπάρχῃ μιὰ ἐποχὴ ὅπου ὁλόκληρος ὁ κόσμος πραγματοποιεῖ ἐπιστημονικὰ θαύματα, θὰ ἦταν παράξενο ἂν ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία δὲν συμμεριζόταν αὐτὴ τὴν πρόοδο. Γενικὰ τὰ ἐπιτεύγματα καὶ οἱ δυνατότητες τῆς σοβιετικῆς ἐπιστήμης εἶναι βέβαια σὲ ἐπίπεδο κατώτερο ἀπὸ ὀρισμένων δυτικῶν χωρῶν, ἀλλὰ ὄχι τόσο κάτω ὅσο μερικοὶ νομίζουν (ἢ ἐλπίζουν).

Οἱ ἐξέχοντες μαθηματικοὶ τῆς Ρωσίας, καθὼς καὶ οἱ καθαροὶ φυσικοὶ εἶναι ἐξίσου δημιουργικοὶ καὶ βαθεῖς ὅσο καὶ οἱ καλῶτεροι τῆς Δύσεως. Οἱ Σοβιετικοὶ χημικοὶ περιορίζονται περισσότερο σὲ πρακτικὰ προβλήματα παραγωγῆς, ἀλλὰ εἶναι καλὰ καταρτισμένοι καὶ ἐφευρετικοί. Οἱ Σοβιετικοὶ βιολόγοι, ἀφοῦ πέρασαν ἀπὸ

μιὰ δύσκολη περίοδο πολιτικῶν ἐνοχλήσεων, ἀρχίζουν πάλι νὰ κάνουν παραγωγικὴ δουλειά. Οἱ Σοβιετικοὶ γιαιτροὶ ἐρευνῶνται ἀσχολοῦνται κυρίως μὲ προβλήματα πὺν ἡ Δύσι τὰ ἔλυσε πρὶν ἀπὸ μιὰ γενεά. Οἱ Σοβιετικοὶ ἀστρονόμοι ἐργάζονται σὲ μικρὴ κλίμακα καὶ ἡ δουλειὰ τῶν περισσοτέρων Σοβιετικῶν μηχανικῶν δὲν εἶναι τίποτα περισσότερο ἀπὸ « ἱκανοποιητικὴ », σύμφωνα μὲ τὰ δυτικὰ κριτήρια.

Ὅσο ὑπάρχει ἓνα κενό. Ἐνῶ στὸν καθαρὰ θεωρητικὸν τομεῖα οἱ Σοβιετικοὶ ἐπιστήμονες εἶναι τόσο καλοὶ ὅσο καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν καὶ μάλιστα ἡ σοβιετικὴ ἐπιστὴμη κυριαρχεῖται ἀπὸ ἓνα ἔντονα θεωρητικὸ χαρακτηριστῆρα, στοὺς λιγώτερο θεωρητικούς τομεῖς τῆς ἐπιστήμης ἡ ποιότητα πέφτει ἀπότομα. Ἡ πειραματικὴ ἐργασία δὲν εἶναι τόσο ἀνεπτυγμένη καὶ ἀκόμη καὶ οἱ μηχανικοὶ προτιμοῦν συχνὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς ἀπὸ τὰ πειράματα. Οἱ ἄνδρες καὶ οἱ γυναῖκες πὺν κάνουν ἐρευνες γιὰ τὴ βιομηχανία καὶ τὴ γεωργία πιέζονται νὰ ἀποδώσουν ἀμέσως πρακτικὰ ἀποτελέσματα. Ἔτσι, ἡ ἀπόστασι πὺν ὑπάρχει ἀνάμεσα στὴν θεωρητικὴ ἐργασία καὶ

στήν ποιότητα της εργασίας του «έπιστημονικού» προσωπικού είναι πολύ μεγαλύτερη στη Ρωσία παρά στις δυτικές χώρες.

Σε μιὰ ίσως μόνο βιομηχανία οι μηχανικοί μετατρέπουν τις τελευταίες επιστημονικές γνώσεις σε μηχανές. Στην αεροναυτική. Αντίθετα ή «αυτοκίνητη» βιομηχανία χρησιμοποιεί ξεπερασμένα εργαλεία και μεθόδους για να παράγει αυτοκίνητα που βρίσκονται πολύ πιο πίσω από τα αμερικανικά μοντέλα. Και ενώ πριν από είκοσι χρόνια οι Ρώσοι έφτιαχναν πρωτότυπα σχέδια για μηχανές ντήζελ, μετά τον πόλεμο, για κάποια άγνωστη αίτια, παράτησαν τις ιδέες τους και άρχισαν να παράγουν ένα μοντέλο της Τζένεραλ Μότορς. Παράλληλα, τα καλύτερα σοβιετικά ιδρύματα επιστημονικών έρευνών, καλά εξοπλισμένα με άριστα ηλεκτρονικά και όπτικά όργανα και συσκευές αυτόματου έλέγχου, συνεχίζουν την αξιολόγηση θεωρητικής εργασίας τους.

Ο θεωρητικός τόνος της σοβιετικής επιστήμης κληρονομήθηκε από την Ρωσία του 19ου αιώνα. Η πνευματική άκμή που έδωσε τόσους μυθιστοριογράφους, δραματογράφους και μουσικούς, έδωσε άκμή και διεθνούς φήμης θεωρητικούς επιστήμονες σε πολλούς τομείς. Πριν από εκατό χρόνια ο Νικόλαϊ Λομπάτσέφσκι ανέπτυξε στην μη-Ευκλείδεια γεωμετρία του τη ριζοσπαστική έννοια του κούλου διαστήματος, μιὰ βασική ιδέα της θεωρίας της σχετικότητας και πολλών άρχων της σύγχρονης φυσικής. Ο Ίλια Μέχνικοφ συμπλήρωσε την πρωτοποριακή εργασία του Παστέρ για τα μικρόβια και ο Ντμίτρι Μεντελέεφ συστηματοποίησε τις χημικές γνώσεις. Όσο και αν αυτό ένοχλή τους καλούς κομμουνιστές, η σοβιετική επιστήμη είναι παιδί της τσαρικής επιστήμης.

Έλευθερία της καθαρής επιστήμης.

Στη Ρωσία βρίσκουμε σήμερα πρώτης τάξεως επιστημονική εργασία. Το σοβιετικό κράτος όχι μόνον επιτρέπει

επαγγελματική έλευθερία στους έπι-κεφαλής των θεωρητικών έρευνών έπιστήμονες, αλλά και το γεγονός ότι η έλευθερία είναι τόσο σπάνιο είδος σε άλλους τομείς της σοβιετικής ζωής, βοηθεί ώστε να έλκύονται στην έπιστήμη τα καλύτερα κεφάλια της χώρας.

Πολλοί νέοι, που με άλλες συνθήκες μπορεί να ακολουθούσαν την τέχνη, τη φιλολογία, τα οικονομικά ή τη φιλοσοφία, έπιδιδώσανε την σχετική ήσυχία, άσφαλεια και πνευματική έλευθερία μιās επιστημονικής σταδιοδρομίας. Άρκετοι πάλι από τους ταλαντούχους επιστήμονες αποτραβήχτηκαν ακόμη πιο μακριά, στα θεωρητικά φυσικά και στα μαθηματικά. Ζούν πολύ καλά με τα δυτικά κριτήρια, σε μυθώδη πολυτέλεια με τα σοβιετικά και το κύρος τους έρχεται άμέσως μετά από το κύρος των μελών του Πρεζίντιουμ, των στραταρχών του Έρυθρου Στρατού και των μεγάλων χορευτριών.

Παρατηρήθηκαν βέβαια και μερικές χτυπητές εξαιρέσεις στην έλευθερία των επιστημονικών έρευνών. Η πιο γνωστή πολιτική επέμβαση στην έπιστήμη ήταν η σχετική με το γεωπόννο Τροφίμ Λισένκο, που είχε την ιδέα ότι το περιβάλλον θα μπορούσε να μεταβάλει ριζικά την κληρονομικότητα. Το 1948 ο ίδιος ο Στάλιν υιοθέτησε τις θεωρίες του Λισένκο και οι ειδικοί της γενετικής επιστήμης έπρεπε, είτε να συμμορφωθούν με τις ιδέες του, είτε να στραφούν σε άλλες έρευνες. Δυό χρόνια αργότερα οι φυσικοί προειδοποιήθηκαν να εγκαταλείψουν τη θεωρία των «κβάντα» και τη «θεωρία της σχετικότητας», που καταδικάστηκαν επισήμως ως «ιδεαλιστικές» και «μικροαστικές».

Πόση ζημία άραγε έκανε στη σοβιετική επιστήμη αυτή η κατάσταση; Ο Λισενκισμός μπορεί να έρριξε τη σοβιετική γενετική μιὰ γενεά πίσω. Άλλά στη φυσική, οι άνώτεροι έπιστήμονες δεν έπαυσαν φαίνεται να χρησιμοποιούν τα κβάντα και την σχετικότητα.

Η έρις για την «άντι-Παυλωφική» φυσιολογία είναι πραγματικά παράξενη. Ο Παυλώφ, που κέρδισε το 1904 το βραβείο Νόμπελ της Ιατρικής, στάθηκε ως το θάνατό του, στα

1936, ένας τολμηρός κριτής του κομμουνισμού. Κάποτε μάλιστα δήλωσε: «Δεν θα θυσιάζα ούτε ένα ποδαράκι ενός βατράχου για όλο αυτό το σοσιαλιστικό πείραμα». Ωστόσο επί δεκαπέντε σχεδόν χρόνια η κυβέρνηση που περιφρονούσε έδωσε άμεριστη την υποστήριξη της στο έργο του. Έτσι για τους σημερινούς Σοβιετικούς επιστήμονες ο Παυλώφ αποτελεί ένα σύμβολο άνεξαρτησίας, είναι ο άνθρωπος που μπορούν να τον θαυμάζουν έλευθερα. Το παράδοξο είναι πως πολλοί από τους επιστήμονες που κατηγορήθηκαν το 1950 ως αντι-Παυλωφικοί ήταν πιστοί του όπαδοί. Το πραγματικό τους άμάρτημα ήταν πως είχαν φιλοδυτικές τάσεις που τις είχαν κι αυτές κληρονομήσει από τον ίδιο τον Παυλώφ.

Από τα τελευταία χρόνια της ζωής του Στάλιν η πολιτική επέμβαση στην επιστημονική σκέψη βαθμιαία έλαττώθηκε. Και πέσει ο καθηγητής Κόλμαν, μέλος της Άκαδημίας Κοινωνικών Έπιστημών, της Κεντρικής Έπιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος, προειδοποίησε τους συναδέλφους του να σταθούν μακριά από τους τομείς της επιστήμης.

Όσα και αν είναι τα «φιλοσοφικά» σφάλματα της Δύσεως, η επιστημονική της φιλολογία διαβάζεται με απληστία στη Σοβιετική Ένωση. Το Ίνστιτούτο Έπιστημονικών Πληροφοριών, που ιδρύθηκε στη Μόσχα το 1953, αποτελεί το παράθυρο του Σοβιετικού έπιστήμονα στον έξω κόσμο. Ο όργανισμός αυτός εκδίδει συστηματικά περιλήψεις και διανέμει σε όλη τη Ρωσία περίπου 8.000 ξένα περιοδικά, από τα όποια 1.400 προέρχονται από τις Ένωμένες Πολιτείες και 800 από την Άγγλία.

Η σοβιετική παιδεία.

Η έμφαση που δίνεται από την σοβιετική παιδεία στην επιστήμη είναι αξιοσημείωτη. Όλα τα άγόρια και τα κορίτσια φοιτούν στα ίδια σχολεία έπτά χρόνια. Ύστερα μερικά ακολουθούν επαγγελματική εκπαίδευση, ενώ οι πιο εύφυεις και μελετηροί συνεχίζουν την εκπαίδευσή τους σε «δεκατάξια σχολεία». Κάθε φοιτητής του δεκατάξιου σχολείου αφιερώνει το

41 % του χρόνου του στα μαθηματικά και τη φυσική.

Οι καλύτεροι άπόφοιτοι των δεκατάξιων σχολείων, κάπου 400.000 νέοι και νέες κάθε χρόνο, προχωρούν σε άνώτερη εκπαίδευση και οι μισοί σχεδόν άπ' αυτούς ειδικεύονται στις φυσικές επιστήμες ή στη μηχανική. Το 1955 από τα σοβιετικά Πανεπιστήμια και σχολές μηχανικών άποφοίτησαν 130.000 μηχανικοί και φυσικοί, ενώ στις Ένωμένες Πολιτείες άποφοίτησαν μόνο 60.000.

Πέρα από το δεκατάξιο σχολείο, κάθε Σοβιετικός φοιτητής έχει «υποτροφία». Η κυβέρνηση πληρώνει σε κάθε φοιτητή ένα ποσό για τις σπουδές του, αναλόγως με το τί σπουδάζει. Στους φοιτητές που παρακολουθούν μαθήματα θετικών επιστημών και παίρνουν καλούς βαθμούς δίνεται καλύτερη υποτροφία και, αν δείξουν εξαιρετο ταλέντο, και ειδικά έπιδόματα.

Είναι άραγε καλή αυτή η εκπαίδευση; Μέσα στα πέντε χρόνια των πανεπιστημιακών του σπουδών ο νέος Σοβιετικός φυσικός καταρτίζεται τόσο καλά στην επιστήμη του, όσο και ένας Άμερικανός πτυχιούχος Πανεπιστημίου. Σχεδόν όλες οι μηχανικές σχολές της Ρωσίας εκπαιδεύουν φοιτητές για να καλύψουν ειδικές θέσεις σε ειδικές βιομηχανίες.

Το πρώτο άνώτερο πτυχίο που δίδεται στη Σοβιετική Ρωσία είναι το «καννιντάτ», που άπονέμεται κανονικά ύστερα από τριών έτών μετα-πανεπιστημιακές μελέτες και συγγραφή μιās διατριβής.

Τα μαθηματικά, εύνοούμενο παιδί της σοβ. επιστήμης.

Οι σημερινοί Σοβιετικοί μαθηματικοί κατατάσσονται με τους καλύτερους του κόσμου. Διακρίνονται στη θεωρία των πιθανοτήτων, στη μελέτη των ιδιοτήτων του διαστήματος, στην αεροδυναμική και στην ανάλυση.

Παρ' όλο που τα μαθηματικά, έχει Ρωσία είναι πολύ θεωρητικά, έχει γίνει σημαντική εργασία από διακεκριμένους επιστήμονες στα εφηρμοσμένα μαθηματικά. Και η εργασία αυτή βρίσκεται κατά μεγάλο μέρος πίσω από την σοβιετική πρόοδο στη σύγ-

ΛΕΩ ΛΑΝΤΑΟΥ

46 χρόνων, εξέχων θεωρητικός φυσικός της Ρωσίας, γνωστός σε όλο τον κόσμο για τις έρευνες σχετικά με την υψηλή ενέργεια, τις πολύ χαμηλές θερμοκρασίες και την υδροδυναμική.

ΝΙΚΟΛΑΙ-Ι. ΣΕΜΕΝΩΦ

60 χρόνων, διευθυντής του 'Ινστιτούτου Φυσικής Χημείας της Μόσχας, ο δεύτερος Σοβιετικός επιστήμονας που πήρε βραβείο Νόμπελ. Πριν από τριάντα χρόνια έδωσε την εξήγησι της αλυσωτής αντίδρασης.

ΙΓΚΟΡ ΤΑΜ

61 χρόνων, του 'Ινστιτούτου Φυσικής Λέμπεντιεφ της Μόσχας. Είναι από το εξέχοντες φυσικούς του 'Εθνικού 'Εργαστηρίου. Οι κύριες εργασίες του Τάμ αφορούν τους ηλεκτρονικούς transistors.

ΑΝΤΡ. ΚΟΛΜΟΓΚΟΡΩΦ

Στα 53 του χρόνια, είναι ο καλύτερος μαθηματικός της Ρωσίας, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Μόσχας. Έδωσε τη θεωρητική βάση της στατιστικής επιστήμης. Ειδικός στη φιλοσοφία των μαθηματικών.

ΑΝΑΤΟΛ ΑΛΕΞΑΝΤΡΩΦ

55 χρόνων, πρόεδρος του Πανεπιστημίου του Λένινγκραντ, είναι εξέχων θεωρητικός φυσικός. Έκτος από τη διοικητική εργασία, συνεχίζει γόνιμα τις επιστημονικές του έρευνες.

ΒΛΑΝΤΙΜΙΡ ΒΕΚΣΛΕΦ

Και αυτός του 'Ινστιτούτου Λέμπεντιεφ, σαράντα ενός χρόνων, βελτίωσε το συγχροτρόνιο, στο οποίο σήμερα εργάζεται ο μεγαλύτερος επιταχυντήρας του κόσμου.

χρονη φυσική, ιδιαίτερα στην πυρηνική φυσική. Οι 'Αμερικανοί επιστήμονες για πολύ καιρό ήθελαν να μάθουν ποιός είναι στη Ρωσία ο αντίστοιχος του Τζών φον Νότμαν, του μαθηματικού του 'Ινστιτούτου Προοδευτικών Μελετών που έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των ατομικών όπλων στις 'Ηνωμένες Πολιτείες. Παρ' όλο που δεν είναι βέβαιο, φαίνεται πώς ο άνθρωπος που έχει έναν ανάλογο ρόλο στη Ρωσία είναι ο Ν. Μπογκολιούμποφ, ένας μαθηματικός που έχει στρέψει την προσοχή του σε προβλήματα θεωρητικής φυσικής. Πριν από λίγους μήνες ο άνθρωπος αυτός εξέπληξε με την επιστημονική του διάνοια τους θεωρητικούς φυσικούς που είχαν κάποιο συνέδριο στην Ουάσιγκτον. 'Η ανακοίνωσή του ήταν σχετική με μία νέα τεχνική για τον χειρισμό του βαθύτερου και πιο ακανθώδους προβλήματος της θεωρητικής πυρηνικής φυσικής, μία τεχνική που υπόσχεται να επιτύχει εκεί που άλλες μαθηματικές μέθοδοι απέτυχαν. Με την ανάλυσι της μεθόδου του ο Μπογκο-

λιούμποφ έδωσε τα πειστήρια για το βάσιμο της νέας τεχνικής.

Μιά ανάγκη της σύγχρονης φυσικής είναι οι μεγάλες αριθμομηχανές. Τα Σοβιέτ ξεκίνησαν κάπως άργα στον τομέα αυτό, κυρίως γιατί δεν είχαν αξιόλογη ηλεκτρονική βιομηχανία ως πριν από 8-10 χρόνια. 'Η πιο σύγχρονη αριθμομηχανή για την οποία έκαναν ανακοίνωσι είναι το ΒΕΣΜ, ένας γίγαντας μήκους 30 μ. περίπου, που βρίσκεται στο 'Ινστιτούτο Μηχανικής 'Ακρίβειας και 'Υπολογιστικής Τεχνολογίας στη Μόσχα. Το ΒΕΣΜ μπορεί να εκτελέσει 8.000 αριθμητικές πράξεις στο δευτερόλεπτο, περίπου τīs μισές από όσες κάνουν οι 'Αμερικανικές αριθμομηχανές.

Φαίνεται πώς τα Σοβιέτ έχουν κατασκευάσει μεγαλύτερες και καλύτερες αριθμομηχανές τα τελευταία χρόνια, αλλά είναι αμφίβολο αν έχουν τόσες πολλές όσες λ.χ. η 'Αμερική. 'Ωστόσο εκεί δεν χρειάζονται τόσο πολλές, γιατί ως τώρα οι αριθμομηχανές στη Ρωσία περιορίζονται στα έπι-

στημονικά προβλήματα και δεν χρησιμοποιούνται σε επιχειρήσεις.

‘Η άπιθανη πρόοδος των ατομικών μελετών.

'Η ιστορική διάσκεψι για την ειρηνική χρησιμοποίησι του ατόμου που έγινε το 1955 στη Γενεύη έδωσε στους δυτικούς επιστήμονες την ευκαιρία να ρίξουν το πρώτο βλέμμα στην πρόοδο της πυρηνικής φυσικής στη Ρωσία. Οι σοβιετικές ανακοινώσεις έδειχναν έντονη έρευνητική προσπάθεια προς όλες τις κατευθύνσεις, από τις γεωφυσικές μεθόδους ανιχνεύσεως, τους αντιδραστήρες, τα προβλήματα διαβρώσεως, ως τη χρησιμοποίησι των ραδιοϊσοτόπων στην Ιατρική και τη γεωργία.

'Η αληθινή όμως αποκάλυψι ήρθε τον Μάιο του 1956, όταν 14 'Αμερικανοί φυσικοί είδαν τις καταπληκτικές εύκολες που παρέχει η Σοβιετική Ρωσία για βασικές ατομικές έρευνες. Με την ευκαιρία ενός Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής που έγινε στη Μόσχα,

τα Σοβιέτ κάλεσαν διακεκριμένους φυσικούς από όλο τον κόσμο. Και το πιο ενδιαφέρον ίσως σημείο του συνεδρίου ήταν η επίσκεψι του νέου μεγάλου κέντρου έρευνών στο Μπολσάγια Βόλγκα, κάπου έβδομηντά μίλλια έξω από τη Μόσχα.

'Εκεί οι επισκέπτες είδαν το δεύτερο μεγαλύτερο συγχροκροτρόνιο του κόσμου, ένα μηχάνημα 680 MEV (έκατομμυρίων ηλεκτρονικών βόλτ) που το ξεπερνά μόνο το μηχάνημα 720-MEV που δοκιμάζεται τώρα στο 'Εργαστήριο 'Ακτινοβολίας του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας. Σ' ένα γειτονικό κτίριο οι Ρώσοι συμπλήρωναν την κατασκευή ενός τέρατος - συγχροτρονίου, ικανού να επιτύχει επιτάχυνσι πρωτονίων σε 10 BEV (δισεκατομμύρια ηλεκτρονικών βόλτ). 'Η μηχανή αυτή θα λειτουργήσει φέτος και δεν θα έχει όμοια της στον κόσμο πριν από το 1960 τουλάχιστον, όποτε θα έχουν τελειώσει δύο συγχροτρόνια των 25 BEV, ένα στα 'Εργαστήρια Μπρούκ-χάιπεν της Νέας Υόρκης και ένα στην

Ἑλβετία, γιὰ λογαριασμό τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Ὄργανισμοῦ Πυρηνικῶν Ἑρευνῶν. Τὸ 1960, ὥστόσο, τὰ Σοβιετὰ ἔχουν ἀσφαλῶς προωθήσει τὶς ἐργασίες σὲ ἓνα μηχανήμα 50 BEV, πού τώρα βρίσκεται στὸ στάδιο τῶν σχεδίων.

Οἱ στυλοβάτες τῆς ἀτομικῆς σοβιετικῆς ἐπιστήμης.

Μέσα στοὺς δέκα καλύτερους φυσικούς τοῦ κόσμου ὑπάρχει ἀναμφισβήτητα τουλάχιστον ἓνας Ρώσος: ὁ Λέβ Λάνταν, 46 ἐτῶν, πού ἡ συμβολή του σὲ πολλὰ θεωρητικά προβλήματα εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ κάθε ἄλλου ἐπιστήμονα πού ζῇ σήμερα. Εἶναι αὐθεντία στὴ φυσικὴ ὑψηλῆς ἐνέργειας, στὶς χαμηλές θερμοκρασίες, τὴν ὑδροδυναμικὴ.

Ἕνας ἄλλος προπολεμικός ἡγέτης τῆς σοβιετικῆς φυσικῆς (στὶς χαμηλές θερμοκρασίες καὶ τὶς πυρηνικὲς ἔρευνες), ὁ Πέτερ Καπίτσα, ἀρνήθηκε νὰ ἐργαστῇ σὲ ὅπλα καὶ βρισκόταν ὑπὸ κράτησι πολλὰ χρόνια στὴν τελευταία φάσι τῆς σταλινικῆς περιόδου. Τώρα ὁ Καπίτσα ἀποκαταστάθηκε σὲ μιὰ ἀνώτερη θέσι ὡς διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου Φυσικῶν Προβλημάτων τῆς Μόσχας, ὅπου ὁ Λάνταν εἶναι καθηγητὴς, με πολλοὺς προικισμένους συνεργάτες καὶ μαθητὲς.

Ὁ πρῶτος Σοβιετικός εἰδικὸς στὰ ἀτομικὰ ὅπλα εἶναι ὁ Ἰγκὸρ Βασίλιεβιτς Κουρτσάτωφ. Ὑστερα ἀπὸ μιὰ ἐξαίρετη σταδιοδρομία, τὸ 1939 ὁ Κουρτσάτωφ καὶ οἱ συνάδελφοί του ἐκδῶσανε μερικὲς ἀπὸ τὶς πρῶτες θεωρητικὲς μελέτες τῶν πυρηνικῶν ἀλυσιδωτῶν ἀντιδράσεων — βραδείων καὶ ἐκρηκτικῶν. Τὸ 1940 ἡ ομάδα τοῦ Κουρτσάτωφ ἀνέφερε, πρῶτη, τὴ σημαντικὴ ἀνακάλυψι ὅτι τὸ οὐράνιο διασπάζεται αὐτομάτως.

Τὰ παρακάτω μπορούμε μόνο νὰ τὰ ὑποθέσουμε. Ἡ ἐπίθεσι τοῦ Χίτλερ ὠδήγησε στὴ σκέψι πὼς δὲν θὰ ἦταν δυνατό νὰ κατασκευαστῇ ἀτομικὴ βόμβα ἐγκαίρως, ὥστε νὰ φέρῃ κάποιο ἀποτέλεσμα. Ἐπειτα ἔξεραν ἀπὸ τοὺς πράκτορές τους, ὅτι καὶ οἱ Γερμανοὶ δὲν ἦταν προχωρημένοι σ' αὐτὸν τὸν τομέα.

Ἡ πρῶτη σοβιετικὴ βόμβα ὑ-

δρογόνου ἐξεργάγη τὸν Αὐγουστο τοῦ 1953. Παρ' ὅλο πὺν δὲν ἔχει ἀνακοινωθῇ ἐπιστήμως, ἐν τούτοις πιστεύεται πὼς ἡ Σοβιετικὴ Ἐνῶσι νίκησε τὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες στὴν κατασκευὴ ἐνὸς πρακτικοῦ πυρηνικοῦ ὅπλου. Ἐχει ἀνακοινωθῇ πὼς ἡ πρῶτὴ θερμοπυρηνικὴ ἐκρηξίς τοῦ κόσμου ἔγινε ἀπὸ τὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες τὸν Νοέμβριο τοῦ 1952. Τὸ βασικὸ συστατικὸ γι' αὐτὴ τὴν ἐκρηξίς ἦταν, ὅπως φαίνεται, τὸ στάνιο ἰσότοπο τοῦ ὑδρογόνου, πὺν λέγεται τρίτιον καὶ πὺν πρέπει νὰ παραχθῇ με πολλὴ δαπανηρὸ τρόπο μέσα σὲ μιὰ ἀτομικὴ στήλη. Ἀλλὰ ἡ ἐκρηξίς μιᾶς «φθνήξ» βόμβας ὑδρογόνου δὲν πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες παρὰ μόνο τὴν ἀνοιξί τοῦ 1954, καὶ στὴ βόμβα αὐτὴ τὸ τρίτιον εἶχε ἀντικατασταθῇ ἀπὸ μιὰ σύνθεσι λιθίου πὺν βρίσκεται πολὺ εὐκόλα. Εἶναι σχεδὸν βέβαιο πὼς οἱ Ρῶσοι θὰ εἶχαν χρησιμοποιήσῃ λίθιον στὴν πρῶτη τους θερμοπυρηνικὴ δοκιμὴ τὸ 1953.

Ἡ ἠλεκτρονικὴ καὶ τὰ θαύματα τῶν Σοβιετ.

Στὸν τομέα τῆς προηγμένης ἠλεκτρονικῆς, τὰ Σοβιετὲς κράτησαν μεγάλη μυστικότητα. Εἶναι ἀξιοσημείωτο πὼς τὰ «τρανσίστορς», οἱ μικροσκοπικὲς συσκευὲς ἐνισχύσεως, εἶναι ἀμερικανικὴ ἐφεύρεσις. Ἀλλὰ ἡ Σοβιετικὴ Ἐνῶσι ἔχει στέρεα θεμέλια σ' αὐτὸν τὸν τομέα, ὅπου τώρα ξεδεύονται πολλὰ χρήματα καὶ γίνονται πολλὲς ἐρευνες.

Ἡ Ρωσία ἐπέδειξε ἀρκετὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὶς ἐκδόσεις τῶν Τηλεφωνικῶν Ἑργαστηρίων Μπέλλ, ὅπου ἔγινε ἡ ἐφεύρεσις τοῦ «τρανίστορ» καί, χωρὶς νὰ ζητηθῇ ἡ ἄδεια, μεταφράστηκαν στὰ ρωσικὰ τὰ πιὸ σημαντικὰ βασικὰ βοηθήματα τῆς σειρᾶς τῶν ἐργαστηρίων αὐτῶν, προσέχοντας νὰ τονισθῇ στὸν πρόλογο με ἀρκετὴ ἀσάφεια καὶ ἡ σοβιετικὴ συμβολὴ στὸν τομέα αὐτό.

Ἡ χημεία κινεῖται γοργά.

Στὶς χημικὲς ἐρευνες ἡ Ρωσία τό-
νωσε ἰδιαίτερα τοὺς τομεῖς ἐκείνους

πὺν θὰ μπορούσαν νὰ ἀποδώσουν τὰ ταχύτερα ἀποτελέσματα. Οἱ Σοβιετικοὶ χημικοὶ ἦσαν πάντα δυνατοὶ στὴν τέχνη τῆς καταλύσεως, πὺν εἶναι ἀπαραίτητη στὴ χημικὴ σύνθεσι καὶ στὴ διύλισι πετρελαίων. Μετὰ τὸν πόλεμο ἔχουν προοδεύσει πολὺ στὰ πετροχημικά, ὅπου χρησιμοποιοῦν δική τους πρωτότυπη τεχνολογία.

Στὸν τομέα τῶν συνθετικῶν νημάτων ἡ Σοβιετικὴ Ἐνῶσι παράγει σημαντικὴ ποσότητα ἡμι-συνθετικοῦ ραιγιὸν καὶ ἔχει φτιάξει μετὰ τὸν πόλεμο τουλάχιστον ἓνα ἐργοστάσιο παραγωγῆς νάυλον, πὺν ἔχει βέβαια καταστῇ ἀπαραίτητο στὶς βιομηχανικὲς καὶ στρατιωτικὲς ἐφαρμογές.

Οἱ Σοβιετικοὶ ἐπιστήμονες ἔχουν παραμελήσει σοβαρὰ τὴν βασικὴ φυσικὴ χημεία, πὺν σχετίζεται με τὸν τρόπο δομῆς τῶν μορίων. Ἴσως ἡ πρακτικὴ χρησιμότητα αὐτῶν τῶν θεμάτων νὰ φαίνεται πολὺ ἀπώτερη στοὺς Σοβιετικούς χημικούς.

Ἡ πιὸ ἐντυπωσιακὴ δύναμις τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας στὴ χημεία βρίσκεται στὴν εἰδικότητα πὺν λέγεται «κινητικὴ ἀντίδρασις». Πρόκειται γιὰ τὸν κλάδο τῆς φυσικῆς χημείας, πὺν ἔχει σημασία γιὰ τὴ σχεδίασι μηχανῶν ἐσωτερικῆς καύσεως, γιὰ τὶς ρουκέτες καὶ τὰ ἀερίω θαύματα, γιὰ τὴν παραγωγὴ βαρέων χημικῶν προϊόντων καὶ γιὰ στρατιωτικὲς ἐκρηκτικὲς ὕλες. Τὸ βραβεῖο Νόμπελ τῆς χημείας πέρυσι τὸ πήρε ὁ Νικολάι Σεμένωφ με τὸν Ἀγγλο σέρ Σύριλ Χίνσελγουντ. Ὁ Σεμένωφ εἶναι πρωτοπόρος στὸ πεδίο αὐτό.

Ἡ βιολογία: Ξαναγυρίζει στὴν πραγματικότητα.

Οἱ βιολογικὲς ἐρευνες στὴ Σοβιετικὴ Ἐνῶσι εἶναι πολὺ ἄνισες. Πρὶν ἀπὸ τὸν τελευταῖο πόλεμο οἱ Ρῶσοι βιολόγοι εἶχαν τὴν πρωτοπορεία στὴ γενετικὴ. Ὄταν ὁ Λισένκο ἐπέβαλε τὶς θεωρίες του, ὁλόκληρὸ οἰκοδόμημα τῆς σοβιετικῆς γενετικῆς σωριάστηκε. Συλλογὲς φυτῶν καὶ ζώων, πὺν εἶχαν συγκεντρωθῇ με προσοχὴ καὶ ταξινομηθῇ ἐπὶ τόσα χρόνια, καταστράφηκαν. Διακεκριμένοι βιολόγοι στράφηκαν σὲ ἄλλους τομεῖς. Καὶ ἡ γενετικὴ ἔπαυε νὰ δι-

δάσκεται. Σήμερα ἡ σοβιετικὴ γενετικὴ προσπαθεῖ νὰ συνεχίσῃ τὸ δρόμο τῆς ἀπὸ ἐκεῖ πὺν σταμάτησε πρὶν ἀπὸ δέκα χρόνια σχεδόν.

Στὰ φυτὰ γίνεται ἀρκετὰ σημαντικὴ δουλειά. Οἱ Ρῶσοι πειραματίζονται με ἓνα καινούργιο στάρι συνεχοῦς ἀποδόσεως, πὺν δίδει καρπὸ ἐπὶ τρία χρόνια συνεχῶς χωρὶς νὰ χρειάζεται νὰ ξαναφυτεθῇ. Ὁ γενετισιολόγος Ν. Τσίτσιν διασταύρωσε ἀγριο σιτάρη με καλλιεργμένο καὶ ἔχει δώσει τύπο με χαρακτηριστικὴ ἰσχὺ. Καὶ ἓνας ἄλλος τύπος ἀνθεκτικοῦ σταριοῦ θὰ καλλιεργῇται γρήγορα σὲ ἡμέρημες περιοχὲς τῆς Σιβηρίας.

Ἡ σοβιετικὴ φυσιολογία βρίσκεται σὲ καλύτερη φόρμα. Ἐξακολουθεῖ νὰ δέχεται τὴν ἐπίδρασι τῆς μεγάλης μορφῆς τοῦ Πανλῶφ. Ἕνα παρὰ ἄλλο χαρακτηριστικὸ τῶν σοβιετικῶν φυσιολόγων εἶναι τὰ πειραματόζῳα τους. Ἐνῶ οἱ δυτικοὶ πειραματίζονται σὲ κουνέλια, ποντικούς καὶ βατράχους, οἱ Ρῶσοι δολεροῦν με πρόβατα, ἄλογα καὶ ἄλλα ζῶα, σημαντικὰ γιὰ τὴν οἰκονομία.

Ἡ μελέτη τοῦ ζωικοῦ κόσμου ἔχει τελικὸ σκοπὸ τὸν ἄνθρωπο.

Μεγάλον ἐνδιαφέρον στοὺς δυτικούς ἐπιστήμονες προκάλεσαν τὰ πειράματα ἀναζωογονήσεως τῶν μυῶν, πὺν ἐκτελεῖ σὲ ποικίλα ζῶα ὁ Α. Σεβέρτσωφ τοῦ Ἰνστιτούτου Μορφολογίας τῶν Ζώων τῆς Μόσχας. Ὁ Σεβέρτσωφ ἀφαιρεῖ ἓνα τμήμα μυός, τὸ «ἀλέθει» καὶ τὸ ξαναβάζει στὴ θέσι του. Ὑστερα ἀπὸ λίγες ἑβδομάδες παρατηρεῖται ὅτι ὁ μὺς εἶναι πάλι συμπαγῆς. Ἡ τεχνικὴ αὐτὴ μπορεῖ νὰ ἀποδείξη πολὺτιμη σὲ διάφορες περιπτώσεις ἀτυχημάτων στοὺς ἄνθρώπους.

Ἡ ἔρευνα ἀπεμπόλησε τὴ γρίπη.

Οἱ σοβιετικὲς ἱατρικὲς ἐρευνες ἀσχολοῦνται πολὺ με τὶς ἐπιδημικὲς ἀσθένειες, πὺν τὰ προβλήματά τους ἔχουν λυθῇ στὴ Δύσι πρὶν ἀπὸ 30 - 40 χρόνια. Τὰ κρούσματα παρωτίτιδος, ὁστρακίᾶς καὶ διφθερίτιδος εἶναι ἀκόμη πολλὰ. Ἐπίσης ἀρχισε νὰ ἐμ-

φανίζεται πολιομειλίτις, κυρίως σὲ παιδιά ἐξ ἑτῶν καὶ κάτω.

Οἱ Ρῶσοι χρησιμοποιοῦν κυρίως ἐμβόλια πού περιέχουν ἐξασθενημένες ομάδες ζωντανῶν ἰῶν. Ἡ πιὸ πρωτότυπη ἴσως συμβολή τους στὴν ἱατρικὴ εἶναι ἓνα ἐμβόλιο τῆς γρίππης πού στερεοποιεῖται μὲ ψύξι, κονιοποιεῖται καὶ ὕστερα εἰσέρχεται στὸν ὁργανισμό ἀπὸ τὴ μύτη. Ἐχει δοθῇ σὲ 12 ἑκατομμύρια ἀνθρώπους καὶ τὰ τελευταῖα δύο χρόνια δὲν ἔχει παρατηρηθῇ καμμιά μεγάλη ἐπιδημία γρίππης στὴ Ρωσία.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πενικιλίνη καὶ τὴ στρεπτομυκίνη, οἱ Σοβιετικοὶ γιατροὶ χρησιμοποιοῦν καὶ δύο ἐντόπια ἀντιβιοτικά. Τὸ ἓνα, ἡ βιομυκίνη, προέρχεται ἀπὸ ἓνα μικρόζωο τῆς γῆς καὶ μοιάζει μὲ τὴν τετραμυκίνη. Τὸ ἄλλο, ἡ σανοζίνη, εἶναι συνθετικὸ χημικὸ παράσκευασμα καὶ χρησιμεύει ἰδιαίτερα γιὰ τὴ φυματιώδη μηνιγγίτιδα. Χορηγεῖται στὸν ὁργανισμό μὲ ἐνέσεις μάζι μὲ στρεπτομυκίνη καὶ θεραπεύει 90 % τῶν περιπτώσεων, χωρὶς νὰ προκαλῇ τὰ δυσάρεστα συμπτώματα τῆς στρεπτομυκίνης.

Στὴ χειρουργικὴ γίνεται μιὰ καταπληκτικὴ ἐγχείρησι ἀφαίρεσεως ὄγκου τοῦ ἐγκεφάλου χωρὶς νυστέρι. Τὰ ἡχητικὰ κύματα ἐκπέμπονται μὲ τόσο ὑψηλὴ συχνότητα, ὥστε παύουν νὰ εἶναι ἀκουστά. Τὸ μηχανήμα πού τὰ ἐκπέμπει τοποθετεῖται κοντὰ στὸ κεφάλι τοῦ ἀρρώστου. Μὲ τὶς παλμώσεις ὁ ἐγκέφαλος « κόβεται » πραγματικά καὶ ἡ συσκευὴ χρησιμοποιοῖται σὰν μαχαίρι, ἐνῶ ἐνεργεῖ σὰν ἡλεκτρικὸ ρεῦμα. Ἡ μέθοδος αὕτῃ εἶναι κάτι ἐντελῶς καινούργιο στὸν κόσμο.

Οἱ Σοβιετικοὶ γιατροὶ δὲν χρειάζονται ἀδεία γιὰ νὰ κάνουν νεκροψία καὶ σὲ ἐπιδημίες σχεδὸν τὸ 100 % τῶν νεκρῶν ὑφίσταται νεκροψία.

Γῆ καὶ οὐρανός.

Μεγάλες ομάδες ἐπιστημόνων γνωρίζουν πολὺ καλὰ τὴ γεωλογία καὶ τὶς πολιτικὲς περιοχές.

Ἡ σοβιετικὴ ἀστρονομία πάλι δὲν ἦταν ποτὲ ἀξιόλογη, ἀλλὰ τώρα προοδεύει σταθερά. Τὸ μοναδικὸ μεγάλο ἀστεροσκοπεῖο τὸ Πούλκοβο, στὸ Λένινγκραντ ξανακτίστηκε μετὰ τὴν καταστροφὴ του στὸν πόλεμο καὶ στὰ τελευταῖα διεθνῆ ἀστρονομικὰ συνέδρια οἱ Ρῶσοι ἔκαναν ἐνδιαφέρουσες ἀνακοινώσεις στὸν τομέα τῆς ραδιοἀστρονομίας.

Οἱ ἀριστοκράτες.

Στὴ Ρωσία, γενικά, οἱ ἐπιστήμονες ἀποτελοῦν ἓνα εἶδος ἀριστοκρατίας, ἰδίως ὅσοι ἀνήκουν στὶς ἀνώτερες ἐπιστημονικὲς βαθμίδες. Ὁ πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου, πού εἶναι συνήθως καὶ ἐρευνητὴς – καὶ τέτοιοι ὑπάρχουν πολλοί – κερδίζει 40.000 ρούβλια τὸ μῆνα. Ἐπὶ πλεόν τοῦ δίδεται αὐτοκίνητο μὲ σωφὲρ, μεγάλο σπίτι στὴν πόλι, σπίτι στὴν ἐξοχή, πληρωμένη ἀδεία ἑπτὰ ἐβδομάδων καὶ ἀδεία νὰ φωνίξῃ ἀπὸ ὠρισμένα μεγάλα καταστήματα εἶδη πολυτελείας στὶς κανονικὲς τιμές.

Ἐκεῖνο πού κάνει ἐντύπωσι στοὺς δυτικούς ἐπιστήμονες εἶναι ὅτι ἡ σοβιετικὴ ἐπιστημονικὴ ἀριστοκρατία δίνει μεγαλύτερη σημασία στὶς βασικὲς ἐρευνες, παρὰ στὶς πρακτικὲς ἐφαρμογές. Καὶ αὐτὸ φαίνεται ἀκόμη πιὸ παράξενο, ὅταν σκεφθῇ κανεὶς πὼς ἡ Ρωσία εἶναι τὸ μόνο μεγάλο κράτος πού κυβερνᾶται ἀπὸ πρῶην μηχανικούς: ὁ Κροῦτσερφ, ὁ Μπουλγκάνιν, ὁ Μαλένκοφ ἔχουν σπουδάσει σὲ πολυτεχνεῖα. Σὲ ἀμοιβὴ καὶ σὲ κύρος ὁ Σοβιετικὸς φυσικὸς ξεπερνᾷ τὸν μηχανικὸ καὶ ὁ φυσιολόγος τὸν χειρουργό. Φαίνεται πὼς κατὰ κάποιο τρόπο ἀπονέμει τὶς ἀνώτερες τιμές σὲ ἀνθρώπους πού ἀσχολοῦνται μὲ ἀφηρημένες ἐννοιες.

Ἕνας Ἀγγλος καθηγητὴς τοῦ Μπίρμιγγχαμ ἐξεπλάγη μὲ τὴ « λατρεία τοῦ ἐπιστήμονα » πού βασιλεύει στὴ Ρωσία.

Ἡ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Εἰκασίες καὶ φαντασία τῶν πιστῶν
γύρω ἀπὸ τὴν πραγματικὴ ὄψι τοῦ Ἰησοῦ

Οἱ πιστοὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ὅπου καὶ νὰ βρίσκονται, σὲ ὅποια ἐκκλησία κι ἂν ἀνήκουν, γιορτάζουν κάθε χρόνο τὰ πάθη τοῦ Ἰησοῦ, γονατίζουν μπροστὰ στὴν εἰκόνα Του μὲ τὰ μάτια στηλωμένα στὴν ἄσπιλη ὄψι Του, δέονται καὶ ζητοῦν « φῶς ἐκ φωτός ». Παρασυρμένοι ἴσως ἀπὸ τὴν εὐσεβεία τους, δὲ σκέπτονται πὼς, αἰῶνες τώρα, ὑπάρχει στὴ Χριστιανικὴ θρησκεία ἓνα βασικὸ πρόβλημα, πού ἀπασχολεῖ ὅμως μονάχα τοὺς ἱστοριογράφους καὶ τοὺς αἰσθητικούς τῆς ἐκκλησιαστικῆς τέχνης. Ἐχει περισωθῇ ἡ ἀληθινὴ μορφή τοῦ Χριστοῦ ὅπως πραγματικὰ ὑπῆρξε ἢ ἀπλῶς οἱ λαοὶ καὶ οἱ ἐποχὲς παραδέχτηκαν γιὰ εἰκόνα Του μιὰ φυσιογνωμία πού ἐδημιούργησαν, ἀρκετὲς ἑκατονταετηρίδες πιὸ ἔπειτα, εὐσεβεῖς ἁγιογράφοι;

Δυστυχῶς, ἐνῶ ἔχουν περισωθῇ οἱ πραγματικὲς μορφές προσώπων πού ἔζησαν πρὶν ἀπὸ τὸν Χριστό, δὲν ὑπάρχει καμμιά εἰκόνα Του ἀπὸ χεῖρ ἀνθρώπου πού τὸν εἶδε. Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ρω-

μαῖοι καλλιτέχνες πού ἀπαθανάτιζαν τὶς φυσιογνωμίες τῶν ἐπιφανῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθὼς ἔχει ἀποδειχθῇ, δὲν ταξίδευαν ἀρκετὰ στὴν Ἰουδαία. Ἐβραῖοι ζωγράφοι πάλι δὲν ἀναφέρονται τὸν καιρὸ πού ὁ Ἰησοῦς ἔκανε τὴ θεία διάβασί του στὴ γῆ. Φαίνεται λοιπὸν πὼς πολλὰ χρόνια μετὰ τὴ σταύρωσί του διάφοροι ἀνώνυμοι ζωγράφοι προσπάθησαν μὲ τὴ διαίσθησι καὶ τὴ φαντασία νὰ βροῦν τὴ φυσιογνωμία του καὶ τὴν ἔδωσαν ὅπως τοὺς φαινόταν πιὸ ἀληθινὴ καὶ πιὸ σύμφωνη μὲ τὴ διδασκαλία του. Τὰ ἔργα αὐτὰ ἢ ἀπὸ θαῦμα ἢ ἀπὸ σύμπτωσι θὰ παρουσίαζαν σίγουρα πολλὰ κοινὰ σημεῖα. Ἐτσι θὰ καθιερώθηκε μιὰ συγκεκριμένη μορφή τοῦ Ἰησοῦ, πού ἡ πίστι τῶν χριστιανῶν τὴν παρέδωσε ἀπὸ ἐποχὴ σ' ἐποχὴ καὶ ἀπὸ χώρα σὲ χώρα. Κι ὅσο περνοῦσαν οἱ αἰῶνες, γινόταν κοινὴ συνείδησι πὼς δὲν μπορούσε ὁ Χριστὸς νὰ ἔχῃ ἄλλη ὄψι ἀπ' αὐτὴν πού γνώριζαν ὅλοι. Τί κι ἂν ἡ « εὐλογημένη χεῖρ » τοῦ Ντὰ Βίντσι ἔτρεμε ἀπὸ ἀμφιβολία καὶ ἀνησυχία ὅσον

καιρὸ ζωγράφιζε τὸ πρόσωπο τοῦ Διδασκάλου στὸν περίφημο «Μυστικὸ δεῖπνο» του ;

Κι αὐτός, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ καλλιτέχνες ποὺ θέλησαν νὰ φανοῦν τολμηροὶ κι ἐλεύθεροι στὴ μορφή τοῦ Ἰησοῦ, πάλι ἔδωσαν στὴ θεϊκὴ φυσιογνωμία τὰ γνώριμα χαρακτηριστικά της.

Μερικὲς ἑκατονταετηρίδες πιὸ ἔπειτα, τὸν 19ο αἰῶνα, ὁ Ντορέ, μόλις ζωγράφισε ἕναν ἐξαιρετὸ Χριστὸ σύμφωνα μὲ τὰ παραδεδεγμένα χαρακτηριστικά, ἐνθουσιάστηκε τόσο πολὺ ἀπὸ τὸ ἔργο του, ποὺ μόλις τὸ ἀντίκρυσε φώναξε αὐθόρμητα κι ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του σ' ὅσους βρισκόντουσαν γύρω του :

— Ναί. Εἶναι αὐτός. Σὰς βεβαιώνω πὼς εἶναι ἀπόλυτα αὐτός· τὸν εἶδα ἐγώ...

Ἄς κοιτάξουμε ὅμως καὶ τίς ἱστορικὲς μαρτυρίες ποὺ ὑπάρχουν γιὰ τὴν ἀληθινὴ μορφή τοῦ Ἰησοῦ. Βέβαια, ἀν ἀρχίσουμε ἀπὸ τὰ προφητικὰ μέρη τῆς Βίβλου ποὺ ἀναγγέλλουν τὴ λυτρωτικὴ ἔλευσί του, ὑπάρχει φόβος νὰ πάρουμε ἀντιφατικὲς πληροφορίες. Μερικοὶ θεολόγοι, ὅπως ὁ Χρυσόστομος καὶ ὁ Ἱερώνυμος, βασίστηκαν στοὺς πρώτους στίχους τῶν 44ου ψαλμοῦ τοῦ Δαυὶδ ποὺ λέει : «Ὁραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἐξεχύθη χάρις ἐν χεῖλεσί Σου... τῇ ὀραϊότητί Σου καὶ τῷ κάλλει Σου» καὶ συμπέραναν ὅτι ὁ Χριστὸς ἦταν ὀραῖος καὶ στὴν ὄψι.

Ἄλλοι πάλι, μὲ πρώτους ἀνάμεσα τοὺς τὸν Ἰουστίνου, τὸν Ὁριγένη καὶ τὸν Κλήμη τὸν Ἀλεξανδρεά, ἐχρησιμοποίησαν ἕνα χωρίο τοῦ Ἡσαΐα (ΝΓ' 2 - 3) ποὺ τονίζει πὼς «Οὐκ ἔστιν εἶδος Αὐτοῦ,

οὐδὲ δόξα. Καὶ εἶδομεν Αὐτὸν καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος» καὶ διετύπωσαν ἀντίθετη γνώμη. Ἡ Βίβλος λοιπὸν δὲν μπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ σὰν ἀλάθευτο ἐκίνηση γιὰ νὰ συλλάβουμε τὴν πραγματικὴ μορφή τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτὸ πιὸ παλιὸ ἀπὸ τὰ διασωθέντα κείμενα ποὺ περιγράφουν τὸν Ἰησοῦ θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐπιστολὴ ἐνὸς Ρωμαίου, ἀνθρώπου στὴν Ἰουδαία τὴν ἐποχὴ ἐκείνη.

Ἀπευθύνεται στὴ Ρωμαϊκὴ Σύγκλητο καὶ ἀναφέρει ἀκριβῶς : «... Ἐδῶ εἰς τὴν Ἰουδαία τὸν καιρὸ αὐτὸ παρουσιάστηκε κάποιος ποὺ ὁ λαὸς τὸν ὀνομάζει Προφήτη τῆς Ἀληθείας. Ὅσοι τὸν ἀκολουθοῦν τὸν ἀποκαλοῦν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ. Ἀνασταίνει νεκροὺς καὶ θεραπεύει ὅλες τίς ἀρρώστειες. Εἶναι ἕνας ἄνδρας ὑψηλὸς καὶ μεγαλοπρεπής. Ἐχει σεβάσμια μορφή καὶ ἐμπνέει ἀγάπη καὶ φόβο μαζί. Τὸ πρόσωπό του γαλήνιο, γλυκὸ, δὲν ἔχει καμμιὰ ρυτίδα. Τὰ μάτια του φεγγαβολοῦν, τὰ ξανθὰ μαλλιά του στεφανώνουν τὸ πυρόχρυσό πρόσωπό του. Εἶναι τρομερὸς στὶς ἐπιτιμήσεις ποὺ κάνει καὶ ἥρεμος καὶ ταπεινὸς στὶς συμβουλές ποὺ δίνει. Δείχνει νὰ εἶναι γεμάτος ἀπὸ βαθεῖα ἀγαλλίασι καὶ σοβαρότητα. Μολονότι τὸν εἶδαν συχνὰ δακρυσμένο, δὲν τὸν εἶδαν ποτὲ νὰ γελά. »

Γιὰ τὴ μορφή τοῦ Χριστοῦ μᾶς δίνουν πολλὲς πληροφορίες καὶ τὰ Εὐαγγέλια καὶ μᾶλλον ἀπ' αὐτὰ ἔγινε στὴν ἀγιογραφία ἡ σύνθεσι τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς φυσιογνωμίας Του. Μνημεῖα σύγχρονά του ἐλάχιστα ὑπάρχουν καὶ αὐτὰ πολὺ

συζητήσιμα. Δύο ἀναφέρει ὁ ἐπισκόπος Καισαρείας Εὐσέβιος, ποὺ ἔζησε τὸν καιρὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου. Τὸ πρῶτο εἶναι τὸ χάλκινο ἀγαλμα τοῦ Ἰησοῦ ποὺ ἔστησε στὴ φοινικικὴ πόλι Πενεάδα, τὴν κατοπινὴν Καισάρεια δηλαδή, ἡ « Αἰμορροοῦσα » γιὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνη της στὸν Θεάνθρωπο ποὺ τὴν ἔσωσε ἀπὸ τὴν σκληρὴ δοκιμασία της. Δυστυχῶς ὅμως τὸ ἀγαλμα αὐτὸ καταστράφηκε ἀργότερα, σύμφωνα μὲ διαταγὴ τοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου. Τὸ δεύτερο μνημεῖο ἀπὸ αὐτὰ ἀναφέρεται στὶς σχέσεις τοῦ Ἰησοῦ μὲ τὸν Ἀβγαρο, βασιλιὰ τῆς Ἐδέσσης.

Ἡ μεσογειακὴ αὐτὴ πολιτεία ἦταν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἀνεξάρτητο κράτος.

Ἀπὸ τὸ 132 π.Χ. ἕως τὸ 216 μ.Χ. βασιλεῦσε σ' αὐτὴν ἡ δυναστεία τῶν Ἀβγάρων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἕνας, ὁ Ἀβγαρος Οὐκάμα, σύγχρονος τοῦ Ἰησοῦ, πίστεψε βαθύτατα σ' Αὐτόν. Κάποτε ἀρρώστησε ἀπὸ ἀνίατο νόσημα κι ἔστειλε μήνυμα στὸ Ναζωραῖο νὰ ἔρθῃ νὰ τὸν δῇ καὶ νὰ τοῦ δώσῃ τὴ χάρι τῆς εὐλογίας του. Ὅμως ὁ Ἰησοῦς ἔτυχε νὰ μὴν μπορῇ τότε νὰ πάῃ στὴν Ἐδεσσα καὶ μαζί μὲ τὴν ἀρνητικὴ του ἀπάντησι τοῦ ἔστειλε ἕνα μαντήλι ποὺ πάνω σ' αὐτὸ εἶχε ἀποτυπωθῇ ἡ θεϊκὴ μορφή Του. Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι ἡ θαυματουργὴ εἰκόνα τῆς Ἐδέσσης, ποὺ οἱ Βυζαντινοὶ τὴν χαρακτήρισαν ἀχειροποίητον εἰκόνα, ἢν ἀνθρώπων χεῖρες οὐκ εἰργάσαντο». Μάλιστα γιὰ τὸ μαντήλι αὐτὸ ἔγραψε εἰδικὴ μονογραφία ὁ σοφὸς αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου Κωνσταντῖνος ὁ

Πορφυρογέννητος, κι ἀκόμα ὁ Εὐσέβιος ἰσχυρίστηκε ὅτι βρῆκε τὴν ἀλληλογραφία τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸν Ἀβγαρο καὶ τὴ μετέφρασε ἀπὸ τὴ συριακὴ γλῶσσα στὴν ἑλληνικὴ. Τὰ ἴδια γράμματα γιὰ ἕνα διάστημα διαβαζόντουσαν λατινικὰ στοὺς Καθολικοὺς ναοὺς, ὥσπου τὸ 492 ὁ πάπας Γελάσιος ἀπηγόρευσε τὴν ἀνάγνωσί τους.

Ἀνάλογα ὥστόσο τεκμήρια μὲ τὸ μαντήλι αὐτὸ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα γιὰ τὴν ἀληθινὴ φυσιογνωμία τοῦ Χριστοῦ. Στὴ Ρώμη, αἴφνης, στὸ ναὸ τῆς Ἀγίας Πρασσιδίας σώζεται μιὰ εἰκόνα ποὺ ἡ παράδοσι λέει γι' αὐτὴν πὼς βγῆκε ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου. Καὶ νὰ πῶς : Ὁ ἐκλεκτὸς μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ τὸν καιρὸ ποὺ βρισκόταν στὴ ρωμαϊκὴ πρωτεύουσα συνάψε στὸ σπῆτι τοῦ ἀρχοντα Πουντεντίου. Ἐκεῖ, μιὰ μέρα, οἱ δύο κόρες τῆς οἰκογενείας ρώτησαν τὸν μεγάλο Ἀπόστολο νὰ τοὺς πῇ πῶς ἦταν ἡ μορφή τοῦ λυτρωτῆ Χριστοῦ. Κι ὁ Πέτρος ἔσυρε μὲ μιὰς τὸ κοντύλι του στὸ μεταξένιο μαντήλι τῆς μιᾶς ἀρχοντοπούλας καὶ σχεδίασε τὸ πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου. Χρόνια πολλὰ μετὰ, ἡ Ἀγία Ἑλένη, ἡ μητέρα τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, βρῆκε τὴν ἀπὸ τὴν εἰκόνα καὶ ἔκτισε στὴ Ρώμη τὸ ναὸ τῆς Ἀγίας Πρασσιδίας γιὰ νὰ φυλάξῃ μέσα τὸ Ἅγιο μαντήλι τῆς ἐνάρετης ἀρχοντοπούλας. Στὸ τεκμήριό αὐτὸ λέγεται ὅτι στηριζόντουσαν στὸν τρίτο αἰῶνα οἱ μαρτυρικοὶ Χριστιανοὶ τῆς Ρώμης καὶ χάραζαν μέσα στὶς ὑγρὲς καὶ σκοτεινὲς καμάρες τοῦ Ἁγίου Καλλίστου καὶ

τῆς Ἀγίας Καικιλίας τῇ μορφῇ τοῦ Ἰησοῦ.

Γνωστότερο ὅμως ἀπὸ τὸ μαντήλι τῆς Πρασσιδίας εἶναι τὸ μαντήλι τῆς Βερενίκης.

Ὁ θρύλος καὶ ἡ παράδοσι μαρτυροῦν πῶς, ὅταν ὁ Χριστὸς ἀνέβαινε στὸ Γολγοθᾶ σηκώνοντας τὸν βαρὺ σταυρό του, ἀνάμεσα στὸν κόσμον ποὺ παρακολουθοῦσε τὸ μαρτύριό του ἦταν τότε καὶ μιὰ φτωχὴ Ἑβραιοπούλα, ἡ Βερενίκη. Σὲ μιὰ στιγμή λοιπὸν ποὺ ὁ Ναζωραῖος περνοῦσε μπροστά της μὲ τὸν ἀκάνθινον στέφανό του, ματωμένος καὶ ἰδρωμένος, λυγίζοντας ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ σταυροῦ, ἐκείνη τὸν συμπόνεσε τόσο πολὺ, ποὺ μὲ μιᾶς ἄπλωσε τὸ χέρι της καὶ σκούπισε μὲ τὸ μαντήλι της τὸ πρόσωπό του.

Ὁ Ναζωραῖος τότε μὲ ὅλο τὸν πόνο του τῆς χαμογέλασε σὰ νὰ τὴν εὐχαριστοῦσε γιὰ τὴν καλωσύνη της καὶ εὐθὺς ἔγινε τὸ θαῦμα καὶ ἀποτυπώθηκε πάνω στὸ μαντήλι τῆς Βερενίκης ἡ πληγωμένη μορφή Του. Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι τὸ « Σάνκτουμ Μαντέλιουμ » τοῦ Καθολικισμοῦ καὶ ἀπὸ αὐτὸ εἶναι ἐμπνευσμένη ἡ σχετικὴ εἰκόνα ποὺ ὑπάρχει σὲ πολλὲς ἐκκλησίες μας πάνω ἀπὸ τὴν ὠραία πύλη τοῦ Ἱεροῦ μ' ἓνα « Θ » σὲ καθένα ἀπὸ τὰ τέσσερα ἄκρα — δηλαδὴ « Θεοῦ θέα θεῖον θαῦμα ».

Ἄν ὥστόσο τὸ μαντήλι τῆς Βερενίκης διέσωσε τὰ χαρακτηριστικά τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ, ὑπάρχει καὶ ἓνα ἄλλο σχετικὸ τεκμήριο ποὺ δίνει ὅλες τὲς σωματικές ἀναλογίες του. Εἶναι τὸ περίφημον « Σουδάριο » ἢ « Σάβανο τοῦ Τουρίνου ».

Πρόκειται γιὰ ἓνα παλιὸ ὕφασμα μήκους τεσσάρων μέτρων καὶ

δέκα ἑκατοστῶν καὶ πλάτους ἑνὸς μέτρου καὶ σαράντα ἑκατοστῶν. Μολοντί οἱ δυὸ χιλιετηρίδες ποὺ πέρασαν πάνω του τὸ ἔχουν κάπως ἀλλοιώσει, διακρίνονται καθαρὰ σ' αὐτὸ δύο εἰκόνες τοῦ ἴδιου ἀνθρώπου, ἡ μία ἀπὸ ἑμπρὸς καὶ ἡ ἄλλη ἀπὸ τὴν πλάτη.

Ἡ ἀπόστασις μεταξύ τους εἶναι τόση, ὥστε θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἂν μὲ τὸ σεντόνι αὐτὸ τυλιγόταν ἓνας ἄνθρωπος καὶ ἔμεναν ἐπάνω τὰ ἀποτυπώματά του.

Τὸ ὕφασμα αὐτό, σύμφωνα μὲ ἱστορικὲς μαρτυρίες, εἶναι ἡ « Σινδὼν » ποὺ ἀναφέρεται στὰ Εὐαγγέλια καὶ μὲ τὴν ὁποίαν ὁ « εὐσχημων » Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθίας ἐτύλιξε τὸ πληγωμένο σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ὅταν ἔγινε ἡ ἀποκαθήλωσις Του ἀπὸ τὸ σταυρό.

Σήμερα, ὅστερα ἀπὸ πολλὰς περιπέτειες, βρίσκεται στὴν Ἱταλία καὶ εἶναι γνωστὸ ὡς « Σουδάριο » ἢ « Σάβανο τοῦ Τουρίνου ». Ἐπάνω του εἶναι ἀποτυπωμένη, καθὼς εἶπαμε, ἡ εἰκόνα ἑνὸς γυμνοῦ ἀνθρώπου. Τὸ κεφάλι του μοιάζει μὲ τὸν τύπο τῆς φυσιογνωμίας τοῦ Χριστοῦ. Τὰ μάτια του εἶναι κλειστά καὶ τὰ χέρια του ἐνωμένα μπροστά, ὅπως ἀκριβῶς συνήθιζαν οἱ Ἰουδαῖοι νὰ τὰ σταυρώνουν στοὺς νεκρούς.

Οἱ πληροφορίες γιὰ τὴν ἀρχικὴ προέλευσι τοῦ Σουδαρίου εἶναι ἀρκετὰ συγκεχυμένες. Λένε πῶς εὐσεβεῖς χριστιανοὶ φύλαγαν τὸ σάβανο τοῦ Ἰησοῦ ὡς τὸν ὅσιον αἰῶνα στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἀργότερα στὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας τῆς Βλαχερίνας στὴ Κωνσταντινούπολι. Γιὰ πρώτη φορὰ ἀναφέρεται τὸ 1204, ὅταν οἱ Σταυροφόροι τὸ ἔφεραν ὡς πολῦτιμον τρόπαιο καὶ λάφυρο στὴ Γαλλία.

Ἀργότερα, ὅταν ἡ ἔδρα τοῦ Καθολικισμοῦ μεταφέρθηκε ἀπὸ τὴν Ρώμην στὴν Ἀβινιὸν, οἱ πάπες τὸ ἔφεραν καὶ αὐτὸ στὴν παλιὰ πολιτεία τῆς Προβηγκίας καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὸ Τουρίνο, ὅπου βρίσκεται ἕως σήμερα.

Ἐπειδὴ ὑπῆρχαν κατὰ καιροὺς ἀμφιβολίες γιὰ τὸ ἂν πραγματικὰ τὸ Σουδάριο ἦταν τὸ Σάβανο τοῦ Ἰησοῦ, τὸ ἱερὸ αὐτὸ τεκμήριο τοῦ Τουρίνου δέχτηκε τὶς ἐπιστημονικὲς ἱστορικὲς καὶ αἰσθητικὲς ἐρευνες πολλῶν ἐειδικῶν, γιὰ νὰ βεβαιωθῇ τελικὰ ἡ γνησιότητά του. Τὸ 1902 ἔγινε μιὰ σχετικὴ ἀνακρίνωσις στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία τῆς Γαλλίας καὶ ὁ καθηγητὴς Πιέρ Μπαρμπὲ μετὰ ἀπὸ δεκαπέντε χρόνων ἐρευνες κατέληξε στὸ ἴδιο συμπέρασμα, ἐνῶ ὁ Πῶλ Βινιὸν ἀπέδειξε ὅτι ἡ αἰτία τῶν ἀποτυπωμάτων εἶναι κυρίως οἱ ἀμμονιακὲς ἀναθυμιάσεις τοῦ θεοῦ σώματος, τῆς ἀλόης καὶ τῆς σμύρνας ποὺ σκόρπισε ὁ Ἰωσήφ στὸ νεκρὸ πρὶν ἀπὸ τὸν ἐνταφιασμὸ του.

Βέβαιος, λοιπὸν, γιὰ τὴν γνησιότητα τοῦ Σουδαρίου καὶ ἐκτιμώντας τὰ διαφωτιστικὰ στοιμάντα ποὺ ἔδινε γιὰ τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ Ἰησοῦ, ὁ Πῶλ Κλωντέλ « ὠνόμασε » τὸ Πέμπτο Εὐαγγέλιον « Δεύτερη Ἀνάστασις ». Ἀξίζει μάλιστα ν' ἀναφέρουμε πῶς πολλοὶ ζωγράφοι καὶ γλύπτες, θέλοντας νὰ ἀποδώσουν σωστά τὰ ἔργα τους τὸ Ναζωραῖο, χρησιμοποίησαν τὶς ἀναλογίες ποὺ εἶχαν τ' ἀποτυπώματά του στὸ Σάβανο τοῦ Τουρίνου.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ πρέπει ἴσως νὰ διευκρινίσουμε πῶς, ὅταν μιλάμε γιὰ τὴν μορφή τοῦ Ἰησοῦ,

ἐννοοῦμε κυρίως τὸν Ἰησοῦ τῆς ὠριμῆς ἡλικίας, ποὺ τὸν ἔφερε πρὸ κοντὰ στοὺς ἀνθρώπους καὶ ποὺ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς οἱ πληροφόροι ποὺ ὑπάρχουν γιὰ τὴν φυσιογνωμία του ἔχουν περισσότερες πιθανότητες νὰ εἶναι ἀληθινές.

Ὁρισμένοι αἰσθητικοὶ τῆς Χριστιανικῆς ζωγραφικῆς ἀνάμεσα στὰ ντοκουμέντα ποὺ χρησιμοποιοῦν γιὰ νὰ συλλάβουν τὴν πραγματικὴν μορφήν τοῦ Χριστοῦ συγκαταλέγουν καὶ δύο εἰκόνες Του ποὺ ἀποδίδονται στὸν Εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ.

Ἡ μιὰ ἀπ' αὐτὰς βρίσκεται στὸ μουσεῖο τοῦ Βατικανοῦ καὶ ἡ ἄλλη στὸ ναὸ τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου, στὴ Γένουα. Εἶναι ὅμως πραγματικὰ ἔργα τοῦ Εὐαγγελιστῆ Λουκᾶ ; Νὰ ἓνα ἐρώτημα ποὺ μένει δίχως ἀπάντησι.

Σύμφωνα μάλιστα μὲ κάποιες εἰσακρίσεις, τὶς εἰκόνες αὐτὰς δὲν τις ζωγράφισε ὁ Ἅγιος Λουκᾶς, ποὺ ἦταν καὶ γιατρός, ἀλλὰ ἓνας δόκιμος ἀγιογράφος Λουκᾶς ποὺ ἔζησε τὸν σ' αἰῶνα στὴ Μικρὰ Ἀσία. Ἡ παράδοσι, καθὼς εἶπαμε, μὲ τὴν ῥοή τῶν αἰώνων, σωστὰ ἢ λάθος, ἐπλάσε μιὰ ὀρισμένη φυσιογνωμία ποὺ ἀνταποκρίνεται στὶς προσδοκίες καὶ στὶς ψυχικὲς ἀνάγκες τῶν πιστῶν. Ἐπάνω ὅμως στὴν καθιερωμένη εἰκόνα Του ἔγιναν πλῆθος τολμηρὲς τροποποιήσεις ποὺ, χωρὶς ν' ἀλλοιώσουν ἐπικίνδυνα τὴν ὄψιν Του, ἔδωσαν στὸν Ἰησοῦ μιὰ πανανθρώπινη ὑπόστασι. Γιὰ τοὺς Ἀσιάτες Χριστιανοὺς ἔγινε ἓνας ἄνθρωπος ἴδιος μ' αὐτούς, μελαψὸς καὶ ἄλλοῦ χρώματος μὲ σκιστὰ μάτια καὶ μεγάλη κρεμαστὴ κοτσίδα. Ἐτσι θὰ μπορούσαν νὰ τὸν

νιώσουν δικό τους και νάρχωνται πὺν κοντά του. Γιὰ τοὺς Νέγρους πῆρε κι ἐκεῖνος μαῦρο δέρμα και σηκώνει μαζί τους τὸν καῖμὸ τῆς φυλῆς τους. Κάποιοι Ἐρυθρόδερμοι ποὺ τὸν ἀγάπησαν, τὸν στόλισαν μὲ τὰ χρωματιστὰ φτερά τους, κι οἱ Ἐσκιμῶοι τοῦ χάρισαν μὲ τὴν ἀγνή φαντασία τους μιὰ ζεστή γούνα κι ἓνα ἔλκηθρο μὲ δυὸ γρήγορα σκυλιὰ γιὰ νὰ τρέχει πάνω στὰ χιόνια.

Ἀκόμα και μέσα στὴν Εὐρώπη ὁ Ἰησοῦς δὲν μένει ὁ ἴδιος. Ἀπλό, ἀσκητικὸ τὸν θέλει ἡ βυζαντινὴ ἀγιογραφία. Εὐφρόσυνο, ἱλαρὸ ὁ κοσμικὸς Καθολικισμός. Φλαμανδὸ τὸν ὁραματίζεται ὁ Ροῦμπενς, Γερμανὸ ὁ Κράναχ, μεσημβρινὸ

ὁ Κορρέτζιο. Ὁ Κύριος εἶναι καλὸς και ἀδελφὸς ὅλων. Μεταρσίωσι και οὐράνια ἀνάστασι γίνεται γιὰ τὴν μυστικιστικὴ ψυχὴ τοῦ Γκρέκο. Ἐπίγεια πράγματα γιὰ τὸν ταπεινὸ Θεόφιλο. Ἀὐλο σχῆμα στίς μέρες μας γιὰ τὸν ἀνῆσυχο Ζάν Κοκτώ, ποὺ τραβάει παρανοϊκὲς κοντυλιὲς στοὺς τοίχους ἑνὸς ψαράδικου ἐρημοκκλησιοῦ στὴ Μεσογειακὴ Γαλλία. Μ' ὅποιαδῆποτε ὅμως ὄψι, ἡ μορφή τοῦ Ἰησοῦ εἶναι πάντα τὸ σύμβολο μιᾶς μεγάλης Ὁρησκείας. Μακάριοι ὅσοι προσβλέπουν σ' Αὐτήν. Μποροῦν νὰ ἐλπίζουν, νὰ ἡρεμοῦν και νὰ εὐφραίνωνται...

ΠΕΡΙ... ΕΥΤΥΧΙΑΣ.

Κάποτε οἱ ἄνθρωποι ζητοῦν τὴν εὐτυχία ὅπως ζητοῦν τὰ γυαλιά τους, ἐνῶ αὐτὰ βρίσκονται στὴ μύτη τους.

Bernard Shaw

Ἡ εὐτυχία εἶναι σὰν τὸ κυνήγι. Τὸ ἐπισημαίνουμε, τὸ βλέπουμε κι ἀπὸ μακριά.

P. K.

Ἡ εὐτυχία εἶναι τὸ μόνο πρᾶγμα ποὺ μπορούμε νὰ τὸ δώσουμε χωρὶς νὰ τὸ ἔχουμε.

B. Οὐγκὼ

Ἡ εὐτυχία εἶναι ἀντιστρόφως ἀνάλογη πρὸς τὶς ἐπιθυμίες μας.

Mark Twain

Στὸ τεῦχος αὐτό, ἀντὶ γιὰ ἓνα καθαρὰ ἀστυνομικὸ διήγημα, δημοσιεύεται μιὰ κλασσικὴ ἱστορία τοῦ Thomas Bailey Aldrich, ἓνα πραγματικὰ κλασσικὸ «αἰνίγμα».

ΜΑΡΤΖΟΡΥ ΝΤΟΥ

Διήγημα

Τοῦ

THOMAS BAILEY ALDRICH

Ὁ Δρ. Ντέλλον

πρὸς τὸν κ. Ἐντουαρντ Ντελάντ,
Πάρις, Πάρι, Ν. Η.

8 Αὐγούστου.

Ἀγαπητὲ κύριε,

Εὐχαρίστως μπορῶ νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι ἡ ἀνησυχία σας εἶναι ἐντελῶς ἀδικαιολόγητη. Ὁ Φλέμινγκ θὰ περιοριστῇ στὸ κρεβάτι ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσερες ἐβδομάδες και θὰ πρέπει νὰ προσέχει στὴν ἀρχὴ τὸ πόδι του. Ἐνα τέτοιο κάταγμα εἶναι πάντα δύσκολο. Εὐτυχῶς τὸ κόκκαλο μπῆκε ὠραῖα στὴ θέσι του ἀπὸ τὸν γιαιτρὸ ποὺ ἔτυχε νὰ βρίσκεται στὸ φαρμακεῖο ὅπου μεταφέρανε τὸν Φλέμινγκ μετὰ τὸ πέσιμό του και δὲν νομίζω πὼς τὸ ἀτύχημα θὰ φέρῃ καμμιὰ μόνιμη ἐνόχλησι. Σωματικῶς ὁ Φλέμινγκ πᾶει πολὺ καλά. Ἀλλὰ ὁμολογῶ ὅτι ἡ ὀξέθυμη και μακάβρια διάθεσι τοῦ μοῦ προσεβεῖ ἀρκετὴ στενοχώρια. Εἶναι ὁ τελευταῖος ἄνθρωπος στὸν κόσμον ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ σπάσῃ τὸ πόδι του. Ξέρετε πόσο ὀρητικὸς ἦταν πάντα τοῦ ὁ φίλος μας, πόση ἀνησυχία και ἐνεργητικότητα κρύβει, πόσο δὲν εἶναι ποτὲ εὐχαριστήμενος, ἂν δὲν κάνῃ κάποια ἐφοδὸ σὰν κανένας νεαρὸς ταῦρος ποὺ βρίσκεται μπροστὰ στὸ κόκκινο πανί. Ὡστόσο ἦταν ἀδιαγάπητος. Τώρα δὲν εἶναι πιά ἀξιαγάπητος. Τὰ νεῦρα του εἶναι κῆτριμερό. Ἡ μὲς Φάννυ Φλέμινγκ ἤρθε ἀπὸ τὸ Νιούπορτ, ὅπου ἡ οἰκογένεια παραθερίζει, γιὰ νὰ τὸν νο-

σπλεῦση. Ἀλλὰ τὴν ἄλλη μέρα κιόλας τὴν ἔστειλε πίσω κλαμένη. Ἐχει διπλά του ὅλα τὰ ἔργα τοῦ Μπαλζάκ σὲ 27 τόμους γιὰ νὰ τὰ ἐκσφενδονίσῃ ἐναντίον τοῦ Οὐώτκινς, κάθε φορὰ ποὺ ὁ ὑποδειγματικὸς αὐτὸς ὑπῆρέτης ἐμφανίζεται μὲ τὸ φαγητό του. Χθές, χωρὶς καμμιὰ ὑστεροβουλία, πῆγα στὸ φίλο μας ἓνα μικρὸ καλαθάκι μὲ λεμόνια. Ξέρετε πὼς ὁ Φλέμινγκ γλίστρησε σὲ μιὰ φλουδά λεμονιοῦ και ἔπεσε. Λοιπόν, μόλις ἀντίκρυσε τὰ λεμόνια, ἔπαθε μιὰ τέτοια κρίσιθυμοῦ, ποὺ δὲν μπορῶ νὰ σᾶς τὴν περιγράψω. Ἀλλοτε πάλι κάθεται μὲ σκυμμένο κεφάλι κοιτάζοντας τὸ πόδι του σιωπηλὸς, σκυθρωπὸς, ἀπελπισμένος. Ὅταν βρίσκεται σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι — και αὐτὸ μπορεῖ νὰ κρατήσῃ ὅλη μέρα — τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ ἐλαφρύνῃ τὴν μελαγχολία του. Ἀρνείται νὰ φάῃ και οὔτε διαβάζει ἐφημερίδες. Τὰ βιβλία δὲν τὸν προσελκύουν παρά μόνο σὰν ρουκέτες ἐναντίον τοῦ Οὐώτκινς. Εἶναι πραγματικὰ ἀξιολύπητος.

Ἄν ἦταν κανένας φτωχὸς ποὺ κέρδιζε τὸ καθημερινὸ ψωμί τῶν δικῶν του, ὁ ἐκνευρισμὸς του αὐτὸς θὰ ἦταν κάτι φυσικό. Ἀλλὰ γιὰ ἓνα νέο 24 ἐτῶν, μὲ ἓνα σωρὸ λεπτὰ και, ὅπως φαίνεται, χωρὶς καμμιὰ φροντίδα, τὸ πρᾶγμα εἶναι τερατῶδες. Ἀν ἐξακολουθήσῃ αὐτὲς τὶς ἱστορίες, θὰ προκαλέσῃ στὸ τέλος καμμιὰ φλεγμονή στὸ πόδι του. Ἐχει σπάσει, ξέρετε, τὴν περόνη και δὲν ξέρω τί νὰ τοῦ δώσω. Ἐχω ἀναισθητικὰ και καταπραῦντικά γιὰ νὰ τοῦ κοιμοῦνται οἱ

ἀσθενείς μου καὶ νὰ μὴ νιώθουν τοὺς πόνους τους. Ἀλλὰ δὲν ἔχω κανένα φάρμακο γιὰ νὰ κάνω ἕναν ἄνθρωπο ἀπὸ τρελλό λογικό. Αὐτὸ ξεπερνᾷ τὴν τέχνη μου. Ἴσως ὅμως νὰ μὴν ξεπερνᾷ τὴ δική σας. Εἰστε ὁ στενὸς φίλος τοῦ Φλέμινγκ. Νὰ τοῦ γράψετε, νὰ τοῦ γράψετε συχνά, διασκεδάστε τον, δώστε του κέφι, ἐμποτίστε τὴ μελαγχολία. Ἴσως ὁ περιορισμὸς του αὐτὸς νὰ χάλασε τίποτα σοβαρά του σχέδια. Ἄν συμβαίνει κάτι τέτοιο, θὰ τὸ ξέρετε καὶ θὰ ξέρετε πῶς νὰ τὸν συμβουλευτε. Ἐλπίζω ὁ πατέρας σας νὰ βρίσκει τὴν ἀλλαγὴ τῆς ἐξοχῆς εὐεργετικὴ γιὰ τὴν ὑγεία του. Διατελῶ κλπ. ...

Ἄντιον Ντελάν
στὸν Τζὼν Φλέμινγκ, Οὐέστ,
381 Ὀδὸς, Νέα Ὑόρκη.
9 Αὐγούστου.

Ἀγαπητέ μου Τζὼν,

Πῆρα δυὸ λόγια σήμερα ἀπὸ τὸν γιατρὸ Ντίλλον καὶ ἔμαθα μὲ χαρὰ πῶς τὸ πόδι σου δὲν εἶναι τόσο ἀσχημα ὅσο νομίζαμε. Σὰν κάποιον γνωστὸ πρόσωπο, δὲν εἶσαι τόσο μαῦρος καὶ σκοτεινὸς ὅσο σὲ περιγράφουν. Ὁ Ντίλλον θὰ σὲ κάνη μιά χαρὰ σὲ 2-3 ἐβδομάδες, ἂν ἔχῃς τὴν ὑπομονὴ νὰ ἀκούσης τὶς συμβουλές του. Πῆρες τὸ σημείωμά μου τῆς περασμένης Τετάρτης; Ταράχτηκα πολὺ ὅταν ἔμαθα γιὰ τὸ ἀτύχημα.

Φαντάζομαι πόσο ἡσυχος καὶ ἀγγελικός θὰ εἶσαι μὲ τὸ πόδι σου ἀκίνητο. Εἶναι πολὺ ἐνοχλητικὸ βέβαια καὶ μάλιστα τώρα πού εἶχαμε πῆ νὰ περάσουμε ἕναν ὥραϊο μῆνα μὲ τὴν πάρουσή σου πρᾶγματα ὅπως ἦρθαν. Εἶναι κρίμα πού ἡ ὑγεία τοῦ πατέρα μου δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ τὸν ἀφήσω. Νομίζω πῶς καλύτερεψε πολὺ. Ὁ θαλασσινὸς ἀέρας εἶναι τὸ στοιχείο του. Ὡστόσο χρειάζεται ἀκόμη τὸ χέρι μου γιὰ νὰ στηρίζεται ὅταν κάνη τὸν περίπατό του καὶ ἔχει ἀνάγκη κάποιου πιὸ προσηκτικοῦ ἀπὸ τοὺς ὑπηρετές. Δὲν μπορῶ νὰ ἔλθω κοντά σου, φίλε μου, μὰ ἔχω ἀρκετὲς ἐλεύθερες ὥρες καὶ θὰ σοῦ γράφω ὀλίκλητες πανταχοῦσες, ἂν αὐτὸ σὲ διασκεδάξῃ. Δυστυχῶς δὲν ἔχω πολλὰ νὰ πῶ,

γιατὶ δὲν μένουμε σὲ καμμιά κοσμικὴ πλάζ. Ἐδῶ εἴμαστε μακριὰ ἀπὸ τὸν κόσμον. Μένουμε σὲ ἕνα ἀγρόκτημα κοντὰ στὸ σταυροδόμι, δυὸ μίλλια μακριὰ ἀπὸ τὰ ξενοδοχεῖα καὶ κάνουμε ἐξαιρετικὰ ἡσυχὴ ζωὴ.

Θὰ ἤθελα νὰ ἦμουν μυθιστοριογράφος. Τὸ παλιὸ αὐτὸ σπῆτι μὲ τὰ ξύλινα πατώματα, τὰ ψηλὰ ταβάνια καὶ τὰ στενὰ παράθυρα βλέπει σὲ ἕνα δασακί ἀπὸ πεῦκα πού μετατρέπονται σὲ ἄρπες τοῦ Αἰόλου κάθε φορά πού φυσᾷ ἀέρας. Θὰ ἦταν ἰδεώδης τόπος γιὰ νὰ γράφῃ κανεὶς ἕνα ρομάντσο. Θὰ ἦταν ἕνα βιβλίον γεμάτο ἀπὸ τὶς εὐωδίες τοῦ δάσους καὶ τὶς αὔρες τῆς θάλασσας. Θὰ ἦταν σὰν ἐκείνου τοῦ Ρώσου — πῶς ἦταν ἀλήθεια τ' ὄνομά του;

Ὡστόσο ἀμφιβάλλω ἂν ἀκόμη καὶ μιά Λίζα ἢ μιά Ἀλεξάνδρα Παύλοβα θὰ μπορούσε νὰ συγκινήσῃ τὴν καρδιά ἐνὸς ἀνθρώπου πού τοῦ ποινάει συνεχῶς τὸ πόδι του.

Φαντάσου ἕνα μεγάλο ἄσπρο σπῆτι σχεδὸν ἀπέναντί μας. Εἶναι μάλλον μιά ἑπαυλὶ χτισμένη πρὶν ἀπὸ χρόνια μὲ πολλὰ ὑποστατικά καὶ μιά πλατεῖα σκεπαστὴ βεράντα στὶς τρεῖς πλευρές, ἕνα ἀνεξάρτητο ψηλὸ καὶ ὑπερήφανο κτίριο. Τὸ σπῆτι εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ ἔχει δυντροσοιχίες ἀπὸ βαλаниδιές, σημύδες καὶ ἱτίες. Καμμιά φορά, τὸ πρῶν καὶ συχνότερα τὸ ἀπόγεμα, ὅταν ὁ ἥλιος ἀποτραβηχτῇ ἀπὸ τὴ βεράντα, μιά νέα ἐμφανίζεται ἐκεῖ μὲ κάποιον μυστηριώδες κέντημα ἢ μὲ κανένα βιβλίον.

Υπάρχει καὶ μιά κούνια ἐκεῖ καὶ ἡ κούνια ταϊράζει πολὺ, ὅταν εἶναι κανεὶς 18 ἐτῶν καὶ ἔχῃ χρυσὰ μαλλιά καὶ σκοῦρα μάτια καὶ ἕνα γολάζιο ἀέρινο φόρεμα. Ὡλὴ αὐτὴ ἡ ὁμορφιά κάθεται στὴν κούνια καὶ ἀερίζεται σὰν κρίνον τοῦ νεροῦ μέσα στὸ χρυσὸ ἀπομεσήμερο. Τὸ παράθυρο τοῦ δωματίου μου βλέπει πρὸς τὴ βεράντα καὶ τὸ ἴδιο κάνω καὶ ἐγώ.

Ἀρκετὰ ὅμως ἀπ' αὐτὲς τὶς ἀνοησίες, πού δὲν ταϊράζονται πολὺ σὲ ἕναν σοβαρὸ νεὸ δικηγόρο πού κάνει τὶς διακοπές του μὲ ἕναν ἄρρωστο πατέρα. Γράψε μου, ἀγαπητέ μου φίλε. Πές μου πῶς εἶσαι. Στείλε μου ἕνα μεγάλο ἡσυχὸ γράμμα. Ἄν δο-

κιμάσης νὰ τσακωθῇς μαζί μου, θὰ σοῦ κάνω μῆνυσι.

Ὁ Τζὼν Φλέμινγκ
στὸν Ἄντιον Ντελάν
11 Αὐγούστου.

Τὸ γράμμα σου, ἀγαπητέ μου Ἄντι, ἦταν δῶρο Θεοῦ. Σκέψου τί μοῦ ἔλαχε, ἐμένα πού δὲν ἀρρώστησα οὔτε μιά μέρα ἀπὸ τότε πού γεννήθηκα! Τὸ ἀριστερό μου πόδι ζυγίζει τρεῖς τόνους. Εἶναι τυλιγμένο σὲ βάλασμα καὶ ἐπιδέσμους σὰν μούμια. Δὲν μπορῶ νὰ κουνήσω. Δὲν ἔχω κουνήσει θαρρεῖς ἐδῶ καὶ 5.000 χρόνια. Εἶμαι ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Φαραῶν.

Μένω ξαπλωμένος ὅλη τὴν ἡμέρα σ' ἕνα ντιβάνι κοιτάζοντας τὸν φλεγόμενο δρόμο. Ὅλοι λείπουν ἀπὸ τὴν πόλιν στὶς ἐξοχές. Τὰ μουντὰ σπῆτια ἀπέναντι μοιάζουν μὲ μιά σειρά ἀπαίσια φέρετρα. Πράσινη μούχλα καλύπτει τὰ δνόματα τῶν νεκρῶν πού ἔχουν γραφῇ στὶς πόρτες καὶ μακάβριες ἀράχνες ἔχουν σκεπάσει τὶς κλειδαρότρυπες. Ὅλα εἶναι γεμάτα σιωπὴ καὶ σκόνη καὶ ἐρήμωσι. (Διακόπτω τὸ γράμμα μου γιὰ νὰ ὑποδεχτῶ τὸν Οὐώτκινς μὲ τὸν δεύτερο τόμο τοῦ «Σεζάρ Μπριτόττ». Δὲν τὸν πέτυχα! Θὰ μπορούσα ἴσως νὰ τὸν πετύχω μὲ κανένα τόμο τῆς ἐγκυκλοπαίδειας, ἂν τὸν εἶχα κοντά μου.) Ἐγὼ τὴ γνώμη πῶς ὁ Οὐώτκινς καλοπερνᾷ μὲ τὴν κάβα τοῦ πατέρα μου. Θὰ ἔκανε ἀντικλείδι. Μπαίνει μέσα μὲ τὸ ἀχρωμὸ ὑποκριτικὸ του πρόσωπο δῆθεν θλιμένο, μὰ ξέρω πῶς χαμογελά ὥσπου νὰ φτάσῃ ἐξω ἀπὸ τὴν πόρτα καὶ εἶναι ἐχθιστημένος πού ἔσπασα τὸ πόδι μου. Δὲν ἦταν τὸ ζενὶ τῆς ἀτυχίας νὰ ἔρθω στὴν πόλιν γιὰ νὰ παραστῶ σ' ἕνα γεῦμα καὶ γιὰ νὰ ἀγοράσω τὸ ἀλογάκι τοῦ Λιβινγκστον, τὴν «Μάργκοτ», καὶ τώρα νὰ μὴ μπορῶ νὰ ἱππεύσω γιὰ δυὸ μῆνες. Θὰ σοῦ στείλω τὸ ἄλογο νὰ τὸ χαρῇς ἐσὺ.

Ὁ γέρο-Ντίλλον φαντάζεται πῶς ἔπαθε κάτι τὸ μυαλό μου. Μὲ κάνει ἔξω φρενῶν μὲ τὰ λεμόνια του. Ἀνοησίες. Εἶμαι διαβολικὰ ἐκνευρισμένος μ' αὐτὸ τὸν περιορισμό.

Τὸ γράμμα σου ἦταν τὸ πρῶτο

παρηγορητικὸ πρᾶγμα πού ἦρε ἐδῶ καὶ δέκα μέρες. Μοῦ ἔφτιαξε τὰ κέφια μου γιὰ μισὴ ὥρα σχεδόν. Γράψε μου ὅσο πιὸ συχνὰ μπορεῖς, ἂν εἶσαι φίλος μου. Γράψε ὅ,τι θέλεις. Πές μου κι ἄλλα γιὰ κείνη τὴν κοπελίτσα στὴν κούνια. Ἦταν ὁμορφα ὅσα ἔγραψες γιὰ τὰ χρυσὰ μαλλιά καὶ τὸ κρίνον τοῦ νεροῦ. Δὲν ἤξερα πῶς εἶχες τόση φαντασία. Ἐλεγα πῶς τὸ μυαλό σου ἦταν παραγεμισμένο μὲ κώδικες, συμβόλαια καὶ νόμους. Ἀνοίγεις ἕναν κώδικα καί, ὦ! ἀντικρύζεις συνέτα καὶ καντσο-νέτες. Ἐχεις περιγραφικὸ ταλέντο, κύριε Ντελάν, καὶ σὲ ὑποψιάζομαι πῶς θὰ δημοσιεύς ἀνώνυμα αἰσθηματικὰ διηγήματα στὰ περιοδικά.

Θὰ σκάσω ὥσπου νὰ ξαναπάρω γράμμα σου. Πές μου τί γίνεται ἡ ὁμορφὴ ἀγνωστὴ γειτόνισσά σου; Πῶς τὴν λένε; Ποιὰ εἶναι; Ποιὸς εἶναι ὁ πατέρας της; Ποιὰ εἶναι ἡ μητέρα της; Ποιὸς εἶναι ὁ καλὸς της; Ὅλα αὐτὰ θὰ μὲ ἀπασχολήσουν, ὅσο ἀσημαντα καὶ ἂν εἶναι. Ἡ φυλακίσι μου ἀδυνάτισε τὸ μυαλό μου τόσο, ὥστε βρίσκω τὶς συγγραφικὲς σου ικανότητες σημαντικές. Φαίνεται πῶς ξαναμωραίνομαι. Σὲ καμμιά ἐβδομάδα θὰ παίζω μὲ κανὸ. Ἄν θέλῃς, μπόρεις νὰ μοῦ στείλῃς στρατιωτάκια! Ἐν τῷ μεταξύ γράψε μου.

Ὁ Ἄντιον Ντελάν
στὸν Τζὼν Φλέμινγκ.
13 Αὐγούστου.

Ὁ ἄρρωστος πατέρας πρέπει νὰ διασκεδάσῃ, ἀφοῦ τὸ θέλει! Καί, ἂν ὁ παραμυθῆς γίνῃ ἀνιάρως καὶ κουραστικός, θὰ βρεθοῦν δυὸ πιστοὶ ὑπηρετές νὰ τοῦ πάρουν τὸ κεφάλι... Ὡστόσο τὸ ἔργο μου εἶναι δύσκολο, Τζὼν. Δὲν ὑπάρχει κυριολεκτικὰ τίποτα ἐδῶ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀντικρινὴ κοπέλα. Αὐτὴ τὴ στιγμή κουνιέται. Εἶναι γιὰ μένα μιά ἀνταμοιβὴ γιὰ τὰ βάσανα τοῦ κόσμου τούτου, νὰ τὴν βλέπω πότε-πότε νὰ ἀπλώνῃ τὸ λεπτὸ ποδαράκι της καὶ νὰ παίρνῃ φόρα γιὰ τὸ κούνημα. Ποιὰ εἶναι; Λέγεται Ντόου. Εἶναι μοναχοκόρη τοῦ κ. Ρίτσαρντ Ντόου, πρώην στρατιωτικοῦ καὶ τραπεζίτη. Ἡ μητέρα της ἔχει πεθάνει. Ὁ ἕνας τῆς ἀδελφὸς σπουδάζει στὸ Χάρ-

βαρντ, ό άλλος σκοτώθηκε πριν από δέκα χρόνια. Παλιά πλούσια οικογένεια και έδω περνούν όκτώ μήνες τώ χρόνο, τόν άλλο καιρό μένον στή Βαλτιμόρη και στήν Ουάσιγκτον. 'Η κοπέλα λέγεται Μάρτζορ. Σου φαίνεται παράξενο όνομα, μά όταν τώ πής πολλές φορές σου άρέσει. Θά είναι χαριτωμένη κοπέλα γιά νά τήν λένε Μάρτζορ Ντόου.

'Εκανα κανονική ανάκρισι στόν νοικοκύρη μου και τά έμαθα όλα αυτά χθές τώ βράδυ. Αυτός φροντίζει τόν λαχανόκηπο τού κ. Ντόου και τούς ξέρεi έδω και 30 χρόνια. 'Ασφαλώς σέ λίγες μέρες μά γνωρίζω τούς γείτονές μου. Θά είναι αδύνατο νά μή συναντήσω τόν κύριο ή τή δεσποινίδα Ντόου σέ κάποιον από τούς περιπάτους μου. 'Η νεαρή κοπέλα έχει ένα εύνοούμενο μονοπάτι πού οδηγεί στήν παραλία. Θά φροντίσω νά τήν συναντήσω ένα πρωί και νά τής βγάλω τώ καπέλλο. Τότε ή πριγκίπισσα θά κουνήσει τώ ξανθό της κεφάλι μέ ευγένεια και κάποια έκπληξι και λίγη ύπεροψία. Στήν αρχή θά μέ άποπάρη! Και όλα αυτά γιά χαντίρι τού άγαπητú μου πασα!

Πόσο παράξενα πράγματα γίνονται καμμιά φορά! Πριν από δέκα λεπτά μέ φώναξαν κάτω στό σαλόνι, όπου βρήκα τόν πατέρα μου και τόν κ. Ντόου νά ανταλλάσσουν φιλοφρονήσεις. 'Ο κ. Ντόου είχε έρθει νά υποβάλει τά σέβη του στους νέους του γείτονες. 'Ο κ. Ντόου είναι ένας ψηλός λεπτός άνθρωπος, κάπου 55 έτών, μέ άνθηρό πρόσωπο και κατάλευκο μoustάκι. Προτού φύγει ό πρώην συνταγματάρχης, μάς έκανε μιá πρόσκλησι σά νά έδινε μιá γενική διαταγή. Μερικοί φίλοι τής μίς Ντόου θά πήγαιναν νά παίξουν κροκέ στίς 4 τώ άπόγευμα και νά πάρουν τώ τσαϊ στή βεράντα. Θά θέλαμε νά τούς τιμήσουμε μέ τήν παρουσία μας (ή προτιμούσαμε νά μάς στείλει στό κρατητήριο); 'Ο πατέρας μου άρνείται ευγενικά λόγω τής υγείας του. 'Ο γιουός τού πατέρα μου υποκλίνεται όσο πιό ευγενικά μπορεί και δέχεται τήν πρόσκλησι. Στό επόμενο γράμμα μου θά έχω νέα νά σου πώ. Θά έχω δή τήν νεαρή καλλονή από κοντά. Έχω τώ προαίσθημα πώς αυτή ή δεσποσύνη Ντόου είναι ένα «σπά-

νιον πτηνόν». Κράτα καλά, νέε μου, ώσπου νά σου ξαναγράψω και πές μου πώς πάει τώ πόδι σου.

'Ο 'Εντουαρντ Ντελάνν
στόν Τζών Φλέμμινγκ.

13 Αύγουστον.

'Η συγκέντρωσι, αγαπητέ μου Τζώνν, ήταν όσο γίνεται πιό άνιαρή. 'Ενας άξιωματικός τού ναυτικού, ό έφημέριος και ένας κοσμικός τύπος από τώ Νάχαντ. 'Ο άξιωματικός έμοιαζε σά νά είχε καταπιή μερικά κουμπιά τής στολής του και νά τά είχε βρή μάλλον δύσπεπτα. 'Ο έφημέριος ήταν νέος και ντροπαλός και ό κοσμικός άσήμαντος. Οί γυναίκες ήταν καλύτερες, όπως συμβαίνει συνήθως. 'Ηταν οί δύο μίς Κίνγκσμπουρν από τή Φιλαδέλφεια, δύο έξυπνες και συμπαθέστατες κοπέλες. 'Αλλά ή Μάρτζορ Ντόου!

'Η συντροφιά διαλύθηκε λίγο μετά τώ τσαϊ, έγω όμως έμεινα νά καπνίσω ένα πούρο μέ τόν συνταγματάρχη στή βεράντα. 'Ηταν σάν νά είχα μπροστά μου μιá ζωγραφιά, βλέποντας τήν μίς Μάρτζορ νά τριγυρίζει μέ χίλιες δυό περιποιήσεις τόν γέρο στρατιώτη. 'Εφερε τά πούρα και τά έτόιμασε μέ τόν πιό χαριτωμένο τρόπο. 'Ενώ καθόμασταν, εκείνη πηγαινοερχόταν μέσα στό καλοκαιριάτικο δειλινό και, μέ τώ λευκό της φόρεμα και τά χλωμόχρυσα μαλλιά της, έμοιαζε μέ γοητευτικό άερικό πού είχε ζωντανέψει μέσα από τά δαχτυλίδια τού καπνιού. 'Αν διαλυόταν στόν άέρα, θά ένιωθα περισσότερη λύπη παρά έκπληξι.

'Ηταν εύκολο νά καταλάβη κανείς πώς ό γέρος συνταγματάρχης τήν λάτρευε και εκείνη αυτόν. Νομίζω πώς ή σχέση άνάμεσα σέ έναν γέρο πατέρα και μιá κόρη πού άνθίζει είναι πολύ όμορφη. 'Υπάρχει σ' αυτήν ένα λεπτότατο αίσθημα πού δέν βρίσκεται στήν άγάπη υπέρτας και κόρης ή γιουό και μητέρας. 'Αλλά αυτά μάς πάνε σέ πολύ βαθειά νερά.

'Εμεινα μέ τήν οικογένεια Ντόου ως τις δέκα και μισή και είδα τήν άνατολή τής σελήνης. 'Ο ώκεανός πού άπλωνόταν σκοτεινός και άκίνητος στόν όρίζοντα είχε άλλαξει σάν

από μαγεία σέ μιá πεδιάδα γεμάτη λαμπυρισμούς μέ ύπέροχες άσημένιες λουρίδες έδω και κεί. Μακρυά, τά νησιά Σόαλς ύψωναν τή σκιά τους. 'Ηταν έξαίσια! Τί λέγαμε; 'Α, ναι. Γιά τόν καιρό και... γιά σένα! 'Ο καιρός ήταν πολύ κατσουφιασμένος τις τελευταίες μέρες, τώ ίδιο και σύ! Πέρασα από τώ ένα θέμα στό άλλο πολύ φυσικά. Μίλησα στους φίλους μου γιά τώ άτύχημά σου, πώς είχε χαλάσει τά καλοκαιρινά μας σχέδια και ποιά ήταν αυτά τά σχέδια. 'Υστερα σέ περιέγραψα ή μάλλον όχι. Μίλησα γιά τήν καλή σου διάθεσι, γιά τήν ύπομονή πού δείχνεις, γιά τήν εύγνωμοσύνη σου άπέναντι στόν Ντίλλον πού σου φέρνει φρούτα, γιά τή στοργή σου πρós τή Φάννυ, τήν άδελφή σου, πού δέν θέλησες νά τήν άφήσης νά μείνη κοντά σου νά σέ περιποιηθή, αλλά τήν έστειλες ήρωικά πίσω στήν έξοχή, προτιμώντας νά μείνης μόνος μέ τή Μαίρη τή μαγείρισσα και τόν Ουώτκινς τόν υπηρέτη, πού τόν αγαπούσες τόσο! 'Αν ήσουν εκεί, Τζώνν, δέν θά άναγνώριζες τόν έαυτό σου.

'Η μίς Μάρτζορ έκανε ένα σωρό έρωτήσεις γιά σένα. 'Εκείνη τή στιγμή δέν τώ σκέφθηκα, αλλά άργότερα μου έκανε εντύπωσι πού έδειξε παράξενο ενδιαφέρον στή συζήτησι. 'Όταν βρέθηκα στήν κάμαρά μου, θυμήθηκα πώς έσκυβε, άπλώνοντας τώ χιονένιο της λαιμό στό σεληνόφως, γιά ν' άκούη όσα έλεγα. 'Αληθινά, νομίζω πώς τήν έκανα νά τής άρέσης!

Θά σου άρεσε πολύ ή μίς Ντόου, είμαι βέβαιος. Καλλονή χωρίς προσποίηση, μιá άνώτερη και τρυφερή φύσι, άν μπορεί κανείς νά διαβάση τήν ψυχή στό πρόσωπο.

Και ό γέρος συνταγματάρχης είναι άρχοντικός και έπιβλητικός.

Είμαι ευχαριστισμένος πού είναι τόσο ευχάριστοι άνθρωποι. Τώ Πάινς είναι ένα άπομονωμένο μέρος και οί άσχολίες μου πολύ λίγες. Φοβούμαι πώς θά εύρισκα γρήγορα τή ζωή έδω πολύ μονότονη, χωρίς άλλη συντροφιά από τού θαυμάσιου πατέρα μου. 'Ισως νά έκανα στόχο τόν άνυπεράσπιστο άρρωστο. 'Αλλά έμένα δέν μου άρέσει τώ πυροβολικό.

'Ο Τζών Φλέμμινγκ
στόν 'Εντουαρντ Ντελάνν.

17 Αύγουστον.

Γιά άνθρωπος πού δέν τού άρέσει τώ πυροβολικό, μου φαίνεται φίλε μου ότι κατάφερες νά διατηρής άναμμένη μέσα μου μιá πολύ ζωηρή φλόγα. Μά δέν πειράζει. Μπορείς νά μέ έμεταλλευτής όσο θέλεις, δέν θά παραπονεθώ, γιατί δέν ξέρω τί θά γινόμευα χωρίς τά γράμματά σου. Μέ θεραπεύουν. Δέν πέταξα τίποτα στόν Ουώτκινς από τώ περασμένο Σάββατο, έν μέρει γιατί έγινα καλύτερος μέ τις διδασκαλίες σου και έν μέρει γιατί ό Ουώτκινς κατέλαβε μιá νύχτα τά πυρομαχικά μου και τά πήγε στή βιβλιοθήκη. Δέν νομίζω ότι κρυφά γελά πιά μέ τώ πάθημά σου, αλλά ή μυρωδιά τής κάβας εξακολουθεί νά τόν συνοδεύη.

'Εντυ, αυτή ή μίς Ντόου πρέπει νά είναι έκτακτη κοπέλα. 'Ασφαλώς θά μου άρεσει. 'Ηδη μου άρέσει. 'Όταν μου μίλησες γιά μιá κοπέλα πού έκανε κούνια στήν βεράντα της, ένιωσα μιá παράξενη έλξι γι' αυτήν. 'Όσα μου έγγραφες κατόπι δυνάμωσαν αυτή μου τήν εντύπωσι. Μου φαίνεται πώς μου περιγράφεις μιá γυναίκα πού τήν έχω γνωρίσει σέ κάποια προηγούμενη ζωή ή πού τήν έτυχα στά όνειρά μου. 'Αν μου έστειλνες μιá φωτογραφία της, θά τήν άναγνώριζα άμέσως, μά τώ Θεό. 'Ο χαρακός της, ή στάσι της, ό χαρκτήρας της, τά άνοικτά μαλλιά και τά σκούρα μάτια, όλα μου φαίνονται γνωστά. Σου έκανε έρωτήσεις γιά μένα; 'Ηταν περίεργη; Αυτό είναι παράξενο.

Θά γελούσες μαζί μου, άν ήξερες πώς μένω ζύπνιος τά βράδια και συλλογίζομαι τώ Πάινς και τώ άπέναντι σπίτι. Πόση δροσιά θά είναι εκεί κάτω! Νοσταλγώ τήν άλμυρά της θάλασσας. Φαντάζομαι τόν συνταγματάρχη νά καννίζει τήν πίπα του στή βεράντα, και σένα και τήν μίς Ντόου νά κάνετε περιπάτους στήν άκρογιαλιά. Καμμιά φορά συλλογίζομαι πώς θά κάνετε περίπατο κάτω από τις σμηύδες στό φεγγαρόφωτο, γιατί θά γίνετε καλοί φίλοι πιά! Ξέρω τούς τρόπους και τις μανού-

αξίζει να το κερδίσης, κάνε υπομονή. Έχε λίγη έμπιστοσύνη στην κρίσι μου. Άλλωστε μαθαίνω από τον γιατρό Ντίλλον, πώς δεν μπορείς ακόμη να κάνης τόσο μακρινό ταξίδι. Και πιστεύει πώς ο θαλασσινός άέρας θα σε βλάψη. Άκουσε τις συμβουλές μου και άκουσε και τις συμβουλές του γιατρού.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

1 Σεπτεμβρίου.

1. Προς Έντουαρντ Ντελάνυ.
Έλαβα γράμμα. Στο διάβολο Ντίλλον. Νομίζω παρουσία μου άπαραίτητος.

Τ. Φ.

2. Προς Τζών Φλέμινγκ.
Μείνε εκεί. Παρουσία σου περιπλέξη πράγματα. Περίμενε νεώτερα μου.
Ε. Ν.

3. Προς Έντουαρντ Ντελάνυ.
Παρουσία μου εις Πάινς κρατηθή μυστική. Πρέπει ιδώ Μ.

Τ. Φ.

4. Προς Τζών Φλέμινγκ.
Άνώφελο. Γέρος κλείδωσε Μ. στο δωμάτιο. Άδύνατο πραγματοποιήσης συνάντησι.

Ε. Ν.

5. Προς Έντουαρντ Ντελάνυ.
Τρομερά νέα σου. Άναχωρώ με έξπρες 12.15'.

Τ. Φ.

Η ΑΦΙΞΙ

Στις 2 Σεπτεμβρίου, ενώ ή ταχεία των 4.30' έφηνε, ένας νέος, στηριγμένος σε έναν άνδρα που τον άποκαλούσε Ουώτκινς, βγήκε από τον σταθμό Χάμπτον, μπήκε σ' ένα άμάξι και είπε στον οδηγό να πάη στο Πάινς.

Όταν έφθασε εκεί, κατέβηκε στην πόρτα του κήπου μιās μικρής φάρμας με κάποια δυσκολία και, ρίχνοντας μια

ματιά στην άπέναντι πλευρά του δρόμου, φάνηκε ν' άπορη για κάτι παράδοξο που είδε στο τοπίο.

Όστερα, άκουμπώντας γερά στον ώμο του λεγόμενου Ουώτκινς, προχώρησε στην πόρτα του σπιτιού και ζήτησε τον κ. Έντουαρντ Ντελάνυ. Ο άνθρωπος που του άνοιξε την πόρτα τον πληροφόρησε ότι ο κ. Έντουαρντ Ντελάνυ είχε πάει την προηγούμενη μέρα στη Βοστώνη, αλλά ότι ο κύριος Τζών Ντελάνυ ήταν μέσα.

Η πληροφορία αυτή δεν φάνηκε ικανοποιητική στον ξένο, που ρώτησε αν ο κ. Ντελάνυ είχε αφήσει κανένα μήνυμα για τον κ. Τζών Φλέμινγκ.

Ναί, υπήρχε ένα γράμμα για τον κ. Φλέμινγκ, ήταν ή άπάντησι. Σε λίγο έφθασε το γράμμα.

Ο Έντουαρντ Ντελάνυ
στον Τζών Φλέμινγκ.

1 Σεπτεμβρίου.

Αισθάνομαι φρίκη για ό,τι έκανα! Όταν άρχισα την άλληλογραφία μου μαζί σου, ο μόνος μου σκοπός ήταν να σε άνακουφίσω από τα βάσανα και την ανία της καταστάσεώς σου. Ο Ντίλλον μου είπε να σε διασκεδάσω. Δοκίμασα. Νόμιζα ότι και σύ είχες συλλάβει το νόημα της υποθέσεως. Δεν είχα ιδέα, ως πριν από λίγες μέρες, ότι είχες πάρει τα πράγματα στα σοβαρά.

Τι να πώ; Προσπάθησα να δημιουργήσω ένα μικρό ρομάντσο για να σου κινήσω το ενδιαφέρον, κάτι άπαλό και ειδυλλιακό και, μά το Θεό, φαίνεται πώς τα κατάφερα καλύτερα από όσο έπρεπε καλά! Ο πατέρας μου δεν έχει ιδέα απ' όλα αυτά, γι' αυτό μην τον στενοχωρήσης, όσο μπορείς. Φεύγω τρέμοντας μπροστά στην όργη που θα φθάση... όταν έρθης! Γιατί, αγαπητέ μου Τζών, δεν υπάρχει καμιά παλιά έπαυλι στην άπέναντι μεριά του δρόμου, δεν υπάρχει σκεπαστή βεράντα, δεν υπάρχει κούνια... δεν υπάρχει Μάρτζορυ Ντόου!

Ενας Άγγλος δημοσιογράφος μεταδίδει αυτά τά λόγια του Κρουότσεφ: «Έλοντας να πούμε όλα όσα σκεπτόμαστε, καταλήγουμε να μη σκεπτόμαστε τίποτα από όσα λέμε».

Tatler

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Το δηλητήριο.

Μια νεαρή κυρία λέει στην καλύτερή της φίλη, που την προσκαλεί για τά γενέθλιά της:
— Μά σοβαρά τό λες πώς θα βάλης στην τούρτα τόσα κεριά, όσα είναι τά χρόνια σου; Δέ φοβάσαι μήπως οι προσκεκλημένοι σου σκάσουν από τη ζέστη;

Tatler

Η μόνη δυσκολία.

Μια κυρία κατασκοπεύει τό νεόνυμφο ζευγάρι που έγκαταστάθηκε άπέναντί τους.
— Κοίταξε, λέει στον άντρα της. Στιγμή δεν περνάει χωρίς να τη φιλήση! Γιατί δεν κάνεις και σύ τό ίδιο;
Ο άντρας της κατεβάζει την έφημερίδα του και λέει άφηρημένα:
— Μά δεν τη γνωρίζω τη γυναίκα...

Pourquoi Pas?

Ενθάρρυνσις.

Ενας δημοσιογράφος παρουσίαζε μια νέα ήθοποιό στην Σάρα Μπερνάρ.
— Ξέρετε, είπε, έχει πάρα πολλά προσόντα και, έκτός απ' αυτό, δεν παθαίνει τράκ όταν βρίσκεται στη σκηνή.
— Αυτό θα της έρθη μαζί με τό ταλέντο, είπε ή μεγάλη Σάρα.

Tatler

Στο Νηπιαγωγείο.

Η δασκάλα κάνει τά πρώτα μαθήματα αριθμητικής.
— Λοιπόν, Ρομπέρ, ός πούμε πώς παίρνεις τρεις βόλους από τη φίλη σου τη Λουλού...
Και ή φωνή της Λουλούς:
— Για ός δοκιμάση!

Pourquoi Pas?

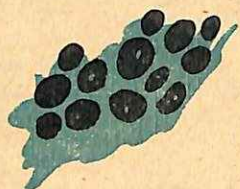

Κίνδυνος - θάνατος.

Δύο κυρίες βγαίνουν από μια έκθεσι άφηρημένης ζωγραφικής.
— Δεν θα ήθελα ποτέ να είχα τέτοια έργα στο σπίτι μου, λέει ή μία.
Η κόρη μου είναι μόλις 16 χρόνων, και αυτά τά πράγματα δεν μπορείς ποτέ να ξέρης τί παριστάνουν!

American Weekly

Υγιής Ιστός

Υστερα από την μεγαλύτερη κινητοποίηση για την καταπολέμηση μιάς αρρώστειας, κάποια έλπίδα πλανιέται στον αέρα.

Τού

CLUDE STANUSH

ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΑ

ΘΑ ΝΙΚΗΣΟΥΝ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ;

Καρκινώδης Ιστός

Μία από τις συναρπαστικές ιστορίες της Ιατρικής βρίσκεται στις πρόσφατες εκθέσεις εργαστηριακών και κλινικών έρευνών όλου του κόσμου. Οι εκθέσεις αυτές περιγράφουν προχωρημένες τεχνικές έρευνες ως προς τη βασική ύφή του ανθρώπινου σώματος, αντιπροσωπεύουν « την μεγαλύτερη κινητοποίηση των πάντων — ανθρώπων, όρυκτων, ζώων και χρημάτων — που έγινε ποτέ για την καταπολέμηση μιάς ασθένειας ». 'Η ασθένεια αυτή είναι ο καρκίνος. 'Ο σκοπός είναι η ανακάλυψη ενός φαρμάκου ή φαρμάκων, τὰ ὁποῖα θὰ βρίσκουν καὶ θὰ καταστρέφουν τὰ καρκινώματα σὲ ὅποιο μέρος τοῦ σώματος καὶ ἂν ὑπάρχουν. Μία ἄλλη ἐξ ἴσου συναρπαστικὴ πλευρὰ τῆς ἱστορίας ἀφορᾷ τὴ μελέτη τοῦ κυττάρου, τοῦ βασικοῦ αὐτοῦ στοιχείου τῆς δομῆς τοῦ σώματος. Οἱ σχετικές ἐρευνες ποὺ γίνονται τώρα εἶναι τόσο πλατειεῖς καὶ θεμελιώδεις,

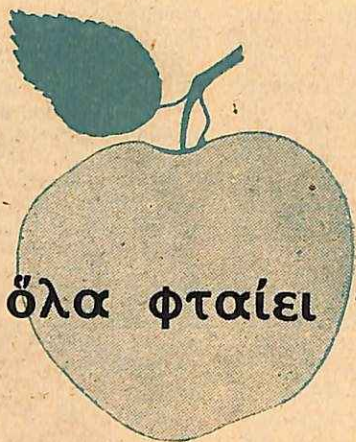
ὥστε τελικῶς ἴσως νὰ δαμάσουν ὅχι μόνο τὸν καρκίνο, ἀλλὰ καὶ πολλὲς ἄλλες ασθένειες. 'Η ἀποκάλυψη καὶ ἡ ἀπομόνωση τοῦ κυττάρου ποὺ κατέστησαν δυνατὰ μὲ τὰ τελευταῖα ἐπιστημονικὰ καὶ τεχνικὰ μέσα — τὸ ἠλεκτρονικὸ μικροσκόπιο, τὸ φασματοφωτόμετρο, τὰ ραδιο-ϊσότοπα — ἀναστάτωσαν τὴ βιολογία, ὅπως ἡ διάσπασι τοῦ ατόμου τῆ φυσικῇ κατὰ τὰ τελευταῖα 20 χρόνια. Μέχρι τώρα τὰ κύρια ὅπλα κατὰ τοῦ καρκίνου ἦταν ἡ χειρουργικὴ ἐπέμβασι καὶ ἡ ραδιοθεραπεία, ἀλλὰ τὰ περιωρισμένα ἀποτελέσματά τους ἔκαμαν τοὺς ἀνθρώπους ἐρευνητὲς ἐδῶ καὶ 10 χρόνια νὰ ἀναζητήσουν νέες καὶ πιὸ ἀποτελεσματικὲς μεθόδους θεραπείας μὲ χημικὰ μέσα. 'Η χειρουργικὴ ἐπέμβασι καὶ ἡ ραδιοθεραπεία ἐπιτυγχάνουν μόνον ὅταν ὁ καρκίνος εἶναι ἐντοπισμένος σὲ προσιτὲς περιοχὲς τοῦ σώματος καὶ ὅταν ἡ διάγνωσι γίνῃ στὰ πρῶτα

στάδια. 'Όταν ὁ καρκίνος ἀρχίσῃ νὰ προσβάλλῃ ζωτικὰ ὄργανα ἢ νὰ ἐκπλώνεται στὸ σῶμα διὰ μέσου τοῦ αἵματος ἢ τῆς λέμφου, ἡ περίπτωσι γίνεται σχεδὸν ἀπελπιστικὴ. Θεωρητικὰ ἡ θεραπεία μὲ φάρμακα εἶναι ἡ ἰδεώδης, ὅχι μόνον γιὰτὶ ὁ ἐντοπισμένος καρκίνος μπορεῖ νὰ θεραπευθῇ χωρὶς τὰ δυσάρεστα ἀποτελέσματα τῆς ἐγχειρήσεως καὶ τῆς ραδιοθεραπείας, ἀλλὰ γιὰτὶ καὶ οἱ πιὸ ἐκτεταμένοι καρκίνοι μποροῦν νὰ ἀπομονωθοῦν καὶ νὰ καταστραφῶν. Δὲν ἔχει ἀκόμη βρεθῇ φάρμακο γιὰ τὴν καταστροφή τοῦ ἐξαπλωμένου καρκίνου. 'Όμως ὑπάρχουν ἤδη φάρμακα, τὰ ὁποῖα καταστρέφουν εἰδικὰ τὰ προσβεβλημένα κύτταρα, ποὺ ζοῦν δίπλα στὰ ὑγιᾶ, στὸν ἴδιο πειραματικὸ σῶμα, ὅπως ὑπάρχουν καὶ φάρμακα ποὺ θεραπεύουν ἐντελῶς καρκίνο μεταφυτευμένο στὰ ζῶα. 'Επίσης ἔχουν βρεθῇ μέσα ποὺ ἐξουδετερώνουν, τουλάχιστο κατὰ ἓνα μέρος, τὸν ἀνθρώπινο καρκίνο, μαλακώνουν τὸν πόνο καὶ παρατείνουν τὴ ζωὴ. Οἱ ἐπιστήμονες ξέρουν τώρα ἀρκετὰ γιὰ τὴν βιοχημικὴ ὑφή τοῦ σώματος καὶ τὸν μηχανισμό τοῦ καρκινοπαθοῦς κυττάρου, ὥστε μποροῦν νὰ προσδιορίζουν μὲ ἀκρίβεια τὸ στόχο γιὰ τὰ φάρμακά τους. Καθὼς τὰ συμπεράσματα τῶν πειραμάτων ἔχουν ταξινομηθῇ, οἱ χημικοὶ προσκαλοῦνται νὰ προσαρμόσουν — προσθέτοντας ἢ ἀφαιρώντας — τὰ παρασκευάσματά τους, ὥστε νὰ καταστρέφεται καλύτερα τὸ καρκινώμα, ἐνῶ ταυτοχρόνως θὰ ἐλαττώνεται ἡ τοξικότης καὶ ἄλλες δυσάρεστες συνέπειες τῶν φαρμάκων. 'Ετσι, ἡ θεραπεία βελτιώνεται σταθερὰ. Πρό ὀκτὼ ἀκόμη χρόνων μόνον πέντε στὰ ἑκατὸ τῶν παιδιῶν ποὺ εἶχαν προσβεβληθῇ ἀπὸ λευχαιμία κατάρθωναν νὰ ζήσουν ἓνα χρόνο. Σήμερα, μὲ τὴν χρησιμοποίησι ποικίλων ἰδιοσκευασμάτων, μὲ τὴν μεταγγίσει αἵματος καὶ τὰ ἀντιβιοτικά, οἱ γιατροὶ ἀνέβασαν τὴν πιθανότητα ἐπιβιώσεως κατὰ 50 %. Τουλάχιστον 10 % τῶν θυμάτων τῆς ὀξείας λευχαιμίας μπορεῖ τώρα νὰ κρατηθοῦν στὴ ζωὴ γιὰ τρία χρόνια. Στὰ 1955 ὀργανώθηκε, διὰ τῆς 'Εθνικῆς 'Επιτροπῆς Χημειοθεραπείας τοῦ Καρκίνου, ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Δρος Φάρμπερ, ἓνα ἐθνικὸ πρόγραμμα ἐθελοντικῆς συνεργασίας γιὰ τὴν ἐρευ-

να τοῦ καρκίνου. Νοσοκομεῖα, κλινικὲς, βιομηχανικὰ καὶ πανεπιστημιακὰ ἐργαστήρια σ' ὅλη τὴ χώρα — μερικὰ μάλιστα ποὺ δὲν εἶχαν ποτὲ ἀσχοληθῇ μὲ σχετικὲς ἐρευνες — προσφέρθηκαν νὰ μετὰσχουν στὴν κίνησι, εἴτε διερευνώντας γιὰ καινούργια, εἴτε δοκιμάζοντας φάρμακα ποὺ εἶχαν ἤδη ἀποδειχθῇ χρήσιμα. Σχεδὸν κάθε σοβαρὴ χημικὴ ἢ φαρμακευτικὴ ἐπιχείρησι προμηθεύει ἰδιοσκευάσματα γιὰ τὰ πειράματα. 'Αναγνωρίζοντας τὴ σοβαρότητα τῆς προσπάθειας, τὸ Κογκρέσσο ἐνέκρινε τὴν χορήγησι 20 ἐκατομμυρίων δολλαρίων γιὰ τὸ 1957.

Καμμία ἐνδειξι δὲν ξεφεύγει, τίποτα δὲν παραμελεῖται. Κάθε εἶδος φυσικῶν ἢ συνθετικῶν παρασκευασμάτων — ἀκόμη καὶ τὰ ἐντομοκτόνα καὶ τὰ ζιζανιοκτόνα — δοκιμάζονται. Τὸ 'Εθνικὸ 'Αντικαρκινικὸ 'Ινστιτοῦτο τοῦ Μαίρυλαντ ἔκανε πειράματα μὲ βελόνες κωνοφόρων δέντρων. Τὸ 'Ινστιτοῦτο Σλόαν - Κέττεριγκ τῆς Νέας 'Υόρκης πειραματίσθηκε πάνω σὲ 38.000 διάφορες οὐσίες. Μόνο 12 ἔδωσαν ἀποτελέσματα, πράγμα ποὺ δείχνει τὴν δυσκολίαν ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ ἐρευνητὲς. 'Αλλὰ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ τωρινὰ γνωστὰ φάρμακα — οἱ σουλφamide, ἡ πενικιλίνη, τὰ καταπραυντικά — ἀνακαλύφθηκαν λίγὸ ἢ πολὺ τυχαῖα. « 'Εὰν ἡ ἱστορία πρᾶγματι ἐπαναλαμβάνεται, λέγει ὁ Δρ. Ρῶντς, ἓνα παρασκεῦασμα μπορεῖ ἑσφαλικά γιὰ ἀγνώστους λόγους νὰ γίνῃ τὸ μαγικὸ βόλι ποὺ θὰ σκοτώσῃ τὸν καρκίνο ». 'Όμως ἡ πρόδοσι κατὰ τοῦ καρκίνου δὲν μπορεῖ νὰ περιμένῃ τὴν τυχαῖα ἀνακάλυψι. Γι' αὐτὸ μὴ ὀλομέτωπη καὶ ταυτόχρονη ἐπίθεσι διεξάγεται μέσον αὐτοῦ ποὺ ἀποκαλεῖται « ὀρθολογιστικὴ φαρμακοθεραπεία », δηλαδὴ μεθοδικὴ ὀργάνωσι τῶν γνώσεων γύρω ἀπὸ τὴν ἀρρώστειαν καὶ παρασκευὴ νέων φαρμάκων, ὥστε νὰ ἐπωφελοῦμεθα ἀπὸ κάθε νέου πειραματισμοῦ. 'Υπάρχουν ἀκόμη μετὰ τὰ προβλήματα γύρω ἀπὸ τὸν καρκίνο, ἀλλὰ, δηλώνει ὁ Δρ. Ρῶντς: « γνωρίζουμε ἤδη περισσότερα γιὰ τὸ καρκινοπαθὲς κύτταρο ἀπ' ὅ,τι στὰ 1936 γιὰ τὰ βακτηρίδια πρὶν ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀνακάλυψι τῶν ἀντιβιοτικῶν ». 'Η ὀρθολογιστικὴ φαρμακοθεραπεία συγκεντρώνει τὴν προσοχὴ τῆς στὸ γεγονός, ὅτι καρκίνος εἶναι,

Για όλα φταίει ή Εύα

Του RICHARD ARMOUR

Όπου εμφανίστηκε ή Εύα, ό κόσμος μας άνηκε στον άνδρα και κανείς δέν τό άμφισβητούσε αυτό. Ό Άδάμ ήταν ήσυχος και ζούσε άμέριμνα. Είχε την αύτοπεποίθησι του ανθρώπου που είχε φθάσει τό άνώτερο σκαλί της σταδιοδρομίας του και μάλιστα, στην περίπτωση του, χωρίς νά άρχιση από τό πιό χαμηλό.

Όστόσο ό Άδάμ έσκαγε για λίγη συντροφιά. Έτσι έφτιαξε ένα « κουτί ύποδείξεων » και έρριξε μέσα μιá σχετική άγγελία. Ούτε στιγμή δέν του πέρασε από τό νοΰ ή ιδέα νά καθορίση τό φύλο του συντρόφου που ζητούσε.

Όταν ό Άδάμ ξύπνησε τό άλλο πρωί, είδε την Εύα. Ήταν μιá Μεγάλη Στιγμή της Ίστορίας, ή πρώτη φορά που ό άνδρας γνώριζε τή γυναίκα.

Ή Εύα έφερε μαζί της χίλιες δυό έρωτήσεις και, όταν ό Άδάμ τελείωσε τις άπαντήσεις του, που

ή Εύα τις άκουγε σαν νά μñν είχε άκούσει ποτέ της τίποτα τόσο ένδιαφέρον, ό Άδάμ είχε σχηματίσει τή γνώμη ότι ή Εύα ήταν ύπέροχη. « Είσαι πολύ πιό διασκεδαστική από την ήχώ », της είπε.

« Εϋχαριστώ », είπε ή Εύα χαμογελώντας.

Και όλα θα γίνονταν άκόμη πιό διασκεδαστικά, αν δέν ύπήρχε στον Παράδεισο μιá μηλιά γεμάτη ταμπελίτσες που λέγανε : « Μñν πλησιάζετε », « Μñν κόβετε τά φρούτα » και « Σκέψου ». Ή Εύα γοητεύτηκε από τό δέντρο και, όπως ήταν αναπόφευκτο, στο τέλος φάγανε και οι δυό τόν άπαγορευμένο καρπό.

Όστερα από αυτό τά πράγματα πήγαιναν από τό κακό στο χειρότερο. Τό σκληρότερο πñγμα ήρθε, όταν ό Κύριος του Παράδεισου τούς έδιωξε. Καί, τñν

ώρα που φεύγανε από τόν Παράδεισο παίρνοντας μαζί τους μόνο μιá άλλαξιά, ένα φύλλο συκής, ή Εύα είπε : « Άγάπη μου, εύτυχώς έχουμε ό ένας τόν άλλον ». Ό Άδάμ, με τή σκέψι του στις παλιές καλές ήμέρες, δέν είπε τίποτα.

Ή Κλεοπάτρα, ή περίφημη βασίλισσα της Αιγύπτου, ήξερε τούς προγόνους της ως τόν Θεό Νεΐλο και εκεί έχανε τά ίχνη τους. Όταν ή Κλεοπάτρα γνώρισε τόν Καίσαρα, άφησε τό φόρεμά της νά γλιστρήση από τόν ένα ώμοφο, στρογγυλό της ώμο και τόν έπιασε στα δίχτυα της. Τό πρόσωπό του ήταν αύλακωμένο από τόν καιρό και όμως αύτή τόν βρήκε γοητευτικό. Εκείνο που της άρεσε περισσότερο σ' αυτόν ήταν ή Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία και έτσι άφησε νά γλιστρήση τό φόρεμα και από τόν άλλο ώμο.

Ό Richard Armour, καθηγητής της άγγλικής γλώσσας στο Ζηρίπς Κόλλετζ της Καλιφόρνιας και συγγραφέας ελαφρών στίχων, ένθουσιάζεται νά παίξη με τñν ιστορία και νά μäs δñη βιβλία όπως τό « Για όλα φταίει ή Εδρώπη », τοϋ όποίου άποσπάσματα δημοσιεύτηκαν παλαιότερα στην « Εκλογή ». Τό τελευταίο του βιβλίο είναι άφιερωμένο στον Άδάμ, στον άνδρα « που, αν δέν γνώριζε τή γυναίκα κατά βάθος, τουλάχιστο προσπάθησε νά τñν γνωρίση ». Ή αϊώνια γυναίκα με όλα της τά όπλα έγραψε μεγάλο μέρος της ιστορίας που έζησε και ζή ό Άδάμ.

τόν κίνδυνο και δέν ήταν καθόλου ήττημένος από τñν μαγεία της Κλεοπάτρας. Όστόσο εκείνη άνακάλυψε πώς μπορούσε νά τόν χορέψει στο μικρό της δαχτυλάκι, φτάνει νά έβγαζε τñν πανοπλία του. Γρήγορα τό άστρο τοϋ Καίσαρα έδυσε και μερικοί φίλοι του σχημάτισαν γύρω του έναν φαΰλο κύκλο και καθένas τους με τή

Ό Καίσαρ είχε περάσει πρό πολλού τά « επικίνδυνα σαράντα ». Άλλά έξακολουθούσε νά άγαπά

σειρά του τοϋ έμπηξε τό μαχαίρι. Αυτό στάθηκε ή αρχή μιās όμορφης φιλίας άνάμεσα στην

Κλεοπάτρα και τόν Μάρκο 'Αντώνιο. 'Η Κλεοπάτρα δὲν ἄφηνε τὸν 'Αντώνιο ἀπὸ κοντὰ της· οὔτε νὰ βγαίνει ἔξω. 'Ο 'Αντώνιος χλώμιασε καὶ ἀδυνατίσε, ἀλλὰ ἓνα μέρος ἀπὸ τὴν χλωμάδα του τὴν ὤφειλε στὸ γεγονός ὅτι ὁ αὐτοκράτορας 'Οκταβιανὸς κατευθυνόταν στὴν Αἴγυπτο μὲ τὸν ρωμαϊκὸ στρατό. Κάθε φορὰ πού ὁ 'Αντώνιος ἔλεγε νὰ πάη κοντὰ στὰ στρατεύματά του, ἡ Κλεοπάτρα ἀπειλοῦσε πὼς θὰ σκοτωθῇ.

Τελικὰ ὁ 'Αντώνιος ἔτρεξε στὸ στρατόπεδο, γιὰ νὰ ἀνακαλύψῃ ὅτι εἶχε χάσει τὸ στρατό του, τὴ φήμη του καὶ τὴ σωτηρία του. Μέσα στὴν γενικὴ σύγχυσι ἄρπαξε τὸ ξίφος του καὶ χτυπήθηκε θανάσιμα.

'Εγκαταλελειμμένη ἡ Κλεοπάτρα, σκέφθηκε νὰ περιμένη τὴν ἄφιξι τοῦ 'Οκταβιανοῦ καὶ δοκίμασε τὰ θέληγτρα της καὶ σ' αὐτόν, ἀλλὰ κατέληξε στὸ συμπέρασμα πὼς δὲν ἄξιζε τὸν κόπο. 'Ετσι ἡ Κλεοπάτρα ἔβγαλε ἀπὸ τὴ μέση τὸν ἑαυτὸ της, βάζοντας μιὰ ἔχιδνα νὰ τὴν δαγκώσῃ. 'Η ἱστορία αὕτη εἶναι λίγο ἀποκρουστικὴ, ἀλλὰ αὐτὰ συνέβαιναν τὰ παλιὰ χρόνια, προτοῦ βγοῦν τὰ ὑπνωτικά χάπια!

* *

"Όταν ἦταν μικρὴ ἡ Βικτωρία, τὴν διδάξανε νὰ στέκεται τεντωμένη, νὰ κρατᾷ τὸ πρόσωπό της ἀτάραχο καὶ νὰ ἔχῃ συνειδησι τῆς θέσεώς της, πού συνήθως ἦταν στὴν ἄκρῃ τῆς καρέκλας. Σὰν βασίλισσα τῆς 'Αγγλίας, ἔδωσε τὸν ἠθικὸ τόνο στὴ χώρα της καὶ ἀκόμη καὶ κακοὶ ἄνθρωποι διωρθώθηκαν καὶ ἔγιναν καλοὶ. 'Η Βικτωρία στενοχωριόταν γιὰ τὴ

συνήθεια τῶν "Αγγλῶν νὰ πίνουν καὶ ἀποδοκίμαζε τὸ κάπνισμα.

Στὰ εἰσοὶ της χρόνια ἡ Βικτωρία σκέφθηκε πὼς ἔπρεπε νὰ βρῇ ἓναν σύζυγο γιὰ τὸ καλὸ τῆς δυναστείας. Τὴν συγκίνησε ἰδιαίτερα ἡ δυστυχία τοῦ ἐξαδέλφου της πρίγκιπος Καρόλου Αὐγούστου 'Αλβέρτου 'Εμμανουήλ τοῦ Σάξ - Κοβούργου - Γκότα, πού ζοῦσε σὲ μιὰ χώρα πολὺ μικρὴ γιὰ τ' ὄνομά του. 'Αλύγιστος μέσα στὴ γεμάτη γαλόνια στολή του, ἔμοιαζε σὰν ξύλινος στρατιώτης. Στὴν Βικτωρία φάνηκε ὁ ἰδεώδης σύζυγος.

Τὸ βασιλικὸ ζευγάρι περνοῦσε τίς μέρες του σὲ μιὰ εὐτυχισμένη ρουτίνα δουλεύοντας σὲ μαρμάρινα γραφεῖα βαλμένα κοντὰ - κοντὰ. 'Εκεῖνος ἔκανε τὰ σχέδια γιὰ τὸ Κρουστάλλινο Παλάτι πού θὰ στέγαζε μιὰ διεθνὴ ἔκθεσι καὶ ἐκεῖνη ἔγραφε ἀτελείωτες σελίδες στὸ ἡμερολόγιό της γιὰ τὸν «ἀγαπημένο 'Αλβέρτο».

'Εκεῖνο πού στενοχωροῦσε τὴν Βικτωρία σχετικὰ μὲ τὸν 'Αλβέρτο δὲν ἦταν δικό του φταίξιμο. 'Ηταν βαρὺ χτύπημα γιὰ τὴν Βικτωρία, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ 'Αλβέρτου ἔγινε μάρκα τσιγάρων καὶ ἐθίγη ὅταν ἔμαθε ὅτι οἱ ἄνθρωποι πῆγαιναν στὰ καπνοπωλεῖα καὶ λέγανε χωρὶς κανένα σεβασμό: «Δώσε μου ἓναν πρίγκιπα 'Αλβέρτο σὲ ντενεκεδένιο κουτί».

'Ο 'Αλβέρτος πέθανε νέος ἀπὸ κάποια μυστηριώδη ἀσθένεια. Μερικοὶ πιστεύουν πὼς ἔπαθε θανατηφόρο λόξυγκα ἀπὸ τὸ ψηλὸ του κολλάρου.

* *

Στὸν Πρῶτο Παγκόσμιον Πόλεμον ἡ γερμανικὴ ὑπηρεσία κα-

τασκοπείας ἤθελε νὰ βρῇ κάποιον πού νὰ ξεγελάσῃ τοὺς Βρεττανούς καὶ τοὺς Γάλλους. 'Ο χερ φὸν Γιάγκου σκέφθηκε πὼς ἡ Μάτα Χάρι, πού ὁ χορὸς της εἶχε ξετρελλάνει τότε τὸ Παρίσι, θὰ ἦταν τὸ κατάλληλο πρόσωπο. 'Ο χορὸς της τῆς εἶχε μάθει τὸ περπάτημα τῆς γάτας, ἀπαραι-

τητο στοὺς μυστικούς πράκτορες, τοὺς σαμποτέρ καὶ τίς γάτες. "Όταν ὁ Γιάγκου τὴν ρώτησε ἂν θὰ εἶχε τὸ κουράγιο νὰ γίνῃ κατὰσκοπος, ἔσβησε τὸ τσιγάρο της στὴ φούχτα του (!) γιὰ νὰ τοῦ δείξῃ πόσο περιφρονοῦσε τὸν πόνο.

"Υστερα ἀπὸ ἔντονη προπα-

σκευὴ στὴ Σχολὴ Κατασκόπων, ἡ Μάτα γύρισε στὸ Παρίσι μὲ τὰ ἐργαλεῖα τῆς δουλειᾶς της: μιὰ πίπα μακρυὰ εἰκοσι πόντους, ἓνα μπουκαλάκι δυνατὸ ἄρωμα, ἓνα μεγάλο μπουκάλι γεμάτο ἀόρατη μελάνη καὶ πλῆθος μαῦρα μεταξωτὰ φουστάνια, τρία νούμερα στενότερα της. Εἶχε μιὰ τρομερὴ ἱκανότητα νὰ διαλέγῃ τὰ θύματά της. Τὴ μόνη φορὰ πού γελάστηκε ἦταν ὅταν προσέλκυσε ἓναν κύριο μὲ ἐπωμίδες ὡς τὸ σαλόνι της νομίζοντας πὼς ἦταν Βρεττανὸς ναύαρχος, ἐνῶ ἦταν... μόνο ὁ θυρωρὸς τοῦ ξενοδοχείου.

'Εκεῖνο πού ἔφερε τὴν τελικὴ πτώσι της ἦταν πού κατασκόπευε γιὰ τοὺς Γερμανούς καὶ γιὰ τοὺς Γάλλους συγχρόνως. Οἱ Γάλλοι ἄρχισαν νὰ τὴν ὑποπεύωνται, ἂν καὶ ἀπὸ καιρὸ οἱ πράκτορες πού παρακολουθοῦσαν τοὺς χορούς της εἶχαν καταλάβει πὼς δὲν μπορούσε κανεὶς τίποτα νὰ στηριεῖ ἐπάνω της. Τὴν συνέλαβαν καὶ τὴν καταδίκασαν.

'Η Μάτα ἔμεινε ἀτάραχη, πεπεισμένη ὅτι τὸ ἐκτελεστικὸ ἀποσπασμα δὲν θὰ μπορούσε νὰ κρατήσῃ σταθερὰ τὰ ὄπλα, ὅταν θὰ ἀντίκρυζε τὸ στόχο του. "Όμως τὰ σχέδιά της ἀποδείχτηκαν ἀβάσιμα. Οἱ Γάλλοι ἀξιωματικοί, πού ἔδεσαν τοὺς ἄνδρες τους, ἔδεσαν τὰ μάτια, ὄχι τῆς Μάτα, ἀλλὰ τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀποσπάσματος!

Όταν μιὰ γυναίκα ἔχει ἄδικο, λέει ὁ Πιέρ Φρεναί, τὸ πρῶτο πράγμα πού πρέπει νὰ κάνετε εἶναι νὰ τῆς ζητήσετε συγγνώμην.

Constellation

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

σου λέει

για τὰ χέρια

ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ ΘΕΟΥ

Διήγημα

Του ΡΑΓΝΕΡ ΜΑΡΙΑ ΡΙΑΚΕ

Το ερώτημα Θεός και Δημιουργία βασανίζουν το νου του Ρίλκε. Και ο μυστικιστής, που αγωνιά και ρωτά, προσπαθεί στο διήγημα που δημοσιεύεται να δώσει μιαν απάντηση. Ο ποιητής διαλέγει το μύθο σαν μέσο γι' αυτόν το σκοπό και με αυτόν πλάθει την εικόνα που θέλει.

Ενα πρωινό, δεν είναι πολύς καιρός από τότε, με συνάντησε η γειτόνισσά μου. Χαιρετιστήκαμε.

«Τί όμορφο φθινόπωρο!» είπε σε λίγο και κοίταξε ψηλά τον ουρανό. Κοίταξα και εγώ. Το πρωινό ήταν αληθινά διάφανο και γλυκό για μία μέρα του Οκτώβρη. Ξαφνικά, έτσι μούρθε στο μυαλό, είπα: «Τί φθινόπωρο!» κι έκανα μερικές ακαθόριστες κινήσεις με τα χέρια. Η γειτόνισσά μου κούνησε την κεφαλή της επιδοκιμαστικά.

Τότε της έρριξα μια ματιά. Το αγαθό και ζωντανό της πρόσωπο πήγαινε πάνω-κάτω τόσο χαριτωμένα! Ήταν φωτεινό και μονάχα γύρω στα χείλια και στα μηνίγγια είχε βαθύσκκιωτες ρυτίδες. Τί να τις γέννησε άραγε; Τη ρώτησα τότε αναπάντεχα: «Και τὰ κορίτσια σας;»

Οι ρυτίδες απ' το μέτωπό της χάθηκαν μια στιγμή, μά ευθύς ξαναφανερώθηκαν, πιο σκοτεινές ακόμα.

«Καλά είναι, δόξα νά'χη ο Θεός μας...»

Η γειτόνισσά μου πήρε το δρόμο της κι εγώ βάζιζα στ' αριστερά της καθώς είναι προπούμενο. «Ξέρετε, και τὰ δυο είναι τώραστὴν ἡλικία ὅπου τὰ παιδιά ὅλα ρωτοῦν. Γιατί γιατί ὅλη τὴ μέρα ἴσαμε πού νὰ νυχτώσῃ». «Ναί», μουμύρισα... «Εἶναι μιὰ ἐποχὴ...», μὰ δὲν ἄφησε νὰ τὴ διακόψω. «Καὶ δὲ ρωτοῦν, σὰ νὰ λέμε, πού πάει αὐτὸ τὸ τράμ ἢ πόσα εἶναι τὰ ἀστέρια κι ἂν εἶναι δέκα χιλιάδες ἢ πιὸ πολὺ κι' ἀπ' τὸ πολὺ, μὰ ἄλλα πράματα. Λόγου χάρι: ὁ καλὸς Θεὸς μιλεῖ καὶ κινεῖται; κι ἀκόμα: σὰν τί νὰ μοιάζῃ ὁ καλὸς Θεός; Ὅλο ρωτοῦν γιὰ τὸν καλὸ Θεό! κι ὅμως δὲν ξέρουμε τίποτα γι' Αὐτόν...». «Τίποτα, ἀλήθεια», παραδέχτηκα, «μὰ κάτι φανταζόμαστε». «Ἀλλῶς γιὰ τὰ χέρια τοῦ καλοῦ Θεοῦ θάπρεπε...»

«Συμπαθᾶτε με», ξεστόμισα πολὺ εὐγενικά, «μιλήσατε τώρα δὰ γιὰ τὰ χέρια τοῦ καλοῦ Θεοῦ, δὲν εἶναι ἔτσι;» Ἡ γειτόνισσα ἔγνεψε μὲ τὸ κεφάλι. Ὁρρω ξαφνιάστηκε λιγάκι. «Γιὰ τὰ

χέρια, ἀλήθεια, κάτι ξέρω», εἶπα μὲ βιασύνη. «Τυχαῖα κάτι ξέρω», πρόσθεσα εὐτὺς, γιατί εἶδα τὰ μάτια της νὰ γουρλώνουν. «Ὅλως διόλου τυχαῖα... λοιπόν», ἔκανα μὲ ἀποφασιστικότητα, «θὰ σὰς πῶ ὅσα ξέρω. Ἄν ἔχετε μιὰ στιγμή καιρό, θὰ σὰς συνοδέψω ἴσαμε τὸ σπίτι σας, καὶ μοῦ φτάνει».

«Μετὰ χάρας», εἶπε μὲ ὕφος πάντα ξαφνιασμένο, μόλις τὴν ἄφηκα νὰ μιλήσῃ, «μὰ δὲ θὰ θέλατε στὰ παιδιά τὰ ἴδια νὰ...».

«Ἐγὼ νὰ πῶ τὴν ἱστορία μου ἴσα στὰ παιδιά; Ὅχι, ἀγαπητὴ μου κυρία, αὐτὸ δὲ γίνεται, δὲ γίνεται. Ξέρετε, ὅταν μιλῶ σὲ παιδιά, τὰ χάνω. Αὐτὸ καθαυτὸ δὲν εἶναι κακό, μὰ τὰ παιδιά μπορεῖ νὰ νομίσουν πὼς μπερδεύονται ἐπειδὴ λέω ψέμματα... Κι ἐπειδὴ μὲ ἐνδιαφέρει νὰ πιστέψουν τὴν ἱστορία μου... νὰ τὴν πῆτε σεῖς ἀλήθεια στὰ παιδιά. Θὰ τὰ καταφέρετε πολὺ καλύτερα ἀπὸ μένα. Ἐγὼ θὰ σὰς ἐξιστορήσω τὰ περιστατικά, ἄλλα καὶ σύντομα, καὶ σεῖς θὰ τὰ ταχτοποιήσετε καὶ θὰ τὰ στολίσετε. Ἔτσι;»

«Καλὰ, καλὰ», ἔκανε ἡ γειτόνισσά μου ἀφηρημένη.

Συλλογίστηκα. «Στὴν ἀρχὴ...», σταμάτησα πάλι. «Πολλὰ πράματα ἀπὸ κείνα πού θάπρεπε νὰ πῶ στὰ παιδιά στὴν ἀρχὴ-ἀρχὴ, σὰς εἶναι γνωστά, γειτόνισσα, φαντάζομαι. Ἡ δημιουργία λόγου χάρι...». Μεγάλῃ σιωπῇ. Ὑστερα εἶπε: «Καλὰ... Καὶ τὴν ἑβδομὴ μέρα...» Ἡ καλὴ γυναῖκα εἶχε φιλή καὶ διαπεραστικὴ φωνή. «Μιὰ στιγμή», εἶπα. «Πρὶν ἀπ' αὐτὴ πρέπει νὰ γνωριστοῦμε καὶ γιὰ τίς ἄλλες μέρες. Γι' αὐτὲς ἴσα-ἴσα θὰ κουβεντιάσουμε. Λοιπόν, ὁ καλὸς Θεὸς ἄρχισε, καθὼς ξέρουμε, τὴ δουλειά του· ἄφωσέ ἔπλασε τὴ γῆ, τὴν ξεχώρισε ἀπ' τὸ νερὸ κι εἶπε νὰ γίνῃ φῶς.

Μὲ θαυμαστὴ γρηγοράδα ἔπλασε ὕστερα τὰ πράματα, θέλω νὰ πῶ τὰ μεγάλα πράματα, τοὺς βράχους, τίς βουνοσειρές, ἕνα δέντρο καὶ πολλὰ ἄλλα δέντρα, πάνω στὸ ἴδιο χνάρι».

Κάμποση ὥρα κιόλας ἀκούγα πῶς μας βήματα πού δὲ μὰς προσπερνοῦσαν μήτε κι ἀπομακρύνονταν. Ταράχτηκα καὶ μπερδεύτηκα τὴν ὥρα πού μιλοῦσα γιὰ τὴ δημιουργία ἔτσι δὰ: «Τότε μονάχα μποροῦμε νὰ ἐξ-

γήσουμε τὴ γρηγορὴ καὶ γόνιμη δρᾶσι τοῦ Θεοῦ, ὅταν παραδεχτοῦμε πὼς ὅλα στέκονται ἔτοιμα στὸ μυαλό του, ὕστερα ἀπὸ μακρόχρονη καὶ βαθειὰ συλλογὴ προτοῦ...». Πάνω σ' αὐτὸ μὰς ζύγωσαν τὰ βήματα καὶ μιὰ φωνή, ὄχι εὐχάριστη, κόλλησε πάνω μας σὰ γλίτσα: «Ἄ, μιλάτε σίγουρα γιὰ τὸν κύριο Σμίτ, συμπαθᾶτε με...» Κοίταξα θυμωμένος τὴν καινουργιοφερμένη, κι ἡ γειτόνισσά μου δὲν ἤξερε τί νὰ κἀν: «Χμ», ξερόβηξε, «ὄχι... θέλω νὰ πῶ... καὶ νὰ... μιλήσουμε ἴσα-ἴσα...». «Τί ὁμορφο φθινόπωρο», εἶπε ἄξαφνα ἡ ἄλλη γυναῖκα σὰ νὰ μὴ συνέβηκε τίποτα, κι ἄστραψε τὸ μικρὸ κόκκινο πρόσωπό της. «Ναί», ἀκούσα τὴ γειτόνισσά μου ν' ἀποκρίνεται. «Καλὰ τὸ λέτε, κυρία Χότπερ, ἐξοχο φθινόπωρο!» Τότε ἀποχωρίστηκαν. «Χαιρετᾶτε μου τὰ παιδιά», εἶπε ἀκόμα ἡ κυρία Χότπερ, μισογελαστά. Ἡ καλὴ μου γειτόνισσα δὲν τὴν πρόσεχε πιά· εἶχε περιέργεια μεγάλῃ ν' ἀκούσῃ τὴν ἱστορία μου. Μὰ ἐγὼ εἶπα μ' ἀφάνταστη σκληρότητα: «Τώρα πιά βέβαια δὲν ξέρω πού σταματήσαμε.»

Ἡ γειτόνισσά μου κατακοκκίνισε.

Τὴ λυπήθηκα μὲ τὴν καρδιά μου καὶ συνέχισα εὐθύς: «Καλὰ, νὰ λοιπόν· ὅσον καιρὸ ὑπῆρχαν μονάχα πράματα, ὁ καλὸς Θεὸς δὲν ἦταν ἀναγκασμένος νὰ κοιτάξῃ ἀδιάκοπα στὴ γῆ. Κι ἀλήθεια δὲν ὑπῆρχε φόβος νὰ συμβῇ τὸ παραμικρό. Ὁ ἀέρας φυσοῦσε πάνω στὰ βουνὰ πού μοιάζουνε πολὺ μὲ τὰ σύννεφα πού ἀπὸ καιρὸ κιόλας τοῦ ἦταν γνώριμα, μὰ ἀπόφευγε τίς δεντροκορφές μὲ κάποια δυσπιστία. Κι ἄρασε αὐτὸ στὸν καλὸ Θεό. Τὰ πράματα, σὰ νὰ λέμε, τὰ εἶχε φτιάξῃ ὁ Θεὸς μὲ κλειστὰ μάτια. Μονάχα ὅταν καταπατίστηκε μὲ τὰ ζῶα, ἄρχισε ἡ δουλειά νὰ τοῦ φαίνεται ἀξιάλογη. Σκυμμένος πάνω σ' αὐτή, δὲ σήκωνε παρα σπάνια τὰ πλατεῖά του φρύδια γιὰ νὰ ρίξῃ μιὰ ματιά στὴ ζωὴ. Τὴν ἔχασε δόλοτα· ὅταν ἔπλασε τὸν ἄνθρωπο. Δὲν ξέρω μὲ ποῖο μέρος δύσκολο τοῦ κορμιοῦ ἦταν καταπασιμένος, ὅταν γύρω του ἐνίσσε φτερογίσματα. Ἐγὰς ἄγγελος πέταξε μπρὸς του, ψέλνοντας: «Σὺ ὁ τὰ πάντα ὁρῶν...».

Ὁ καλὸς Θεὸς τὴν πρόμαξε. Τιμώρησε τὸν ἄγγελο, γιατί ἦταν ἀλήθεια ὁ, τι

ἐψάλλε. Ὁ οὐράνιος πατέρας κοίταξε εὐθύς τὴ γῆ. Κι ἀληθινὰ κάτι, σχεδὸν ἀνεπανόρθωτο, εἶχε κιόλας συμβῆ. Ἐνα πουλάκι, σὰν τρομαγμένο, πλανιόταν πέρα-δῶθε πάνω στὴ γῆ κι ὁ καλὸς Θεὸς ἦταν ἀνήμερος νὰ τὸ βοηθήσῃ νάβρῃ τὰ λημέρια του, γιατί δὲν εἶχε δὴ ἀπὸ ποιοῦ δάσος, τὸ φτωχὸ εἶχε πετάξει. Θύμωσε γιὰ καλὰ κι εἶπε: τὰ πουλιά δὲ θὰ κοινηθοῦν πιά ἀπ' τὴ θέσῃ πού τοὺς ὥρισα. Μὰ θυμήθηκε πὼς ὕστερα ἀπὸ τὰ παρακαλέσματα τῶν ἀγγέλων, τοὺς εἶχε δώσει φτερά γιὰ νάχη καὶ ἡ γῆ κάτι πού νὰ μοιάζῃ μὲ ἀγγέλους, κι αὐτὸ τὸν θύμωσε ἀκόμα περισσότερο. Ἔτσι, ὁ Θεὸς, ἀπασχολημένος μὲ τὸν ἄνθρωπο, ξανάγινε εὐθύς χαρούμενος. Γιὰ καθρέφτες εἶχε μπρὸς του τὰ μάτια τῶν ἀγγέλων, ἐβλεπε τὴ λογῆς εἶναι τὸ πρόσωπό του μέσα σ' αὐτὰ καί, προσεχτικὰ, ὑπομονητικὰ, ἐπλάσε πάνω σὲ μιὰ σφαῖρα πού κρατοῦσε στὰ γόνατά του τὸ πρῶτο πρόσωπο. Εἶχε πετύχει τὸ μέτωπο. Πιὸ πολὺ δυσκολεύτηκε νὰ κάνῃ συμμετρικὰ τὰ δύο ρουθούνια. «Ὁλο κι ἔσκυψε πάνω στὴ δουλειά του, ἴσαμε πού ἀνέμισε κάτι πάνω του. Σήκωσε τὰ μάτια καὶ κοίταξε. Ὁ ἴδιος ἀγγέλους τὸν τριγύριζε» μὰ τώρα δὲν ἀντήχησε κανένας ὕμνος, γιατί μέσα στοῦ φέμα εἶχε σβήσει ἡ φωνὴ τοῦ ἀγγέλου. Ὁ Θεὸς ὁμως ἐνίωσε ἀπὸ τὶς κινήσεις τῶν χειλῶν του πὼς ἐφελνε πάντα: «Σὺ ὁ τὰ πάντα ὁρῶν». Τὴν ἴδια στιγμή μπῆκε ὁ Ἅγιος Νικόλαος, πού εἶχε

ξέχωρη ἐκτίμησι ἀπ' τὸ Θεό, ζύγωσε κι εἶπε μέσα ἀπ' τὰ μακρὰ του γένεια: Τὰ λιοντάρια σου κάθονται ἡρεμα, πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσω πὼς εἶναι ἀκατάδεχτα πλάσματα. Κι ἕνα σκυλάκι κυνηγετικὸ τρέχει ὀλοτρόγυρα στὴ γῆ ἄκρη-ἄκρη, νὰ, καὶ ὅπου νάναι θὰ γκρεμιστῇ. Κι ἀληθινὰ, ὁ καλὸς Θεὸς διακρίνει κάτι λευκὸ καὶ χαριτωμένο νὰ παιχιδιζῇ πέρα-δῶθε σὰ μικρὸ φῶς, στήν περιοχή τῆς Σκανδιναβίας, ὅπου ἡ γῆ εἶναι ὑπερβολικὰ στρογγυλὴ. Ὁλος θυμῶ, εἶπε στὸν Ἅγιο Νικόλαο νὰ κοιτιάσῃ κι ὁ ἴδιος νὰ κάνῃ ἕνα-δύο λιοντάρια, ἀφοῦ δὲν τοῦ ἄρεσαν τὰ δικά του. Μὰ ὁ Ἅγιος Νικόλαος ἐφυγε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ βρόντηξε τὴν πόρτα μὲ τέτοιο τρόπο, πού ἕνα ἄστρο ἐπέσε κατάκορφα πάνων στοῦ σκύλου τὴν κεφαλὴ. Τώρα πού ἔγινε τὸ κακὸ, ὁ καλὸς Θεὸς παραδέχτηκε πὼς αὐτὸς μονάχα ἔφταιγε γιὰ ὅλα κι ἀποφάσισε νὰ μὴν κουνήσῃ πιά τὰ μάτια του ἀπὸ τὴ γῆ. Ἔτσι ἔγινε ὅ,τι ἔγινε. Ἐμπιστεύτηκε στὰ χέρια του, πού εἶναι βέβαια κι αὐτὰ σοφὰ, τὴ δουλειά, καὶ κείνος, μ' ὅλο πού εἶχε μεγάλη περιέργεια νὰ δῇ τί θωριά ἔδεξε ὁ ἄνθρωπος, κάρφωσε τὸ μάτι του στὴ γῆ, ὅπου λές κι ἐξεπότηδες οὔτε φυλλαράκι πιά σείονταν. Μὰ γιὰ νὰ γευτῇ, τουλάχιστο, μιὰ μικρὴ χαρά, ὕστερα ἀπ' τὰ τόσα βάσανα, διέταξε τὰ χέρια του νὰ τοῦ δείξουν τὸν ἄνθρωπο, προτοῦ τὸν ξαπολύσουν στὴ ζωὴ. Ὁλο ρωτοῦσε, σὰν τὰ παιδιά πού παίζουν

κρυφτό: «Ἔτοιμα; Μὰ ἀντὶ γι' ἀπόκρισι, ἄφηνε τὰ χέρια του νὰ πλάθουν καὶ περιέμενε. Τοῦ φαίνονταν πὼς δὲν περνοῦσε ἡ ὥρα. Ἄξαφνα εἶδε κάτι τὸ μαυριδερό νὰ πέφτῃ στοῦ κενό. Ἀπὸ τὴν κατεῦθυνσι κατάλαβε πὼς ἔπρεπε νάχε ξεφυγῇ ἀπὸ τοὺς κοντὰ του. Γεμάτος ὑποψία, κάλεσε τὰ χέρια του. Φανερωθῆκανε μπρὸς του βρώμικα ἀπὸ λάσπη, ξαναμμένα καὶ φοβισμένα. Πού εἶναι ὁ ἄσθρωνος; Τότε ἐξέσπασε τὸ δεξι χέρι πάνω στὸ ζερβί.

— Σὺ τὸν ἄφησες νὰ πέσῃ.

— Τί λές, εἶπε τὸ ζερβί, μαγιασμένο.

Ναί, σὺ ἤθελες νὰ τὰ κάνῃς ὅλα μόνο σου καὶ μένα δὲ μ' ἄφησες οὔτε σιμουδιά νὰ βγάλω.

— Γι' αὐτὸ ἴσα-ἴσα ἔπρεπε νὰ τὸν βαστάξῃς.

Καὶ τὸ δεξι ὤρμησε νὰ χτυπήσῃ. Μὰ συγκρατήθηκε, καὶ τὰ δυὸ χέρια τότες, παραβγαίνοντας τὸνα τάλλο εἶπαν: Ἦταν τόσο ἀνυπόμονος ὁ ἄνθρωπος. Εἶχε μεγάλη βιά νὰ ζήσει. Τέλειωσε τώρα, μὰ εἴμαστε ἀθῶα καὶ τὰ δυό.

Ὁ καλὸς Θεὸς θύμωσε γιὰ καλὰ. Ἔσπρωξε μακρὰν τοῦ τὰ δυὸ χέρια πού τὸν ἐμποδίζανε νὰ δῇ τὴ γῆ.

— Δὲ σὲς ξέρω πιά, κάνετε ὅ,τι θέλετε.

Κι ἀπὸ τότε ὅλο καὶ μοχθοῦσαν τὰ χέρια, μὰ μ' ὅ,τι καὶ καταπιάνονταν, μονάχα τ' ἀρχίζιζαν. Χωρὶς Θεὸ δὲν ὑπάρχει τελειοποίησι. Ἐχάσαν τὸ θάρρος τοὺς στὸ τέλος. Τώρα ὁλημερὶς γονατίζουν καὶ ξεπλένουν τὶς ἀμαρ-

τίες τοὺς, ἔτσι τουλάχιστο λένε. Κι ὁ Θεὸς μοιάζει νάχει ἀνάπαυλα, γιατί ἀπαρνήθηκε τὰ χέρια του. Κι ἡ ἐβδόμη μέρα δὲν τελειώνει. »

Σώπασα μιὰ στιγμὴ. Ἡ γειτόνισσά μου ἐκμεταλλεύτηκε τὴ σιωπὴ μου ἐπιτήδεια. «Καὶ πιστεύετε πὼς ποτὲ πιά δὲ θὰ μονιάσουν; »

«Ὦ, ναί», εἶπα, «τὸ ἐλπίζω τουλάχιστον. »

«Πότε ἀραγε; »

«Ἐ καλὰ, ὅταν ὁ Θεὸς μάθῃ τὴ λογῆς εἶναι ὁ ἄνθρωπος, πού τὰ χέρια ἐναντία στὴ θέλησί του ξαπόλυσαν στὴ γῆ... »

Ἡ γειτόνισσά μου συλλογίστηκε κι ὕστερα γέλασε. «Γιὰ νὰ μάθῃ δὲν ἔχει παρὰ νὰ κοιτάξῃ. » «Συμπαθεῖτε με», εἶπα μ' ὁμορφὸ τρόπο, «τὰ λόγια σας φανερώνουν ἀκονισμένο μυαλό, μὰ δὲν τελείωσα ἀκόμα τὴν ἱστορία μου. Λοιπόν, ἴσαμε νὰ πᾶνε τὰ χέρια στὴ μπάντα καὶ νὰ διαφεντέψῃ πάλι ὁ Θεὸς μετὰ τὴ ματιά του τὴ γῆ, πέρασε ἕνα λεπτό ἢ, ἄς ποῦμε, πέρασαν χίλια χρόνια, πού, καθὼς ξέροντε, κάνει τὸ ἴδιο. Ἀντὶ ἕνας ἄνθρωπος, ὑπῆρχαν κιόλας ἕνα ἑκατομμύριο ἄνθρωποι. Κι ἦταν ὅλοι ντυμένοι. Ἐπειδὴ ἡ μόδα ἦταν τότε πολὺ ἀσκημὴ καὶ παραμόρφωνε ἀπαίσια ἀκόμα καὶ τὰ πρόσωπα, γεννήθηκε μέσα στὸ Θεὸ μιὰ σωπα, γεννήθηκε μέσα στὸ Θεὸ μιὰ πλανεμένη καὶ — δὲ θὰ τὸ κρύψω — μιὰ πολὺ κακὴ ἰδέα γιὰ τὸν ἄνθρωπο. » «Χμ», ἔκανε ἡ γειτόνισσά μου καὶ θέλησε κάτι νὰ πῇ. Δὲ νιάστηκα γι' αὐτὸ κι ἐβγαλα τὸ συμπέρασμά μου μὲ

Ἐξωτερικὲς πιέσεις καὶ βαθειοὶ ψυχικοὶ τραυματισμοί. Νὰ ποῦθε ξεκιναῖ ἡ εὐαισθησία τοῦ Ρίλκε, ἐκεῖνη πού τὸν ἔκανε θερηκεντικὸ ἄνθρωπο καὶ ποιητὴ. Ἡ μητέρα του θέλει νὰ τοῦ ἐπιβάλλῃ τὴ στενὴ τῆς πίστι, τὴν κούφια τυπολατρεία τῆς, νὰ τὸν κάνῃ μὲ θεωρητικὲς ἀποδείξεις νὰ πιστέψῃ στὴν ὑπαρξί τοῦ Θεοῦ. Πρῶτὴ πῖσι μὲς' στοὺς κολίπους τῆς οἰκογένεας.

Ὁ Ρίλκε κλείνεται στὸν ἑαυτὸ του. Ἡ τάσι αὐτὴ μεγαλώνει στὴν προπαρασκευαστικὴ στρατιωτικὴ σχολή, ὅπου ἡ περιφρόνησι καὶ τὸ ἀγροῖκο φέρεσιμὸ τῶν συμπαθητῶν του τὸν κάνουν νὰ διακόψῃ τὴ φοίτησί του. Ἀπὸ τότε

καὶ γιὰ καιρὸ (ἴσως καὶ σ' ὅλην τὴν ζωὴν) θὰ βλέπῃ ὁ Ρίλκε σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τοὺς συμπαθητῆς τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς, θὰ τοὺς ἀντικρύξῃ καὶ θὰ τοὺς περιφρονῇ καὶ θὰ τοὺς μισῇ, γιὰ καιρὸ.

Πληρωμένη εὐαισθησία, δὲν εἶναι κιόλας μόνον κι ἐρημιά καὶ, στίς ἐξαιρετικὲς φύσεις, τὰ πρῶτα βήματα γιὰ τὴ διαμόρφωσι μιᾶς «οδυσῆους» ζωῆς; Στὸν Ρίλκε παρακολοθοῦμε πολλὰ καθαρὰ τὴν ψυχικὴ αὐτὴ κίνησι. Ὁριμὸς π ἂ γράφει στὸν νεαρό ποιητὴ Κάππος ὅτι «ὡς πρὸς τὰ οὐσιώδη εἴμεθα ἀνεκφράστως μόνον». Ἡ μὲ-

νωσι τώρα ἔχει θωρή μὲ ὅ,τι πιὸ πολὺτιμο κοῦβει μέσα του ὁ Ρίλκε, εἶναι ὅλη τὸν ἡ ἀναζητήσι τοῦ ὅ,τι πιὸ οὐσιαστικοῦ κλείνεται ἡ ζωὴ.

Τὸν ἀπομακρύνει ἀπὸ τὰ αἰσθητά, τὸν κάνει νὰ βαθαίῃ ὅλο καὶ περισσότερο τὴ σκέψι τῆς ἀγάπης, τῆς φτώχειας, τοῦ θανάτου. Στὴ βάσι τῆς ὁμῶς ὑπάρχει μιὰ συγκροτοσι μὲ τοὺς ἀνθρώπους, μιὰ ἀδυναμία τοῦ Ρίλκε (πού εἶναι καὶ ὑπεροχὴ) νὰ συμβιβαστῇ, νὰ ἀποταχθῇ κατὰ κάποιον τρόπο, στὴν ὁλικὴ κοινωνικὴ πραγματικότητά, ἕνα ἀσυμβίβαστο πού τὸν φέρνει τελειωτικά στὸ χωρὸ τοῦ μεταφυσικοῦ.

Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Κλ. Παράσχου, «Εὐρωπαϊκὴ Πεζογραφία καὶ Ποίησις».

χτυπητά λόγια : « Κι είναι για τοῦτο ἐπιτακτική ἀνάγκη νὰ μάθῃ ὁ Θεὸς τί λογῆς ἀληθινὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Νᾶμαστε εὐχαριστημένοι πού ὑπάρχουν ἄνθρωποι νὰ τοῦ τὸ μάθουν. » Ἡ γειτόνισσά μου δὲν ἱκανοποιήθηκε ἀκόμα. « Καὶ ποιοὶ εἶναι αὐτοί, παρακαλῶ ; » « Ἀπλούστατα, τὰ παιδιὰ, καὶ καμμιὰ φορὰ ἀκόμα οἱ ἄνθρωποι πού ζωγραφίζουν, γράφουν ποιήματα, χτίζουν... ».

« Καὶ τί χτίζουν, ἐκκλησιές ; »

« Ναί, κι ὅ,τι ἄλλο, γενικά... »

Ἡ γειτόνισσά μου ἀργοκουνοῦσε τὸ κεφάλι της. Πολλὰ πράγματα τῆς φαίνονταν ὁλότελα παράξενα. Εἶχαμε προσπεράσει κιόλας τὸ σπῆτι της καὶ τώρα ξαναγυρίζαμε σιγά-σιγά. Ἀξάφνα τὴ συνεπῆρε τὸ κέφι καὶ γέλασε. « Μὰ τί ἀνόητο », εἶπε. « ὁ Θεὸς εἶναι παντογνώστης. Θάπρεπε νὰ ξέρη καλά, ἀπὸ ποῦ λ.χ. ἐρχόταν τὸ πουλάκι. » Μὲ κοίταξε μὲ ὕφος θριαμβευτικό. Τάχασα λίγο, πρέπει νὰ πῶ. Μὰ ὅταν συνήλθα, κατάφερα νὰ πάρω ἓνα ὕφος πολὺ σοβαρό. « Ἀγαπητή μου κυρία, αὐτὸ εἶναι ἄλλη ἱστορία. Μὰ γιὰ νὰ μὴ θαρρῆτε πὼς θέλω νὰ ξεφύγω, διαμαρτυρήθηκα, θὰ σᾶς πῶ μὲ δυὸ λόγια : Ὁ Θεὸς ἔχει ὅλες τὶς ἱκανότητες, βέβαια. Μὰ προτοῦ ἀξιωθῇ νὰ τὶς χρησιμοποιήσῃ γιὰ τὸν κόσμο, θαρροῦσε πὼς ὅλες ἀποτελοῦσαν μιὰ καὶ μόνη μεγάλη δύναμι. Δὲν ξέρω ἂν τὰ λέω καθαρὰ. Ἐδῶ πού τὰ λέμε : αὐτὲς οἱ λεπτομέρειες εἶναι μονάχα γιὰ σᾶς καὶ μὲ κανένα τρόπο δὲν πρέπει νὰ τὶς ἐπαναλάβετε στὰ παιδιὰ. » « Πὼς σᾶς περνᾷ τέτοιο πράγμα ἀπ' τὸ μυαλό ; » διαμαρτυρήθηκε ἡ συντροφισσά μου.

« Ναί, ἂν τότε ἓνας ἄγγελος πετοῦσε μπρὸς τοῦ ψέλνοντας : Σὺ ὁ τὰ πάντα γινώσκων, ὅλα θὰ πῆγαιναν καλά... ».

« Καὶ θάταν περιττὴ αὕτη ἡ ἱστορία ; » ρώτησε ἡ γειτόνισσά μου. « Βέβαια », εἶπα. Κι ἐτοιμάστηκα νὰ τὴ χαιρετήσω. « Κι εἰστε ἀπόλυτα σίγουρος γιὰ ὅλα αὐτά ; »

« Ἀπόλυτα σίγουρος », ἀποκρίθηκα μὲ ὕφος σχεδὸν ἐπίσημο. « Τότε πρέπει νὰ τὰ ἐξιστορήσω στὰ παιδιὰ, σήμερα κιόλας. » « Ἀντίο », ἀποκρίθηκα.

Μὰ ξαναγύρισε ἀκόμα μιὰ φορὰ. « Καὶ γιατί ἴσα-ἴσα αὐτὸς ὁ ἄγγε-

λος... ». « Γειτόνισσα », τὴ διέκοψα, « τώρα καταλαβαίνω πὼς τὰ δυὸ σας ἀγαπημένα κορίτσια δὲ ρωτοῦν ὅλημερίς γιατί εἶναι παιδιὰ... ».

« Ἀλλὰ ; » ρώτησε ἡ γειτόνισσά μου περιέργη. « Νά, οἱ γιατροὶ λένε πὼς μερικὲς κληρονομικότητες... ».

Ἀργότερα (ὑστερα ἀπὸ κάμποσο καιρὸ) ξανα συνάντησα τὴ γειτόνισσά μου, μὰ δὲν ἦταν μονάχη καὶ δὲν μπόρεσα νὰ μάθω ἂν εἶπε τὴν ἱστορία μου στὰ παιδιὰ κι ἂν τοὺς ἄρεσε. Λίγο ὑστερα ἀπ' αὕτη μας τὴ συνάντησι, ἔλαβα ἓνα γράμμα πού ἔλυσε τὴν ἀπορία μου. Θὰ πῶ μονάχα πὼς τελειώνει καὶ θὰ καταλάβετε δίχως ἄλλο ποιὸς τόγραψε. Τελείωνε μ' αὐτὰ τὰ λόγια : Ὑπογράφω μὲ πέντε ἄλλα παιδιὰ ἀκόμη. Αὐτὸ πάει νὰ πῆ πὼς εἶμαι καὶ γὼ στὴ συντροφιά τους.

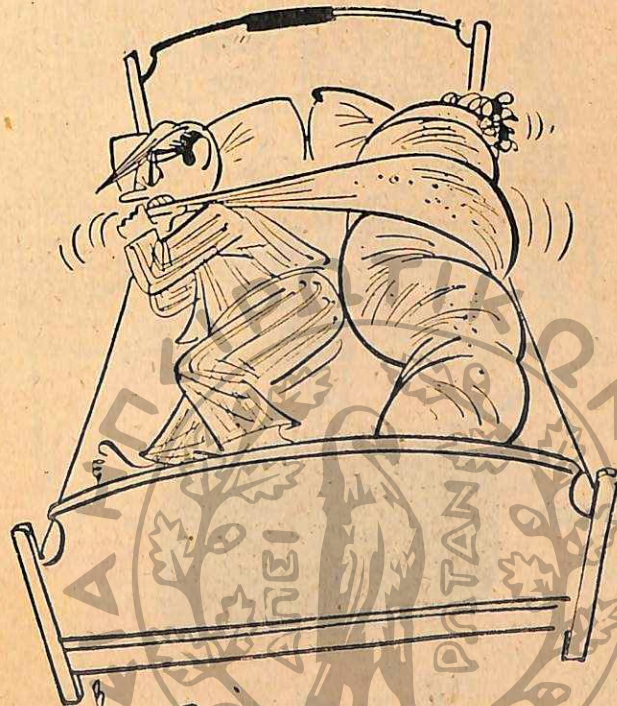
Ἀπάντησα μόλις τόλαβα ἔτσι δά : « Ἀγαπητὰ παιδιὰ, τὸ πιστεύω πὼς σᾶς ἄρεσε τὸ παραμῦθι πού λέει γιὰ τὰ χέρια τοῦ καλοῦ Θεοῦ. Καὶ μένα μ' ἄρέσει. Μὰ δὲ μπορῶ νὰ ρθῶ κοντά σας. Μὴ μοῦ κακιώνετε γι' αὐτό. Σᾶς λέω λοιπὸν νὰ κάνουμε κάτι ἄλλο. Ἐχουμε (ἐκτὸς ἀπὸ τὴ μητέρα) ἓνα σωρὸ κοινούς φίλους καὶ γνωστούς. Ἐὰ μᾶθετε ποιούς. Πότε-πότε θὰ τοὺς διηγοῦμαι κάποια ἱστορία κι αὐτοὶ θὰ σᾶς τὴ λένε πολὺ πιὸ ὁμορφα. Γιατὶ εἶναι ἀνάμεσα στοὺς φίλους μας πολὺ μεγάλοι ποιητές. Δὲ θὰ σᾶς πῶ ἀπὸ τώρα τί λογῆς πράγματα θὰ ἐξιστορῶ. Μὰ, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ κι οἱ λογισμοὶ μας παθαίνουνται γιὰ τὸν καλὸ Θεό, θὰ σᾶς λέω κάτι ἀπὸ κείνα πού ξέρω γι' αὐτόν, στὴν κάθε κατάλληλη περίπτωση. Ἄν κάτι δὲ σᾶς φαίνεται σωστό, τότε νὰ μοῦ τὸ γράφετε σ' ἓνα ὁμορφο γράμμα πάλι ἢ νὰ μοῦ τὸ μηνᾶτε μὲ τὴ μητέρα σας. Μπορεῖ νὰ κάνω καὶ κανένα λάθος, ἀλήθεια, σὲ πολλὰ σημεία, γιατί πέρασε κιόλας τόσος καιρὸς ἀπὸ τότε πού ἔμαθα τὶς πιὸ ὁμορφες ἱστορίες καὶ γιατί ἀπὸ τότε φύλαξα κι ἄλλες στὸ μυαλό μου, πού δὲν ἦταν ὁμορφες. Ἔτσι γίνεται στὴ ζωὴ. Μ' ὅλο τοῦτο ἡ ζωὴ εἶναι κάτι τὸ θαυμαστό ! Καὶ γι' αὕτη θὰ σᾶς μιλήσουν καμμιὰ φορὰ οἱ ἱστορίες μου. Πάνω σ' αὐτὸ σᾶς χαιρετῶ.

Κάποιος πού ἔχει ἀξία μονάχα γιατί εἶναι μέσα στὴ συντροφιά σας. »

ΤΟ ΤΕΤΡΑΣΕΛΙΔΟ ΤΟΥ ΧΙΟΥΜΟΡ

Γελᾶστε μὲ τὸ ζεῦγος τῶν Berenstein

Ἡ ΘΑΛΠΩΡΗ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΙΚΗΣ ΚΛΙΝΗΣ

— Ὁ ὕπνος ! Ἡ ζεστασιά τοῦ κρεβατιοῦ !
Μιὰ χαρὰ πού χάθηκε μαζί μὲ τόσες ἄλλες...

ΤΟ ΧΙΟΥΜΟΡ

των Μαρενστάϊν

*Απειρα περιοδικά και εφημερίδες έχουν κάνει τους Berenstein γνωστούς σ' όλο τον κόσμο. Τα προβλήματα μεταξύ των συζύγων, προβλήματα που προκύπτουν αφού το μυστήριο γίνη και η συζυγική κλίση ενώση το ζεύγος, τα παιδιά και οι θεωρίες σχετικά με την επιστημονική αντιμετώπιση των προβλημάτων τους, γίνονται θέματα με τα οποία οι εκλεκτοί χιουμορίστες διασκεδάζουν τους πιστούς τους.

ΑΝΤΙΟ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ...

Πάτησέ το δυνατά με
το δαχτυλάκι σου,
χρυσό μου! Μπρά-
βο! "Ελα πάλι!...

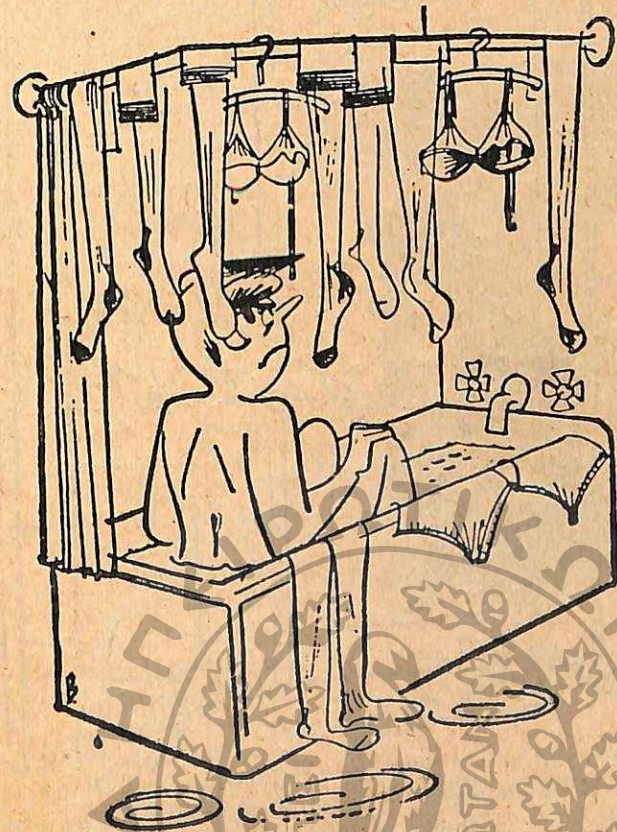

Σκότος.

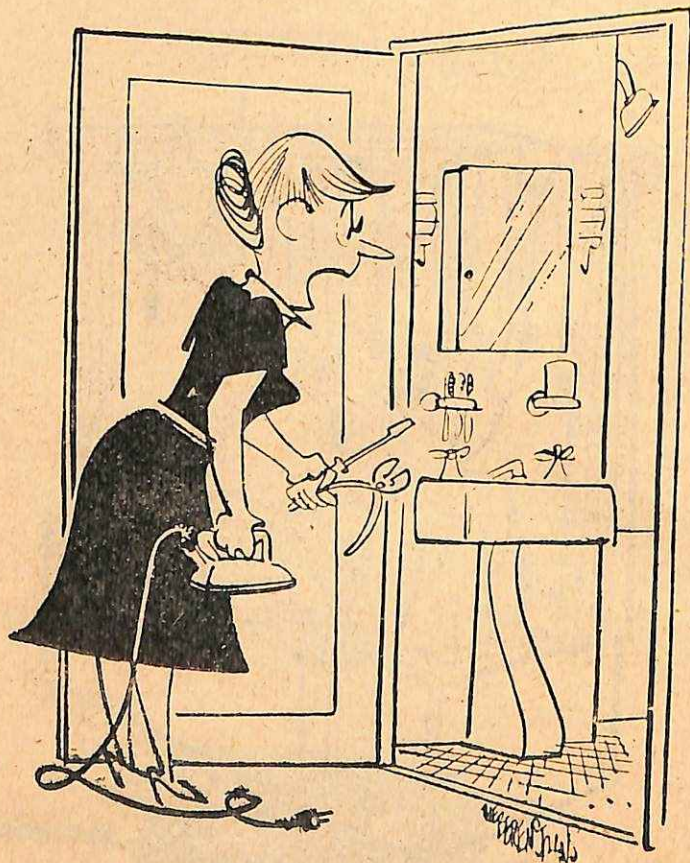
Δέν ήταν άστεϊο,
μπαμπάκα;... "Ελα
πάλι, χρυσό μου...
Κοίτα, κοίτα, μπα-
μπά!

ΑΥΤΟ ΔΕΝ ΤΟ ΕΙΧΕ ΦΑΝΤΑΣΤΗ

Γνωρίζόντουσαν πολύ καλά πριν παντρευτούν. Μά ο γάμος
άποκαλύπτει πράγματα άγνωστα και προσθέτει εκπλήξεις. Τό
μπάνιο ήταν γι' αυτόν πάντα μία εύχαριστησι. Τώρα... τόν
συντροφεύει και εκεί ή σύζυγος.

ΕΚΕΙ ΗΤΑΝ ΠΑΝΤΑ ΜΟΝΟΣ...

— Αφού μπορείς και διαβάζεις εφημερίδα, μπορείς να μου φτιάξεις κι έμένα τὸ σίδερο !

Ο Γιάσα Χάιφets ἐπρόκειτο νὰ δώσῃ ἕνα ρεσιτάλ στὸ Κάρνεγκι Χώλλ. Ὅταν ὅμως ὁ διευθυντὴς ἀκουσε πόσα χρήματα ζητοῦσε, βγήκε ἀπὸ τὰ ρούχα του.

— Τί λέτε, κύριε Χάιφets ! Σὲ δύο ὥρες μέσα θέλετε νὰ κερδίσετε περισσότερα ἀπὸ ὅσα κερδίζει ὁ Πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν σὲ δύο μῆνες ;

— Ἔτσι εἶναι, ἀπάντησε ὁ Χάιφets ἀτάραχος. Βάλτε τὸν Πρόεδρο νὰ παίξῃ !

Constellation

Μιὰ μεγάλη ψυχὴ συγκεντρώνει τὸ θαυμασμὸ τοῦ κόσμου

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΦΩΚΝΕΡ

Τοῦ

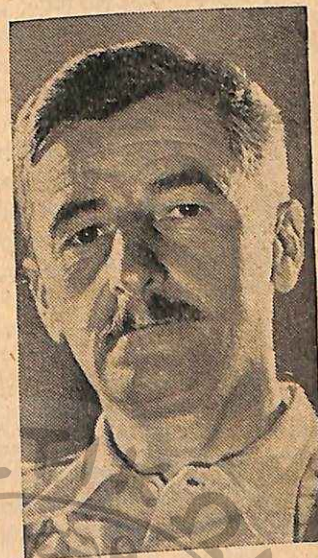
N. ΜΑΤΣΑ

Αν ξαφνικὰ χανόταν ὅλος ὁ κόσμος μ' ὅ,τι πιδ σημαντικὸ ἔχει, τὴν τέχνη καὶ τὴν ἐπιστήμη, καὶ σώζονταν λίγοι ἄνθρωποι — κι ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς κι ὁ Φῶκνερ — ἀσφαλῶς ὁ μεγάλος αὐτὸς στοχαστὴς τῆς ἐποχῆς μας, ποὺ ἀγαπᾷ τὴ σιωπὴ καὶ τὴν ἀπομόνωση, θὰ εὑρίσκε τὴ δύναμι νὰ πῇ :

— Κι ὅμως, πέρα ἀπ' αὐτὴ τὴν καταστροφὴ ποὺ ἐσφράγισε μὲ τὴν καυτὴν ἀνάσα τῆς τὸν πλανήτη μας, ὁ ἄνθρωπος θὰ ἐπιζήσῃ. Πιστεύω στὸ μέλλον του καὶ στὶς ἡθικὲς δυνάμεις ποὺ κλείνει μέσα του.

Κήρυγμα ἀνεδαφικῆς αἰσιοδοξίας ; Ὁχι, βέβαια. Οὔτε ἡ ζωὴ, οὔτε τὸ ἔργο τοῦ Φῶκνερ μᾶς δείχνουν ὅτι ὁ κορυφαῖος βλέπει Ἀμερικανὸς διανοούμενος βλέπει ρόδινο τὸν κόσμο. Ἀλλὰ τότε ; Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε αὐτὴ τὴ « στάσι » τοῦ μιᾶ βαθύτερη πίστι στὸν ἄνθρωπο καὶ στὸ πεπρωμένο του...

Διαβάζω τώρα γιὰ πολλοστὴ φορὰ τὸν περίφημο λόγο τοῦ Φῶκνερ ποὺ εἶπε τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1950 στὴν Ἀκαδημία τῆς Στοκχόλμης, ὅταν τοῦ ἀπονεμήθηκε τὸ Νόμπελ Λογοτεχνίας. Φλογερὴ μέσα σ' αὐτὸ ἀκούγεται

Ὁ Οὐίλλιαμ Φῶκνερ

ἡ φωνὴ τοῦ συγγραφέα του, ποὺ ἔχει τὴ δύναμι, ἀκόμα καὶ κάτω ἀπὸ τὴν ἀπειλὴ ἑνὸς τρίτου παγκόσμιου πολέμου, ποὺ θὰ σήμαινε τὸ τέλος τοῦ πλανήτη μας, νὰ πῇ : « Ἀρνούμαι νὰ δεχθῶ τὸ τέλος τοῦ ἀνθρώπου ! »

Σκέφτομαι, ξαναδιαβάζοντας αὐτὸ τὸ κείμενο ποὺ θὰ μείνῃ κλασσικὸ στὴν παγκόσμια λογοτεχνία γιὰ τὸ βαθύτερο νόημά του, τὸν κουρασμένο συγγραφέα του, ποὺ ἔχει ζήσει ἐντατικά τὴ ζωὴ του. Ἐχει πολὺ δοκιμαστῇ κι

ἀσφαλῶς, ὅπως ὅλοι οἱ γνήσιοι πνευματικοὶ ἄνθρωποι τοῦ αἵωνα μας, θὰ ἔχη τυραννιστῇ ἀπὸ « κρίσεις συνειδήσεως » μπροστὰ στὰ ἐφιαλτικὰ προβλήματα του. Ὡστόσο πιστεύει στὴν ἀνθρώπινη λύτρωσι. Κι ἡ λύτρωσι αὐτὴ ἐλάχιστα ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς ἐξωτερικοὺς παράγοντες· εἶναι καθαρὰ « ὑπόθεσις καρδιάς »! Δὲν προτείνει εὐκολες λύσεις. Ἀπλῶς ἐπισημαίνει. « Ὅσοι ἔχουν τὴ δύναμι, κερδίζουν στὴν πάλῃ μὲ τὸν ἑαυτό τους. Ἀλλὰ ἡ νίκη αὐτῇ, ποὺ εἶναι στὸ τέλος καὶ ἡ λύτρωσι, εἶναι ἀποτέλεσμα σκληρῆς, δοκιμασίας καὶ ἐπίπονης ἔρευνας μέσα στὴν ἴδια τὴν ψυχὴ μας.

Ἀντιπροσωπευτικὴ ἥρωϊδα του εἶναι ἡ Τέμπλ Ντρέηκ, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ « κέντρο βάρους » τοῦ μοναδικοῦ θεατρικοῦ τοῦ ἔργου « Ρέκβιεμ γιὰ μιὰ μοναχὴ ». Τὴν κυνηγáει ἀμείλικτα τὸ παρελθόν της; Ἕνα παρελθόν « ἀναπότρεπτο ὅπως ὁ θάνατος », καθὼς λέει ἕνας Γάλλος διανοούμενος. Ποιὸ εἶναι αὐτὸ τὸ παρελθόν; Μιὰ ἔντονα ἀμαρτωλὴ ζωὴ ἕνα μῆνα σὲ μιὰ λαϊκὴ συνοικία στὴ Μέμφι. Ἐκεῖ κατεβαίνει πολὺ χαμηλὰ, ὅσο χαμηλὰ μπορεῖ νὰ κατεβῇ ἕνας ἄνθρωπος ποὺ ξεχνáει πὼς ἔχει ψυχὴ καὶ μυαλὸ καὶ ἀφήνεται στὰ πιὸ ἀδύνατα ἐνστικτὰ του. Ὡστόσο κάποτε παντρεύεται ἡ Τέμπλ Ντρέηκ καὶ γίνεται κυρία Γκόουαν Στῆβενς. Ἀποκτá ὄνομα, παιδιὰ, κοινωνικὴ θέσι. Δὲν εἶναι ὅμως τόσο εὐκόλο νὰ ξεφύγῃ κανεὶς ἀπὸ τὸ παρελθόν του, ἰδιαίτερα ὅταν τὸ παρελθόν αὐτὸ ἐξασκῇ ἀκόμα κά-

ποια γοητεία ἐπάνω του, μιὰ γοητεία παράξενη καὶ ἀκατανίκητη ποὺ θολώνει τὸ νοῦ καὶ μεθάει τὶς αἰσθήσεις... Ἡ κυρία Γκόουαν Στῆβενς εἶναι πρόθυμη νὰ τ' ἀφήσῃ ὅλα γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ τὴν παλιὰ της ζωὴ, ὅταν ἡ ζωὴ αὐτῆς παρουσιάζεται μπροστὰ της μὲ τὸ πρόσωπο ἑνὸς ὠραίου νέου ποὺ τὴν ἤξερε ἀπὸ πρὶν καὶ τῆς προτείνει νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Αὐτὴ δέχεται, ἀλλὰ τότε συμβαίνει κάτι τρομακτικὸ ποὺ τ' ἀνατρέπει ὅλα: Ἡ Νέγρα παραμάννα τῶν παιδιῶν της, ποὺ ἔχει καὶ αὐτὴ ἕνα ὅμοια βαρὺ παρελθόν μὲ τὴν Τέμπλ, γιὰ νὰ τὴ βοηθήσῃ νὰ μὴ ξανακυλιστῇ χαμηλὰ, νὰ μὴ ξαναβυθιστῇ στὴν ἀπόγνωσι καὶ τὴν ἀπελπισία, σκοτáνει στὴν κούνια του τὸ μικρότερο παιδί τῆς κυρίας της... Κι ἀπ' τὸ σημεῖο αὐτὸ ἀρχίζει ἡ ἔντονη δοκιμασία τῆς Τέμπλ ποὺ τὴν ὀδηγεῖ τελικὰ στὴ λύτρωσι. Ἡ Νέγρα συλλαμβάνεται, ἀλλὰ δὲν ἀποκαλύπτει τὴν ἀλήθειαν. Ἀκόμη καὶ ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς τῆς λήῃ τὴν ἀπόφασι τῶν ἐνόρκων ὅτι τὴν καταδικάζουν « εἰς τὸν δι' ἀπαγχονισμοῦ θάνατον », περιορίζεται ἀπλὰ νὰ πῇ: — Εὐχαριστῶ, κύριε.

Ἡ Τέμπλ μπορεῖ νὰ ἡσυχάσῃ. Σὲ λίγο θὰ ἐκτελέσουν τὴ Νέγρα καὶ κανένας δὲν θὰ ξέρῃ τὴ δραματικὴ ἀλήθειαν γύρω ἀπὸ τὴν παράξενη καὶ ἀνεξήγητη λογι- καὶ δολοφονία τοῦ παιδιοῦ της. Ἀλλὰ πλáι της στέκεται ἄγρυπνος ὁ συνήγορος τῆς Νέγρας, ποὺ εἶναι καὶ συγγενὴς τῆς Τέμπλ. Καὶ πιὸ ἄγρυπνος ἀκόμη στέκεται ὁ ἑαυτός της: ἀμείλικτος, τυραννικός, ἐφιαλτικός. Θ' ἀφήσῃ νὰ ἐκτελέσουν τὴ γυναῖκα ποὺ

τὴ δένει μαζί της τὸ ἴδιο παρελθόν καὶ ποὺ γιὰ νὰ τὴ σώσῃ ἔφθασε σ' αὐτὴ τὴν τραγικὴ πρᾶξι; Ἡ Τέμπλ ἀγωνίζεται σκληρὰ καὶ τελικὰ βρίσκει τὴ δύναμι νὰ παλαίψῃ, ἀκόμη καὶ ἀν' αὐτὸ σημαίνει ὅτι πρέπει ν' ἀποκαλύψῃ στοὺς ἄλλους τὸν πραγματικὸ ἑαυτό της. Ἡ λύτρωσι πληρώνεται πολὺ ἀκριβά. Ἀλλὰ ἡ ἥθικὴ ἀξία της δὲ σταθμίζεται μὲ τίποτα...

Ὁ ἴδιος ὁ Φῶκνερ φαίνεται ν' ἀγάπησε πολὺ αὐτὴ τὴν ἥρωϊδα του, γι' αὐτὸ τὴ « δούλεψε » τόσο πολὺ, τὴν ἔκανε μιὰ ἀπ' τὶς δυνατώτερες καὶ τίς πιὸ ἐνδιαφέρουσες ἥρωϊδες τοῦ νεώτερου δραματολογίου.

Προδομένη ἀπὸ τὸν ἑαυτό της, βρίσκει τὴ δύναμι νὰ ξεπεράσῃ τὴν προδοσία καὶ ν' ἀγωνιστῇ σκληρὰ σὲ μιὰ λυσσαλέα ἥθικὴ πάλῃ ποὺ δὲν γνωρίζει ὅρια καὶ φραγμούς...

Κι ἔτσι ἴσως εἶναι οἱ περισσότεροι ἥρωες τῶν ἔργων τοῦ Φῶκνερ. Ἄνθρωποι πολυσύνθετοι, ποὺ δὲν ἀποκαλύπτονται εὐκόλα στὸν ἀναγνώστη, ἀλλὰ ποὺ γιὰ νὰ φθάσῃ κανεὶς ὡς αὐτοὺς πρέπει ν' ἀκολουθήσῃ σκοτεινὰ λαβύρινθους. Γι' αὐτὸ ἴσως ὁ Φῶκνερ, ἀκόμη καὶ στὴν πατρίδα του, δὲν ἔγινε ποτὲ συγγραφέας τοῦ εὐρύτερου κοινοῦ, ὅπως ὁ Χέμινγκγουэй ἢ ὁ Στάινμπεκ. Ὁ μῦθος γιὰ τὸν Φῶκνερ δὲν εἶναι σκόπος· εἶναι μέσον. Δὲν προσπαθεῖ νὰ παρασύρῃ τὸν ἀναγνώστη εὐκολες περιπέτειες. Ὁ Φῶκνερ δὲν παραδίδεται στὸν ἀναγνώστη τὸν προκαλεῖ. «Ὅποιος γνῶσθῃ τὸν προκαλεῖ. Ὅποιος εἶναι ὠριμος, ἄς τὸν ἀκολουθήσῃ... Οἱ ἄλλοι ἄς μὴ ἐπιχειρήσουν νὰ τὸν καταλάβουν. Θὰ τὸν

βροῦν δύσκολο, σκληρό, ἀκατανόητο... ***

Τελευταῖα ὁ Φῶκνερ διδάσκει φιλολογία σὲ πολὺ περιορισμένο κύκλο σπουδαστῶν στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Βιρτζίνια. Ὅταν τὸν ἐρώτησαν γιὰτὶ ἐδιάλεξε εἰδικὰ τὸ Πανεπιστήμιο αὐτῆς τῆς πολιτείας, ὁ Φῶκνερ ἀπάντησε σοβαρώτατα:

— Γιὰτὶ ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Βιρτζίνια εἶναι σνόμπ. Λατρεύω τοὺς σνόμπ! Τοὺς χρειάζεται τόσος πολὺς καιρὸς γιὰ ν' ἀσχοληθοῦν μὲ τὸ σνομπισμὸ τους, ὥστε δὲν τοὺς μένει οὔτε δευτερόλεπτο γιὰ νὰ ἐνοχλήσουν τοὺς συνανθρώπους των...

Εἶναι εὐκόλο νὰ καταλάβῃ κανεὶς πόση βαθύτερη πικρία κρύβεται πίσω ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀστραφτερὸ εὐφρολόγημα.

Στὸ πρῶτο τοῦ μᾶθημα στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Βιρτζίνια εἶπε χαρακτηριστικὰ:

— Ἕνας νέος συγγραφέας δὲν ἐπιθυμεῖ ἀπλῶς νὰ ξεπεράσῃ τὸ Χέμινγκγουэй ἢ τὸν Ντὸν Πάσος, ἀλλὰ θέλει νὰ γίνῃ μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν Ντοστογιέφσκι καὶ τὸν Θεοβάνους. Κανένας μας ὥστόσο δὲν εἶναι τόσο μεγάλος ὅσο αὐτοὶ οἱ δύο. Ἀποτύχαμε καὶ, στὴν τέχνη δὲν ὑπάρχουν βαθμοὶ ἀποτυχίας. Ἡ πετυχαίνει κανεὶς ἢ ἀποτυχαίνει. Αὐτὸ εἶναι ὅλο...

Κι ὅταν ἕνας σπουδαστὴς τὸν ἐρώτησε ποιοὶ εἶναι οἱ μεγαλύτεροι συγγραφεῖς τῆς Ἀμερικῆς, ὁ Φῶκνερ ἀπάντησε:

— Ὁ Τόμας Γουόλφ, ὁ Ντὸν Πάσος, ὁ Κῶλινγκουελ, ὁ Χέμινγκγουэй. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀξιολογικὴ σειρά. Ὁ Γουόλφ εἶναι ὁ πιὸ

μεγάλος, γιατί τόλμησε περισσό-
τερο απ' όλους και κατώρθωσε να
συγκεντρώσει όλη την ιστορία της
ανθρώπινης καρδιάς στο κεφάλι
μιας καρφίτσας!

Παραδοξολογία; "Όχι! Βα-
θύτερη πίστι του Φώκνερ, του
« Έπικού του 'Αμερικανικού Νό-
του », καθώς τον αποκαλεί ο
Βενέζης.

Τόν Φώκνερ είχαμε τη χαρά
να τον γνωρίσουμε διπλά τον τε-
λευταίο καιρό: και σαν συγγρα-

φέα με το έργο του « Ρέκβιεμ
για μια μοναχή » και σαν άνθρωπο
από την πρόσφατη επίσκεψί του
στη χώρα μας. 'Η « διπλή » αυτή
γνωριμία μάς έδωσε την ευκαιρία
να κάνουμε μια κοινή διαπίστω-
σι: ότι ο τιμημένος με το
Νόμπελ διάσημος 'Αμερικανός
συγγραφέας είναι μια από τις
μεγαλύτερες αξίες της εποχής
μας: Μια ισχυρή προσωπικότητα,
που πολύ δύσκολα ίσως πλησιά-
ζεται, αλλά που όταν κανείς
την πλησιάσει έχει μια σίγουρη
νίκη.

ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ

Ενας νεαρός θέλει ν' αγοράσει ένα άρωμα για την έκλεκτή της καρδιάς του.
'Η πωλήτρια του συνιστά να πάρη το « Peut - être » με 2.000 φράγκα.
— "Α, όχι! διαμαρτύρεται ο νέος. Μ' αυτή την τιμή θέλω τουλάχιστον
ένα « Certainement ».

Constellation

ΕΝΘΑ ΟΥΚ ΕΣΤΙ... ΦΟΒΟΣ

— "Όταν πεθάνω, λείει ένας άποτυχημένος βουλευτής, τότε θα ανακαλύ-
ψουν ποιός ήμουν.

— 'Ησύχασε, αγαπητέ μου, του άπαντά ένας φίλος του, τότε δε θα έχεις
να φοβάσαι τίποτε!

A. M.

Μια ταινία πού, μόνο για να περι-
γραφή, χρειάζεται για κάθε φράσι
και ένα θαυμαστικό!

ΣΕ

ΟΓΔΟΝΤΑ
ΗΜΕΡΕΣ

Επειδή ο Μάικ Τόντ είναι το είδος
του 'Αμερικανού παραγωγού που
δεν έννοεί να καταπιαστή με τίποτε
που θα μπορούσε να κάνει κάποιος άλ-
λος, αποφάσισε τελικά να κάνει ταινία
τον « Γύρο του κόσμου σε 80 ημέρες ».
Βλέπετε, έκανε τους λογαριασμούς του
και βρήκε πώς, για να γίνει το φίλμ
όπως έπρεπε, θα χρειαζόταν περισσό-
τερος από 69.894 ανθρώπους σε δε-
κατρείς διαφορετικές χώρες. "Αρα, κάτι
που ο συνηθισμένος παραγωγός του
Χόλλυγουντ θα θεωρούσε τρέλλα.
'Αλλά η τρέλλα είναι το μόνο στοιχείο

στό οποίο ο Τόντ αισθάνεται σαν στο σπίτι του και... το άποφασισε.

Πράγματι, ο Μάικ Τόντ, ένας κοντός, γεροδεμένος πεντηνάρης με μαύρα μαλλιά, γαλανά μάτια και άσυγκράτητη δυναμικότητα, ανήκει στο είδος των πανέξυπνων Εβραίων που δημιουργούν θρύλους γύρω από το όνομά τους. Γεννήθηκε 'Αβραάμ Χίρς Γκολντμπόγκεν, γιουός Πολωνού ραββίνου, στη Μιννεάπολις και, πριν πατήσει τα είκοσι, ήταν πάμπλουτος, αφού δοκίμασε όλα τα πιθανά επαγγέλματα και το 1933 ανέβασε στο Μπρόντγουαϊν την πρώτη του μεγάλη επιτυχία. Τα έργα διαδέχονταν το ένα το άλλο και οι κριτικοί δεν μπορούσαν να μην θαυμάσουν, στίς μουσικοχορευτικές αυτές παρελάσεις, τον πλούτο και την εμπνευστική παραγωγή.

Δεν περιωρίστηκε όμως στο ελαφρό θέατρο. Ανέβασε τον «Άμλετ» με τον Μώρις 'Ηβανς, την «Μεγάλη Αικατερίνη» με την Μαίη Γουέστ και την «Γυμνή μεγαλοφυΐα» με την Τζόαν Μπλόντλεϊ, που την παντρεύτηκε όταν πέθανε η γυναίκα του στα 1947. Τότε όμως φαίρισε, χωρίς αυτό βέβαια να τον έμποδισε να ζη στο πολυτελέστατο ρετιρέ και να εργάζεται στα γραφεία της εταιρείας του που έπαιναν έπιτά πατώματα.

— Τί θέλατε να κάνω; έλεγε. Χρώστουσα έναμυριο εκατομμύριο δολάρια. Μήπως έπρεπε να κόψω το τοιγάρο για οικονομία;

Συνήλθε όμως πάλι, πλήρωσε τα χρέη του, γνώρισε μεγάλες επιτυχίες και, το 1950, σχημάτισε την Τόμας-Τόντ, εταιρεία που παρουσίασε το Σινεράμα, τον πρόγονο του Σινεμασκόπ, το σύστημα με τις τρεις μηχανές, που κατέρριψε όλα τα προηγούμενα ρεκόρ εισπράξεων στη Νέα Υόρκη: είκοσι εκατομμύρια δολάρια σε δεκαεπτά κοινού κινηματογράφου. Ένδεκα από τις δεκατρείς σκηνές του είχαν «γυριστή» από το γιουό του, τον Μάικ Τόντ Τζούνιερ. Δεν μπορούσε όμως να σταματήσει εκεί. Το «Σινεράμα» ήταν κατάλληλο για ταξιδιωτικές εντυπώσεις και, άλλωστε, ήταν πολύπλοκο, γιατί χρειαζόταν τρεις μηχανές λήψεως και τρεις προβολής. Τότε αναζήτησε το σύστημα που θα έδινε την ίδια εντύπωση με μία μηχανή

και έτσι γεννήθηκε το TONT-AO, που θα δούμε στον «Γύρο του κόσμου». Γιατί ο Τόντ ώνειρευόταν τον «Γύρο του κόσμου» από πολλά χρόνια. Στην αρχή ήθελε να τον ανεβάσει στο θέατρο με μουσική του Κόουλ Πόρτερ και πρωταγωνιστή τον Όρσον Γουέλ-λες. Το κείμενο όμως που του παρέδωσαν οι διασκευαστές δεν τον ικανοποίησε και εγκατέλειψε την ιδέα. Προσωρινά όμως. Γιατί πέρυσι άποφασισε επί τέλους να πραγματοποιήσει το όνειρό του και, αυτή τη φορά, ανέθεσε το σενάριο στον μεγάλο 'Αμερικανό χιουμορίστα Πέρελμαν.

Κατόπιν βρήκε τον σκηνοθέτη του, Έναν Άγγλο, σχεδόν άγνωστο, τον Μάικελ Άντερσον, που μόλις είχε «γυρίσει» μία ταινία που τον είχε έμβουσιασει. Και προσέλαβε, για βοηθούς σκηνοθέτου, τριάντα-τρείς αξίους ανθρώπους.

Τότε χρειάστηκαν καινούργια μετάλλια έπιπλα για τους φακέλους πληρωμής προσωπικού, δηλαδή για... 8.100 φακέλους.

Για τον ρόλο του Φιλέας Φόγκ, του άσυγκίνητου Άγγλου πρωταγωνιστή, διάλεξε τον συμπαθέστατο Ντέιβιντ Νύβεν και για τον ρόλο του Πασπαρτού, του πιστού υπηρέτη, τον μεγαλύτερο κομικό της Νοτίου 'Αμερικής, τον τλουσιώτερο ήθοποιό του κόσμου, τον Κάντιφλας. Τον έπεισε να παίξει για πρώτη φορά σε ξένο φιλμ και αυτό δείχνει πως ο Τόντ έχει βρή τον τρόπο να γοητεύει τους ανθρώπους. Αυτή τη γοητεία χρειάστηκε να την μεταχειριστή σε πλούσιες δόσεις για το γύρισμα της ταινίας. Πράγματι, καθώς γυρίζει τον κόσμο, ο Φιλέας Φόγκ συναντά όλων των ειδών τους τύπους, σε κάθε χώρα. Με μερικούς απ' αυτούς ανταλλάσσει μερικές λέξεις, άλλοι περνούν σαν βουβές σιλουέττες. Κι όμως, ο Τόντ ήθελε, και για τον μικρότερο ρόλο, ένα μεγάλο όνομα του διεθνούς κινηματογράφου. Το εκπληκτικό είναι πως τα κατάφερε και έτσι, χάρις στην πειθώ του, θα δούμε:

Τον Ρόμπερτ Μόρλεϊ ως διευθυντή της Τραπεζής της Αγγλίας.

Τον Τρέβορ Χάουαρντ ως σύμβουλο της Τραπεζής.

Την Μαρτίν Καρόλ ως όμορφη Γαλιδούλα που περνά στο δρόμο και

χαστουκίζει τον τολμηρό Πασπαρτού.

Τον Φερναντέλ ως Γάλλο άμαξά.

Τον Σάρλ Μπουαγιέ ως υπάλληλο του γραφείου ταξιδίων Κούκ.

Τον Τζίλμπερτ Ρόλαντ ως 'Αβδουλάχ.

Τον Λούις Μιγκουέλ Ντομίγκουιν ως ταυρομάχο.

Τον Ρόμπερτ Νιούτον στον τελευταίο ρόλο της καριέρας του (πέθανε ακριβώς όταν τελείωσε το φιλμ) ως άστοντομικό Φίξ.

Τον Ρέτζιναλντ Ντέννυ ως άστοντομικό της Βομβής.

Τον Σέντρικ Χάρντγουϊκ ως Ταξίαρχο.

Τον Ρόναλντ Κόλμαν ως σταθμάρχη. Την Σίρλεϊ Μάκ Λιν ως 'Ινδή πριγκίπισσα.

Τον Πήτερ Λόρρε ως καμαρότο. Τον Τζών Καρρναντίν ως συνταγματάρχη.

Τον Ιζώρτζ Ράφτ ως «μπράβο» νυκτερινού κέντρου.

Τον Ρέντ Σκέλτον ως περαστικό μεθυσμένο.

Την Μάρλεν Ντίτριχ ως γόησσα ξεπεσμένου καμπαρέ.

Τον Φράνκ Σινάτρα ως πιανίστα του καμπαρέ (βουβός ρόλος κι αυτός)!

Τον Μπάστερ Κήτον ως εισπράκτορα.

Και τσους όλους!

Σά' ταινία, ο «Γύρος του κόσμου» συγκινώνει τα περισσότερα υπερεθικά. Δηλαδή:

Έχει τους περισσότερους ήθοποιους που εμφανίστηκαν ποτέ — πενήντα εν όλω — σε φιλμ.

Τους περισσότερους ανθρώπους που φωτογραφίστηκαν ποτέ σε διαφορετικά μέρη σ' ολόκληρη τη σφαίρα:

68.894, σε δεκατρείς διαφορετικές χώρες!

Τα περισσότερα μίλλια που ταξιδεύονται ποτέ για γύρισμα ταινίας:

4.000.000 αερομίλλια.

Τα περισσότερα σκηνικά: 140 σκηνικά και χρήσις έξι μεγάλων αμερικανικών στούντιο, καθώς και στούντιο στην 'Αγγλία, στο Χόγκ Κόγκ και στην 'Ιαπωνία.

Τα περισσότερα κοστούμια: 74.685.

Τα περισσότερα είδη ζώων τα οποία φωτογραφήθηκαν στή φυσική τους κατάσταση και κατοικία.

Από άποψη τροφής μόνον, 100.000 ζεστά γεύματα ετοιμάστηκαν για το προσωπικό του φιλμ και αγοράστηκαν 8.972 μπουτίλιες κρασί στην 'Ισπανία και Γαλλία για τα 26.391 κρύα γεύματα του προσωπικού. 4.220 κανάτια τσάι βράστηκαν για τους κομπάρσους που δούλεψαν στίς σκηνές του Λονδίνου κ.ά.

Τριάντα-τεσσάρων ειδών ζώα χρησιμοποιήθηκαν σε σημαντικές σκηνές, μεταξύ των οποίων δεκαπέντε έλεφαντες, τέσσερες στρουθοκάμηλοι, δύο έλάφια, μία ιερή άγέλαδα που ήξερε να μασουλάει λουλούδια όταν την παρακαλούσαν, 2.448 αμερικανικά βουβάλια, 3.800 αρνιά των Βραχωδών Όρων κ.ά.

Τέλος, είναι η πρώτη φορά που ένα πλήρες «ντοκουμανταίρ» διαρκείας δύο ωρών γυρίστηκε παράλληλα με το φιλμ για να 'απαθανاتیση την εργασία και τις περιπέτειες του «γυρίσματος».

Και, φυσικά, είναι η πρώτη ταινία που γυρίζει ο Κάντιφλας έξω από την Νότιο 'Αμερική, ο σκηνοθέτης Άντερσον έξω από την 'Αγγλία και που παρουσιάζει ο Μάικ Τόντ ως παραγωγός!

Πονοκέφαλος πιάνει τον άνθρωπο που θα καύση να σκεφθή τί συντονισμό ζήτησε το «γύρισμα» από τον Μάικ Τόντ. Ποσα πράγματα είχε να βρή και να ετοιμάσει αυτός ο τρελλο-Αμερικανός με την έμπορική μεγαλοφυΐα, με την τολμηρότητα ίσως φαντασίας της εποχής μας.

Μεταξύ άλλων:

Δανείστηκε τη βασιλική σχεδιά από τον βασιλέα της Ταϊλάνδης και χρειάστηκε να κάνουν πρόβες τεσσάρων μηνών οι κοπιλάτες της, για να φανούν στήν οθόνη μόλις δώδεκα δευτερόλεπτα.

Προσέλαβε όλο τον πληθυσμό ενός 'Ισπανικού χωριού για να εμφανισθή στήν ταυρομαχία του Ντομίγκουιν και έπειδή δεν έφθαναν να γεμίσουν οι κερκίδες, έκανε «είσαγωγή» εκατοντάδων από τη Μαδρίτη κάθε μέρα.

Νοίκιασε, για την κινέζικη σκηνή, ένα δράκοντα μήκους δώδεκα μέτρων, ηλικίας 250 χρόνων.

Έτρεξε στον... Περσικό Κόλπο

ΕΙΣΤΕ ΘΥΜΑ ΤΩΝ ΚΥΜΑΤΩΝ "ΘΗΤΑ";

Του

PIERRE DEVAUX

Οι «άνιχνευται των έγκεφαλικών κυμάτων» είναι ασφαλώς οι πιο διάκριτες συσκευές που υπάρχουν! Δεν Ικανοποιούνται να πληροφορούν το γιατρό για την κατάσταση του έγκεφάλου μας, και γι' αυτό άρχισαν τώρα να συναγωνίζονται τον ψυχαναλύτη, αποκαλύπτοντας τα «κύματα» που κατακλύζουν τον δυστυχισμένο έγκεφαλο στις στιγμές των συγκινησιακών ταραχών της καθημερινής ζωής!

Σε κανένα δεν μπορεί κανείς να έχη έμπιστοσύνη, αν μια τρεμάμενη βελόνα άποκαλύπτει τα πιο κρύφια μυστικά μας, και αν τα «συμπλέγματα» μας βλέπουν το φώς της ημέρας.

ΟΙ ΜΗΧΑΝΕΣ ΠΟΥ ΔΙΑΒΑΖΟΥΝ
ΤΗ ΣΚΕΨΙ

Να διαβάξης τη σκέψι του άλλου, να μαντεύεις τα πιο κρύφια αίσθήματά του, να εισδύεις στα μυστικά του είναι κάτι που το όνειρεύονται βέβαια οι σοφοί και οι διπλωμάτες. Άλλά και πόσο επικίνδυνο είναι! Ή καλή καθημερινή μας συνεννόηση με τους συνανθρώπους μας δεν βασίζεται άλλωστε στην ευγένεια του ψεύδους;

Πόσες διενέξεις, πόσα δράματα δεν θα ξεσπάσουν, την ημέρα που ένας σοφός θα θέσει σε λειτουργία το μικρό ύποπλο μηχανήμα που θα συγκοινωνή με ένα διακριτικό καλώδιο με το αὐτί μας και θα μάς επιτρέψει ν' ακούμε τη

γλωσσα « του έσωτερικού μονολόγου» του πλησίον μας!...

Ο Ίταλός Φερνάντο Κατζαμάλι ήταν ο πρώτος που επέτυχε την γενίκευση του τρόπου της συλλήψεως των έγκεφαλικών κυμάτων που είχε ανακαλύψει ο Γερμανός Χανς Μπέργκερ. Ο Κατζαμάλι πραγματοποίησε επάνω σε καθαρή κινηματογραφική ταινία κάτι περίεργες τρεμουλιαστές καταγραφές, που για τον γιατρό εκφράζουν τη ζήλεια, το φόβο, τον πατριωτικό ένθουσιασμό, τον έρωτα...

Η άδιακρισία του ήταν ασφαλώς φοβερή!

Από τότε έγινε μεγάλη πρόοδος. Οι έγκεφαλογραφικές συσκευές χρησιμοποιούνται σήμερα σε όλα τα Ιατρικά κέντρα του κόσμου. Επιτρέπουν την αποκάλυψη των «έστιών έκπομπής» των κυμάτων και, χωρίς στην όξυνση του παρατηρητού, δείχνουν και τα αντίστοιχα φυσιολογικά ή ψυχολογικά ελαττώματα.

Μελετώντας λοιπόν την συμπεριφορά του... φυσιολογικού έγκεφάλου, οι ειδικοί της έγκεφαλογραφίας ανακάλυψαν ώρισμένα κύματα, που είναι φυσιολογικά σε κανονικές στιγμές, αλλά που ξέρουν και μπορούν κάποτε να μάς παίξουν πολύ άσχημα παιχνίδια. Παράδειγμα το «κύμα γάμα», που έχει συχνότητα σχεδόν 14 κατά δευτερόλεπτο και που μπορεί

νά είναι υπεύθυνο για ώρισμένες «απώλειες αίσθήσεων».

Ένας τεχνικός, υπεύθυνος για την ρύθμιση σταθμών τηλεόρασης, βρέθηκε μια μέρα αναίσθητος μπροστά στα μηχανήματά του. Ανακαλύφθηκε τότε ότι ο άρρωστος έβλεπε στην όθονη των συσκευών να κυκλοφορούν όλη την ημέρα άστραφτερές μορφές που η συχνότητά τους ήταν, κατά κακή τύχη, σύμφωνη με τον ρυθμό 14 του «κύματος γάμα». Δεν χρειάστηκε περισσότερο για να πέσει ο δυστυχισμένος σε μια μικρή κρίση ψευδο-έπιληψίας.

Πάντως είναι βέβαιο ότι μια κανονικά ρυθμισμένη συσκευή τηλεόρασης δεν παρουσιάζει αυτό τον κίνδυνο.

Άνάλογο αποτέλεσμα παρατηρήθηκε σε μερικούς οδηγούς στρατιωτικών αυτοκινήτων, ενώ περνούσαν κάτω από την εναλλασσόμενη σκιά των δέντρων ενός δρόμου. Όταν ο ρυθμός των σκιών συνέπεσε με τον ρυθμό 14, πολλοί οδηγοί αναγκάστηκαν να σταματήσουν απότομα από φόβο μήπως ρίξουν το αυτοκίνητο σε κανένα χαντάκι. Και ίσως αυτό να έξηγη πολλά δυστυχήματα που έμειναν ως τώρα άκατανόητα.

Το πιο σημαντικό κύμα του έγκεφάλου είναι το «κύμα άλφα». Ο «Άλφα» είναι ένας ρυθμός κανονικός, που καταγράφεται εύκολα στις συσκευές και χαρακτηρίζει την δραστηριότητα της βάσεως του έγκεφάλου. Το κύμα επαναλαμβάνεται 40 φορές στο δευτερόλεπτο. Είναι κύμα ισχυρό, όταν κανείς ήσυχάζει με τα μάτια κλειστά και εξασθενεί μόλις τα ανοίγει.

Ο «ρυθμός δέλτα» είναι εξαιρετικά άργος: επτά κύματα στο δευτερόλεπτο - και αυτό μάς επιτρέπει να τα μετρούμε δυνατά. Για πρώτη φορά παρατηρήθηκαν σε έπιληπτικούς και φαίνεται πως σχετίζονται με την ύπαρξη τραυμάτων στην επιφάνεια του έγκεφάλου, καθώς και με τον φυσιολογικό ύπνο.

Η νεόπλουτη κυρία φωνάζει την υπηρέτριά της: — Μαρία, δεν ξέρεις πως τα γραμμάτα τα φέρνουν στο δίσκο, παιδί μου; — Δεν το ήξερα πως ή κυρία τα τρώει!

Όσο για τον περίφημο «ρυθμό θήτα», που προκάλεσε τελευταία κάποιο θόρυβο στους κύκλους τών ψυχαναλυτών, είναι ακόμη πιο άργος: πέντε δονήσεις της πρώτης παιδικής ηλικίας, κύμα φευγαλέο στον κανονικό ενήλικα, που παίρνει μια έκτασι άταξίας σε ώρισμένους «τύπους χαράκτηρων».

Η τυχαία επίδραση του έξωτερικού κόσμου στα «κύματα θήτα» είναι σχεδόν πάντα καταστρεπτική. Στόν κινηματογράφο, μια επανάληψη εικόνων ρυθμού θήτα προκάλεσε σε έναν θεατή μια τόσο ισχυρή διέγερση, ώστε παρά λίγο να στραγγαλίσει μια γυναίκα που καθόταν κοντά του.

Άνάλογες συνέπειες — λιγώτερο βίαιες βέβαια — μπορούμε να προκαλέσουμε με το «στροφосκόπιο», με τις σχισμές που γυρίζουν μπροστά σε μια φωτεινή πηγή. Στόν τομέα αυτόν έγιναν πραγματικά έντυπωσιακά έπιτεύγματα: μπορούσαμε δηλαδή να «κινήσουμε» το ύποβλητικό στροφосκόπιο από τα κύματα που εκφοσκόπει το άσθενους. πέμπει ο έγκεφαλος του άσθενους. Ήταν πραγματικά μια περίπτωση ρομπότ - ύπνωτιστού.

Για τους ψυχαναλυτές τα «κύματα θήτα» είναι «κύματα της άπογοτευσσεως», που εμφανίζονται όταν παύσει μια ευχάριστη. Κάθε φορά που ένα άτομο με φυσική ευαισθησία περνά από ένα ευχάριστο σε ένα δυσάρεστο συναίσθημα, λίγα δευτερόλεπτα αργότερα εμφανίζεται τακτικά στόν έγκεφαλό του ο «ρυθμός κυμάτων θήτα» που μπορεί να άποκαλύψει στο έγκεφαλογράφημα. Ο ανώτατος ρυθμός εμφανίζεται μετά από δέκα δευτερόλεπτα και ύστερα το «κύμα θήτα» χάνεται απότομα.

Με τις τελευταίες εξελίξεις φαίνεται πως θα μπορούμε να προκαλέσουμε κύματα θήτα σε ώρισμένα πολύ ευαίσθητα άτομα χωρίς την παραμικρή δυσάρεσκεια, μόνο με την ενέργεια του στροφосκοπίου. Φαίνεται πως ή έποχή του ανθρώπου - ρομπότ δεν είναι μακριά.

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΤΕΧΝΗΤΟΣ ΣΚΕΛΕΤΟΣ

Τὸ Ἰδρυμα Νάφηντ, πού ἔχει συσταθῇ ἀπὸ τὸν βασιλέα τῶν ἀγγλικῶν αὐτοκινήτων γιὰ νὰ συντελέσῃ στὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐπιστήμης, πρόσφερε 20.000 χάρτινες λίρες στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Λονδίνου γιὰ τὴν κατασκευὴ ὁσῶν ἀπὸ πλαστικὴ ὕλη. Χρηματοδοτεῖ ἐπίσης τὶς ἐρευνες πού διεξάγει παράλληλα ὁ Δρ. Σκέηλς τοῦ Ἰνστιτούτου Ὁρθοπαιδικῆς. Οἱ εἰδικοί πιστεύουν πὼς σὲ πέντε χρόνια θὰ ἔχῃ πραγματοποιηθῇ ἡ κατασκευὴ ὁσῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ πλαστικὴ ὕλη, πού θὰ ἐπιτρέπουν τὴν ὀριστικὴν θεραπεία καὶ τῶν σοβαρωτέρων καταγμάτων.

ΛΕΥΚΟ 100%

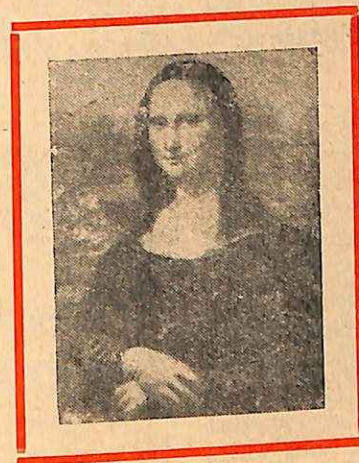
Κανένα ἀντικείμενο δὲν εἶναι ποτὲ ἐντελῶς λευκό. Σήμερα ὅμως μπορεῖ κανεὶς νὰ δώσῃ τὴν ἐντύπωσιν τοῦ λευκοῦ καὶ μάλιστα τοῦ «λευκοῦ 100 % καὶ πλέον». Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ χρησιμοποιεῖται μία οὐσία πού

μὲ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων παράγει γαλαζωπὴ ἀκτινοβολία. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ πού ὁδηγεῖ τὶς νοικοκυρὲς νὰ χρησιμοποιοῦν λουλάκι γιὰ νὰ ἀσπρίζουν τὰ ἄσπρα ρούχα, ἀλλὰ τελειοποιημένη ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ φθορισμοῦ. Τὸ πρῶτο προϊόν τοῦ εἶδους αὐτοῦ, τὸ «Τινοπάλ», δίνει μιὰ «λευκότητα» παραπάνω ἀπὸ λευκὴ» στὸ σαπῶνι, στὰ πιάτα, στὰ ὑφάσματα, στὰ χαρτιά.

ΑΝΤΙΜΟΡΦΙΝΗ

Οἱ Ἀμερικανοὶ ἀστυνομικοὶ χρησιμοποιοῦν ἐδῶ καὶ λίγο καιρὸ στὸν ἀγῶνα τους ἐναντίον τῶν ναρκωτικῶν ἓνα νέο προϊόν χημικῆς συνθέσεως τὸ «ἀλλυλ-μορφίνη», πού τὸ δίνουν ὑποχρεωτικὰ μὲ ἐνέσεις σὲ ὅλους τοὺς ὑποπτους μορφινομανεῖς πού συλλαμβάνουν. Τὸ παρασκεύασμα αὐτὸ ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ προκαλῇ, μετὰ εἴκοσι λεπτὰ, σὲ ἓνα μορφινομανῆ τὶς διαταραχὲς πού θὰ παρουσίαζε ἂν εἶχε στερηθῇ τὸ ναρκωτικὸ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Ἔτσι ὁ ἐνοχος προδίδεται μόνος του. Ἡ οὐσία αὕτη ξεγελᾷ στὴν ἀρχὴ τὸν ὁργανισμό, γιὰτὶ ἡ σύνθεσί της εἶναι ἀνάλογη μὲ τῆς μορφίνης μὲ διαφορὰ ἐλάχιστην στὸ χημικὸ τῆς τύπο. Τὸ «ἀλλυλ-μορφίνη» μπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ γιὰ ἀντίδοτο δηλητηρίων καὶ ἀποτελεῖ ἓνα ὄπλο γιὰ τὴν ἀποτοξίνωσιν.

Ἄν ἡ Τζοκόντα μιλοῦσε...

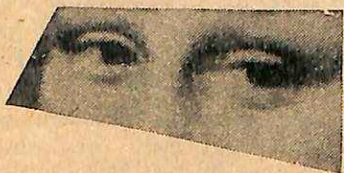
Τοῦ
JOSEPH ALLAIN

Εδῶ καὶ λίγες ἐβδομάδες οἱ τεχνικοὶ ἐνὸς γαλλικοῦ ἐργοστασίου πού φτιάχνει εἰδικὰ γυαλιά, εἶχαν νὰ λύσουν ἓνα πολὺ λεπτὸ πρόβλημα: τοὺς ζήτησαν νὰ φτιάξουν ἓνα τζάμι 0,80 X 0,55, πολὺ καθαρὸ, ὅσο γίνεταί πιδό λεπτὸ καὶ συγχρόνως ἄθραυστο καὶ ἀνθεκτικὸ στὶς σφαῖρες. Τὴν παράξενη αὕτη παραγγελία τὴν ἔδωσε τὸ Λοῦβρο καὶ ἔχει ἰδιαίτερη σημασία, γιὰτὶ πρόκειται νὰ προστατεῦσῃ τὸ πολυτιμότερο χαμόγελο τοῦ κόσμου, τὸ χαμόγελο τῆς Τζοκόντας.

Γιὰ πρώτη φορὰ ὑπάρχει ἡ βάσιμη ἐλπίδα, πὼς ἡ ὁμορφὴ Φλωρεντίνῃ θὰ ἀποθαρρύνῃ τοὺς

ἐχθροὺς της. Καὶ ἔτσι ἡ τελευταία ἐπίθεσις τοῦ Βραζιλιανοῦ Οὐγκο Βιλλέγκας, πού τῆς ἐρριξε μιὰ πέτρα στὶς 21 Δεκεμβρίου 1956, δὲν θὰ εἶναι μάταιη. Ὑστερα ἀπὸ δύο μέρες πού ξαναγύρισε στὸ Μουσεῖο, ἡ Τζοκόντα ξαναπῆρε τὴ θέσιν της. Σήμερα ὅμως, ἀντὶ νὰ ἔχῃ ἓναν μόνον φύλακα ἄγγελο, ἔχει τρεῖς, δύο γεροδεμένους φύλακες τοῦ Μουσείου καὶ ἓναν ἀστυνομικὸ μὲ πολιτικὰ, δηλαδὴ περισσότερους ἀπὸ ὅσους ἔχουν οἱ 100 πίνακες πού τὴν συντροφεύουν. Ἔτσι παραμένει πιστὴ στὸν θρόλον της: ὅλοι μποροῦν νὰ τὴν δοῦν καὶ κανεὶς νὰ τὴν ἐγγίσῃ.

Ποτέ, κανένα γυναικείο πρόσωπο δεν άσκησε τόση έλξη, ούτε γνώρισε τόση λάμψη. Από όλους τους ξένους επισκέπτες — πάνω από 100.000 τὸ χρόνο — πὸν περνοῦν ἀπὸ τὸ Λούβρο, οἱ 9 στοὺς 10 έρχονται κυρίως γιὰ νὰ δοῦνε τὴν Τζοκόντα. Τὶς φωτεινές ἡμέρες ὑπάρχουν συνεχῶς κάπου ἑκατὸ ἄνθρωποι πὸν θαυμάζουν τὸ χαμόγελο τῆς Μόνας Λίζας. Καὶ πολλές φορές, τὸ καλοκαίρι, ἡ αἶθουσα κλείνει μὲ μιᾶς ὥρας καθυστέρηση. Μιὰ μέρα, πὸν ἡ Τζοκόντα ἔλειπε γιὰ καθάρισμα, μιὰ ομάδα Ἀγγλων δημιούργησε ἀτμόσφαιρα ἐπαναστάσεως. Καί, παρ' ὅλο πὸν ὁ πίνακας αὐτὸς οὔτε ἔχει δανειστῇ, οὔτε θὰ δανειστῇ ποτέ, πολλοὶ Ἀμερικανοὶ μαικῆνες προσφέρουν κάθε χρόνο τεράστια ποσὰ γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν προσωρινή της μετακόμιση. Γιὰ νὰ βλέπη κάθε μέρα τὴν Τζοκόντα ὁ Ρενέ Ρουζιέ πήγαινε καθημερινὰ στὸ Λούβρο. Ἦταν καμμιὰ πενήντα-ριά χρονῶν, καλοντυμένος, ἐρχόταν τὸ πρωὶ μόλις ἀνοίγει ἡ πόρτα καὶ τὸ βράδυ ὁ φύλακας τὸν χτυποῦσε στὸν ὤμο λέγοντας:

« Κλείνουμε, κύριε, θὰ τὴν ξαναδῆτε αὔριο. » Μόνον ἡ ἀναταραχὴ τοῦ 1940 ἀπέσπασε τὸν Ρουζιέ ἀπὸ τὸν σιωπηλὸ αὐτὸ θαυμασμό πὸν κράτησε μῆνες.

« Παρ' ὅλη τὴν ἡδονικότητα τῆς μορφῆς της, ἔλεγε ἕνας ἔφορος τοῦ Λούβρου, ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου δὲν ἔχει προκαλέσει ἀληθινὴ ταραχὴ στοὺς ἄν-

ΡΟΔΑΝΙΑ. ΙΔΚ ΔΕ

Ἡ ὑπογραφή τοῦ Λεονάρντο ντὰ Βίντσι.

θρώπους. Οἱ ἱστορικοὶ τῆς Τέχνης ἔχουν τὴ γνώμη πὸς ἀπ' ὅλους τοὺς πίνακες καὶ τὰ ἔργα τέχνης τοῦ κόσμου ἡ λέξι « ἔλξι » μπορεῖ νὰ ἀποδοθῇ μόνο στὴν Τζοκόντα. Κάθε μέρα καταφθάνουν στὸ Λούβρο γράμματα γιὰ τὴν Μόνα Λίζα, σὰν νὰ ἦταν κανένας ἀστέρας τοῦ κινηματογράφου. Μερικοὶ δὲν ζητοῦνε τίποτα, τῆς γράφουν κατευθεῖαν σὰ νὰ ἦταν ζωντανή, τῆς ἀφιερώνουν ποιήματα. Ἐνα μέντιον μάλιστα ἰσχυριζόταν πὸς τῆς μιλοῦσε καὶ δεχόταν τὶς ἐκμυστηρεύσεις της. »

Ὁ Γερμανὸς φιλόσοφος Γκέοργκ Κρίστοφ Λίχτενμπεργκ εἶπε γιὰ τὴν Τζοκόντα: « Εἶναι ἡ πὸν συναρπαστικὴ ἐπιφάνεια τοῦ κόσμου. » Στὰ μισὰ τοῦ περασμένου αἰῶνα, στὸ Σαῖν - Ντενί, ἕνας ζωγράφος ρίχτηκε τὸ βράδυ ἀπὸ τὸ τέταρτο πάτωμα τοῦ ξενοδοχείου του, ἀφήνοντας τὴν πὸν καταπληκτικὴ ἐξομολόγησι: « Ἀπὸ χρόνια τώρα μὲ βασανίζει τὸ ἀπελπιστικὸ χαμόγελο τῆς Τζοκόντας. Ποτέ δὲν θὰ

μπορέσω νὰ διεισδύσω στὸ μυστικὸ τοῦ Λεονάρντο. Δὲν μπορῶ πιά καὶ προτιμῶ νὰ πεθάνω. » Μέσα σὲ μιὰ βαλίτσα του βρήκαν πλήθος σχέδια τῆς Τζοκόντας, τέλεια ἀντίγραφα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅμως ἔλειπε κάτι τὸ παραμικρό, πὸν ἦταν καὶ τὸ πᾶν : τὸ ἀδιόρατο μυστήριο.

Πενήντα χρόνια ἀργότερα, βασανισμένος ἀπὸ τὴν δαιμονικὴ χάρι τῆς μορφῆς αὐτῆς, ὁ μεγαλύτερος συλλέκτης τῆς σύγχρονης ἐποχῆς Μπερνάρ Μπερενσόν, ἄνθρωπος μὲ θαυμαστὴ ἰσορροπία καὶ ὀξύνοια, ἔγραφε στὸ ἰδιωτικὸ του σημειωματάριο: « Ἡ θεὰ τῆς Μόνας Λίζας δίνει ἱλιγγο καὶ ὁδηγεῖ στὴν ἀμφιβολία γιὰ τὸ ἴδιο μας τὸ πνεῦμα. Δὲν μπορῶ ποτέ νὰ τὴν σκεφθῶ χωρὶς νὰ ταραχτῶ. Ἐνα βράδυ τοῦ καλοκαιριοῦ τοῦ 1911 ἤμουνα στὶς Ἀλπεὶς καὶ ἔμαθα πὸς εἶχαν κλέψει τὴν Μόνα Λίζα. Δὲν ἔνιωσα λύπη γιὰ τὴν ἀπώλειά της, ἀλλὰ ἀνακούφισι. Αἰσθάνθηκα πὸς ἐλευθερονόμουν ἀπὸ μιὰ μορφὴ βασανιστικῆ. »

Κανένας σῆμερα δὲν ἀμφισβᾷ πὸς καὶ ἡ πρόθεσι τοῦ Λεονάρντο ἦταν ἡ Τζοκόντα τοῦ νὰ ταραχῇ τοὺς ἀνθρώπους. Μοναδική, ἀλλὰ καὶ πολὺπλευρῇ, ἡ Τζοκόντα ἀποτελεῖ τὸ τέρμα τῆς καταπληκτικώτερης δημιουργικῆς καλλιτεχνικῆς ἐργασίας πὸν ἔχει συλλάβει ὁ ἀνθρώπινος νοῦς.

Ἦταν στὴ Φλωρεντία, γύρω στὰ 1500, μιὰ Φλωρεντία σ' ὅλη τὴ λάμψη τῆς ἰταλικῆς Ἀναγεννήσεως, μὲ τὰ πλούτη καὶ τὶς γιορτές της, μιὰ ἐποχὴ ὅπου ὕμνοῦσαν τὴν γυναικεῖα ὁμορφιά ὅσο ποτὲ ἄλλοτε. Μέσα σ' αὐτὴ

τὴν ἀτμόσφαιρα ὁ Λεονάρντο, 50 ἐτῶν τότε, στὴν πλήρη ὀριμότητα τῆς τέχνης του, δέχεται μιὰ μέρα τὴν ἐπίσκεψι τοῦ Φραντσέσκο ντὶ Μπαρτολομέο ντὲλ Τζιοκόντο, προῦχοντα τῆς πόλης, πὸν τοῦ ζητεῖ νὰ κἀνὴ τὸ πορτραῖτο τῆς γυναίκας του, γιὰ νὰ τὴν παρηγορήσῃ γιὰ τὸν χαμὸ τῆς κόρης της. Ὁ ζωγράφος δὲν δέχεται ἀμέσως. Ἐχει πληθὺς παραγγελίες καὶ γενικὰ δὲν κἀνει πορταῖτα. Μόλις ὅμως βλέπει ἡ Μόνα Λίζα ἀλλάζει γνώμη.

Εἶναι 24 ἐτῶν καί, ἀντίθετα μὲ τὶς ἀδύνατες γυναῖκες πὸν ἦταν τῆς μόδας τότε, ἡ Μόνα Λίζα εἶναι μᾶλλον παχουλὴ, μὲ

στρογγυλὸ πρόσωπο. Ἐκεῖνο ὅμως πὸν ὠθεῖ τὸν Λεονάρντο στὴν ἀπόφασί του εἶναι ἡ ἐκφρασι, τὸ χαμόγελό της.

Ὁ Λεονάρντο ζωγραφίζει τὴ Μόνα Λίζα καθισμένη σὲ μιὰ πολυθρόνα, μὲ τὸν ἀγκῶνα ἀκουμπισμένο στὸ χέρι τοῦ καθίσματος, στητὴ ὅπως στέκονταν οἱ Φλωρεντινὲς γυναῖκες τῶν καλῶν οἰκογενειῶν. Καί, γιὰ νὰ « σκλαβώσῃ » τὸ χαμόγελό της, ὁ ζωγράφος δημιουργεῖ μιὰν ὀλόκληρὴ σκηνὴ στὸ ἀτελιέ του. Μουσικοὶ παίζουν διάφορα κομμάτια, τραγουδιστές καὶ κωμικοὶ ἔρχονται νὰ δείξουν τὴν τέχνη τους· ἐνῶ ἡ Μόνα Λίζα πο-

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ

Ἡ τελευταία ἀπὸ τὶς πολλὲς ἀπόπειρες ποὺ γνώρισε ἡ Τζοκόντα ἦταν ἐνὸς τρελλοῦ, ποὺ τῆς ἔριξε μιὰ πέτρα, μὰ δὲν κατάφερε παρὰ νὰ τῆς γρατζουνίῃ τὸν ἀγκῶνα. Καὶ ἐνῶ ὁ Οὐγκο Οὐμζάγκα Βιλλέγκας, ὁ Βολιβιανὸς ἱερόσυλος, περῶν τὶς μέρες του στὴ φυλακὴ, οἱ εἰδικοί τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πινάκων ἀρχισαν ἀμέσως τὴ δουλειὰ τους καὶ μπόρεσαν μέσα σὲ λίγες μέρες νὰ ἐπαναφέρουν στὴ θέσι τῆς τὴ γυναικα μὲ τὸ παράξενο χαμόγελο.

Λίγο πρὶν ἀπὸ τὸν Πρῶτο Πόλεμο, στὶς 22 Αὐγούστου 1911, ὅταν ὁ ζωγράφος Λουὶ Μπερόν ἦρθε τὸ πρῶτ μὲ τὰ σύνεργά του νὰ κἀνῃ ἕνα ἀντίγραφο τοῦ ἔργου, εἶδε μὲ ἐκπληξί του πὼς ὁ πίνακας ἔλειπε. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀφῆσε γιὰ μερικὲς ὥρες ἀδιάφορο τὸν ἐπιθεὺνο φύλακα : ἂν ἡ Τζοκόντα δὲν ἦταν στὴ θέσι τῆς, θὰ τὴν εἶχαν ἀσφαλῶς ξεκρεμάσει ἴσως γιὰ νὰ τὴν φωτογραφίσουν. Ὅταν ὅμως ἦρθε τὸ μεσημέρι, οἱ ἔφοροι τοῦ Μουσείου τοῦ Λούβρου ταραχτήκαν. Ἐτρεξαν στὸ Τετράγωνο Σαλόνι καὶ διαπίστωσαν πὼς ὁ πίνακας ἔλειπε ὀριστικά. Ἐδῶσαν τότε τὴ διαταγὴ, ἀρκετὰ ἀργὰ ὅμως, νὰ κλείσουν ὅλες οἱ πόρτες καὶ νὰ ἐξεταστοῦν ὅλα τὰ δέματα. Δυστυχῶς ὁ κλέφτης ἦταν μακρὺν καὶ χρειάστηκε μακροχρόνια ἔρευνα γιὰ νὰ ἀνακαλυφθῇ.

Ἐνας ἐργάτης ποὺ δούλευε στὸ Λούβρο εἶχε κυκλοφορήσει ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα μὲ τὴν ἡσυχία του στὸ Τετράγωνο Σαλόνι καὶ βγῆκε χωρὶς νὰ τὸν ἀνησυχίῃ κανεὶς συναποκομίζοντας τὴν Τζοκόντα μεταξὺ 7 καὶ 9 τὸ πρωῒ.

Παρ' ὅλες τὶς ἔρευνες, τὰ ἀπειρα σχόλια τοῦ τύπου, τὶς πιὸ ἀπίθανες ὑποθέσεις τοῦ κοινοῦ, ἐπὶ δυὸ χρόνια χάθηκαν τὰ ἔγγραφα τοῦ ἀνεκτίμητου ἔργου.

Ὅσοτόσο τὸ γαλλικὸ περιοδικὸ « Ἰλλουστράσιόν » εἶχε προσφέρει 40.000 φράγκα χρυσὰ σὲ ὅποιον θὰ εὕρισκε τὸν πολυτίμο πίνακα.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1913 ἕνας Ἰταλὸς παλαιοπώλης, ὁ Ἀλφρέντο Γκέρι, πῆρε ἕνα γράμμα ἀπὸ τὸ Παρίσι ποὺ παρ' ὀλίγο νὰ τὸ ρίξῃ στὸν

ζάρει. Ἐπὶ ἕνα χρόνο ποζάρει γιὰ τὸν Λεονάρντο. Μιὰ μέρα τῆς λέει :

« Δὲν χρειάζεται νὰ ξανάρθετε. »

« Ὡστε τελείωσε ὁ πίνακας ; » τὸν ρώτησε.

« Ὁχι, τώρα ἀρχίζει ! » ἀπαντᾷ ὁ ζωγράφος.

Μέσα σ' ἕνα φευγαλέο χαμόγελο, ὁ καλλιτέχνης εἶχε συλλάβει τὸ ἀντιφέγγισμα μιᾶς αἰώνιας ἀλήθειας. Γιὰ νὰ ἀποτελειώσῃ τὸ πορτραῖτο δὲν τοῦ χρειάζεται πιὰ τὸ μοντέλο.

Ὅσα ξέρουμε γιὰ τὴν Μόνα

Λίτσα ντὲλ Τζιοκόντο σταματοῦν ἐδῶ. Ἀπὸ τώρα κι ὕστερα τὴ θέσι τῆς τὴν παίρνει ἡ Τζοκόντα. Ὅταν ὁ Φραγκίσκος Ισὸς ἀγόρασε μερικὰ χρόνια ἀργότερα ἀπὸ τὸν Λεονάρντο γιὰ 4.000 χρυσὰ δουκάτα τὸν πίνακα, δὲν ἀγόρασε τὸ πορτραῖτο μιᾶς Φλωρεντινῆς ἀρχόντισσας, ἀλλὰ τὴν ἰδανικὴ καὶ ἀνώνυμη εἰκόνα τῆς ὁμορφιάς. Ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή, γιὰ πρώτη φορά, μὲ τὴ μαγεῖα μιᾶς εἰκόνας ὁρθώθηκε μπροστὰ στὸ ἀνθρώπινο μυαλὸ ἕνα αἶνιγμα : « τὸ αἶνιγμα ποῦ ζητᾷ

ΤΗΣ ΤΖΟΚΟΝΤΑΣ

κάλαθο τῶν ἀχρήστων. Τόσο παράλογη τοῦ φάνηκε ἡ προσφορά : ἕνας ἀγνωστος ἤθελε, οὔτε λίγο - οὔτε πολὺ, νὰ τοῦ πουλήσῃ τὴν περιφρῆμη Τζοκόντα τοῦ ντὰ Βίντσι. Ὑστερα ἀπὸ καλύτερη σκέψι δέχτηκε τὴ συνάντησι καὶ στὶς 11 Δεκεμβρίου 1913 τὸν ἐπισκέφθηκε ἕνας παράξενος νέος φτωχικὰ ντυμένος, ποὺ τοῦ πρότεινε νὰ τοῦ πουλήσῃ τὴ Μόνα Λίτσα γιὰ 300.000 φράγκα. Ὅταν ὁ νέος ἀνοίξε μιὰ βαλίτσα μὲ διπλὴ ἐπένδυσι ποὺ εἶχε μαζί του, ὁ παλαιοπώλης δὲν εἶχε πιά καμμιά ἀμφιβολία. Ἦταν ἀσφαλῶς ὁ χαμένος πίνακας. Ἀλλῶστε εἶχε καὶ τὴ σφραγίδα τοῦ Λούβρου.

Ὁ παλαιοπώλης χρησιμοποίησε κάποιον δόλο γιὰ νὰ κρατήσῃ τὸν πίνακα μιὰ μέρα καὶ τὴν ἐπομένη ἔβαλε νὰ συλλάβουν τὸν νέο.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ὁ Βιντσέντσο Περούτζια, χρωματιστής, ἀναγνώρισε τὴν ἐνοχὴ του. Αἰλῶσε ὅμως πὼς εἶχε κάνει αὐτὴ τὴν πράξι ἀπὸ πατριωτισμὸ, γιατί πίστευε πὼς ἡ Τζοκόντα, ἡ Μόνα Λίτσα, ἔπρεπε νὰ ξαναγυρίσῃ στὴν Ἰταλία.

Ὁ Περούτζια δικάστηκε στὴ Φλωρεντία τὸ 1914, γιατί ἡ Ἰταλία ἀρνήθηκε τὴν ἐκδοσί του, καὶ καταδικάστηκε ἕνα χρόνο φυλακῇ. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός ξεχάστηκε ἐντελῶς, ἐνῶ ἡ Τζοκόντα ξαναπῆρε τὴ θέσι τῆς στὸ Λούβρο. Ξαναγύρισε μάλιστα στὴ Γαλλία καὶ πέθανε στὴ Σαβοῖα τὸ 1947.

Ἡ παράξενη Μόνα Λίτσα ἔκανε πολλὰ ταξίδια. Ἀπὸ τὸ ἀτελιέ τοῦ ζωγράφου στὴ Φλωρεντία ἡ Τζοκόντα πῆγε στὸ Μιλάνο. Στὰ 1516 βρισκόταν στὸν πύργο Κλον στὴ Γαλλία καὶ πουλήθηκε στὸν βασιλεῖα Φραγκίσκο Ιο. Ἦταν τὸ ὀραϊότερο στολίδι τοῦ χρυσοῦ βασιλικοῦ γραφείου στὸ Φοντανεμπλώ.

Τὸν 17ο αἰῶνα ὁ περιφημότερος πίνακας τοῦ κόσμου βρισκόταν σὲ μιὰ μικρὴ αἴθουσα στὰ ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιῶν. Ὁ Βοναπάρτης τὸν μετέφερε στὰ ἀνάκτορα τοῦ Κεραμεικοῦ, στὸ ἐνωδωμάτιό του. Καὶ μόνο κατὰ τὴ βασιλεία τοῦ Ναπολέοντα Γ' ἡ Τζοκόντα ἐξετέθη στὸ θαυμασμὸ τοῦ κοινοῦ, στὸ Τετράγωνο Σαλόνι τοῦ Λούβρου.

τὴν ἀποκάλυψι τῆς ἐκφράσεως ἐνὸς προσώπου ».

Μέσα ἀπ' ὅλες τὶς ποικίλες γνῶμες, τὸ πρόβλημα παρέμεινε τὸ ἴδιο : στὸ ἀριστούργημα τοῦ ντὰ Βίντσι ποῖα εἶναι ἡ προσφορά τῆς Μόνας Λίτσας καὶ ποῖα τοῦ καλλιτέχνη ;

« Γλυκεῖα καὶ διεφθαρμένη, σκληρὴ καὶ πονετικὴ, χαριτωμένη καὶ κακία συγχρόνως, χαμογελαῖ. » Αὐτὰ λέει ὁ Ἰταλὸς ἱστορικὸς τῆς Τέχνης Ἀντζελο Κόντι καὶ ὁ Μαρκήσιος ντὲ Σάντ προσθέτει : « Ἐπιφυλακτικότη-

τα καὶ πνεῦμα γοητείας, τρυφερὴ ἀφοσίωσι καὶ ἀχρόσταγῃ ἡδονῇ, ἡ Τζοκόντα εἶναι ἡ οὐσία τῆς θηλυκότητος. »

Ἄλλοι ὅμως ἀλλιῶς σκέπτονται. « Τὰ ξέρω ὅλα, λέει ἡ Μόνα Λίτσα, εἶμαι γαλήνια καὶ χωρὶς ἐπιθυμίες, εἶμαι ἐκεῖνη ποὺ δὲν ἀγαπᾷ, γιατί εἶμαι ἐκεῖνη ποὺ στοχάζεται. » Ἐτσι τὴν βλέπει ὁ Ζοζεφὲν Πελαντάν, ποὺ πρῶτος αὐτὸς ὑποπτεύτηκε μήπως ἡ Τζοκόντα εἶναι ἀπλῶς τὸ πιστὸ πορτραῖτο τῆς ὁμορφῆς Φλωρεντινῆς.

Πολλοὶ εἶπαν πὼς τὸ βλέμμα τῆς Τζοκόντας εἶναι τὸ βλέμμα τοῦ Λεονάρντο, πὼς εἶναι τὸ πορτραῖτο ἑνὸς νέου μεταμφιεσμένου.

Ἡ ψυχανάλυσι ὡστόσο λέει πὼς πρόκειται γιὰ γυναῖκα. Πολλοὶ ζωγράφοι μάλιστα, θέλοντας νὰ εἰσδύσουν στὸ μυστήριό τῆς μορφῆς τῆς, τὴν ζωγράψαν γυμνή.

Δεκάξι τέτοιοι πίνακες ἔχουν διασωθῇ ὡς σήμερα, μὰ κανένας δὲν μπόρεσε νὰ δώσῃ τὸν μαγνητισμὸ τοῦ ἀριστουργήματος τοῦ ντὰ Βίντσι. Γιὰ τὸν λόγο αὐτόν, ἡ Τζοκόντα γλύτωσε ἀπὸ τὶς ἀπομιμήσεις. Ἐπειδὴ ἔχει ἀκριβῶς κάτι τὸ ἀνεξιχνίαστο, ὁ Μαρσέλ Μπριὸν εἶπε: «Ἡ Τζοκόντα εἶναι ἡ τελευταία μεγάλη θρησκευτικὴ εἰκόνα.» Ἴσως αὐτὸ νὰ ἐξηγῇ κάτι ποὺ προκαλεῖ ἐντύπωσι στοὺς ὁδηγούς τοῦ Λού-

βρου. Ἐνῶ μπροστὰ σὲ ἄλλα ἔργα οἱ ἐπισκέπτες κάνουν πάντα σχόλια, μπροστὰ στὴν Τζοκόντα σιωποῦν.

Σιωπηλοὶ τὴν θαύμασαν ὅλοι οἱ ἡγεμόνες τῆς Γαλλίας, ὥσπου 300 χρόνια μετὰ τὴν δημιουργία τῆς προσφέρθηκε στὸ κοινό. Μόνο ὁ Βοναπάρτης εἰτάθηκε ἀσυγκίνητος στὴ γοητεία τῆς. Τὴν ἔβλεπε στὸ δωμάτιό του στὰ ἀνάκτορα τοῦ Κεραμεικοῦ καὶ τὴν ὠνόμαζε μὲ οἰκειότητα «ἡ Μαντάμ Λίζα».

Μὲ τὸ πέρασμα τῶν χρόνων τὰ χρώματα θάμπωσαν, ἀλλὰ, ὅπως λέει ἡ βιογράφος τοῦ ντὰ Βίντσι Ἀντονίνα Βαλεντέν: «Πάνω σ' αὐτὴ τὴν ἐπιφανειακὴ παρακμὴ, σὰν μιὰ συνεχῶς ἀνανεούμενη πρόκλησι στὸν χρόνον καὶ στὴν φαντασία τῶν ἀνθρώπων, πλανιέται πάντα τὸ χαμόγελο τῆς Τζοκόντας.»

Ενας δημοσιογράφος πηγαίνει σ' ἕνα ψυχιατρεῖο.

— Πῶς σὲ λένε; ρωτᾷ μίαν ἄρρωστη.

— Κλεοπάτρα.

— Μὰ νομίζω πὼς τὴν τελευταία φορὰ λεγόσουν Μαρία Ἀντουανέττα.

— Ἐ, ἀπὸ τότε ξαναπαντρεύτηκα!

Constellation

Ποῖος δὰ βρῇ τὰ ωερισσότερα;

Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι τῶν ἑξὶ λέξεων μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ εἶναι, σὲ κάθε σχεδὸν λέξι, πολλές. Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιδιώκει ἡ ἀσκησης αὐτὴ, ποὺ εἶναι συνάμα μιὰ διδακτικὴ διασκέδασι καὶ γιὰ πολλὰ ἄτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων ποὺ δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν ὅσοι βαθμοὶ ἀναφέρονται στὸν πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα ποὺ λείπουν ἀπὸ τὶς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησις μόνον ἄρτίων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὄρων κλπ. Ἐπιτρέπονται ἐπίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικῶν ὄρων.

Μετοχές, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῇτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 240 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεών μας θὰ βρῇτε ἕνα παράδειγμα μὲ μιὰ ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία... εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῇ.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία :

1)	*	*	*	Α	*	Τ	*	Ο	Σ	=	
2)	*	Λ	Ε	Κ	*	Τ	*	Ο	Σ	=	
3)	Π	*	*	*	*	Α	*	Ο	Σ	=	
4)	*	*	*	Ο	Τ	*	Λ	*	Σ	=	
5)	*	*	*	Ο	Τ	*	Λ	*	Α	=	
6)	Α	*	Α	*	Τ	*	*	Σ	=		

Σύνολον βαθμολογίας

I. X.

(Λύσις στὴ σελίδα 127)

«Ολόκληρη σχεδόν η μαγευτική ιστορία του αεροστάτου. Τραγικά περιστατικά μās κρατούν άφωνους και η δραματική τύχη τόσων ανθρώπων, που η αεροπλοΐα τους έγινε το πάθος της ζωής τους, μās συναρπάζει. Μια άλλη δινή ιστορία που μοιάζει σαν παραμύθι.

Δίχως φτερά

FRANK FELDMAN

Ένας καφφές στα 76.000 πόδια.

Ο δέκτης του άσυρμάτου σε μια αίθουσα ελέγχου του Ράπιντ Σίτυ, στη Νότιο Ντακότα, άρχισε να μεταδίδει συνεχώς: «Το σκάφος είναι άκυβέρνητο. Το σκάφος είναι άκυβέρνητο». Ο άσυρματιστής έγραψε το μήνυμα και κοίταξε, ώχρος, τη συσκευή. Η ζωή δύο ατρόμητων πρωτοπόρων έκινδυνευε.

Δεύτερο μήνυμα ακούστηκε: «Δεν θα πηδήσαμε παρά μόνο αν δεν δουλέψει το άλεξίπτωτο κινδύνου του αεροστάτου». Οι αξιωματικοί του ναυτικού τὰ χάσανε. Ίσως θα έπρεπε να γίνον άμέσως μια προσπάθεια διασώσεως.

Ένα τρίτο μήνυμα έφθασε: «Είμαστε ψύχραιμοι και ήρεμοι. Θα μείνουμε στο αερόστατο όσο μπορούμε περισσότερο».

Λίγο πριν οι δύο αξιωματικοί του Άμερικανικού Ναυτικού, ο Πλωτάρχης Μόλκολμ Ρος 37 χρόνων και ο Πλωτάρχης Μόρτον Λιούις 43 χρόνων, είχαν αναφέρει ότι ένωσαν πολύ άνετα. Καθώς ανέβαιναν στο ύψος έπιδόσεως των 76.000 ποδιών, έπιναν καφέ. Άργότερα ανέφεραν ότι πάγος είχε άρχισει να σχηματίζεται στο κατώτερο ήμισυ της λέμβου. Στο τέλος όλα πήγαν καλά: οι δύο αξιωματικοί προσγειώθηκαν ασφαλώς στο Κένεντυ της Νεβάδας και ολόκληρο το Άμερικανικό Ναυτικό ανέπνευσε με ανακούφιση.

Δεν θα ήταν λάθος να πούμε ότι οι πρώτοι έφευρέτες και οι κατασκευασ-

τές του αεροστάτου ύποτίμησαν τις δυνατότητες, που θα είχαν στο μέλλον οι έφευρέσεις τους. Σήμερα το αερόστατο είναι τόσο σπουδαίο, όσο ίσως δεν ήταν ποτέ άλλοτε. Πριν από 200 σχεδόν χρόνια ένας Ίταλός, ο μεγάλος Βιντσέντσο Λουνάρντι, ύστερα από μια πτήση 90' κοντά στο Σάουθ Λήμς του Χέρντορσαϊρ, είπε αυτά τὰ προφητικά λόγια: «Σημειώστε τὰ λόγια μου πριν περάσουν πολλά χρόνια, ο ούρανός έπάνω από τὰ νησιά σας θα μαυρίσει από αερόστατα σαν αυτό που βλέπετε». Βέβαια ο βρετανικός ούρανός δεν έμαύρισε από αερόστατα, αλλά ασφαλώς είναι αρκετά γεμάτος από αεροπλάνα.

Σήμερα στη Ρωσία δεν γίνεται πολλός λόγος για αερόστατα (έκτος από τον Ισχυρισμό ότι οι Ρώσοι τὰ έφευραν), αλλά πριν από όκτω χρόνια ανακοινώθηκε ότι δύο Ρωσίδες έπιστήμονες, η Λουντμίλα Ίβάνοβα και η Σόνια Τόνκοβα, κατέβρισαν το δικό τους παγκόσμιο ρεκόρ παραμονής στον άέρα και άποστάσεως: έμειναν 46 ώρες και 40' λεπτά στον άέρα και πέταξαν 680 μίλια μέσα σ' ένα μεγάλο αερόστατο έρευνών των ανωτέρων στρωμάτων της άτμοσφαιρας. Φαίνεται βέβαιο ότι οι δύο Ρωσίδες θα είχαν διαβάσει το «Πέντε έβδομάδες μέσα σε αερόστατο» του Ίουλίου Βέρν και άπλως άποτελείωσαν τις φανταστικές του περιπέτειες.

Άκόμη και για άστείο είναι δύσκολο

να νικήσει κανείς τον Γάλλο στην αεροπλοΐα. Στις 2 Σεπτεμβρίου του 1956, στις 2 το απόγευμα, ο Ζωρζ Κορμιέ, ο ήλικιωμένος αλλά ζωηρός «πρύτανις» του σπόρ αυτού στη Γαλλία, σκαρφάλωσε στο μικρό καλάθι του αεροστάτου του και άπογειώθηκε από το Φέτ κοντά στο Άνζερ με σκοπό να ταξιδέψει 10 μίλια. Ίσχυροί άνεμοι παρέσυραν το αερόστατο, που άκυβέρνητο άρχισε να άνεβαινή προς τὰ έπάνω. Σε λίγη ώρα δεν διακρινόταν παρά ένα μικρό σημαδάκι στον ούρανό, πάνω από το χωριό Μοράν, ενώ άστυνόμοι το κυνηγούσαν από κάτω με γρήγορα αυτοκίνητα. Άρχισαν να ψάχνουν με μανία και η έρευνα κράτησε όλη τη νύχτα. Ύστερα από 18 ώρες, ο Κορμιέ τηλεφώνησε από ένα χωριό 50 μίλια μακρύτερα, για να πη ότι ήταν σάος και ότι είχε προσγειωθεί άνώμαλα στην αυλή ενός άγροκτήματος, άργά τη νύχτα. Άπέδωσε την άτυχία του στο ύπερβολικό φούσκωμα του αεροστάτου. «Καθό μουν άναπαυτικά στο καλάθι».

Ο Κορμιέ είχε και ένα άλλο «άτύχημα» στη Μάγχη το 1937, όταν προσπάθησε να πετάξει από το Καλαί στο Ντόβερ. «Έπεσα στη θάλασσα, ωστόσο καθόμουν άκίνητος στο καλάθι και ούτε καν βράχηκα. Μεμάζεψε μια βάρκα».

Όταν μια φορά μπή κανείς στο αερόστατο, η μανία του μένει για όλη του τη ζωή. Τά αερόστατο είναι κάτι περισσότερο από ένα σπόρ. Είναι μια άπασχόληση που ώφέλησε τις έπιστημονικές έρευνες. Και αν πάρουμε το πράγμα ευρύτερα, η πτήση του ανθρώπου με αερόστατο ήταν το πρώτο του βήμα προς τὰ άστρα, χωρίς να λάβουμε ύπ' όψι την άποτυχημένη

προσπάθεια του Δαίδαλου και του Ίκαρου. Οι πτήσεις με αερόστατο έγιναν συχνότερες στα τελευταία 50 χρόνια του περασμένου αιώνα, όταν άνθρωποι μορφωμένοι άποφάσισαν ότι έπρεπε να μάθουν περισσότερα για τη σύνθεση της άνω άτμοσφαιρας.

Υπάρχουν στη διάθεσί μας άκριβείς άφηγήσεις μιας πτήσεως με αερόστατο, που έγινε από το Γουλβερχάμπτον του Στάφορντσαϊρ τον Σεπτέμβριο του 1862: ο αερονάυτης Κόξουελ άνέβηκε μαζί με το μετεωρολόγο Γκλέησερ σε ύψος 29.000 ποδιών. Στα 17.000 πόδια το πρόσωπο του Κόξουελ, που διηύθυνε το αερόστατο, μελάνιασε. Στα 21.000 πόδια ο Γκλέησερ άρχισε να αισθάνεται άσκημα και να άκούη τους χτύπους της καρδιάς του. Στα 26.000 πόδια δεν μπορούσε να διαβάσει τί έγραφαν τὰ όργανα και με δυσκολία διέκρινε τον Κόξουελ μέσα στο καλάθι του αεροστάτου. Τά χέρια και ο λαιμός του είχαν μουδιάσει και ύστερα παρέλυσαν. Λιποθύμησε.

Ο Κόξουελ λίγο άργότερα συνήλθε και χρησιμοποίησε την έλάχιστη δύναμη που του έμεινε για να σκαρφαλώσει στο ξάρτι, έπάνω από το καλάθι. Όσοπόσο δεν μπόρεσε να χειρισθί το μηχανισμό άπελευθερώσεως του αερίου και στην άπελπισία του τράβηξε το σχοινί της βαλβίδας με τὰ δόντια. Αυτή του η ένέργεια τους έσωσε τη ζωή. Προσγειώθηκαν ασφαλώς.

Οι γιατροί είχαν μείνει έκπληκτοι και προσπάθησαν να αναλύσουν αυτά τὰ συμπτώματα. Άφορμή της λιποθυμίας του Γκλέησερ θα έπρεπε να ήταν το κύριο ή η μειωμένη άτμοσφαιρική πίεση. Σύντομα αυτή η γνώμη άποδείχθηκε λανθασμένη.

Γιατί μελανιάζει το πρόσωπό μας.

Ο έξέχων Γάλλος φυσιολόγος Πάωλ Μπερ ανακάλυψε το λόγο αυτής της «συσκοτίσεως», που παθαίνουμε στο μεγάλο ύψος. Δύο αερονάυτες, ο Κρότσε-Σπιναλλι και ο Σιβέλ, άκουσαν για τὰ πειράματα που έκανε ο Μπερ με θαλάμους μειωμένης πίεσεως, άντλίες κενού και παρόμοια έφοδια, και πήγαν να τον έπισκεφθούν. «Πρέ-

πει να σās πώ, κύριοι», τους είπε ο Μπερ, «ότι πρέπει να αναθεωρήσουμε τις ιδέες μας σχετικά με την συμπεριφορά του ανθρώπου στο μεγάλο ύψος. Το πρόσωπο δεν μελανιάζει από την χαμηλή πίεση της άτμοσφαιρας, αλλά γιατί μειώνεται το όξυγόνο του άέρα».

Και ο Κρότσε-Σπιναλλι και ο Σιβέλ θέλησαν να έξακριβώσουν αυτό που

Ήχε ανακαλύψει ο Μπέρ. Αφού υποβλήθηκαν σε πειράματα στο θάλαμο χαμηλής πίεσης στο εργαστήριο του Μπέρ, αποφάσισαν να κάμουν μία πειραματική πτήση με το αερόστατο « Πολικός Άσתר » χρησιμοποιώντας οξυγόνο. Η δοκιμαστική ανύψωση έγινε στις 22 Μαρτίου του 1874. Οι δύο Γάλλοι είχαν εφοδιασθή με μεγάλα δοχεία, που περιείχαν ένα μίγμα : 60 % άζωτο και 40 % οξυγόνο. Πήραν επίσης και άλλα δοχεία με μίγμα, του οποίου τα 70 % ήταν οξυγόνο, για μεγαλύτερη ύψη.

Καθώς ανέβαιναν, και οι δύο άνδρες υπέφεραν από δυνάτους πόνους, οι

όποιοι, όπως παρατήρησαν, σχεδόν εξαφανίζονταν όταν ανέπνεαν βαθιά οξυγόνο. Οι δύο αεροναύτες ήταν χαρούμενοι, βέβαιοι ότι είχαν βρή τη λύση του προβλήματος, και δεν προαισθάνονταν την καταστροφή που τους απειλούσε. Στην επόμενη ανάβασή τους αποφάσισαν να πάρουν μαζί τους και έναν τρίτο αεροναύτη, κάποιον Τισσαντιέ. Άνεκοίνωσαν την πρόθεσή τους στον Μπέρ, ο οποίος τους εξαπέστειλε μία επείγουσα προειδοποίηση. « Σας προειδοποιώ, φίλοι μου, τους έγραψε, «ότι, αν ανεβείτε ψηλότερα από την άλλη φορά, η συσκευή που έχετε είναι τελείως ανεπαρκής ».

« Κατεβαίνουμε ».

Απότομο το τρίο, άπογειώθηκε από το Λα Βιλλέτ, κοντά στο Παρίσι, στις 15 Απριλίου του 1875. Η πρόθεσή τους ήταν να περάσουν όπωσδήποτε τα 29.000 πόδια, το ρεκόρ που είχαν επιτύχει πριν 13 χρόνια ο Κόξουελ και ο Γκλέσερ. Η συσκευή οξυγόνου που είχαν ήταν μεγάλα δοχεία, που το καθένα περιείχε 100 λίτρες περίπου ενός μίγματος με 72 % οξυγόνο. Το οξυγόνο φιλτραριζόταν περνώντας μέσα από ειδική συσκευή σε ένα σωλήνα από καουτσούκ που τον κρατούσαν στο στόμα τους. Δεν φορούσαν μάσκες.

Στη 1 και 25' το « Ζενίθ » είχε φθάσει σε ύψος 24.600 ποδιών. Ο Σιβέλ ένιωθε ναρκωμένος. Ο Τισσαντιέ, ζαρωμένος στο βάθος του καλαθιού, αισθανόταν τέτοια αδυναμία, που δεν μπορούσε να κοιτάξει τους συντρόφους του. Θυμήθηκε το οξυγόνο, αλλά δεν είχε τη δύναμη να σηκώσει το χέρι του για να πιήσει το σωλήνα. Έχασε τις αισθήσεις του.

Στις 2 και 8' ο Τισσαντιέ συνήλθε. Και βρήκε τη δύναμη να γράψει στο ημερολόγιο : « Κατεβαίνουμε. Ο Σιβέλ

Έξελιξις των συσκευών οξυγόνου.

Επί αρκετά χρόνια μετά την τραγωδία του « Ζενίθ » δεν έγιναν αναβάσεις με αερόστατο σε μεγάλα ύψη. Έν τώ μεταξύ ένας Αυστριακός φυσιο-

λόγος, ο φόν Σραϊττερ, είχε καταπιαστή με νέους τύπους συσκευών οξυγόνου, που βελτίωσαν τρεις Γερμανοί επιστήμονες, ο Γκρόσσε, ο Ζού-

και ο Κρότσε είναι ακόμη αναίσθητοι. Κατεβαίνουμε γρήγορα ».

Λίγο πιο ύστερα συνήλθε ο Κρότσε-Σπιναλλι και άρχισε να ρίχνει έρμα, πράγμα που έκανε το αερόστατο να ξαναβεί ψηλά. Ήταν ωστόσο η τελευταία του ενέργεια. Όταν ο Τισσαντιέ ξαναβρήκε τις αισθήσεις του, 90 λεπτά αργότερα, ανακάλυψε με θλίψη ότι και οι δύο σύντροφοί του ήταν νεκροί. Το αερόστατο έγυρε απότομα προς το ένα μέρος και άρχισε να κατεβαίνει με τρομακτική ταχύτητα. Παρ' όλ' αυτά ο Τισσαντιέ κατάρθρωσε να προσγειωθεί ασφαλώς.

Οι γιατροί εξέτασαν το θλιβερό φορτίο του αεροστάτου. Οι δύο νεκροί αεροναύτες δεν είχαν σχεδόν αγγίξει το οξυγόνο. Ο Τισσαντιέ ήταν βέβαιος πως θα ζούσαν, αν ανέπνεαν οξυγόνο. Εξήγησε στους γιατρούς ότι η νάρκη που είχε αισθανθή στα 24.000 πόδια ήταν καταπληκτική. « Το σώμα και το πνεύμα εξασθενούν σιγά-σιγά, χωρίς να το καταλάβης. Δεν υποφέρεις καθόλου, αντιθέτως νιώθεις πολύ ευχάριστα. Αδιαφορείς για τόν κίνδυνο. Το ανέβασμα σε κάνει ευτυχισμένο ».

ρινγκ και ο Μπέρσον. Και αυτές όμως οι νέες συσκευές φαίνεται ότι ήταν ελαττωματικές, γιατί σε μία ανάβασή που επιχείρησαν οι ίδιοι στα 1901 έχασαν τις αισθήσεις τους στα 36.000 πόδια και σώθηκαν μόνον επειδή ο Μπέρσον κατάρθρωσε ν' ανοίξει τη βαλβίδα του αερίου και το αερόστατο κατέβηκε. Αυτή ήταν εν τούτοις η πρώτη πραγματικά επιστημονική ανύψωση με αερόστατο, και άπείχε πολύ από τις πτήσεις των αδελφών Ζάκ και Ζοζέφ Μονγκολφιέ. Στα 1782 οι δύο Γάλλοι αδελφοί εξέπληξαν τον ίδιο τον έαυτο τους, αλλά και τον κόσμο, στέλνοντας μικρές χάρτινες σακκούλες στο διάστημα αφού τις γέμισαν με θερμό αέρα. Ύστερα απ' αυτό, έκαναν άλλο πείραμα σε εύρητη κλίμακα : κατασκεύασαν μία σακκούλα από χαρτί, ντυμένη με λινό, που είχε περιφέρεια 110 πόδια και πού, όταν την γέμισαν με θερμό

αέρα, υψώθηκε στα 6.000 πόδια. Τα νέα των παραξενών αυτών πειραμάτων έκίνησαν μεγάλο ενδιαφέρον σ' ολόκληρη την Ευρώπη. Οι αδελφοί Μονγκολφιέ εργάσθηκαν σκληρά. Γρήγορα, στο πρώτο μεγάλο τους αερόστατο προσαρμόστηκε ένα καλάθι, στο οποίο έβαλαν ένα άρνι, έναν πετεινό και μία πάπια. Αυτά ήταν τα πρώτα ζώα που ταξίδεψαν στον αέρα.

Λίγους μήνες αργότερα, ένας νεαρός Γάλλος, ονόματι ντε Ροζιέ, ανέβηκε στο « άπιστατο » ύψος των 80 ποδιών, με ένα τέτοιο αερόστατο. Ήταν το πρώτο ανθρώπινο πλάσμα που πραγματοποίησε τέτοιο κατόρθωμα. Ο πρώτος όμως επιστήμων, που ανέβηκε ψηλά προς τον ούρανο με βαρομετρικά, θερμομετρικά και υγρομετρικά όργανα, ήταν ένας Άμερικανός, ο Τζέφφρης. Αυτό έγινε στα 1784, στο Λονδίνο.

Ένας άνδρας, ένα καλάθι και 47 αερόστατα.

Κατά το τέλος του 18ου αιώνα το ενδιαφέρον για την αεροπλοΐα δημιουργήσε ολόκληρη στρατιά « αεροστατομανών ». Ο Γάλλος φυσικός Α. Κ. Σάρλ εφήρμοσε την ανακάλυψη του Χένρυ Κάβεντις για το ειδικό βάρος του υδρογόνου. Αποτέλεσμα ήταν η « Σαρλιέρ », το πρώτο αερόστατο με υδρογόνου. Έμεινε στον αέρα επί δυο ώρες, στα 1783, και κατέβηκε στο Νέλ, 27 μίλια από το σημείο όπου άπογειώθηκε.

Γρήγορα οι Άμερικανοί ξετρελλάθηκαν με την αεροπλοΐα. Η Φιλοσοφική Έταιρεία της Φιλαδέλφειας εξαπέλυσε 47 μικρά αερόστατα, δεμένα σε μία λέμβο (καλάθι). Ο άνθρωπος που πείσθηκε να μη θεωρήθηκε πολύ τυχερός που μπόρεσε να διηγηθή αυτή την ιστορία.

Τόν Φεβρουάριο του 1784 ένα αερόστατο υδρογόνου εξαπολύθηκε στο Σάντουιτς της Άγγλιας και ταξίδεψε ώραία ως τη Φλάνδρα. Η ιστορία γράφτηκε. Είχε πραγματοποιηθεί επί τέλους το πέρασμα της Μάγχης από άερος.

Εκείνος που πραγματικά έκλαψε το αερόστατο στην Άγγλια ήταν ο Βιντσέντσο Λουνάρντι, γραμ-

ματεύς του Ναπολιτάνου πρεσβευτού στην Αύλη του Αγίου Ιακώβου. Στις 15 Σεπτεμβρίου του 1784, ο γοητευτικός Ιταλός ανυψώθηκε από το Γήπεδο Πυροβολικού του Γούλουιτς, υπό τα βλέμματα του πρίγκιπος της Ουαλλίας και μεγάλου πλήθους.

Από τότε τίποτα δεν μπόρεσε να εμποδίση τα αερόστατα να ανεβαίνουν στον ούρανο. Οι Γάλλοι αναγνώρισαν τη στρατιωτική τους σημασία και μάλιστα τα χρησιμοποίησαν κατά τη διάρκεια των έθνοπραξιών στην Ιταλία, στα 1859. Χρησιμοποιήθηκαν επίσης στον Άμερικανικό Εμφύλιο Πόλεμο και, από το 1883, τα μεγαλύτερα κράτη υιοθέτησαν το αερόστατο σαν ένα ζωτικό τμήμα των στρατιωτικών τους δυναμέων.

Σήμερα τα αερόστατα χρησιμοποιούνται για διάφορους σκοπούς, στρατιωτικούς και μη. Πριν από λίγους μήνες η Ρωσία διαμαρτυρήθηκε εντόνας στις Ηνωμένες Πολιτείες και στην Τουρκία για την δήθεν εισχώρησι στο έδαφός της αναγνωριστικών αεροστάτων, τα οποία — ισχυρίζεται — φέρουν αυτόματες αεροπορικές φωτογραφικές μηχανές, πομπές και δέκτες άσυρμάτου.

Πράγματι, οί 'Ηνωμένες Πολιτείες είχαν διεξαγάγει παγκόσμιες μετεωρολογικές παρατηρήσεις — την «'Επιχείρησι Μόμπυ Ντίκ» — και για τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἀπογειώσαν 500 περίπου ἀερόστατα τὸ μήνα. Εἶναι καταπληκτικὸ τὸ πόσο μακριὰ ταξιδεύουν αὐτὰ τὰ ἀερόστατα. Ἐνα ἔκανε σχεδὸν τὸ γύρο τοῦ κόσμου. Τώρα τελευταῖα προσγειώθηκαν στὸ Λονδίνον τρία

ἐλαφρὰ ἀερόστατα μὲ μηνύματα γραμμένα οὐγγρικά. Τὸ μεγαλύτερο εἶχε διάμετρο δέκα περίπου μέτρων, πραγματικὸ παιχνιδάκι ἐν συγκρίσει μὲ ἐκεῖνα ποὺ ἀνέφερε σὲ μιὰ συνέντευξί του μὲ τοὺς δημοσιογράφους ὁ κ. Φόστερ Ντάλλες, τὰ ὁποῖα εἶχαν διάμετρο 120 πόδια. Τὰ ἐφόδια ποὺ ἔχουν ζυγίζουν περὶ τὶς 600 λίμπρες.

Ἡ ἄδεια ἀεροστάτου στοιχίζει πέντε σελλίνια.

Οἱ Ρῶσοι, ἐνῶ διαμαρτύρονται στοὺς Ἀμερικανούς, διεξάγουν δικές τους ἀποστολὲς μὲ ἀερόστατα καὶ μάλιστα ἀνακοίνωσαν ὅτι θέλουν νὰ συνεργαστοῦν μὲ τὴ Δύσι στὶς ἐρευνες μὲ ἀερόστατο γιὰ τὴν κοσμικὴ ἀκτινοβολία. Ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ ζῶα ἀνυψώνονται σήμερα μὲ ἀερόστατα. Πρὶν ἀπὸ ἀρκετοὺς μῆνες ἀνακοινώθηκε ὅτι ἓνα ἀερόστατο θὰ μετέφερε 15 ποντικούς ἐπάνω ἀπὸ τὰ παράλια τοῦ Καναδά. Εἶχε ἐξαπολυθῇ ἀπὸ ἐργαστήρια ἐρευνῶν στὴν Μιννεάπολι τῆς Μινнесότας.

Οἱ ἐπιστήμονες ποὺ διηύθυναν αὐτὸ τὸ πείραμα στενοχωρήθηκαν, ὅταν τὸ

ἀερόστατο δὲν μπόρεσε νὰ προσγειωθῇ. Εἶχε ἀνέβει περίπου 25 μίλλια καὶ ἀδημονοῦσαν νὰ δοῦν τὰ ἀποτελέσματα τῆς κοσμικῆς ἀκτινοβολίας στοὺς ποντικούς. Ἡ κοσμικὴ ἀκτινοβολία στὰ 90.000 πόδια γίνεται σοβαρὴ. Ἡ ἀτμόσφαιρα στὴν ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης δίνει τὴν ἴδια προστάσια ὅπως καὶ ἓνα στρώμα ἀπὸ μολύβι πάχους 40 Ἴντσων. Στὴν Ἀγγλία ἡ ἄδεια γιὰ νὰ πετάξῃς μὲ ἀερόστατο στοιχίζει πέντε σελλίνια. Οἱ ἀερόναυτες περιορίζονται νὰ ταξιδεύουν σὲ ἄκτινα 20 μιλίων, σὲ ὕψος 4.000 ποδιῶν καὶ μὲ ἀνέμους, τῶν ὁποίων ἡ ταχύτης δὲν ὑπερβαίνει τὰ 20 μίλλια τὴν ὥρα.

Ἀπὸ τὴν Ἰαπωνία στὴν Ἀμερικὴ μὲ ἀερόστατο.

Στὰ 1953, ἓνα ἀερόστατο ἐξεργάγη 8.000 πόδια πάνω ἀπὸ τὴ Δυτικὴ Γερμανία. Ἡ τελευταία σημείωσι στὸ ἡμερολόγιο, ποὺ βρέθηκε μέσα στὰ συντρίμια τοῦ ἀεροστάτου κοντὰ στὴν Κολωνία, ἔγραφε ὅτι τὸ ἀερόστατο ξαφνικὰ ἄρχισε νὰ ἀνεβαίνει 35 πόδια τὸ δευτερόλεπτο. Οἱ ἐρευνες τῆς ἀστυνομίας κατέληξαν στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐκρηξὶς ὠφειλετο στὴν ξαφνικὴ του ἀνοδο σὲ ἀραιότερη ἀτμόσφαιρα.

Μία ἀπὸ τὶς πιὸ μεγάλες τραγωδίες συνέβη στὰ 1934. Οἱ τρεῖς ἄνδρες, ποὺ ἀποτελοῦσαν τὸ πλήρωμα ἐνὸς σοβιετικοῦ ἀεροστάτου καὶ ποὺ εἶχαν δημιουργήσει νέο παγκόσμιον ρεκόρ προχωρώντας σχεδὸν 13 μίλλια μέσα στὴ στρατόσφαιρα, σκοτώθηκαν ὅταν ἀποσπάρθηκε ἡ λέμβος του. Αὐτὸ συνέβη 364 μίλλια νοτιοανατολικά τῆς

Μόσχας. Οἱ ἠωρικοὶ εἶπαν ὅτι ἀκούσαν δύο ἐκρήξεις, ὅταν ἡ χαλύβδινη λέμβος ἔπεσε στὴ γῆ καὶ τὸ τεράστιο ἀερόστατο ἀπελευθερώθηκε καὶ χάθηκε στὸν οὐρανόν.

Οἱ τρεῖς ἀερόναυτες εἶχαν στείλει τὸ ἀκόλουθο μήνυμα λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ δυστύχημα : « Σκοπεύομε νὰ κάνωμε ὅ,τι μᾶς εἶναι δυνατόν, γιὰ νὰ στείλωμε ἓνα μήνυμα στὸ 17ο Συνέδριον ἀπὸ ὕψος ἄγνωστο ἀκόμη στὸν ἄνθρωπον ». Ὅταν ἐφθασαν στὸ ἀνώτατο σημείον, δηλαδὴ στὰ 67.580 πόδια, ἔστειλαν μὲ τὸν ἀσύρματο ἓνα « θερμὸ χαιρετισμὸ στὸ μεγάλο ἱστορικὸ Συνέδριον τοῦ Μπολσεβικικοῦ Κόμματος καὶ στὸν Στάλιν ». Ἐτοσι τελεῖωσε μιὰ περιπέτεια μὲ ἀερόστατο, ποὺ ὁ Στάλιν ἠλπίζε ὅτι θὰ ἦταν πολὺτιμη προπαγάνδα γιὰ τὰ Σοβιέτ.

33 χρόνια μετὰ τὸν θάνατό τους.

Τὸ μυστήριον μιᾶς ἄλλης πτήσεως μὲ ἀερόστατο, ποὺ ἄρχισε μὲ λιγώτερες ἀξιώσεις, ἀλλὰ τελείωσε ἐπίσης σὲ τραγωδία, χρειάστηκε 33 χρόνια γιὰ νὰ ἐξιχνιασθῇ. Στὰ 1897 ὁ Σουηδὸς μηχανικὸς Σολομών Ὁγκουστ Ἀντρέε ἐκίνησε μὲ δύο συντρόφους του μὲ ἀερόστατο ἀπὸ τὴν Σπιτσεβέργη γιὰ νὰ περάσῃ — παρασυρόμενος ἀπὸ τοὺς ἀνέμους — ἐπάνω ἀπὸ τὸν Βόρειο Πόλο. Εἶχαν κανόνισι νὰ στέλνουν μηνύματα σχετικὰ μὲ τὴν πορεία τους δεμένα σὲ ταξιδιωτικὰ περιστέρια, ἀλλὰ δύο ἡμέρες μετὰ τὴν ἀναχώρησί τους τὰ μηνύματα σταμάτησαν καὶ τίποτε δὲν ξανακούστηκε γι' αὐτοὺς, μέχρι τὴν ἡμέρα ποὺ βρέθηκαν τὰ παγωμένα τους σώματα μετὰ 33 χρόνια, διατηρημένα καὶ ντυμένα ὅπως ἦταν, στὴ Νῆσον τῆς Βικτωρίας, κοντὰ στὴ Γῆ τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ. Τὰ σώματά τους ἦταν τόσο καλὰ διατηρημένα, ὥστε οἱ Νορβηγοὶ ἐξερευνητὲς ποὺ τὰ ἀνέκλυψαν δὲν δυσκολεύτηκαν καθόλου νὰ τὰ ἀναγνωρίσουν. Θυμήθηκαν τὴν ἱστορία τοῦ τελευταίου περιστεριοῦ, ποὺ εἶχε πέσει νε-

κρὸ στὶς 15 Ἰουλίου 1897 ἐπάνω σὲ μιὰ νορβηγικὴ ἀνεμότρετα ποὺ ψάρενε ρέγγες. Στὸ πόδι του εἶχε τὸ ἀκόλουθο μήνυμα : « 13 Ἰουλίου 1897, 1.30' μ.μ. Ὅλοι ἐν τάξει. Αὐτὸ εἶναι τὸ τρίτον ταξιδιωτικὸν περιστέρι ποὺ στέλνομε. Ἀντρέε ». Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ συγκεντρώθηκαν, φαίνεται ὅτι οἱ τρεῖς ἄνδρες εἶχαν ζήσει γιὰ ὠρισμένο διάστημα κάτω ἀπὸ ἓνα βράχο, ὥσπου πέθαναν ἀπὸ τὸ κρύον.

Στὰ χρόνια μας ἀερόστατα χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὸν βομβαρδισμό τῆς Ἀμερικῆς κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ τελευταίου πολέμου. Οἱ λεπτομέρειες τοῦ νέου αὐτοῦ πολεμικοῦ πειράματος στὸν Εἰρηνικὸ ἦρθαν στὸ φῶς, ὅταν οἱ ἀμερικανικὲς δυνάμεις ἀνεκάλυψαν ὠρισμένα κτίρια ἀπὸ μπετόν ἀρμέ στὸ Ἰνταράγκι, 125 μίλλια βορείως τοῦ Τόκιο. Τὰ κτίρια αὐτά, ἐφωδιασμένα μὲ ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς ὑδρογόνου, ἐξέδρες πληρώσεως καὶ ἀπελευθερώσεως ἀεροστάτων, ἦταν διασκορπισμένα σὲ τεράστια ἔκτασι.

Μερικὰ ἐφθασαν στὴν Ἀμερικὴ.

Ἀπὸ τὴν περιοχὴ αὐτὴ ἐξαπολύθηκαν χιλιάδες ἀερόστατα ποὺ ἔφεραν βόμβες, καὶ οἱ Ἰάπωνες θὰ ἐξόδεσαν περίπου 50 ἑκατομμύρια λίρες γιὰ τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ πολέμου. Τὰ ἀερόστατα ἀνέβηκαν ἐπάνω ἀπὸ τὰ σύννεφα καὶ οἱ ἀνατολικοὶ ἰσχυροὶ ἀνέμοι τῶν ἀνωτέρων στρωμάτων τῆς ἀτμόσφαιρας τὰ ἔφεραν πρὸς τὴν Βόρειο Ἀμερικὴ. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ δὲν ἐφθασαν στὸ στόχο τους, ἴσως γιὰτὶ ἔπεσαν στὴ θάλασσα· μερικὰ πέρασαν τὸν Εἰρηνικὸ καὶ ἔπεσαν στὴν Ἀμερικὴ προξενώντας ἐλαφρὲς ζημιές. Ὅμως οἱ Ἰάπωνες τὰ ἐγκατέλειψαν, ὅταν ἔμαθαν ὅτι οἱ ζημιές ἦσαν μικρές.

Ἐνα ἀπὸ τὰ παρόμοια τῆς πτήσεως μὲ ἀερόστατο εἶναι ὅτι εἶναι σπορ περισσότερο γιὰ ὅσους ἔχουν περάσει τὰ 40, παρὰ γιὰ τὴ νεώτερη γενεά. Πρὸ ὀλίγου μόλις καιροῦ ὁ βετεράνος ἀεροπόρος Σάρελ Ντολφύς, σήμερα 73 χρονῶν, πέταξε μὲ ἀερόστατο πάνω ἀπὸ τὸ Παρίσι, γιὰ νὰ γιορτάσῃ τὴν ἑβδομὴν ἐκδοσὴ βιβλίου του μὲ τὸν τίτλον

« Ἡ Ἐγκυκλοπαίδεια τῆς Ταχύτητος ». Ἀναγκάστηκε νὰ κατέβῃ σ' ἓνα ἀθλητικὸ γῆπεδο τῶν προαστίων, ἐπειδὴ βρέθηκε μέσα σὲ ἀπειλητικὰ σύννεφα.

Ἡ πτήσις μὲ ἀερόστατο δὲν εἶναι σήμερα φθνή ὅπως ἄλλοτε. Στὰ 1936 ὁ Λόρδος Βέντρυ, ἐνθουσιώδης ἐρασιτέχνης ἀερόναυτης, εἶπε σὲ μερικοὺς μέλλοντες ἀερόναυτες : « Ἄν κανεὶς νοιώθῃ τόσο ἐνθουσιασμό, ὥστε νὰ κατασκευάσῃ ἓνα ἀερόστατο στὸν κῆπον τοῦ σπιτιοῦ του, τὸ ὕψος ποὺ πρέπει ν' ἀγοράσῃ στοιχίζει 250 λίρες χάρτινες καὶ ἡ σακούλα ποὺ θὰ φτιάξῃ θὰ εἶναι γιὰ τρία άτομα ». Ἡ πλήρωσις τοῦ ἀεροστάτου τὴν παλιὰ ἐποχὴ ἐστοιχίζε περίπου 7 λίρες καὶ γινόταν στὴν τοπικὴ ἐταιρεία ἀερίοφωτος. Τὸ γεγονός πάντως εἶναι ἓνα : ἡ πτήσις μὲ τὸ ἀερόστατο εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ σαγηνευτικὰ σπορ. Αὐτὸ τοὐλάχιστον δείχνει ἡ προσήλωσις αὐτὸ τόσων ἀνθρώπων.

Τὰ μυστικά τοῦ πλανήτη μας εἶναι ἀνεξάντλητα

ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΩΝ ΒΥΘΩΝ

Τοῦ

CYRIL DONSON

“Υστερα ἀπὸ τόσες ἀνακαλύψεις πού ἔγιναν ὡς τὶς ἡμέρες μας, ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι τοῦ 20οῦ αἰῶνα, ἔχουμε συχνὰ τὴ λανθασμένη ἀντίληψιν ὅτι ἡ ἐποχὴ τῶν ἀνακαλύψεων πέρασε. Μεγάλος λάθος!

Υπάρχουν ἀκόμη ἄπειρα πράγματα πού περιμένουν τὸν τολμηρό, πάρα πολλὰ μυστικά πού ὁ γέρικος πλανήτης μας ἔχει νὰ ἀποκαλύψῃ στὸ ἐρευνητικὸ καὶ περιέργο γένος τῶν ἀνθρώπων.

Εἶναι ἀλήθεια πῶς τὸ πεδίο τῶν ἀνακαλύψεων ἔχει στενέψει πολὺ στὴ στεριά. Ἀλλὰ στὸ ἄπειρο τοῦ οὐρανοῦ ἀνοίγεται μιὰ γοητευτικὴ, μυστηριώδης καὶ προκλητικὴ περιοχὴ, πού κάποια μέρα μερικοὶ ριψοκίνδunami πωτοπόροι θὰ θελήσουν νὰ τὴν κατακτήσουν. Ὡστόσο, ἂν δὲν μπορούμε ἀκόμη νὰ ποῦμε τίποτα θετικὸ γιὰ τὸ τί μᾶς περιμένει ἔξω, στὸ διάστημα, ὑπάρχει καὶ μιὰ πολὺ πιὸ κοντινὴ πρόκλησις: τὰ «μυστήρια τοῦ βυθοῦ τῶν ὠκεανῶν».

Ἐχουν ἤδη ὀργανωθῇ καὶ πραγματοποιηθῇ ἀρκετὲς μεγάλες ἀποστολὲς στὰ βάθη τῆς θάλασσας, μετὰ τὴ βοήθεια ὅλων τῶν συγχρόνων ἐφοδίων, τῶν νέων μέσων ἐπικοινωνίας καὶ τῶν θαυμαστῶν νέων μηχανῶν πού φω-

τογραφίζουν ὅσα συμβαίνουν χιλιάδες μέτρα κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῶν ὠκεανῶν.

Οἱ ἀνακαλύψεις τῶν πρωτοπόρων ἐξερευνητῶν τοῦ βυθοῦ ἀνοίγουν τοὺς ὀρίζοντες ἐνὸς καινούργιου κόσμου, πού δὲν ἔχει ἀκόμη διαταραχθῇ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, μιὰ ὑπόσχεσι γιὰ ἀπεριόριστα καινούργια πράγματα πού περιμένουν νὰ ἀνακαλυφθοῦν.

Τὰ μέλη τῶν ὑποβρυχίων ἐξερευνητικῶν ἀποστολῶν, ὅχι μόνον ἔμαθαν πράγματα ἄγνωστα ὡς τώρα γιὰ τὴν μορφή καὶ τὴν κατασκευὴ τοῦ βυθοῦ τοῦ ὠκεανοῦ, ἀλλὰ ἀντίκρυσαν μιὰ ὑποβρυχία ζωὴ, συχνὰ ἀφάνταστα τρομερή.

Τὸ μελανὸ σκοτάδι, πιὸ ἔντονο ἀπὸ κάθε ἄλλο σκοτάδι, πού βασιλεύει στὴν ἐπιφάνεια αὐτῆς τῆς γῆς, ἀρχίζει σὲ βάθος 1.900 ποδῶν (630 μ.) ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας.

Μέσα στὰ μελανὰ αὐτὰ βάθη βρέθηκαν νὰ ζοῦν παράξενα καὶ ἀλλόκοτα ὄντα, ὅπως τὸ ψάρι-δράκος καὶ ἡ θαλασσία ἔχιδνα.

Μερικὰ ἀπὸ τὰ περίεργα αὐτὰ ζῶα ἔχουν τόσο τεράστια δόντια, ὥστε δὲν μποροῦν ποτὲ νὰ κλείσουν τὸ στόμα τους. Ἀλλὰ ἔχουν σιαγόνες σὰν τοῦ πύθωνα. Καὶ ἓνα ἀπ’ αὐτὰ μπορεῖ νὰ

καταπιῇ καὶ νὰ «ἀποθηκεύσῃ» μέσα στὸ στομάχι του ἓνα ψάρι τρεῖς φορές μεγαλύτερό του σὲ μήκος!

Ἵσως τὸ καταπληκτικώτερο ὃν πού ζῇ στοὺς βυθοὺς αὐτοὺς εἶναι ὁ «ἀλιεύς», πού ἔχει ἐπάνω στὸ κεφάλι του ἓνα εἶδος κεραίας, ἀπὸ τὴν ὁποία ξεκινᾷ μιὰ λεπτὴ «πετονιά» πού καταλήγει σὲ τρία ἀγκαθωτὰ ἀγκίστρια.

Ἐνας ἄλλος παράξενος κάτοικος τῶν ὠκεανῶν εἶναι ἓνα κατὰμαυρο τέρας μετὰ ζωηρὰ μάτια καὶ ἀγκαθωτὸ στόμα. Μοιάζει μετὰ καλαμάρι καὶ χταπόδι, γι’ αὐτὸ οἱ ἐξερευνηταὶ τοῦ βυθοῦ τὸ θεωροῦν ὅτι ἀνήκει στὴν ἴδια οἰκογένεια. Τὸ ἀπαίσιο αὐτὸ ζῶο φαίνεται σὰν νὰ κουβαλᾷ μαζί του μιὰ πελώρια μαύρη ὀμπρέλλα, ἐνῶ πολλὰ μέρη τοῦ σώματός του εἶναι φωτισμένα. Στὴν οὐρὰ του μάλιστα ἔχει ἓνα φῶς πού μπορεῖ νὰ τὸ ἀλλάζῃ σὲ μπλε καὶ κόκκινο!

Δὲν εἶναι ὅμως καὶ τὸ μόνο θαλάσσιο ὃν πού εἶναι ἐφωδιασμένο μετὰ φῶτα. Φαίνεται μάλιστα πῶς τὰ φῶτα αὐτὰ τοποθετήθηκαν ἐκεῖ εἰδικὰ γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸ ἔντονο, μελανὸ σκοτάδι. Οἱ κάτοικοι τοῦ βυθοῦ ἐμφανίζονται συχνὰ ὁλόκληρες φωτεινὲς σειρὲς σ’ ὅλο τους τὸ σῶμα, σὰν τὰ φωτισμένα φινιστρίνια ἐνὸς βαποριοῦ. Ἀλλὰ ἔχουν κρεμασμένα τὰ φῶτα τους σὰν φαναράκια ἀπὸ μικροὺς ἱστούς. Εἶναι φῶτα μετὰ ποικίλα χρώματα, ἀπὸ τὸ κίτρινο καὶ τὸ κόκκινον ὡς τὸ πράσινο καὶ τὸ πορφυρὸν.

Μερικὰ ἀπὸ τὰ παράξενα ψάρια πού τριγυρίζουν στὰ βαθειὰ

νερὰ ἔχουν στὸ κεφάλι τοὺς λευκοὺς φῶτα, γιὰ νὰ τοὺς ὀδηγοῦν μέσα στὴν ἀπόλυτη σκοτεινιά.

Ἡ ζωὴ τῶν κατοίκων τοῦ βυθοῦ εἶναι ζωὴ ζούγκλας καὶ ἔχει κίνητρο τὴν ἐκδίκησι. Δὲν ὑπάρχει παρὰ ἓνας νόμος: νὰ φᾶς ἢ νὰ σὲ φᾶνε.

Γιὰ νὰ ἀποφύγουν τὸν ἐχθρὸν χρησιμοποιοῦν πολλοὺς τρόπους. Μερικὰ εἶδη ἀναπτύσσουν ἐξαιρετικὰ εὐαίσθητα αἰσθητήρια ὄργανα, πού προειδοποιοῦν γιὰ τὴν παρουσία τοῦ κινδύνου. Τὰ μικρότερα εἶδη ἔχουν πετρίδια, πού τὰ βοήθουν νὰ ὀρמוῦν μετὰ καταπληκτικὴ ταχύτητα. Ἀλλὰ, ὅπως τὰ κόκκινα σκουλήκια, ἐφορμοῦν κατὰ ομάδες γιὰ περισσότερη ἀσφάλεια.

Τὰ ἔντομα τοῦ βυθοῦ στηρίζονται πολὺ στὸ καμουφλάζ. Ἀλλὰ εἶναι σχεδὸν διαφανῆ, ἄλλα ζωηρόχρωμα καὶ ἄλλα ὀπλισμένα μετὰ τρομερὲς μακρυνὲς δαγκάνες. Ἐνα θαλάσσιο ἔντομο ἔχει τὰ μάτια του στὴν ἄκρῃ τῶν κερατιῶν του, πού εἶναι πιὸ μακρυνὲς ἀπὸ τὸ σῶμα του.

Ἐνα μυστήριον προκαλεῖ τὴν ἀπορία τῶν εἰδικῶν — πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ ζωὴ σὲ τόσο μεγάλα βάθη (καμμιά φορὰ καὶ 6.000 μ. κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια). Ἀλλὰ ἀκόμη καὶ θαλάσσιες ἀράχνες ἔχουν βρεθῇ σὲ βάθος τριῶν μιλίων.

Τὸ βαθύτερο σημεῖον ὅπου ἔχουν ὡς σήμερα βρεθῇ θαλάσσια ζῶα εἶναι γύρω στὶς 6.000 μέτρα, ἀλλὰ ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι γρήγορα θὰ γίνουν καὶ ἄλλες πιὸ παράξενες καὶ ἀπίστευτες ἀνακαλύψεις Ἵσως σὲ μεγαλύτερα ἀκόμη βάθη τῶν μεγάλων ὠκεανῶν.

Τοῦ κόσμου τὰ παράξενα.

ΣΤΗΝ ΑΠΩ ΑΝΑΤΟΛΗ

ΕΙΣ ΔΟΞΑΝ... ΣΚΥΛΟΥ

Κάθε βράδυ ἓνας σκύλος πήγαινε στοῦ σταθμοῦ Συμπούγια τοῦ Τόκιο καὶ μάταια περίμενε τὸν μακαρίτη κύριό του. Αὐτὴ ἡ ἀφυσίωσι, τόση ἐντύπωσι ἔκαμε στοὺς Γιαπωνέζους, ὥστε, ὅταν ἐγκατέλειπε τὴ ζωὴ ὁ σκύλος, ἔστησαν τὸ ἀγαλμά του στοῦ μέρους ποὺ συνήθιζε νὰ στέκεται. Καὶ δὲν ἔφθασε αὐτό. Ἔστειλαν σὲ ὅλα τὰ σχολεῖα τοῦ κράτους ἀπὸ ἓνα μικρὸ ἀγαλματάκι τοῦ σκύλου, σὰν σύμβολο τῆς ἀφοσιώσεως.

ΜΕ ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ...

Ὅταν μία Γιαπωνέζα φέρῃ στὸν κόσμο ἓνα παιδί, δὲν βγάζει τὴν παραμικρὴ φωνή. Ἀντίθετα χαμογελάει συνεχῶς στὶς γυναῖκες τῆς οἰκογενείας, ποὺ εἶναι ὅλες μαζεμένες γύρω της. Αὐτὸ τὸ χαμόγελο σημαίνει πὼς κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐνοχλήσῃ τὸν διπλανό του ὅσο καὶ ἂν ὑποφέρει. Καὶ τὸν πιὸ βαθθὸ πόνο καὶ τὴν πιὸ μεγάλη καταστροφὴ τὴν διηγοῦνται μὲ τὸ χαμόγελο στοῦ στόμα.

ΚΑΛΗ ΑΝΑΤΡΟΦΗ

Μεταξὺ τῶν πλουσίων Κινέζων ὑπάρχει μιὰ παράξενη συνήθεια. Οἱ καλεσμένοι σ' ἓνα δεῖπνο δείχνουν καλοὺς τρόπους ὅταν πετοῦν τὰ κόκκαλα στοῦ πιάτου. Ἔτσι θέλουν νὰ ποῦν ὅτι ὁ οἰκοδεσπότης εἶναι τόσο πλούσιος, ὥστε ἔχει ἀρκετοὺς ὑπηρετές γιὰ νὰ καθαρίσουν τὸ πιάτο.

Ἡ χώρα ὅπου λατρεύεται ὁ Βούδδας

ΒΙΡΜΑΝΙΑ

Τοῦ UTIN GUI

2500 χρόνια ἀπὸ τὸν θάνατο ἐκείνου ποὺ ἡ μνήμη του ὁδηγεῖ ἑκατομμύρια ἀνθρώπους

Στὴ Ραγκούν, τὴν πρωτεύουσα τῆς Βιρμανίας, ἓνας τυπογράφος εἶχε μιὰ μέρα τὴν θαυμάσια ἰδέα νὰ βάλῃ στοῦ ἐξώφυλλο ἑνὸς ἡμερολογίου ποὺ ἐτοιμαζόταν νὰ τυπώσῃ τὴν ἐγχρωμὴ εἰκόνα μιᾶς ὁμορφῆς στάρλετ. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἔλπιζε πὼς θὰ διέλυε ὀριστικὰ τοὺς συναγωνιστές του, ποὺ τὰ κακοτυπωμένα τοὺς ἡμερολόγια εἶχαν ἀπ' ἐξῶ ἄσχημες ρεκλάμες. Οἱ ἀντίπαλοί του ὅμως, πιὸ ἱκανοὶ ἀπ' αὐτόν, ἔμαθαν τὰ σχέδιά του καὶ ἀποφάσισαν νὰ βάλουν στοῦ ἐξώφυλλο τοῦ ἡμερολογίου τοὺς τὴν εἰκόνα τοῦ Βούδδα.

Ἀποτέλεσμα : ὁ φιλόδοξος τυπογράφος ἔπεσε ἐξῶ καὶ οἱ ἀντίπαλοί του εἶχαν τόση ἐπιτυχία, ὥστε ἔκαναν πολλὰς ἐκδόσεις τοῦ ἡμερολογίου αὐτοῦ. Τὸ θρησκευτικὸ αἶσθημα καὶ ἡ πρακτικότητά εἶχαν νικήσῃ τὴν στάρλετ. Στὰ χωριά οἱ ἄνθρωποι ἔβαλαν στὴ γωνία τοῦ σπιτιοῦ τοὺς ὅπου προσεύχονταν τὸ ἐξώφυλλο μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Βούδδα καὶ πολλοὶ ἄλλοι τὴν κρέμασαν ἐπάνω ἀπὸ τὸ κρεβάτι τους.

Ὅπως οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουν νὰ διαβάζουν τὴ Βίβλο, ἔτσι καὶ ἓνας καλὸς βουδδιστὴς ἀφιερώνει κάθε μέρα πολλές ὥρες στὴ μελέτῃ τῶν ἱερῶν κειμένων. Τὸ βιρμανικὸ ἀλφάβητο τὸ σέβονται σὰν κάτι ἱερό. Γιὰ τὸ λόγο αὐτό, τὰ παπούτσια στὴ Βιρμανία δὲν ἔχουν ποτὲ τὴ μάρκα στὴ βιρμανικὴ γλῶσσα. Θὰ ἦταν ἱεροσυλία νὰ περπατᾷ κανεὶς ἐπάνω σὲ ἱερὰ γράμματα.

Τὸ θρησκευτικὸ αὐτὸ πνεῦμα καλλιιεργεῖται στοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὰ παιδικὰ τοὺς χρόνια στὰ μοναστηριακὰ σχολεῖα. Καθένα ἀπὸ τὰ 18.000 βιρμανικὰ χωριά ἔχει τουλάχιστον ἓνα τέτοιο σχολεῖο, ὅπου φοιτοῦν τὰ ἀγόρια καὶ πολλὰ κορίτσια.

Ἀπὸ πέντε ὥς δέκα ἐτῶν τὰ παιδιά τὰ ἐμπιστεύονται στοὺς μοναχοὺς - δασκάλους, τοὺς « φόνγκις ». Τὸ πρῶν τὰ παιδιά βγαίνουν νὰ μαζέψουν τὸ πρῶνὸ φαγητὸ τῶν μοναχῶν καὶ ὕστερα ἀπ' αὐτὸ φροντίζουν γιὰ τὸν ἑαυτοῦ τους. Ὅσο καλὴ κοινωνικὴ θέσι καὶ ἂν ἔχουν οἱ γονεῖς τους, ὅλα τὰ παιδιά πλένουν τὰ πιάτα. Δὲν γίνεται καμμιά διάκρισι σ' αὐτὸ τὸ θέμα ἀνάμεσα στοῦ γυιὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ χωριοῦ καὶ στοῦ γυιὸ τοῦ πιὸ φτωχοῦ γεωργοῦ, γιατί, ὅπως λέει ἡ παροιμία : « οἱ ἄνθρωποι γεννιοῦνται ἴσοι ».

Στὸ μοναστήρι τὸ ἀπόγεμα ἀφιερώνεται στὴ θρησκευτικὴ κατήχησι καὶ στὴ διδασκαλία τῆς γραφῆς, τῆς ἀνάγνωσθης καὶ τῆς ἀριθμητικῆς.

Στὰ δέκα τοὺς χρόνια τὰ παιδιά γίνονται δέκιμοι. Σύμφωνα μὲ τὴν βουδδιστικὴ πίστι, οἱ γονεῖς ποὺ ὅσο ζοῦν κατορθώνουν ἓνας τουλάχιστον

γυιός τους να μνησθῇ δόκιμος μοναχός, ἔχουν τὶς μεγαλύτερες πιθανότητες νὰ ἐξασφαλίσουν τὴ μέλλουσα ζωή.

Ἡ τελετὴ τῆς μνήσεως γίνεται μὲ ἐξαιρετικὴ ἐπισημότητα καὶ μεγαλοπρέπεια. Ὁ ὑποψήφιος δόκιμος φορεῖ πριγκιπικὴ φορεσιά καὶ πραγματικά γίνεται κατὰ σὰν πρίγκιπας, ὅποια καὶ ἂν εἶναι ἡ καταγωγή του. Ἔτσι ντυμένος, προστατευμένος ἀπὸ τὸν ἥλιο μὲ χρυσὴ ὀμπρέλλα, ἀνεβαίνει σὲ ἄλογο καὶ κάνει παρέλασι.

Ὡστόσο οἱ στιγμὲς αὐτὲς τῆς δόξας καὶ τῆς πολυτέλειας εἶναι ἐφήμερες. Ὑστερα ἀπὸ ἓνα μεγάλο συμπόσιο οἱ δόκιμοι πρέπει νὰ βγάλουν τὰ πριγκιπικά ρούχα τους καὶ νὰ τοὺς ξυρίσουν τὸ κεφάλι. Μετὰ παίρνουν μέρος σὲ μιὰ τελετὴ ὅπου ἀπαγγέλλουν διάφορους ὕμνους.

Ὁ ἱερέας ποὺ παρίσταται στὴν τελετὴ ἀκούει τοὺς νέους νὰ τοῦ ζητοῦν τὸν « κίτρινο χιτῶνα » καὶ δέχεται νὰ τοὺς δώσουν τὸ μοναστικὸ τους ἔνδυμα. Τότε γίνονται « κ ο γ ὶ ν », δηλαδὴ νέοι μοναχοί, καὶ δὲν μποροῦν πιά νὰ φᾶνε παρὰ μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα καὶ αὐτὸ πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι. Θεωροῦνται πιά « γ υ ι ο ὶ τ ο ὕ Β ο ὕ δ δ α » καὶ ἀποκοτοῦν μιὰ θέσι ἀνώτερη ἀπὸ τῶν γονέων τους, ποὺ δὲν μποροῦν πιά νὰ τοὺς μιλοῦν σὰν σὲ παιδιὰ τους καὶ πρέπει νὰ γονατίζουν μπροστὰ τους.

Οἱ « κογὶν » μένουν κλεισμένοι στὰ μοναστήρια καὶ ἀφιερώνονται στὴ μελέτη, εἴτε γιὰ λίγες ἑβδομάδες, εἴτε γιὰ πολλὰ χρόνια. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ οἱ νεαροὶ Βιρμανοὶ παίρνουν μόρφωσι δωρεάν καὶ οἱ γονεῖς τους δὲν ἔχουν πιά τὴν ὑποχρέωσι νὰ φροντίζουν γιὰ τὴν ὕλική τους εὐημερία.

Δόκιμοι καὶ ὑποψήφιοι δόκιμοι μοναχοὶ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἀκολουθοῦν τοὺς μοναχοὺς ὅπου καὶ ἂν πηγαίνουν. Στὶς περισσότερες τελετὲς χοροστατοῦν ἱερεῖς : σὲ βαπτίσεις, σὲ κηδεῖες, στὶς ὁποῖες φροντίζουν νὰ πάρουν οἱ νεκροὶ γιὰ τὴν μέλλουσα ζωὴ τους τὸν καρπὸ τῶν καλῶν πράξεων τῆς οἰκογενείας τους, καὶ σὲ ἐγκαίνια νέων σπιτιῶν. Στὶς τελετὲς αὐτὲς οἱ ἱερεῖς διδάσκουν στοὺς δόκιμους τὸ θρησκευτικὸ δόγμα καὶ ὑπογραμμίζουν τὸν διαβατικὸ χαρακτῆρα τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου στὴ γῆ.

Οἱ Βιρμανοὶ σὰν βουδδιστὰι ἀσκοῦν τὴ λατρεία τῶν γονέων, τῶν γερόντων καὶ τῶν δασκάλων. Οἱ δάσκαλοι τιμῶνται ὅσο καὶ οἱ γονεῖς καὶ ὁ Βοῦδδας. Ὁ σεβασμὸς τῶν προγόνων εἶναι ἓνα βασικὸ στοιχεῖο τῆς παραδόσεως. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἀνακηρύχθηκε ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Βιρμανίας, ἡ πνευματικὴ ἀναγέννησι συνετέλεσε πολὺ σὲ μιὰ νέα ἀξιοποίησι τῆς λατρείας αὐτῆς καὶ οἱ τελετὲς ποὺ ἀποδίδουν τιμὲς στοὺς προγόνους γίνονται σήμερὰ παντοῦ μιὰ φορὰ τὸ χρόνο. Ὑπάρχει μάλιστα ἓνα περίεργο ἔθιμο, τὸ « ο ὕ - σ ἄ », ἡ τελετὴ « τ ο ὕ π ρ ὠ τ ο υ κ ο μ α τ ι ο ὕ ». Ὅταν ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας λείπει τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ, οἱ νέοι βάζουν τὸ καλύτερο κομμάτι τοῦ φαγητοῦ στὸ πιάτο του γιὰ νὰ δείξουν τὸν σεβασμὸ τους.

Ὡστόσο ὁ υἱικός σεβασμὸς δὲν εἶναι ποτὲ ὑπερβολικὸς καὶ αὐτὸ ἴσως ἐξηγεῖ ὡς ἓνα σημεῖο τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Βιρμανοὶ δὲν ἔχουν οἰκογενειακὸ ὄνομα. Κάθε ἄτομο ἔχει ἓνα ὄνομα ἀποκλειστικὰ δικό του καὶ ἡ γυναίκα ποὺ παντρεύεται διατηρεῖ τὸ ὄνομά της.

Θεωρητικὰ ἡ γυναίκα στὴ Βιρμανία θεωρεῖται κατώτερη ἀπὸ τὸν ἄνδρα. Στὴν πραγματικότητά θμως κατέχει μιὰ θέσι προνομιούχο. Σὲ πολλὰ ἐπαγγέλματα καὶ ἰδιαίτερα στὸ ἐμπόριο δουλεύουν περισσότερες γυναῖκες παρὰ ἄνδρες καὶ πολὺ συχνὰ ἡ γυναίκα ἀντιπροσωπεύει τὸν ἄνδρα τῆς σὲ ἐπίσημες τελετὲς.

Σύμφωνα μὲ τὸ νόμο, οἱ γυναῖκες ἔχουν τὰ ἴδια δικαιώματα μὲ τὸν ἄνδρα τους. Ὁ γάμος εἶναι ἓνα ἄπλο κοινωνικὸ συμβόλαιο, ποὺ ὅταν ὑπάρχουν βασικοὶ λόγοι διαλύεται ὅσο εὐκόλα συνάπτεται.

Μπροστὰ σὲ μερικοὺς γέρους προύχοντες τοῦ χωριοῦ ἓνας ἄνδρας καὶ μιὰ γυναίκα τῆς ἐκλογῆς του μποροῦν νὰ γίνουν σύζυγοι. Καὶ πάλι, ἂν ἔχουν βάσιμες δικαιολογίες, μποροῦν νὰ ζητήσουν ἀπὸ τοὺς γέροντες νὰ κηρύξουν τὴ διάλυσιν τοῦ γάμου τους. Ὅταν ἓνας ἄνδρας πεθάνῃ ἢ ὅταν ἀναγκωρισθῇ τὸ διαζύγιον, ἡ χήρα ἢ ἡ διαζευγμένη παίρνει ἓνα μέρος ἀπὸ τὴν κληρονομία τοῦ συζύγου της.

Ὁ βουδδισμὸς δὲν ἐνδιαφέρεται μόνο γιὰ τὴ σωτηρία τῶν νεκρῶν. Φροντίζει ἄμεσα καὶ γιὰ τὸ καλὸ τῶν ζώντων.

Ἡ ἐπιδιόρθωσι μιᾶς γέφυρας λ.χ. ἢ τὸ κόψιμο ἑνὸς δένδρου ποὺ ἀπειλεῖ νὰ πέσῃ, θεωροῦνται πράξεις θεάρεστες. Τὸ ἀνοιγμα ἑνὸς πηγαδιοῦ ἢ ἡ τοποθέτησι μιᾶς στάμνας νεροῦ κοντὰ σ' ἓνα δέντρο γιὰ τοὺς περαστικούς ποὺ διψοῦν εἶναι πράξεις ἀγαθές. Καὶ ὅπως στὴ Βιρμανία δὲν ὑπάρχουν παρῖες ποὺ νὰ τοὺς ἀπαγορευέται νὰ πλησιάσουν σὲ μιὰ πηγὴ, ἡ θεὰ τοῦ καθαροῦ καὶ δροσεροῦ νεροῦ εἶναι εὐχάριστη γιὰ ὅλους.

Σύμφωνα μὲ τὶς δοξασίες τῶν Βιρμανῶν, κάθε καλὴ πράξι ποὺ σχετίζεται μὲ τὸ νερὸ συνδέεται αὐτομάτως μὲ τὶς δέκα βασικὲς ἀρετές. Αὐτὸ ἐξηγεῖται σὲ μιὰ τροπικὴ χώρα σὰν τὴ Βιρμανία, ὅπου τὸ νερὸ εἶναι πολὺτιμο ἀγαθόν.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἀσφαλῶς τὸ Νέο Ἔτος ποὺ ἀρχίζει στὰ μέσα Ἀπριλίου, τὸν πιὸ ζεστὸ μῆνα τοῦ χρόνου, γιορτάζεται ἐπὶ τρεῖς ἡμέρες μὲ τὶς περίφημες γιορτὲς τοῦ νεροῦ, ποὺ τὶς ἐγκαينιάζουν στὶς 13 Ἀπριλίου. Οἱ ἄνθρωποι ρίχνουν ἀφθονο νερὸ ὃ ἓνας στὸν ἄλλον χωρὶς ταξικὲς διακρίσεις καὶ εὐχονται μιὰ χρονιά « δροσερὴ, εἰρηνικὴ καὶ πλούσια ».

Ἄν ὁδηγήτε αὐτοκίνητο πρέπει ὅποσδήποτε νὰ κάμετε τὸ πείραμα !

ΔΟΚΙΜΑΣΤΕ ΚΑΙ ΘΑ ΠΕΙΣΘΗΤΕ !

Πέστε σ' ἓνα φίλο σας νὰ κρατήσῃ ἓνα χαρτονόμισμα ἀπὸ τὴ μιὰ γωνιά. Τότε βάλετε τὸ μεγάλο δάχτυλο καὶ τὸ δείκτη σὰν τοιμπίδα στὴ μέση τοῦ νομίσματος, χωρὶς ὅμως νὰ τὸ ἐγγίσετε. Ὅταν ὁ φίλος σας ἀφήσῃ τὸ χαρτονόμισμα, προσπαθήστε νὰ τὸ συγκρατήσετε μὲ τὰ δύο δάχτυλα ποὺ ἔχετε ἑτοιμα. Χάσατε, ἔ ;

Αὐτὸ δείχνει ὅτι στὸ μέσον ἄνθρωπο, ὁ χρόνος ποὺ χρειάζεται γιὰ νὰ μεταβιβαστῇ ἓνα ἐρέθισμα ἀπὸ τὸ μάτι στὸ μυαλὸ καὶ ἀπὸ κεῖ στὰ δάχτυλα, εἶναι κάπου τρία τέταρτα τοῦ δευτερολέπτου. Δηλαδή : ἂν ὁδηγήτε ἓνα αὐτοκίνητο μὲ τριάντα μίλλια τὴν ὥρα καὶ κάποιος, πιὸ τρελλός, ποὺ ὁδηγεῖ μὲ τριάντα τρία, ἐμφανιστῇ ἀπὸ κάπου μπροστὰ σας, θὰ τὸν χτυπήσετε προτοῦ καν τὰ δάχτυλά σας ἐγγίσουν τὸ φρένο.

Ἡ κληρονομία τοῦ Φρόυντ
ἐναντίον τῶν ἐπιδημιῶν τοῦ ὑποσυνειδήτου

ΚΑΡΛ ΓΙΟΥΝΓΚ

Καὶ ὁ κόσμος τῶν ὀνείρων

Τοῦ

JEAN - GILBERT DUMONT

νας φίλος μου ἐπισκέφθηκε
πρὸ καιροῦ ἓναν ψυχαναλυτὴ
καί, ὅταν τὸν συνάντησα, τοῦ εἶπα
τὸ συνηθισμένο ἀστεῖο :

— Ἦταν ἀναπαυτικό τὸ ντι-
βάνι ;

— Εἶσαι πολὺ καθυστερημέ-
νος, μοῦ ἀπάντησε. Ὁ Φρόυντ
ἔχει πεθάνει, ἡ ψυχανάλυσι εἶ-
ναι πενήντα ἐτῶν καὶ ὁ σημερινὸς
μὴ - φροῦδικὸς ψυχαναλυτὴς δὲν
προσφέρει πιά στὸν πελάτη του
ντιβάνι.

— Ὁ δικός σου εἶναι ὁ παδὸς
τοῦ Ἀντλερ ;

— Ὁχι, τοῦ Κάρλ - Γκούσταβ
Γιούνγκ.

Στὸ μικρό του σπῆτι, στὸ Κούσ-
ναχτ τῆς Ἑλβετίας, κοντὰ στὴ
λίμνη τῆς Ζυρίχης, ἓνας ἄνδρας
81 ἐτῶν, μὲ βαρὺ βῆμα καὶ ἐ-
ρευνητικὸ βλέμμα, περιδιαβάζει
ἀνάμεσα στὰ ἀνθισμένα παρτέ-

ρια, χωρὶς νὰ ὑποψιάζεται ἴσως
ὅτι προσωποποιεῖ σήμερα τὸ
πνεῦμα τῆς ψυχαναλύσεως. Ὁ
Φρόυντ καὶ ὁ Ἀντλερ δὲν ὑ-
πάρχουν πιά, ἀλλὰ ὁ Κάρλ -
Γκούσταβ Γιούνγκ, ἓνας ἀπὸ τοὺς
τρεῖς μεγάλους ποὺ ἡ διδασκα-
λία τους ἔφερε ἐπανάστασι στὴν
ψυχανάλυσι, ἀποτραβήχτηκε ἀπὸ
τὸν κόσμον. Δὲν ἀσκεῖ πιά τὸ
ἐπάγγελμά του καὶ δὲν ἔχει
βάλει τὸ πόδι του στὸ Ἰνστιτούτο
Κάρλ Γιούνγκ ποὺ ἀπαθανάτι-
ζει τὸ ὄνομά του.

Τὰ νερά τῆς λίμνης χαϊδεύουν
τὸ μικρὸ καίκι, ὅπου ἀπομονώ-
νεται συχνὰ ὁ ζωηρὸς γέρος γιὰ
πολλὰς ὥρες καί, κάτω ἀπὸ τὰ
γαλάζια παραθυρόφυλλα τοῦ κί-
τρινου σπιτιοῦ, προβάλλουν παρά-
ξενα γλυπτὰ, ποὺ βγῆκαν ἀπὸ τὰ
ἴδια του τὰ χέρια. « Εἶναι « μαν-
ταλάς », ὅπως ἐξηγεῖ, ἰνδικὰ

σύμβολα, μὲ κυκλικὸ σχῆμα, ποὺ
ἀντιπροσωπεύουν τὴν τέλεια πλη-
ρότητα τῆς προσωπικότητος, σὰν
τὸν μαγικὸ ἐκεῖνο κύκλον ποὺ
χαράζουν γύρω τους τὰ παιδιὰ
μόνα τους γιὰ νὰ κλειστοῦν ἀπὸ
τὸν ἔξω κόσμον. »

Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ποὺ δὲν
εἶναι πολὺ ποτισμένος ἀπὸ τὴν
εὐρωπαϊκὴ του παιδεία, ἔχει τα-
ξιδέψει στὶς πιδὲ μακρυνὲς γω-
νιὲς τῆς γῆς γιὰ νὰ ἐπαληθεύσῃ
τὶς θεωρίες του. Ἐξῆς κοντὰ
στοὺς Ἰνδιάνους, ἐπισκέφθηκε
τὴν Κένουα, μελέτησε τὸ γιόγκι
καὶ τὸν βουδδισμό, γνώρισε τὶς
ζωγραφιὲς τῶν προϊστορικῶν
σπηλαίων. Ἀν ὁ Φρόυντ στάθη-
κε ἓνας Χριστόφορος Κολόμβος
ποὺ ἀνακάλυψε τὸ ἡμισφαίριο
τοῦ ἀσυνειδήτου, μπορούμε νὰ
ποῦμε πὼς ὁ Γιούνγκ ἦταν ἓνας
Μαγελάνος ποὺ ἔκανε τὸν γύρον
τοῦ κόσμου τοῦ ἀσυνειδήτου.

Ἡ ἱστορία τοῦ μεγάλου αὐτοῦ
ταξιδιοῦ ἀρχίζει, καὶ τελειώνει,
στὶς ὀχθες μιᾶς ἐλβετικῆς λί-
μνης. Ὁ Κάρλ Γιούνγκ γεννή-
θηκε στὸ Κέσουϊλ, στὴ λίμνη
Κωνσταντία, τὸ 1875 καὶ ἀπὸ
ἑξὶ ἐτῶν ἔμαθε λατινικά. Ὁ
πατέρας του, ἱερέας προτεστάντης,
καταγόταν ἀπὸ οἰκογένεια ὅπου
ὅλοι γίνονταν ἱερωμένοι ἢ για-
τροί. Ἐπειδὴ ὁ ἴδιος ἦταν ἱερέας,
θέλησε νὰ κάμῃ τὸ γιὸ τοῦ
γιατροῦ. Ὁ Γιούνγκ θὰ προτι-
μοῦσε νὰ γίνῃ ἀρχαιολόγος : τοῦ
ἄρεσε πολὺ νὰ καταγίνεται μὲ
τὶς ἀρχαῖες πέτρες καὶ τὰ μνη-
μεῖα. Ἡ εἶδισι μιᾶς νέας ἀνα-
σκαφῆς τὸν γέμιζε χαρά. Σὰν
καλὸς γυιὸς ὅμως, δέχθηκε νὰ
σκάψῃ ἓνα χαντάκι ἄλλου εἰ-
δους, στὴ βαθύτερη περιοχὴ τοῦ
ἀνθρώπου. Σπούδασε στὴ Βασι-

λεία, γιὰτὶ περηφανευόταν ποὺ
ἦταν Ἑλβετός. « Ἡ Ἑλβετία,
εἶπε, εἶναι τὸ ἐνδιάμεσον ὅλον
τοῦ κόσμου. Ἡ οὐδετερότητά της
τὴν τοποθετεῖ πάνω ἀπὸ τὸν
κόσμον τῶν γνώσεων, μπορεῖ νὰ
ἀποτελέσῃ τὸ σταυροδρόμι τῶν
φιλοσοφιῶν τῆς Δύσεως καὶ
τῆς Ἀνατολῆς. » Ὁ τρόπος αὐ-
τοῦ τοῦ σκέπτεσθαι τὸν ὠθήσε νὰ
γίνῃ ψυχίατρος καί, ἀπὸ τὶς
πρῶτες του μελέτες, συνάντησε
μιὰ περίπτωσι ποὺ τοῦ φάνηκε
συναρπαστικὴ. Τὸ ὑποκείμενον ἦ-
ταν μιὰ κοπέλιτσα 15 ἐτῶν, ποὺ
εἶχε δύο διαφορετικὰς προσωπι-
κότητες. Ὅταν βρισκόταν σὲ
ἐγρήγορσι, ἔμοιαζε μὲ ὅλα τὰ
κορίτσια, ἀλλὰ σὲ κατάστασι
ὑπνώσεως γινόταν μιὰ κυρία τοῦ
κόσμου μὲ ὑπεροπτικὸν καὶ ἐν-
τυπωσιακὸν τρόπον. Τί παρά-
ξενο φαινόμενο ! Ὁ Γιούνγκ
ἀναστατώθηκε. Ἐβλεπε σ' αὐτὴ
τὴν ἀσυνειδήτη κωμωδία μιὰ
ἐκδήλωσι τῆς θελήσεως : ἡ κο-
πέλιτσα πραγματοποιοῦσε στὰ
ὄνειρά της, χωρὶς νὰ τὸ καταλα-
βαίῃ, τὴ μυστικὴ τῆς ἐπιθυμία
νὰ τὴν κολακεύουν καὶ νὰ τὴν
θαυμάζουν.

Γιὰ νὰ μελετήσῃ καλύτερα
τὴν περίπτωσι, ὁ Γιούνγκ ἐ-
φεύρε ἓνα τέσπ, ποὺ σήμερα
εἶναι γνωστὸ σὲ ὅλους : τὸ τέσπ
τοῦ συνειρμοῦ. « Θὰ σὰς λέω
μιὰ λέξι καὶ θὰ μοῦ λέτε τὴν
πρῶτη λέξι ποὺ σὰς ἔρχεται στὸ
νοῦ ». Ἦταν τὸ 1900 καὶ ὁ
Γιούνγκ βρέθηκε μιὰ μέρα μπρο-
στὰ σ' ἓνα βιβλίον ποὺ λεγόταν
« Ἑρμηνεία τῶν ὀνείρων » τοῦ
Σίγκμουντ Φρόυντ. Στὴν ἀρχὴ
δὲν τὸ κατάλαβε. Ἀλλὰ ὕστερα
ἀπὸ τρία χρόνια συνέλαβε τὸν
μηχανισμό του. Ὁ Φρόυντ

υποστήριζε πώς ἡ σεξουαλικὴ δύναμι ὠθοῦσε τὸν ἄνθρωπο σὲ ὅλα. Τὸ ἀσυνείδητο ἦταν πνιγμένο ἀπὸ ξεχασμένες ἀναμνήσεις καὶ πλέγματα καταπιεσμένα ἀπὸ τὶς συμβατικότητες τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ὁ Φρόντ πιστευε πώς, ἐλευθερώνοντας αὐτὲς τὶς ἀναμνήσεις, μποροῦμε νὰ θεραπεύσουμε τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὰ πλέγματά του. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνῃ ὁ Γιούνγκ σχημάτισε τὴ γνώμη πὼς ὁ Φρόντ ἔδινε ὑπερβολικὴ σημασίαν στὸ σεξουαλικὸ μέρος. Ἀλλὰ ἡ γνώμη τοῦ Φρόντ γιὰ τὸ ὑποσυνείδητο τὸν προσεῖλκυσε καὶ ἔτσι πῆγε νὰ βρῇ τὸν μεγάλο σοφό.

Δάσκαλος καὶ μαθητῆς

Ἡ συνάντησι ἦταν παράξενη. Ὁ Γιούνγκ μιλοῦσε μὲ πάθος ἐπὶ τρεῖς ὥρες. Καὶ ὕστερα ὁ Φρόντ τοῦ εἶπε : « Ἄς βάλουμε τάξι στὴ συζήτησί μας. » Καὶ ἔκανε μιὰ περίληψιν ὧσων εἶπε ὁ νέος, κατανέμοντάς τα σὲ πολλὰ κεφάλαια, πού τὰ ἐξετάσανε τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο, ἐπὶ δέκα ὥρες αὐτὴ τὴ φορὰ.

Γιὰ τρία χρόνια ὁ Γιούνγκ ἦταν ὁ μαθητῆς τοῦ Φρόντ. « Εἶναι ὁ ἄνθρωπος τοῦ μέλλοντος », ἔλεγε ὁ δάσκαλος καί, ὅταν πῆγε στὴν Ἀμερικὴ, τὸν πῆρε μαζί του. Τὸν ἔλεγε « γυιὸ καὶ κληρονόμος » του καὶ οἱ δύο μαζί ἐρμηνεύανε ὁ ἓνας τὰ ὄνειρα τοῦ ἄλλου. Ὁ Φρόντ ἀποφάσισε νὰ μάθῃ στὸν Γιούνγκ, πὺ ἐπινε μόνο νερό, νὰ πίνῃ, καὶ τὸ κατὰφερε. Ἀλλὰ μιὰ μέρα, ἐνῶ πίνανε κάτι μαζί, ὁ δάσκαλος ἔχασε τὶς αἰσθήσεις του. Τότε, ὅπως καὶ ἄλλες φορές, ὁ Γιούνγκ κατάλαβε πόσο ὁ

Φρόντ ἦταν καὶ ὁ ἴδιος νευρωτικός. Μὲ τὸ παραμικρὸ λιποθυμοῦσε.

Μιὰ μέρα ὁ Φρόντ παραπονήθηκε στὸν Γιούνγκ πὼς εἶχε δημοσιεύσει στὴν Ἑλβετία ἓνα ἄρθρο γιὰ τὴν ψυχανάλυσιν, χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ τὸ ὄνομά του. « Μὰ ὅλος ὁ κόσμος ξέρεῖ πὼς ἐσεῖς εἶστε ἡ ἴδια ἡ ψυχανάλυσιν, φώναξε ὁ Γιούνγκ. Δὲν χρειάζοταν νὰ τὸ κάνω. » Ἡ συζήτησι στράφηκε γύρω ἀπὸ ἓνα ἱστορικὸ πρόσωπο, τὸν Φαραὼ Ἀμένωφι. « Βέβαια, μουρμούρισε ὁ Φρόντ, αὐτὸς εἶναι ὁ βασιλιάς τῆς Αἰγύπτου πὺ ἔσβησε τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα του ἀπὸ τὰ ἱερὰ μνημεῖα. Τέλειο παράδειγμα Οἰδιποδείου συμπλέγματος. »

« Τὸ θέμα δὲν εἶναι τόσο ἀπλό, ἀπάντησε ὁ Γιούνγκ. Ὁ Ἀμένωφις ἦταν μεγαλοφυΐα, ἀφοῦ ἀποφάσισε νὰ ἐπιβάλῃ στὴν Αἴγυπτον τὴ λατρεία ἑνὸς μόνο Θεοῦ. Τὸ Οἰδιποδεῖο σύμπλεγμα δὲν ἐξηγεῖ τὰ πάντα. »

Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Φρόντ χλώμιασε ἀπὸ τὸ θυμὸ του καὶ λιποθύμησε. « Μὲ κατηγοροῦσε ἔμμεσα, σκέφθηκε ὁ Γιούνγκ, ὅτι καὶ ἐγὼ εἶχα σβῆσει τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα μου, δηλαδὴ τὸ δικό του. »

Ἡ φιλονεικία αὐτὴ χώρισε τοὺς δύο σοφοὺς. Ὁ Γιούνγκ ἦταν τώρα πεπεισμένος πὼς τὰ ὄνειρα δὲν εἶχαν μόνο σεξουαλικὴ προέλευσιν. Πὼς νὰ ἐρμηνεύσῃ λ.χ. ὅτι μιὰ νέα κοπέλα ὀνειρεύτηκε πὼς πετοῦσε στὴν πλάτη ἑνὸς νέου ταύρου, ὅπως στὸν ἑλληνικὸ μῦθον τῆς Εὐρώπης, πὺ δὲν τὸν εἶχε ἀκούσει ποτὲ στὴ ζωὴ της ;

Τὰ μεγάλα ὄνειρα τῶν μικρῶν ἀνθρώπων

Ἐνας ἄλλος ἀσθενὴς ὀνειρευόταν ἓνα μεγάλο φίδι πὺ ἀνέβαινε πρὸς τὸν οὐρανόν. Σύμφωνα μὲ τὴν φροῦδικὴ μέθοδον, αὐτὸ ἦταν ἓνα φαλλικὸ σύμβολο. Ἀλλὰ γιὰ ὠρισμένες θρησκείας τῆς Ἀπὼ Ἀνατολῆς τὸ ἴδιο σύμβολο ἀντιπροσώπευε τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ κακοῦ σὲ σύγκρισιν μὲ τὸ καλόν. Μήπως μερικὰ ὄνειρά μας δὲν θὰ μπορούσαν νὰ ἀποτελέσουν μέρος μιᾶς μεγάλης ὁμαδικῆς μνήμης πὺ μεταδίδεται ἀπὸ τὸν ἓνα πολιτισμὸν στὸν ἄλλο μὲ τὴ θρησκείαν, τοὺς θρύλους, τὰ μνημεῖα, τὰ ἔργα τέχνης ; Ἐνας ἄνδρας τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα δὲν θὰ μπορούσε στὰ ὄνειρά του νὰ σχετίσῃ πανάρχαια σύμβολα τῶν Ἰνδῶν, τῶν Ἑρυθροδέρμων, τῶν Ἀφρικανῶν ;

Ὁ Γιούνγκ ἀποφασίζει νὰ ἔχῃ καθαρὰ τὴν συνειδήσιν του. Φεύγει γιὰ τὴν Ἀμερικὴ, μένει κοντὰ στοὺς Ἰνδιάνους τῆς Ἀριζόνας καὶ τοῦ Νέου Μεξικοῦ, μελετᾷ τοὺς θρύλους καὶ τὶς λατρεῖς τοὺς, τοὺς ρωτᾷ γιὰ τὰ ὄνειρά τους. Ἐπισκέπτεται τὶς Ἰνδιές, πηγαίνει στὴν Κένυα καὶ μένει μὲ μιὰ πρωτόγονη φυλὴ μέσα στὴ ζούγκλα. « Οἱ πρωτόγονοι αὐτοὶ μοῦ εἶπαν πὼς υπάρχουν δύο εἰδῶν ὄνειρα : τὸ συνηθισμένο ὄνειρον τοῦ μικροῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ μεγάλο ὄνειρον πὺ παρουσιάζεται στὸν μεγάλο πολεμιστὴ, στὸν φύλαρχον ἢ στὸν μάγον. Τὰ μικρὰ ὄνειρα δὲν λογαριάζονται, ἀν ὅμως ἓνας μικρὸς ἄνθρωπος δῇ ἓνα μεγάλο ὄνειρον, καλεῖ ὅλη

τὴ φυλὴ γύρω του καὶ διηγεῖται τὸ ὄνειρό του. Δὲν σκέπτεται νὰ τὸ κρατήσῃ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του, γιὰτὶ τὸ ὄνειρον αὐτὸ σημαίνει κάτι γιὰ ὅλον τὸν κόσμον. »

Τότε κατάλαβε ὁ Γιούνγκ πὼς δὲν εἶχε γελαστῇ. Ὁ Φρόντ εἶχε πιστέψῃ, ὅπως ὁ Ἀϊνστάιν, ὅτι κρατοῦσε στὰ χέρια του τὴν μοναδικὴ φόρμουλαν τοῦ πνεύματος. Ἀλλὰ υπάρχουν πολλές. Μερικὰ ὄνειρα ἔχουν σεξουαλικὴ προέλευσιν, ἄλλα ὅμως προέρχονται ἀπ' αὐτὸ πὺ ὁ Γιούνγκ ὀνομάζει « ὁμαδικὸ ἀσυνείδητο », κληρονομία ὁλόκληρης τῆς ἀνθρώπινης φυλῆς.

Ἐπάρχουν ὄνειρα αἰώνια, πὺ βλέπονται σὲ ὅλες τὶς ἐποχές. Αὐτὰ εἶναι τὰ « ἀρχέτυπα », ὅπως λέει ὁ Γιούνγκ. Ἐπάρχει λ.χ. στὰ ὄνειρα ὁ γέρος σοφός, ὁ μάγος τῶν ἀγρίων, ὁ σωτήρας. Ἐπάρχει τὸ αἰώνιον παιδί - θαῦμα, ὁ Χριστός, ὁ Μωϋσῆς, ὁ νεαρός Δίας ἢ ὁ μικρὸς Μότσαρτ. Ἐπάρχει ὁ μεγάλος ἥρωας ὅλων τῶν μύθων, ἡ μητέρα γῆ πὺ ἀντιπροσωπεύει τὴ φύσιν καὶ πολλὰ ἄλλα. Ἐπάρχουν ἀκόμη σύμβολα σὰν τὸ « μανταλά », μὲ τὸ ὁποῖον ὁ Γιούνγκ στολίζει τὸν κῆπον του : ἓνας κύκλος ἐγγεγραμμένος σ' ἓνα τετράγωνον. Τὸ σύμβολον αὐτὸ τὸ ὀνειρεύονται οἱ ἄνθρωποι μὲ διάφορες μορφές : σὰν μιὰ πολύτιμη πέτρα, ἓνα χρυσὸ λουλούδι, ἓνα ἄστρο σὲ ἓνα Χριστουγεννιάτικο δέντρο, ἓναν πύρινον κύκλον. Καὶ καθεμιὰ ἀπ' αὐτὰς τὶς εἰκόνες σημαίνει « ταυτίζομαι μὲ τὴν προσωπικότητά μου ». Ὁ ἄνθρωπος τότε ὀνειρεύεται ἀπλοῦστατα πὼς γίνεταί ἐπὶ τέλους κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, πὼς δεσπόζει στὸν

ἐαυτό του. Αὐτὸ ὁ Γιούνγκ τὸ ἀποκαλεῖ « ταυτότητα ». Καὶ ὁ ἄνθρωπος ποὺ φτάνει σ' αὐτὴν βρίσκει τὸν θεὸ μέσα στὸν ἑαυτό του.

Ὅλα τὰ ὄνειρα δὲν εἶναι σεξουα- λικά

Ἀς πάρουμε γιὰ παράδειγμα τὴν περίπτωσι ἐνὸς ἀρρώστου τοῦ Γιούνγκ : ἦταν ἓνας ἐπιχειρηματίας πολὺ πλούσιος, στὴν ἀκμὴ τῆς ἐπιτυχίας του. Ἦταν 51 ἐτῶν καὶ ἐνιωθε θανάσιμο φόβο γιὰ τὰ ταξίδια μὲ τραῖνο ἢ ἀεροπλάνο, ἓνα φόβο ποὺ τοῦ προκαλοῦσε ἐφιάλτες καὶ ἱλίγγους. Ἐνῶς ὁπαδὸς τοῦ Φρόυντ θὰ τοῦ ἔλεγε νὰ ξαπλώσῃ στὸ ντιβάνι, θὰ στεκόταν πίσω του ἔτσι ποὺ ὁ ἀσθενὴς νὰ μὴν τὸν βλέπῃ καὶ θὰ τοῦ ἔκανε ἐρωτήσεις γιὰ τὰ παιδικὰ του χρόνια. Ὁ Φρόυντ ὁ ἴδιος φοβόταν αὐτὴ τὴ μέθοδο γιὰ τὸν ἑαυτό του. « Δὲν θὰ μπορούσα ποτὲ ν' ἀφήσω νὰ μὲ κοιτάζουν ὁκτώ ὥρες συνέχεια », ἔλεγε. Ὁ Γιούνγκ ἔβαλε τὸν πελάτη του νὰ καθήσῃ ἀπέναντί του καὶ τοῦ μίλησε σὰν ἴσος πρὸς ἴσον. « Μιλήστε μου γιὰ τὴ δουλειά σας », τοῦ εἶπε. Γιατὶ τὸ σύστημα τοῦ Γιούνγκ ἀσχολεῖται μὲ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον, χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρεται πολὺ γιὰ τὸ παρελθόν.

Ὁ ἀσθενὴς εἶπε πὼς ἐργαζόταν πολὺ γιὰ τὴν ἡλικία του, πὼς μάταια εἶχε προσπαθήσει νὰ σταματήσει ἢ δουλειὰ τοῦ ἦταν ἀπαραίτητη. « Διηγηθῆτε μου ἓνα ὄνειρό σας », εἶπε ὁ Γιούνγκ. « Εἶμαι καθισμένος ἐπάνω στὸ σανὸ ποὺ εἶναι φορτωμένος σ' ἓνα κάρρο ποὺ τὸ ὁδηγῶ

στὴν ἀποθήκη· ἀλλὰ ὁ σανὸς εἶναι τόσο ψηλός, ὥστε περνώντας μέσα στὴν ἀποθήκη κτυπῶ τὸ κεφάλι μου στὴν πόρτα. Πέφτω ἀπὸ τὸ κάρρο καὶ βρίσκομαι, τρομαγμένος, πεσμένος κάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι μου. » Γιὰ ἓναν φροῦνδικὸ τὸ κάρρο θὰ συμβόλιζε τὴ γυναῖκα. Τὸ ὄνειρο θὰ συμβόλιζε μιὰ μυστικὴ ἐπιθυμία, νὰ ξαναγυρίσῃ στὴν κοιλιά τῆς μητέρας του, ἀλλὰ ἡ ἀπρεπὴ αὐτὴ ἐπιθυμία σταματᾷ ἀπὸ τὴν πτώσι, σύμβολο περιτομῆς. Ὡστόσο ὅλα τὰ ὄνειρα δὲν ἔχουν σεξουαλικὴ προέλευσι. Ὁ Γιούνγκ ἐρμήνευσε τὸ ὄνειρο χρησιμοποιώντας ἓνα συμβολισμὸ ποὺ συγγενεῖ με τὸ συμβολισμὸ τῶν μύθων. « Εἶχατε παραφορτωμένο τὸ κάρρο σας, δηλαδὴ δουλεύατε πολὺ. Στὸ ὄνειρό σας τὸ ὑποσυνείδητο προβάλλει τὴν ὑπερβολή σας, ποὺ δὲν δικαιολογεῖται καθόλου ὅσο περνοῦν τὰ χρόνια. »

Ἡ ἐρμηνεία αὐτὴ ἀξίζει, γιατί δὲν ἀναζητεῖ τὸν ἀποδιοπομπαῖο τράγο : δὲν εὐθύνεται κάποιον σύμπλεγμα τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἀλλὰ ὁ ἴδιος ὁ ἀσθενὴς, ποὺ πρέπει νὰ ἀναλάβῃ ὁ ἴδιος νὰ ἀποφασίσῃ καὶ νὰ κατανικήσῃ τὸ φόβο του γιὰ τὰ ταξίδια.

Ὁ Φρόυντ ἐνδιαφερόταν κυρίως γιὰ τοὺς νέους καὶ τὰ παιδιά. Ὁ Γιούνγκ ἀπασχολεῖται κυρίως μὲ ἀνθρώπους ἐνῆλικες ἢ προχωρημένους στὰ χρόνια. Γύρω στὰ 50 χρόνια οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι ἀηδιάζουν μὲ τὴ δουλειά τους, μὲ τὴν ἰδιωτικὴ τους ζωὴ, αἰσθάνονται ταραγμένοι, ἀποξενωμένοι. Εἶναι ἡ ἡλικία κατὰ τὴν ὁποία ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ θὰ πρέπει νὰ παίξῃ

μεγαλύτερο ρόλο ἀπὸ τις ἐξωτερικὲς δραστηριότητες καὶ ἡ ἡλικία αὐτὴ μπορεῖ νὰ ἐπωφεληθῇ καλύτερα ἀπὸ τὴν μέθοδο τοῦ Γιούνγκ. Ἔρουμε πὼς σήμερα κυριαρχεῖ ἀριθμητικὰ ἡ τάξι τῶν ἀνθρώπων ἄνω τῶν 45 ἐτῶν. Ἡ ζωὴ ὅμως οὔτε ἀρχίζει, οὔτε τελειώνει σ' αὐτὴ τὴν ἡλικία.

— Ἐχὼ τὴν πεποίθησι, λέει ὁ Γιούνγκ, πὼς ἡ μελέτη τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ ἐπιστήμη τοῦ μέλλοντος. Γιατὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀπειλεῖται οὔτε ἀπὸ πείνα, οὔτε ἀπὸ κατακλυσμούς, οὔτε ἀπὸ μικρόβια, οὔτε ἀπὸ τὸν καρκίνο, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἄνθρωπο. Ὑπάρχουν ψυχικὲς ἐπιδημίες ποὺ κάνουν μεγαλύτερες καταστροφές ἀπὸ τις θεομηνίες.

Ὁ Γιούνγκ παρακολούθησε ἀπὸ τὴν Ἑλβετία μιὰν ἀπὸ τις ἐπιδημίες αὐτές, τὸν ναζισμό. « Ὅλα τὰ πολιτικὰ κινήματα τῆς ἐποχῆς μας, εἶπε, εἶναι ὁμαδινὲς ψυχώσεις. »

Θὰ πρέπει νὰ ἐλπίζουμε πὼς ἡ μέθοδος τοῦ Γιούνγκ, ποὺ

ἐρμηνεύει τόσο καλὰ τὰ ὁμαδικὰ ὄνειρα, ἀλλὰ γιὰ τὸ καλὸ τοῦ ἀνθρώπου, θὰ διαδοθῇ ὅσο γίνεται περισσότερο. Τὸ 1948 ἱδρύθηκε στὴ Ζυρίχη τὸ Ἰνστιτοῦτο Κάρλ Γιούνγκ, ὅπου ὁ ἴδιος εἶναι ὁ ἀόρατος ἐπίτιμος πρόεδρος. Γιὰ νὰ γίνῃ κανεὶς μέλος του πρέπει νὰ εἶναι διπλωματοῦχος ψυχολόγος. Ἡ διδασκαλία στὸ Ἰνστιτοῦτο ἀπαιτεῖ ἀπὸ κάθε μαθητὴ νὰ ἔχῃ ὑποστῇ 300 ὥρες ψυχανάλυσεως, τίς μισὲς ἀπὸ ἄνδρα, τίς ἄλλες μισὲς ἀπὸ γυναῖκα.

Τώρα ὁ Γιούνγκ, ἀποτραβηγμένος ἀπὸ τὸν κόσμον στὸν ὁποῖο ἐμφανίζεται σπάνια, ζῇ εὐτυχισμένος μὲ τὴ γυναῖκα του τὴν Ἑμμα, τριγυρισμένος ἀπὸ τὰ δεκαεννέα ἐγγόνια του. Ὅταν τὸν ρωτοῦν ἂν ἔφθασε ὁ ἴδιος στὴν « ταυτότητα », ἀπαντᾷ χαμογελώντας : « Οἱ βουδδισταὶ μᾶς παρακινεῖ νὰ δείχνουμε τὸ φυσικὸ μας πρόσωπο. Νομίζω πὼς ἔδειξα τὸ δικό μου πολλές φορές, τόσο ποὺ κατέπληξα τὸν κόσμον. »

ΚΑΛΗ ΑΝΑΤΡΟΦΗ

Ιούλιε, λέει ὁ κόμης στὸν ὑπηρέτη του, θέλω νὰ κάμω ἓνα καβαδάκι μὲ τὴν κυρία κόμησά... Δώσε μου τὸ καπέλλο μου καὶ τὰ γάντια μου καὶ χτύπησε δυνατὰ τὴν πόρτα πίσω μου !

ΑΤΥΧΙΑ

Ενας σκῶρος μπαίνει σ' ἓνα ντουλάπι καὶ βρίσκει ἓνα κοστούμι εὐρύχωρο, ζεστὸ, μαλακό, ἀλλὰ ἀπὸ ἐγγλέζικο ὕφασμα.

— Ἀτυχία ! λέει ὁ σκῶρος. Τόσο ποὺ σιχαίνομαι τὴν ἀγγλικὴ κουζίνα !...

Όπως τὰ λένε οἱ κομμουνιστικὲς ἐφημερίδες

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ

Τοῦ ART BUCKWALD

“Οποῖος διαβάξει μόνον τὸν τύπο τῶν δυτικῶν χωρῶν, θὰ βρῇ αὐτὴ τὴν ἐξιστόρησι τῶν γεγονότων τῆς Οὐγγαρίας — καθαρὰ σοβιετικῆς ἐκδόσεως — τουλάχιστον... καταπληκτικῇ. — Διαβάστε τὴν!

Κανείς δὲν μπορεῖ νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθεια γιὰ ὅσα συνέβησαν στὴ Βουδαπέστη τὸν Ὀκτώβριο καὶ τὸν Νοέμβριο, ἂν δὲν διαβάσῃ τίς κομμουνιστικὲς ἐφημερίδες καὶ δὲν ἀκούσῃ τίς ἐκπομπὲς τοῦ ραδιοσταθμοῦ τῆς Μόσχας. Τελευταῖα μιὰ γαλλικὴ κομμουνιστικὴ ἐφημερίδα δημοσίευσε τίς ἐντυπώσεις δυὸ ἀυτοπτῶν μαρτύρων, δυὸ Σοβιετικῶν τουριστῶν, ποὺ ἦταν ἐντελῶς ἀντίθετες ἀπὸ τὰ δημοσιεύματα τοῦ καπιταλιστικοῦ τύπου. Ἀπ’ αὐτὰ καὶ ἀπὸ ἄλλες κομμουνιστικὲς ἐκθέσεις μάθαμε τελικὰ ποιά ἦταν τὰ πραγματικὰ γεγονότα.

Κατὰ τὴν ἐκδοσι λοιπὸν αὐτὴν, ὅλα ἦταν εἰρηνικὰ καὶ εὐτυχισμένα στὴν Οὐγγαρία, ὅταν μιὰ μικρὴ ὁμάδα ἀπὸ ἀντιλαϊκοὺς φοιτητὰς ἄρχισε τίς ταραχὲς ζητώντας τὴν ἐπάνοδο τοῦ ναυάρχου Χόρτυ. Οἱ σπουδαστὲς αὐτοί, πληρωμένοι ἀπὸ ξένους πράκτορες, προκάλεσαν μιὰ διαδήλωσι, στὴν ὁποία ἔλαβαν μέρος καὶ ἀντεπαναστὰτες φασίστες,

τρομοκράτες τοῦ λαοῦ καὶ μεγαλοκτηματίες.

Ρωσικὰ στρατεύματα καὶ ἄρματα μάχης ἄκουσαν τὸ θόρυβο καὶ μπῆκαν στὴ Βουδαπέστη ἀπὸ ὅλα τὰ σημεία, γιὰ νὰ δοῦν τί συμβαίνει. Τότε τὰ φασιστικὰ στοιχεῖα ἐπετέθησαν ἐναντίον τῶν ἀνυπερασπιστῶν ἀρμάτων μάχης καὶ ἄρχισαν νὰ τὰ κτυποῦν ἀνηλεῶς. Στὴν ἀρχὴ τὰ τάνκς ἔμεναν ἐκεῖ ἀνυπεράσπιστα, ἀλλὰ στὸ τέλος ἀναγκάστηκαν ν’ ἀντεπιτεθοῦν καὶ ἔτσι τράβηξαν μερικὲς φιλικὲς βολὲς μὲ τὰ πολυβόλα τους, ποὺ χτύπησαν χωρὶς νὰ θέλουν τὸ κακὸ τους καὶ τίς μᾶζες τοῦ λαοῦ καὶ σκότωσαν μόνο 300 - 400 ἀνθρώπους.

Ὁ οὐγγρικός λαὸς ζητωκραύγασε γι’ αὐτὴ τὴν ἐπίθεσι ἐναντίον τῶν ἀντιδραστικῶν στοιχείων καὶ παρώθησε τοὺς Ρώσους νὰ συνεχίσουν τὸν βομβαρδισμό ὥσπου νὰ καταστραφῇ ἡ πολιτεία τους. Ἀλλὰ οἱ Ρῶσοι ἀποφάσισαν νὰ ἀποσυρθοῦν.

Δὲν ἔμειναν ὅμως μακριὰ γιὰ πολὺ. Νέα μογγολικὰ στρατεύματα, ποὺ ἐπρόκειτο ὅπωςδήποτε νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴ Βουδαπέστη, ἔφθασαν στὴν πόλι καὶ ἀκούστηκαν πολλοὶ πυροβολισμοὶ καὶ ἄφθονοι καλοπροαίρετοι πολυβολισμοί, γιὰ νὰ ἐορτασθῇ τὸ γεγονός. Ἡ μᾶζα τῶν Οὐγγρῶν ἐργατῶν καὶ χωρικῶν ἐνθουσιάστηκε τρομερὰ ἀπὸ τὴν ἀφίξι νέων στρατευμάτων καὶ παρατάχθηκε στοὺς δρόμους, ὅταν ἐκεῖνα ἐμπαιναν στὴν πόλι.

Ἀλλὰ ἡ ἀντιλαϊκὴ μερίδα πῆγε μὲ τὸ μέρος τῶν φασιστῶν καὶ τῶν ναζιδῶν, ἀνέβηκαν ὅλοι στὶς στέγες τῶν κτιρίων τῆς Βουδαπέστης καὶ ἄρχισαν νὰ ρίχνουν βόμβες οἰκιακῆς κατασκευῆς στοὺς Ρώσους ἀπελευθερωτὲς. Ὁ ρωσικὸς στρατὸς δὲν μπορούσε νὰ κάνῃ τίποτ’ ἄλλο, παρὰ νὰ καταστρέψῃ τίς στέγες τῶν σπιτιῶν.

Ἐνῶ γινόταν ἡ μάχη, ἀπὸ πολλὰ οὐγγρικὰ νοσοκομειακὰ κτίρια γινόταν ἐπίθεσι ἐναντίον τῶν Ρώσων. Ὡστόσο οὔτε ἓνα νοσοκομεῖο δὲν ἐπέτυχε στὴν ἐπίθεσί του. Οἱ γενναῖοι σοβιετικοὶ φίλοι τῆς Οὐγγαρίας τὰ ἀπώθησαν, καὶ σιγὰ - σιγὰ ἀποκατέστησαν τὴν εἰρήνη καὶ τὴν τάξι στὴν πολιορκημένη πόλι.

Ὡστόσο, ἐνοπλοὶ ἀντάρτες τρομοκρατοῦσαν τὴν πολιτεία. Ἡ ἐπαναστατικὴ κυβέρνησις τοῦ Γιάνος Καντάρ, ποὺ εἶχε ἀλάβει τὴν ἐξουσία ὅταν ὁ πρωθυπουργὸς Ἴμρε Νάγκυ που-

λήθηκε στοὺς καπιταλιστὲς καὶ τοὺς ἀποικιοκράτες, κάλεσε τοὺς ἀντεπαναστὰτες νὰ καταθέσουν τὰ ὅπλα, ὑποσχόμενος καινούργια σπῖτια, καινούργια αὐτοκίνητα, πλυντήρια καὶ τὴν κατάργησι ὅλων τῶν γραμματοσήμων μὲ τὴν μορφή τοῦ Στάλιν. Ἀλλὰ ἡ ἀντιλαϊκὴ μερίδα, ποὺ ἔπαιρνε διαταγὲς κατ’ εὐθείαν ἀπὸ τὸ Λονδίνο, τὸ Παρίσι καὶ τὴν Οὐάσιγκτον ραδιοφωνικῶς, ἀρνήθηκε νὰ ὑπακούσῃ στὴ θέλησι τοῦ λαοῦ. Ἐπὶ ὁ λαὸς ἀναγκάστηκε νὰ φέρῃ περισσότερα τάνκς γιὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τοὺς ἀντεπαναστὰτες.

Εὐτυχῶς αὐτὸ τὸ ἀγριομακελεῖο ποὺ ἔγινε ἀπὸ τοὺς Φασίστες σταμάτησε μέσα σὲ λίγες ἡμέρες καὶ ὁ σύντροφος Καντάρ, ἐν ὀνόματι τοῦ οὐγγρικοῦ λαοῦ, εὐχαρίστησε τὰ ρωσικὰ στρατεύματα γιὰ τὴ βοήθειά τους.

Οἱ Οὐγγροὶ ἐργάτες παρὰ κάλεσαν τὰ ρωσικὰ στρατεύματα νὰ παραμείνουν, γιὰ νὰ τοὺς προστατεύσουν ἀπὸ τίς νέες ἀντιδραστικὲς ἐξεγέρσεις, καὶ οἱ Ρῶσοι, δίνοντάς ἓνα ἀκρόμη δειγμά τῆς ἀλλήλεγγυῆς τους γιὰ τοὺς μικροὺς τοὺς γείτονες, δέχθησαν ἀπρόθυμα νὰ διατηρήσουν στὴ χώρα τόσο στρατὸ, ὅσοι ἦταν καὶ οἱ ἀντεπαναστὰτες. Καὶ ὅλοι οἱ εἰρηνόφιλοι λαοὶ σὲ ὅλο τὸν κόσμον πανηγύρισαν γι’ αὐτὴ τους τὴν ἀπόφασιν.

Αὐτὰ γράφουν οἱ σοβιετικὲς ἐφημερίδες. Πῶς σὰς φαίνονται;

Μὲ τὴ φωτιὰ καπορθώνουμε τὰ πάντα, ἀρκεῖ νὰ μὴν καθόμαστε ἐμεῖς ἐπάνω τῆς.

Ταλλεϋράνδος

ΑΡΩΜΑΤΑ

Χθές και σήμερα

Της

CHARLOTTE RIX

Η τέχνη του «αρωματίζεσθαι» όπως και η τέχνη του «ἀρέσειν» είναι παλιές όσο και ο κόσμος. Ή δύναμι, μαγική και πραγματική συγχρόνως, που έχουν τα άρώματα, τα μυριστικά λουλούδια, τα μπαχαρικά, δεν μπορεί να χωρέσει σε κανένα επιστημονικό όρισμό. Είναι μια δύναμι ανθρώπινη και ήδονική. Οί παλαιοί μύθοι μας μιλούν για τους θεούς του Όλύμπου που τους τύλιγε συνεχώς ένα σύννεφο άμβροσίας, ενώ πανάρχαιες τοιχογραφίες μας αποκαλύπτουν ότι οί άνδρες και οί γυναίκες της λιθίνης εποχής άσκούσαν μια λατρεία τών άρωμάτων. Είται μόνο συχνά πρόσωπο, πήρε τις πιο άπροσδόκητες και τις πιο ποικίλες μορφές, χωρίς ποτέ να πάψει να υπάρχει. Σήμερα, όπως και χθές και όπως αύριο, οί γυναίκες ξέρουν και θα ξέρουν πάντα την αξία του άρώματος. Ξέρουν πως είναι ένα όπλο άποτελεσματικό και το χρησιμοποιούν.

Το άρωματικό ξύλο, γεμάτο ρετσίνι, που ο άνθρωπος τó έκαψε μπροστά στο βωμό, ήταν άραγε το πρώτο άρωμα του ανθρώπου ή μήπως ήταν ο μυρωμένος άέρας του έπίγειου παραδείσου; Ποιός θα μπορούσε να τó βεβαιώσει; Όστόσο, αν άγνοούμε την καταγωγή τους ή μάλλον αν δεν ξέρουμε τόν τόπο και τó χρόνο της

γεννήσεώς τους, γνωρίζουμε άκριβείς λεπτομέρειες για τόν τρόπο με τόν όποιο χρησιμοποιούσαν τά άρώματα οί διάφοροι λαοί και ποιά ήταν ή δύναμή τους. Σήμερα, την εποχή της άτομικής φυσικής, ή δύναμι τών άρωμάτων παραμένει ή ίδια όπως και την εποχή τών Φαραώ, τών βασιλέων της Περσίας και του Ίσραήλ. Στην αύλη τών θρυλικών αυτοκρατόρων της παλιάς Κίνας, όπως και στους άρχαίους Έλληνες και Ρωμαίους, τά πολύτιμα άρώματα ήταν άγαπητά σε όλους. Ή γεμάτη πάθος Ιστορία τους μάς μεταφέρει σε χώρες μακρινές, κοντά σε μονάρχες και σε έταίρες, μάς άνοίγει την πόρτα τών μυστικών εργαστηρίων τών άλχημιστών, μάς αποκαλύπτει τις άδυναμίες και τις συνήθειες ανθρώπων που τó όνομά τους είναι ζωντανό πάντα στη μνήμη μας. Τό ταξίδι αυτό μάς οδηγεί από τόν χαμένο παράδεισο ως τó Παρίσι του 1957.

Ο σύγχρονος άνθρωπος ξέρει να συναγωνιστή τή φύσι, μπορεί να δημιουργήσει μέσα σε ένα μπουκαλάκι μια γκάμα άρωμάτων, τόσο πλούσια, όσο και εκείνη που προσφέρουν τά φυτά όλων τών ήπειρων και μπορεί συχνά να την εύρυνει και να την ξεπεράσει. Άλλοτε έπρεπε κανείς να διασχίσει βουνά και θάλασσες για να βρή ώρισμένα άρωματικά έλαια και μυρωδικά, για να προμηθευτή μπαχαρικά.

Σήμερα άρκει μια συνταγή, που την κρατά μυστική ο έφευρέτης της για να έχη στη διάθεσί του τις πολυτιμότερες μυρωδιές.

Για να γοητεύσει τόν Άντώνιο ή Κλεοπάτρα έκανε μπάνιο μέσα στα πιο μεθυστικά άρώματα. Της χρειάζονταν μεγάλες ποσότητες και, έπειδή δεν είχε την ύπομονή να περιμένη τά καρβάνια που έφερναν τά άρωματικά φυτά, έβαζε τους σκλάβους της να τά καλλιεργήσουν στους κήπους της.

Οί Έλληνες απέδιδαν στα άρώματα μια δύναμι ποιητική και ένας συγγραφείας της εποχής εκείνης έστειλε στην άγαπημένη του περισσότερία άρωματισμένα με τά άρώματα που άγαπούσε εκείνη. Μερικοί βασιλιάδες άρωματίζαν τó σώμα τους με πολλά άρώματα συγχρόνως. Άλλοι χρησιμοποιούσαν άρώματα που έφτιαχναν οί ίδιοι (ήταν, άς πούμε, οί πρόδρομοι τών σημερινών άρωματοποιών), ενώ άλλοι προτιμούσαν να προμηθευθούν τά άρώματα που κυκλοφορούσαν στο έμπόριο. Όστόσο όλοι σχεδόν ακολουθούσαν μερικούς γενικούς κανόνες: έτριβαν τά μαλλιά τους με άρωμα μαντζουράνας, έπλεναν τά πόδια τους με ρίγανι και άλειφαν τó στήθος τους με φοινικόλαδο. Οί Ρωμαίοι δεν μπορούσαν να αντισταθούν στο άρωμα τών ρόδων και στις μεγάλες τους έορτές τοποθετούσαν παντού τεράστια βάζα γεμάτα ροδοπέταλα, σκέπαζαν τραπέζια και καθίσματα με ροδοπέταλα και έκαναν λουτρό άρωματισμένο με τριαντάφυλλα.

Ή Άνατολή λατρεύει τά άρώματα από πανάρχαια χρόνια. Οί Αιγύπτιοι ράντιζαν τους φιλοξενούμενους τους με σπάνια μυρωδικά, για να τους τιμήσουν, οί Έβραίοι και οί Πέρσες στις έπίσημες και τις θρησκευτικές τελετές τους χρησιμοποιούσαν πολύτιμα άρωματικά λάδια. Όστόσο και οί δυτικοί γνωρίζουν και μεταχειρίζονται τά άρώματα από καιρό. Στη Γαλλία υπήρχε από τις άρχες του 12ου αιώνα ένας καταστατικός χάρτης τών άρωματοποιών, που έπικυρώθηκε από τους διάφορους βασιλιάδες και τέλος άναθεωρήθηκε και έπεβλήθη τó 1658 από τόν Λουδοβίκο 14ο.

Ο «Βασιλιάς Ήλιος» μπορεί να μη συμπαθούσε τó νερό του λουτρού, αλλά τρελλαινόταν για τά άρώματα και, όπως λένε οί κακές γλώσσες της εποχής του, μεταχειριζόταν μεγάλες ποσότητες άρωμάτων για να κρύψει την δυσοσμία του. Άλλωστε και οί εύνοούμενες της αύλης του, που δεν πλένονταν περισσότερο άπ' αυτόν, ακολουθώντας τó παράδειγμά του άγόραζαν πολλά άρώματα που κάλυπταν κάπως την έλλειψι καθαριότητας.

Ή Αικατερίνη τών Μεδίκων είχε φέρι μαζί της στο Παρίσι τους άρωματοποιούς της και ήξερε ή ίδια να παρασκευάζει δηλητήρια όσο και άρώματα. Οί άρωματοποιοί αυτοί που ήρθαν στο Παρίσι από την Ίταλία άποκάλυψαν στους συναδέλφους τους την ύπαρξη μυρωδικών που ήταν ως τότε άγνωστα στις όχθες του Σηκουάνα.

Την εποχή του Λουδοβίκου 15ου, που μεταχειριζόταν και ο ίδιος πολλά άρώματα, ήταν της μόδας ή λεβάντα για τους άνδρες, ή μυρωδιά του ρόδου και του κρίνου για τις γυναίκες. Άλλά ή καλύτερη πελάτισσα άρωμάτων της εποχής ήταν άσφαλώς ή Μαντάμ ντε Πομπαντούρ. Για τά καλλυντικά της ξόδευε μισό έτακομύριο φράγκα τó χρόνο.

Ένας θρύλος άποδίδει τή δημιουργία του πρώτου άρώματος με βάση τó οινόπνευμα στην βασίλισσα Έλισάβετ της Ούγγαρίας. Σύμφωνα με τόν θρύλο, ένας έρημίτης πρόσφερε τή συνταγή στη βασίλισσα, για να μπορέσει να γοητεύσει τόν βασιλιά της Πολωνίας, που τόν άγαπούσε κρυφά. Άφου τελικά παντρεύτηκαν, φαίνεται πως ή συνταγή ήταν άποτελεσματική.

Τά χρόνια περνούν, μα ή αγάπη τών άρωμάτων μένει. Άκόμη και ο μέγας πολέμιός της, ο Ναπολέων, καταδέχτηκε να βάλει μυρωδιά γιασεμιού, που την άγαπούσε πολύ. Οί γυναίκες που ήθελαν να κερδίσουν την καρδιά του αυτοκράτορα δεν έχνοούσαν αυτή του την προτίηση. Την εποχή του Διευθυντηρίου οί κομψοί νεαροί είχαν πάντα στην τσέπη τους παστίλιες μόσχου. Τόν περ-

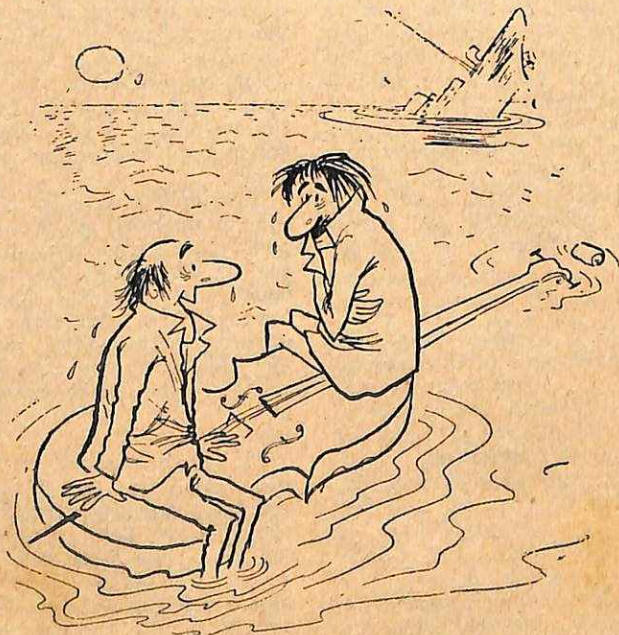
σμένο αιώνα οἱ νεόπλουτες κυρίες στὸ Παρίσι, στὴ Βιέννη, στὴ Ρώμη, συνήθιζαν νὰ παίρνουν ὀνόματα ἀρωματικῶν λουλουδιῶν καὶ οἱ ἡθοποιοὶ μεταχειρίζονταν τὸ ἀρώμα τοῦ λουλουδιοῦ τῆς μόδας.

Πέρασαν καὶ ἄλλα χρόνια. Ἐνα κῦμα καθαριότητος σαρώνει τὸν κόσμον· τὰ μπάνια, τὸ κολύμπι, τὰ σπὸρ καὶ τὸ ὑπαιθρο ἔχουν ἐξαλείψει τὶς δυσάρεστες μυρωδιές τοῦ σώματος. Ἀλλὰ ἡ μόδα τῶν ἀρωμάτων δὲν ὑποχώρησε. Οἱ γυναῖκες ἀγαποῦν τὸ ἀρώμα, ξέρουν ὅτι μ' αὐτὸ αὐξάνουν τὴ γοητεία τους, πῶς παίρνουν ἕναν

ἀέρα μυστηρίου πού δὲν ἀφήνει ἀσυγκίνητους τοὺς ἄνδρες. Κάθε κόρη τῆς Εὔας διαλέγει τὸ ἀρώμα πού προτιμᾷ. Ἡ ἀθλητικὴ σύγχρονη κοπέλα ἀλλοστε, ὅπως καὶ οἱ βασίλισσες τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, δὲν εἶναι παρὰ γυναῖκες πού θέλουν νὰ ἀρέσουν.

Καὶ μιὰ καθησυχαστικὴ πληροφορία : χωρὶς τὰ ἀρώματα ἡ Ἀμερικὴ δὲν θὰ εἶχε ἀνακαλυφθῇ. Γιατὶ ὁ Χριστόφορος Κολόμβος δὲν ξεκίνησε νὰ βρῇ μιὰ καινούργια ἥπειρο, ἀλλὰ χρυσάφι καὶ σπάνια ἀρώματα, μυριστικὰ λάδια καὶ μπαχαρικά — ὅπως λένε τουλάχιστον.

ΕΥΤΥΧΩΣ...

— Καὶ νὰ σκεφθῆς πῶς ἂν δὲν ἐπέμενε τόσο ὁ πατέρας, θὰ γινόντουσαν φλαουτίστας !

Ο Γουίλη Τζόουνς εἶχε δυὸ χρόνια στὸ στρατὸ χωρὶς νὰ πάρῃ τὴν παραμικρὴ προαγωγή. Καῖμός μεγάλος ! Ἐτσι ἀποφάσισε νὰ πῇ ἀπ' ἐξω-ἀπ' ἐξω στὸν ἀξιωματικὸ τοῦ τὴν κρυφὴ τοῦ ἐπιθυμία.

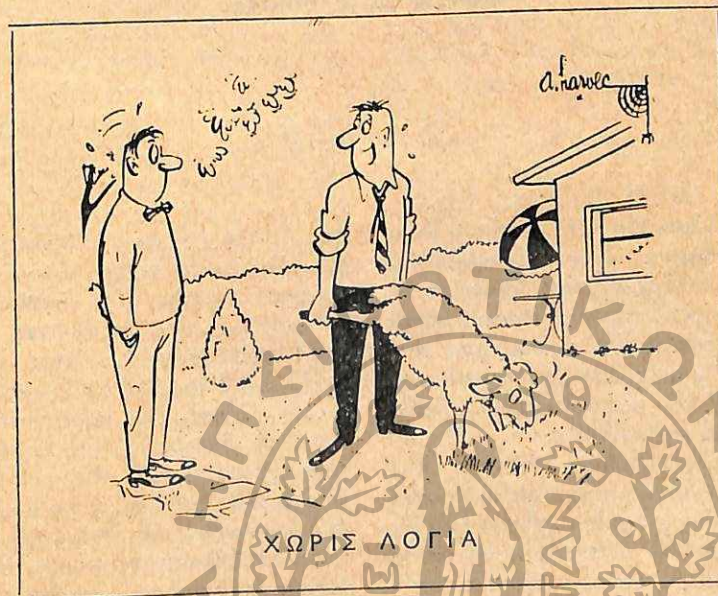
Ἐνα Σάββατο πρωτὶ ὁ λοχίας ἔκανε ἐπιθεώρησι στὸ θάλαμο καὶ κοίταξε λεπτομερῶς τί εἶχε ὁ καθένας στὸ κρεβάτι του.

Ὅταν ἔφθασε στὸν Γουίλη, ἀνάμεσα στὰ ἄλλα, βρῆκε καὶ μιὰ πιζάμα πού εἶχε ἀπάνω τὶς ἐπωμίδες καὶ τὰ διακριτικὰ τοῦ ἐπιλοχία.

— Τί σημαίνουν αὐτά, Τζόουνς ; ρώτησε.

— Ὅνειρα, κυρ - λοχία, δὲν μπορεῖ δηλαδὴ νὰ ὀνειρεύεται κανεὶς ;

Ed. Rob.

ΧΩΡΙΣ ΛΟΓΙΑ

Ἐνας νεαρὸς διοπτροφός, τρομερὰ δειλός, ἀποφασίζει νὰ ἐκμυστηρευθῇ τὸν ἔρωτά του σὲ μιὰ κοπέλα, διοπτροφό κι αὐτήν. Καὶ ἕνα βράδυ, ἐνῶ πᾶει νὰ τὴν φιλήσῃ, μὲ τὴν ἀδεξιότητά του, τὰ γυαλιά του χτυποῦν στὰ δικά της.

Καὶ τότε, μέσα στὴ σαστιμάρα του, τῆς λέει :
— Εἰς υἱείαν σας !

Constellation

Ἡ λατρεία τῶν δέντρων

Οἱ ἄνθρωποι λατρεύουν ἀκόμη τὶς μιμῶζες
καὶ τὶς ἱερὲς συκιές.

Τοῦ
JEAN PROTHIÈRES

Ἡ λατρεία τῶν δέντρων εἶναι παγκόσμια. Τὴν βρίσκουμε σὲ ὅλους τοὺς ἄγριους λαοὺς στὴν Ἀφρική, στὴν Ἀμερική, στὴν Ὀκεανία καὶ σὲ ὅλους τοὺς παλιοὺς βάρβάρους λαοὺς ποὺ κατοικοῦσαν ἄλλοτε στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀσία.

Πολλοὶ μιλοῦν γιὰ τὴν λατρεία αὐτὴ καὶ πολλοὶ σοφοὶ καὶ συγγραφεῖς ἔχουν γράψει πολλές καὶ ἐνδιαφέρουσες μελέτες γιὰ τὸ θέμα αὐτό. Τὰ πορίσματα τῶν μελετῶν αὐτῶν εἶναι ἀπολύτως σύμφωνα. Μερικοὶ ταξιδιώτες δίνουν πάλι καὶ παράξενες ἐξηγήσεις.

Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς λ.χ., ἐντυπωσιασμένος ἀπὸ τὴν παράξενη ὄψιν μερικῶν δέντρων ποὺ στὰ κλαδιά τους βρίσκονταν ἕνα σωρὸ ἐτερόκλητα πράγματα, ὅπως πίπες, βέλη, στάμνες, κομμάτια ὑφασμα, ρώτησε γιὰ τοιοῦτο λόγο

τὸ δέντρο ἦταν μασκαρεμένο μ' αὐτὸ τὸν τρόπο. Καὶ τοῦ ἀπάντησαν πὼς αὐτὸ ἔγινε γιὰ νὰ πηγαίνουν τοὺς ταξιδιώτες, ποὺ τοὺς θεωροῦσαν ἱερὰ ὄντα.

Ὁ Δαρβίνος, ἐξερευνώντας τὴν Νότιο Ἀμερική, κατευθυνόταν πρὸς τὸ Μπουένος Ἀῖρες, ὅταν μιὰ μέρα, ὅπως διηγεῖται ὁ ἴδιος, εἶδε ἕνα Δέντρο ποὺ τὸ λατρεύουν οἱ Ἰνδιάνοι σὰν κύρια ἐκδήλωσι τοῦ θεοῦ Βαλλιχού, ποὺ κατοικεῖ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς γῆς. Τὸ δέντρο αὐτὸ βρισκόταν στὴ μέση μιᾶς πεδιάδας καὶ ἔτσι ἦταν ὁρατὸ ἀπὸ μεγάλη ἀπόστασι. Μόλις τὸ ἀντίκρουζαν οἱ Ἰνδιάνοι, ἐκφράζανε τὸν θαυμασμό τους καὶ τὴ λατρεία τους μὲ ξεφωνητὰ καὶ χειρονομίες.

Τὸν χειμῶνα βέβαια τὸ δέντρο ἦταν γυμνωμένο ἀπὸ τὰ φύλλα του, ἀλλὰ στὴ θέσι τους κρέ-

μονταν ἀμέτρητες κλωστές, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἦταν δεμένα ἀφιερώματα: ψωμί, τσιγάρα, κομμάτια ὑφασμα, κρέας καὶ διάφορα ἄλλα. Ὅσοι Ἰνδοὶ ἦταν πολὺ φτωχοὶ γιὰ νὰ προσφέρουν κάτι, ἔδεναν ἀπλῶς στὰ κλαδιά μιὰ κλωστή, ἐνῶ οἱ πιοὶ πλούσιοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἀφιερώματα, ἔχυναν καὶ ποτὰ σὲ μιὰ τρύπα τοῦ φλοιοῦ καὶ ὕστερα στέκονταν σὲ κύκλο γύρω στὸ δέντρο καὶ ἄρχιζαν νὰ καπνίζουν, προσέχοντας νὰ στέλνουν τὸν καπνὸ πρὸς τὸ δέντρο, γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν, ὅπως λέγανε, τὸν θεὸ Βαλλιχού.

Ἐνας ταξιδιώτης ποὺ ἔζησε μὲ τὴ φυλὴ Ἀχάντι, στὴν περιοχὴ τοῦ Νίγηρος, διηγεῖται πὼς ἔκαναν θυσίες σὲ ἱερὲς μιμῶζες. Ἐνας ἄλλος διηγεῖται ὅτι συνήθιζαν στὸ Νταομὲ νὰ βάζουν τοὺς ἀρρώστους κάτω ἀπὸ τὰ ἱερὰ δέντρα ποὺ θὰ τοὺς θεράπευαν. Προσθέτει μάλιστα πὼς, κοντὰ στὴ λίμνη Τσάντ, προτοῦ προσηλυτιστὴ ἡ περιοχὴ στὸν ἰσλαμισμό, ὑπῆρχαν ἱερὰ δέντρα, ὅπου ἔρχόταν γιὰ ἀρχηγὸς τους μὲ μεγάλη πομπή ὁ γὰ νὰ τὴ τιμῇ καὶ νὰ τοὺς προσφέρῃ θυσίες.

Πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια ἀκόμη ὑπῆρχε μιὰ παρόμοια λατρεία στὴν Αἴγυπτο. Στὰ περίχωρα τοῦ Καῖρου ὑψωνόταν ἕνα δέντρο μὲ πλατεῖες φυλλωσιές, ποὺ οἱ ἐντόπιοι τὸ λέγανε «Ὁ Μεγάλος Γιατρός». Στὸ αὐτὸ πῆγαιναν προσκύνημα, γιὰ νὰ θεραπευτοῦν ἀπὸ τοὺς πυρετοὺς καὶ ἄλλες ἀρρώστειες. Ἡ ἱερότητά του ἦταν τόσο μεγάλη, ὥστε ἀπαγορευόταν αὐστηρὰ νὰ

τὸ ἀναπαραστήσῃ κανεὶς ζωγραφίζοντάς το.

Στὴν Περσία παρατηρήθηκε ἡ ἴδια ἐπιβίωσι τῶν παλαιῶν πεποιθήσεων καὶ στὴν Εὐρώπῃ ὁ χριστιανισμὸς χρειάστηκε νὰ πολεμήσῃ γιὰ πολὺ καιρὸ μὲ παρόμοιες λατρεῖες. Τὸν 4ο αἰῶνα ὑπῆρχε, λένε, στὰ περίχωρα τοῦ Ὠσέρ ἕνα ἱερὸ δέντρο, στὸ ὁποῖο κρεμοῦσαν τρόπαια. Τὸ δέντρο αὐτὸ ἦταν τόσο ἱερὸ, ὥστε, ὅταν ἔπεσε ἀπὸ γερατειά, τὸ γεγονὸς γιορτάστηκε ἀπὸ τοὺς χριστιανούς σὰν ἕνας μεγάλος θρίαμβος. Ἀς θυμηθοῦμε ἀκόμη τὴ λατρεία ποὺ εἶχαν οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Σλάβοι γιὰ τὶς δρυς καὶ οἱ Γαλάτες γιὰ τὸ γκὺ ποὺ φύεται ἐπάνω στὶς δρυς.

Στὴν Ἀσία οἱ παλιὲς θρησκείες θεωροῦσαν ἱερὰ πολλὰ φυτά. Στὴν πρώτη γραμμὴ ἔρχονται οἱ συκιές ποὺ ξεφυτρώνουν κοντὰ στὶς παγὼδες. Εἶναι δέντρα μὲ παράξενα χαρακτηριστικά, ποὺ στηρίζονται σὲ πολλές καὶ χοντρές ρίζες ποὺ ξαναβγαίνουν ἀπὸ τὴ γῆ σὰν κολόνες ἡ σὰν τὰ πόδια κάποιου τέρατος ποὺ βρισκεται καρφωμένο στὴ γῆ. Ἡ συκιά ἐπαίξε σημαντικὸ ρόλο στὴν ἐξέλιξι τοῦ βουδδισμού. Ἦταν καὶ εἶναι ἀκόμη τὸ δέντρο τῆς σοφίας, τὸ δέντρο ποὺ δὲν ἔχει οὔτε ἀρχή, οὔτε τέλος.

Τὴ λατρεία αὐτὴ τὴν ἔχονα βρίσκουμε στὶς Ἰνδίες, ὅπου τὸ δέντρο ἔχει ἀφιερωθῇ στὸν Βισνὺ, ποὺ ἡ λατρεία του εἶναι ἀρχαιότερη καὶ ἀπὸ τὸν βουδδισμό, ἀφοῦ στὰ «Ρίγι - Βέδδα», ποὺ ἔχει γραφτῇ τουλάχιστο δέκα αἰῶνες πρὶν ἀπὸ τὸν Χριστό, ἀναφέρεται «τὸ ἱερὸ δέντρο ποὺ βγάζει τὸ σῦκο».

< ΖΩΗ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΔΡΑΣΙ >

Τίποτε δὲν ἔχουμε παραμελήσει τόσο,
ὅσο τὸ χρέος μας νὰ εἴμαστε εὐτυχημένοι.

Robert Louis Stevenson

“ ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΚΟΥΡΑΣΜΕΝΟΣ, ”

Τῆς

M. B. RAY

Διασκευή : Τασίας Γιατρά - 'Ηλιοπούλου

‘Η « Έκλογη » συνεχίζει τὴν δημοσίευσιν ἀποσπασμάτων τοῦ ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέροντος βιβλίου πού κυκλοφόρησε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία στὴν Ἀμερικὴ μὲ τὸν τίτλο « Ποτέ πιά κουρασμένοι » καὶ πού κυκλοφορεῖ ἤδη καὶ στὴν Ἑλλάδα. Εἶναι ἓνα βιβλίο πού θὰ βοηθήσῃ ὅλους ὅσοι τὸ διαβάσουν νὰ ξεπεράσουν τὶς τρωμερὲς δυσκολίες πού παρεμβάλλει στὴ ζωὴ καὶ στὴ δρᾶσι μας τὸ ὑποσυνειδητό μας.

Τὰ πλέγματα . . . βαρὺ φορτίο
μέσα μας.

Εκτὸς ἀπὸ τὶς συνειδητὲς συγκινήσεις πού ἀναφέραμε στὸ προηγούμενο κεφάλαιο, εἴπαμε ὅτι ὑπάρχουν καὶ ὑποσυνειδητὲς.

Μπορεῖ νὰ στενοχωριόμαστε γιὰ κάτι καὶ νὰ εἴμαστε ἀπόλυτα βέβαιοι γιὰ τὴ στενοχώρια μας. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ὅμως, μπορεῖ νὰ νομίζουμε ὅτι μᾶς βασανίζει αὐτὸ τὸ κάτι, ἐνῶ στὸ βάθος νὰ μὴν εἶναι τοῦτο ἡ αἰτία, ἀλλὰ κάτι ἄλλο πού δὲν τὸ ὑποψιάζομαστε. Σὲ τούτῃ τὴν περίπτωσι ἡ αἰτία τῆς στενοχωρίας μας βρίσκεται στὸ ὑποσυνειδητό.

Ἐπίσης συμβαίνει μερικὲς φορές μὴ συγκινήσι μὴ νὰ ὀφείλεται σὲ κάποιο πλέγμα, πού εἶναι βαθιὰ ριζωμένο μέσα μας ἀπὸ τὴν παιδικὴ ἡλικία.

Οἱ ὅμοιοι ἄνθρωποι δὲν χρειάζεται — οὔτε εἶναι καὶ εὐχάριστο — νὰ ξεθάβουν τὰ κρυμμένα πλέγματά τους. Φθάνει νὰ καταλαβαίνουν τὴν κακὴ τους συμπεριφορά, πού τοὺς δημιουργεῖ

γὰ ἀνωμαλίες, καὶ νὰ τὴ διορθώνουν ἔτσι, πού νὰ ἐμποδίζουν τὶς βλαβερὲς συγκινήσεις νὰ καλλιεργηθοῦν μέσα τους.

Εἶναι εὐτύχημα πού δὲν μπορούμε νὰ ὑποβληθοῦμε μόνοι μας σὲ ψυχανάλυσι. Θὰ μᾶς ἔπιανε ἀπογοήτευσί, ἂν ξέραμε ποιοὶ πραγματικὰ εἴμαστε. Μὲ κανένα τρόπο ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἀγνοοῦμε καὶ ὁλοτελὴ αὐτὸ τὸ ἀπόκρυφο μέρος τοῦ ἑαυτοῦ μας. Οἱ ψυχχαναλῆτες λένε ὅτι τὰ 8)9 τῶν ἐνεργειῶν μας κατευθύνονται ἀπὸ τὸ ὑποσυνειδητό. Αὐτὸ διευθύνει τὸ σωματικὸ μας μηχανισμό, ἐλέγχει τὸ πῶς μεγάλο μέρος ἀπὸ τὴν πνευματικὴ καὶ συναισθηματικὴ μας ζωὴ καὶ πρὸ παντὸς εἶναι ἡ κυριώτερη πηγὴ τῆς ἐνεργητικότητάς μας. Βασικὰ ἐδῶ πρέπει νὰ ψάξουμε. Ἐδῶ πρέπει — θέλοντας καὶ μὴ — νὰ καταφύγουμε, γιὰ νὰ κάνουμε κτῆμα μας τὴν ἀποταμιευμένη ἀνεξάντλητη ζωτικότητα τοῦ.

Τὸ ὑποσυνειδητό μας εἶναι ἄγνωστη δύναμι — ὄχι ὅμως καὶ ἀνεξιχνίαστη.

Δὲν ὑπάρχουν ἀδιαπέραστοι φραγμοὶ ἀνάμεσα στὸ ἐνσυνειδητό, τὸ προσυνειδητό καὶ τὸ ὑποσυνειδητό. Τὸ ἓνα κυλᾷ ἀνεπαίσθητα ἐπάνω στὸ ἄλλο, ὅπως τὰ νερά τῆς θάλασσας, καὶ κεῖνο πού σήμερὰ βρίσκεται στὸ βυθό, μπορεῖ αὔριο νὰ ἔλθῃ στὴν ἐπιφάνεια.

Θὰ ὠφελήσῃ πολὺ ὅλους μας νὰ μάθουμε κάτι παραπάνω ἀπὸ ὅ,τι ξέρουμε γιὰ τοῦτῃ τὴ βυθισμένη ἡπειρο, πού εἶναι ἡ ἀνεξάντλητη πηγὴ τῆς τόσο μεγάλης δυναμικῆς ἐνεργητικότητάς μας. Ὡς μάθουμε τουλάχιστον τόσα ὅσα μᾶς χρειάζονται, γιὰ νὰ μπορούμε εὐκόλῃ νὰ ἐξακριβώνουμε τὰ σχέδιά μας, νὰ ἀναλύουμε τὶς συγκινήσεις μας, νὰ πετᾶμε τὴ μάσκα τοῦ ὀρθολογισμοῦ μας, νὰ δισπιστῶνουμε τὶς προλήψεις μας — καὶ φρόνιμα νὰ ἐξηγοῦμε τὴν ἀφορμὴ τῆς συμπεριφορᾶς μας.

Τὸ ὑποσυνειδητό εἶναι ὁ ἄγριος ἑαυτὸς κάθε ἀνθρώπου, ἀκόμα καὶ τοῦ πῶς ἀγαθοῦ, εἶναι δηλαδὴ ἡ πρωτόγονη ἀκαλλιέργητη φύσι του. Εἶναι μέσα μας κακὸ καὶ πεισματάρικο, ἀνήθικο καὶ συγχρόνως ἐπιπόλαιο, γιὰτὶ εἶναι ἀπόλυτα ἀμόρφωτο. Τὸ ὑποσυνειδητό εἶναι δράκος σωστός. Δὲν κοιμάται οὔτε καὶ ὅταν εἴμεσι κοιμώμαστε. Σὰν κακοῦργος, βρίσκει εὐκαιρία νὰ μισοβγαίνει στὰ φανερὰ, ἰδίως στὸν ὕπνο μας, στὰ νεύρα μας, σὲ μεγάλο πυρετὸ ἢ ὅταν εἴμαστε μεθυμένοι ἢ σὲ περιπτώσεις τρέλλας κ.τ.τ.

Τὸ ὑποσυνειδητό εἶναι βαθιὰ μας ὅ,τι ὁ ὑπόκοσμος στὴν κοινωνία. Κατασκοπεύει ὅσα γίνονται στὴ συνείδησι καὶ ἀντιδρᾷ σχεδὸν πάντα σὲ ὅσα κάνει αὐτὴ. Συνήθως τὸ νικάμε μὲ τὴ συνείδησι, ἐπειδὴ αὐτὴ, καὶ ὅς εἶναι πῶς ἀδύνατη, εἶναι πῶς πολιτισμένη, πῶς μορφωμένη, πῶς ἱκανὴ νὰ ἐπιβάλλῃ πειθαρχία.

Τὸ νευρικό σύστημα εἶναι ὅ,τι οἱ δρόμοι, πού σ' αὐτοὺς κυκλοφοροῦν ἐλεύθερα οἱ καλοὶ πολῖτες, δηλαδὴ οἱ αἰσθήσεις καὶ ἡ θέλησι τῆς συνειδήσεως. Στους δρόμους ὅμως αὐτοὺς κυκλοφοροῦν καὶ ὑποπτοὶ καὶ παράνομοι τύποι. Τοῦτοι εἶναι οἱ ἐπιδράσεις πού σκορπίζει στὸν ὀργανισμό μας τὸ ὑποσυνειδητό γιὰ νὰ κάνουν κακὸ. Ἀστυνομία στους δρόμους αὐτοὺς εἶναι ἡ ἠθικὴ ἀντίδρασι πού ἔχει ἡ συνείδησι. Μὲ τὸν τρόπο αὐτόν, τὸ ὑποσυνειδητό νὰ μὴ ἡ καρφωμένη ἀποκλει-

δῆτο ἀναστατώνει τὴ λειτουργία τοῦ ὀργανισμοῦ μας στὸ σημεῖο πού θέλει, καὶ ἔτσι προκαλεῖ κάθε λογῆς ψυχικὲς ἀναπηρίες.

Ὅπως ὁ γορίλλας ἔχει πολὺ περισσότερὴ ζωτικότητα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ἔτσι καὶ τὸ ὑποσυνειδητό εἶναι πῶς δυνατό ἀπὸ τὸ συνειδητό. Γι' αὐτό, ὅσο καὶ ἂν θέλουμε νὰ εἴμαστε καλοὶ, ὅσο καὶ ἂν προσπαθοῦμε, ὅσο καὶ ἂν πιστεύουμε πῶς τὰ καταφέρνουμε, τὰ 8)9, ὅπως εἴπαμε, κάθε καταστάσεως καὶ ἐνεργείας μας εἶναι στὰ βάθος, χωρὶς νὰ τὸ νιώθουμε, ἀποτέλεσμα ἐπιδράσεως τοῦ ὑποσυνειδήτου σὲ μᾶς. Νὰ γιατί ὁ κόσμος εἶναι κακός, ἡ ζωὴ πικρὴ καὶ μεῖς δυσχερῆστοι — τόσο συχνὰ μὲ τὸν ἑαυτὸ μας καὶ κουρασμένοι πῶς πολὺ ἀπὸ τὶς μάχες πού γίνονται μέσα στὸ εἶναι μας, παρὰ ἀπὸ τὴ βιοπάλη.

Ἡ ἀδύνατη πλευρὰ τοῦ ὑποσυνειδήτου εἶναι τὸ ὅτι νιώθει πολὺ κάθε συγκίνησι. Μὲ κατ'ἀλλῃς λοιπὸν δυνατὲς συγκινήσεις μπορούμε νὰ τὸ κάνουμε νὰ ξανοιχθῇ, νὰ προδώσῃ ἀρκετὰ μυστικά του καὶ ἔτσι νὰ μεταχειριστοῦμε γιὰ ὀφέλῃς μας τὴν ἀκούραστη ἐνεργητικότητά του.

Συγκινήσεις κατ'ἀλλῃς εἶναι μόνον ὅσες δίνουν χαρὰ, θάρρος, φιλοδοξία, ἐνδιαφέρον, ἱκανοποίησι κ.τ.τ. Ὅσο καλὸ κάνουν οἱ ὠφέλιμες συγκινήσεις, ἄλλο τόσο κακὸ προκαλοῦν οἱ καταστρεπτικὲς, ὅπως ὁ φόβος, οἱ περισπασμοί, τὸ ὑπερβολικὸ αἰσθημα εὐθύνης κ.τ.τ., ἰδίως ὅταν ἀπὸ τὴ συνείδησι ἔχουν ριζώσει στὸ ὑποσυνειδητό καὶ ἔχουν σχηματίσῃ πλέγματα ἐκεῖ.

Καθαρίζοντας ὅσο γίνεται τὸ ὑποσυνειδητό μας ἀπὸ τὰ πλέγματά του, πετυχαίνουμε νὰ διοχετεύουμε τὴ γιγάντια δραστηριότητά του στὴ διάθεσι τοῦ συνειδήτου μας κόσμου. Τοῦτο, ὅταν γίνεται ἀπὸ ἐξασκημένο ψυχχαναλῆτη, δὲν εἶναι δύσκολο. Ὅπως ὅ,τι ξεχνᾷ ἡ συνείδησι κατασταλάζει στὸ ὑποσυνειδητό, ἄλλο τόσο, ὅ,τι ξεβγαίνει ἀπὸ τὸ ὑποσυνειδητό ξαναγυρίζει στὴ συνείδησι.

Ὅπως εἴπαμε παραπάνω, ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἐπιχειροῦμε μόνοι μας τὸ ξεσκάλισμα τοῦ ὑποσυνειδήτου μας. Βέβαια πρέπει νὰ προσέχουμε καὶ νὰ παρακολουθοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει πῶς ἐπικίνδυνο πράγμα

στικά ή προσοχή μας στο τί γίνεται μέσα μας. Αυτό φέρνει μεγάλες και επικίνδυνες διαταραχές. Ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ καί πρέπει νά μελετᾷ ὡς ἕνα στήμιο τήν ψυχροσύνησιν του καί νά ἐπιδιώκη τὸ « γινῶθαι σαυτὸν » καί τήν τελειοποίησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ του κόσμου, ἀλλὰ νά μὴ ἀφοσιώνεται σὲ νευρολειτουργικὲς παρατηρήσεις, ἐπειδὴ αὐθυποβάλλεται καί τότε ὁ ἴδιος προκαλεῖ στὸν ἑαυτὸ που ἀναστατώσεις. Οἱ παρατηρήσεις πρέπει νά γίνωνται πάντα μετὰ τὴν ὁδηγίαν καί τὴν παρακολούθησιν εἰδικοῦ ἐπιστήμονα. Ἡ ὑποβολή, ἡ αὐθυποβολή κ.τ.τ., ὅταν δὲν γίνονται ὅπως πρέπει, φέρουν καταστροφές, ἐνῶ ὅταν γίνονται σωστά, γιὰ τρεῖς ἀποδοτικὰ πού ἔχουν νευροψυχικὴ αἰτία.

Ἡ Ἐπιστήμη ἀπόδειξε ἀτρόνταχτα πᾶς ὅτι στὸ βάθος του τὸ εἶναι μας ἔχει, σὰν θεμέλια, δύο ὁρμές. Ἡ μιά εἶναι τὸ λίμπιντο (γενετήσιο ἐνστικτο), πού μ' αὐτὸ ἡ φύσις ἐξαφαλίζει τὴ διαίωσιν τοῦ εἶδους. Ἡ ἄλλη εἶναι ὁ πόθος γιὰ ὑπεροχή (ἐνστικτο γιὰ αὐτοσυντήρησιν, γιὰ νίκη καί γιὰ ἐπικράτησιν), πού μετὰ τὴν ἡ φύσις πετυχαίνει τὴ διατήρησιν τοῦ ατόμου στὴ ζωὴ καί τὴν ἐπιλογὴν, δηλαδὴ τὴν ἐπικράτησιν τῶν πιὸ ἱκανῶν.

Ὅλοι γεννιόμαστε μετὰ τοὺς δύο αὐτοὺς πόθους, μὰ ὅσοι εἶναι ἀληθινὰ πολιτισμένοι, κατορθώνουν νὰ τοὺς συγκρατοῦν ὡς ἐκεῖ πού πρέπει, ὥστε νὰ ζοῦν μετὰ αὐτοσεβασμὸ καί ἀλληλοσεβασμὸ. Ὅμως, οὔτε καί αὐτοὶ κατορθώνουν νὰ τοὺς ἐξαφανίσουν ὁλοτελῶς ἀπὸ μέσα τους, ἐπειδὴ ἡ φύσις ἔδωκε στοὺς πόθους τούτους καί στὸ ὑποσυνείδητο γυνικὰ ἀτέλειωτη δύναμιν, ἀντίστασιν καί ἐπιμονήν.

Ἡ σχεδὸν ἀδιάκοπη ἀπόδρασις πού γίνεται ἀπὸ τοὺς πολιτισμένους σ' αὐτὲς τὶς δύο βασικὲς φυσικὲς ὁρμές, σχηματίζει καί μεγαλώνει μέσα στὸ ὑποσυνείδητο δύο κατηγορίες ἀπὸ πλέγματα :

1) Τὰ σεξουαλικά πλέγματα, δηλαδὴ μπερδεμένους καί στοιβαγμένους ἀπὸ τὴν ἀπόδρασιν γενετήσιους πόθους κάθε λογῆς καί μορφῆς.

2) Τὰ πλέγματα κατωτερότητας, πού εἶναι ἀπωθημένοι στὸ ὑποσυνείδητό μας πίκρες ἀπὸ ἐλαττώματά μας, ἀποτυχίες μας κ.τ.τ.

Κάθε κατηγορία ἀπὸ τὰ παραπάνω πλέγματα ὑποδιαιρεῖται σὲ μικρότερα εἶδη πλεγμάτων.

Κάθε πλέγμα φέρνει νευρώσεις, μελαγχολίες καί ἄλλα κακά, ἐκτὸς ἀνὰ τὸ ὑποσυνείδητο ἀντίδρασις καταλήξει σὲ καλὸ. Πολλοί, καταπολεμῶντας τὸ πλέγμα κατωτερότητάς τους, ἐπειδὴ ἡ φύσις τοὺς ἔκαμε ἀσχημούς, ἀσθενικοὺς κ.τ.τ., ἀνάπτυσαν τὴν δραστηριότητα, πού ἐνίκησαν στὴ ζωὴ καί κυριάρχησαν σὲ χιλιάδες ὥραίους καί γερούς ἀνθρώπους, ὅπως ὁ Μωάμεθ πού εἶχε σεληνιασμὸ, ὁ Ναπολέον πού ἦταν ἀσκημὸς καί κοντός, ὁ Καραϊσκάκης πού ἦταν νόθος. Ἐπίσης ὁ Φρόυντ, πού, ἐπειδὴ ἦταν Ἑβραῖος, τὸν περιφρονούσαν οἱ Χριστιανοί καί, ἐπειδὴ ἦταν φτωχός, τὸν καταφρονούσαν οἱ Ἑβραῖοι· ὁ Ρούζβελτ, πού ἦταν σχεδὸν παράλυτος στὰ πόδια — καί ἀμέτρητοι ἄλλοι.

Ἐνῶ λοιπὸν ἕνα πλέγμα κατωτερότητας συνήθως βλάπτει νευροψυχικὰ καί ὁργανικά, μπορεῖ νὰ μὴ εἶναι ἐμπόδιο καί ἀκόμα μπορεῖ νὰ μᾶς βοηθήσῃ πολὺ στὸ νὰ ἀναπτύξουμε μεγάλη δραστηριότητα.

Ὅλοι μας ἔχουμε μικρὰ ἢ μεγάλα πλέγματα κατωτερότητας, ἐπειδὴ κανεὶς δὲν εἶναι τέλειος σὲ ὁμορφιά, δύναμιν, ἐξυπνάδα, ἱκανότητες κ.τ.τ. Ἀλλ' ὅσοι ἀπὸ μωρὰ νιώθουμε πῶς εἴμαστε κατώτεροι μισοῦμε τοὺς μεγάλους, πού μᾶς σήκωναν στὴν ἀγκαλιά, μᾶς βοηθοῦσαν νὰ κρατηθοῦμε στὰ πόδια μας, μᾶς ἔτρεφαν, μᾶς διατάζαν, μᾶς ἔδερναν.

Μὰ, ὅπως εἶπαμε, ἕνα πλέγμα κατωτερότητας, πού ἡ ἀντίδρασίς μας σ' αὐτὸ τὸ κάνει νὰ γίνεταί κίνητρο ἀναπτύξεως μεγάλης δραστηριότητας, εἶναι γιὰ τὸν ἄνθρωπον ὅτι ὁ ἀέρας γιὰ τὴ φωτιά. Ἐνα πλέγμα ὅμως κατωτερότητας, στὸ ὁποῖο ὑποταζόμαστε, δημιουργεῖ χάος μέσα μας καί μᾶς καταστρέφει τὴ ζωὴ.

Καί τώρα πού πήραμε μιὰ ἰδέαν τι εἶναι ὑποσυνείδητο, ἂς δοῦμε μετὰ ποῖο τρόπο τὰ πλέγματα μᾶς κάνουν νὰ νιώθουμε κουρασμένοι.

Ὅταν ἕνας χαμᾶλης ἔχη στὴ ράχη του ἕνα βαρὺ κασόνι καί ἀνεβραῖνῃ μιὰ σκάλα, ξέρεῖ πῶς αἰτία πού κουράζεται εἶναι τὸ κασόνι καί ὄχι τὰ σκαλο-

πάτια, πού θὰ τ' ἀνέβαινε τρεχάλα ἀνὰ δὲν ἦταν φορτωμένος.

Ὅτι εἶναι τὸ βαρὺ κασόνι γιὰ τὸ χαμᾶλη, εἶναι καί τὸ πλέγμα γιὰ τὸν ὄργανισμὸ. Καί ἀκόμα πιὸ πολὺ, ἐπειδὴ τὰ ψυχικὰ βάρη εἶναι πιὸ κουραστικά ἀπὸ τὰ σωματικά. Καί, ἐπὶ πλέον, ὁ χαμᾶλης ἔχει συνείδησιν τῆς αἰτίας πού τὸν κουράζει, ἐνῶ αὐτὸς πού ἔχει πλέγμα, συνήθως δὲν νιώθει γιὰ ποῖο λόγο εἶναι κατακουρασμένος, ἐπειδὴ ἡ ἀληθινὴ αἰτία βρίσκεται στὸ ὑποσυνείδητό του. Ἐτοῖς πιστεῖται ὅτι τοῦ φταίει κάτι ἀπὸ τὸν συνειδητό του κόσμον. Δηλαδὴ κάνει τόσο λάθος, ὅσο θὰ ἔκανε ὁ χαμᾶλης, ἀνὰ πίστευε ὅτι δὲν φταίει τὸ κασόνι ἀλλὰ ἡ σκάλα.

Ἐπίσης πρέπει νὰ σκεφθῇ κανεὶς ὅτι ὁ χαμᾶλης ἔχει στὴ ράχη του γιὰ λίγη ὥρα μόνον τὸ κασόνι, ἐνῶ ἡμεῖς τὰ πλέγματά μας τὰ ἔχουμε χρόνια καί χρόνια.

Συνήθως πλέγμα κατωτερότητας δὲν παθαίνουν τόσο οἱ ἀσχημοὶ τύποι, ὅσο ἐκεῖνοι πού ἔχουν μέσα τους ἀληθινὰ σπουδαία προσωπικότητα ἢ ὅσοι νομίζουν ὅτι ἡ μέτρια προσωπικότητά τους εἶναι σπουδαία. Καί οἱ τελευταῖοι εἶναι πάρα πολλοί, ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος εἶναι συνήθως ἐγωιστής, καί μάλιστα σὲ βαθμὸ υπερβολικὸ, σχετικὰ μετὰ τὴν πραγματικὴ του ἀξία.

Οἱ ψυχίατροι λένε ὅτι ὁ σπόρος αὐτῶν τῶν πλεγμάτων σπέρνεται ἰδίως στὴν παιδικὴ ἡλικία. Τὰ 6 πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς μας εἶναι τὸ θεμέλιο τοῦ χαρακτῆρος καί τῆς προσωπικότητάς μας, πού οἰκόπεδό της εἶναι ἡ κληρονομικότητα.

Ἡ ζωὴ ὅλων μας ἐπηρεάζεται πολὺ ἀπὸ τὸν τρόπο πού στὴν παιδικὴ ἡλικία ἀντιμετωπίσαμε ἕνα μειονεκτικὸ αἶσθημα καί ἀπὸ τὸ πῶς δεχθήκαμε τὶς συγγενικὲς μας σχέσεις. Δηλαδὴ : Τὸ ἀγῶνι πού φοβᾶται τὸν πατέρα του, πῶς ἀντιδρᾷ ; Δείχνει δειλία ; Χτασπάρωνει ἐκδίκειν στὰ κρυφὰ ἢ φανερώνει τὴ δυσανεξία του ; — Ἀνάλογα μετὰ τὸ πῶς θὰ ἐκδηλωθῇ τότε, θὰ φερθῇ καί ἀργότερα στὴ ζωὴ του σὰν βρεθῇ ἀντιμέτωπος σὲ παρόμοια κατάστασι. Τὸ κορίτσι πού ὑποφέρει πολὺ κάτω ἀπὸ τὴν τυραν-

νικὴ μεταχείρισιν τοῦ πατέρα, ἐπαναστατεῖ ἢ τὸν μισεῖ χωρὶς νὰ τὸ φανερῶνῃ ; — Ὅποια στάσι διαλέξει τότε, τὴν ἴδια θὰ προτιμήσῃ καί ἀργότερα στὴ ζωὴ του γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τοὺς ἀνδρες. Ὁ γυῖος πού, ἐνῶ εἶναι πιά μεγαλωμένος, ἐξακολουθεῖ νὰ τρέχη πίσω ἀπὸ τὴ φούστα τῆς μητέρας, πάντα θὰ θέλῃ νὰ βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὴ σκιά τῆς γυναικας. Τὸ κορίτσι πού, καί ὅταν μεγαλώσῃ, ἔχει ὑπερβολικὰ χάδια ἀπὸ τὸν πατέρα, σίγουρα θὰ περιμένῃ τὴν ἴδια μεταχείρισιν καί ἀπὸ τὸ σύζυγον ἢ τὸν ἑραστήν κ.τ.τ.

Ἐτοῖς διαπλάσσεται ὅλη ἐκείνη ἡ παράταξι τῶν γνωστῶν ψυχολογικῶν τύπων καί «προσωποποιήσεων», πού τόσο συχνὰ παντοῦ συναντοῦμε γύρω μας : τὸ πεισματάρη, τοῦ ὑποκριτῆ, τοῦ ὄνειροπόλου, τοῦ Δὸν Ζουάν, τῆς γόησσας, τῆς κολλητισίδας, τῆς δεσποτικῆς γυναικας — καί ἕνα σωρὸ ἄλλων ἀντιπαθητικῶν ὑποκειμένων.

Ἀπὸ λίγο ὡς πολὺ, ὁ καθένας μας εἶναι καί ἀπὸ ἕνας τέτοιος τύπος, ἀφοῦ, χωρὶς ἐξαίρεσι, ἡ ζωὴ ὅλων μας ἔχει ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τὶς πιὸ δυνατὲς συγκινήσεις καί διαθέσεις τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Ἄν προσπαθήσουμε νὰ ρίξουμε λίγο φῶς μέσα μας, νὰ ἀνακαλύψουμε τὶς τυφλὲς συγκινήσεις πού ξεπηδοῦν ἀπὸ

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΜΑΪΟΥ

« Ποῖος τύπος μοιάζει
μετὰ τὸν δικό σου »

μιὰ παρεξηγημένη παιδικὴ ἀντίδρασις, νὰ ἀντικαταστήσουμε τὶς συγκινήσεις αὐτὲς μετὰ ἄλλες καλύτερες, σίγουρα θὰ βοηθηθοῦμε πολὺ στὸ νὰ γκρεμίσουμε τὸ φράγμα πού ἐμποδίζει τόσο τὴν πλουσία ἐνεργητικότητά του ὑποσυνειδήτου νὰ γίνῃ κτῆμα μας.

ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ἡ παραλία τῆς Κοπακαμπάνα, μιὰ ἀπὸ τὶς ωραιότερες πλᾶς τοῦ κόσμου.

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ὑπὸ τὸν Σταυρὸν τοῦ Νότου

Τοῦ

ΤΕΡΠΟΥ ΠΗΛΕΙΔΗ

Ἀτλαντικός Ὠκεανός : Φαίνεται νὰ εἶναι ἀκόρεστη γιὰ νέες εἰκόνες, γιὰ νέα ἰδώματα, γιὰ νέες ἐντυπώσεις, ἢ ἀνθρώπινη ψυχὴ, ἀλλιῶς δὲν ἐξηγεῖται τὸ κάποιο πάθος, ἢ σχεδὸν μέθη ποὺ πιάνουν ὅποιον πρόκειται νὰ ταξιδέψῃ.

Ἡ πλωτὴ πόλι — τὸ γαλλικὸ ὑπερκοκάνειο Laennec — ποὺ θὰ γινώταν γιὰ εἴκοσι μέρες ὁ τόπος τῆς ζωῆς μας, μᾶς περίμενε στὴ Χάβρη. Ἀφήνοντας ἓνα ἀγουροξυπνημένο Παρίσι, ποὺ ἡ σκοτεινιά τῆς ὥρας δὲν ἀφῆνε νὰ φανοῦν τὰ ἀριστοκρατικά

του γκριζὰ, παραδοθήκαμε στὴ νανουριστικὴ συμφωνία τοῦ τραίνου. Μία διακριτικὴ ὁμίχλη κάνει τὸ λιμάνι τῆς Χάβρης μιὰ φαντασματικὴ σκηνογραφία.

Μὲ φροντισμένα πρόσωπα καὶ κατὰφορτα χέρια, ἀνεβαίνουμε γοργὰ τὴ σκάλα τοῦ βαποριοῦ, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουμε τὴ θέσι μας. Σὲ λίγο πίσω μας ἡ πολιτεία καὶ τὸ λιμάνι γίνονται μιὰ θολὴ μακροσμένη εἰκόνα, ποὺ μάταια τὸ μάτι προσπαθεῖ νὰ πιάσῃ τὸ νόημα τῆς, ἐνῶ μπροστὰ μας ἀρχίζει ὁ σιωπηλὸς κι ἐπιμονος

ἀγώνας τοῦ βαποριοῦ μὲ τὴν ἀπεραντὴ θάλασσα καὶ τὰ ἀτελείωτα, ἄσωστα κύματά της. . .

Ἡ πρώτη σκάλα, τὸ ἰσπανικὸ λιμάνι τοῦ Βίγκο, ἀνακούφισε ὅλο τὸν κόσμο, ποὺ μὲ ὠχρὰ πρόσωπα τρέχει νὰ πατήσῃ τὴ στερεὰ γῆ. Τὸ Βίγκο, ἓνα λιμάνι ἀτλαντικὸ τῆς Ἰσπανίας, δίχως παραπέρα ἀξιώσεις. Ἐκεῖνο ποὺ χτυπᾷ στὸ μάτι εἶναι ἡ γενικὴ φτώχεια καὶ τὰ ἀναρίθμητα ξυπόλυτα παιδάκια, ποὺ μ' ἐπιμονὴ μύγας μᾶς ἀκολουθοῦν ζητιανεύοντας μερικὲς πεσέτες. Ἡ Λισσαβώνα — δεύτερη σκάλα μας — εἶναι ἀναμφισβήτητα μιὰ ἀπὸ τὶς γραφικότερες καὶ ωραιότερες πόλεις τῆς Εὐρώπης. Γεμάτη ἀναμνήσεις παλιῶν μεγαλειῶν καὶ κατακτήσεων, μ' ἐπιβλητικὰ παλάτια, πλούσια στολισμένες ἐκκλησιῆς καὶ καλλιτεχνικοὺς θησαυροὺς ἀτίμητους, εἶναι τώρα μιὰ νυσταλέα πρωτεύουσα ἑνὸς μικροῦ λαοῦ ποὺ ζεῖ δυσανάλογα μὲ τὶς δυνατότητές του. Ἡ σκιά καὶ τὰ λόγια (τοιχοκολλημένα παντοῦ) τοῦ αὐστηροῦ ἐρημίτη πρωθυπουργοῦ τῆς Σαλαζάρ, πλανιέται καταθλιπτικὰ καὶ δὲν ἀφήνει χώρο γιὰ χαμόγελα σ' αὐτὸν τὸν ἀπὸ τὴ φύσιν γελαστὸ τόπο.

Ἀποχαιρετήσαμε τὴ Λισσαβώνα, τὴν πόλι μὲ τὴ γραφικὴ ἀκαταστασία καὶ τὴ βασιλικὴ χάρι, μὲ κάποια συγκίνηση καὶ ὠρμήσαμε σὰν νέοι κονκισταδόρ στὴν κατάκτηση ὠκεανῶν καὶ ἡπείρων. Γεωγραφικὲς ἐννοιες καὶ ἀγνωστὰ παράξενα ὀνόματα, ποὺ κι ὅταν ἀκόμη τὰ ξέραμε ἔμεναν γιὰ μᾶς κενὲς γνώσεις, χωρὶς εἰδωλὰ λέξεις, θὰ ἔμπαιναν τώρα στὴν περιοχὴ τῆς πείρας μας, θὰ πλούτιζαν τὶς προσλαμβάνουσες παραστάσεις μας, θ' ἀποχτοῦσαν χειροπιαστὸ περιεχόμενο, θὰ χαράζονταν ζωντανές, παλλόμενες στὴν μνήμη μας, θ' ἀποτελοῦσαν πολὺτιμα κομμάτια τῶν ἀναμνήσεών μας. Γιὰ τὴν ὥρα ἡ μονοτονία τῆς ἀπεραντωσύνης — οὐρανός, θάλασσα, ἥλιος καὶ ἀστρα — μᾶς ξαναγυρίζε στους ὁμίους μας. Ἡ μικρὴ κοινωνία μας, ποὺ εἶχε ἀποσυντεθῇ στὶς ἐπισκέψεις τῶν λιμανιῶν, ξαναβρῆκε ἀμέσως τὴν ἀναγκαστικὴ συνοχή της. Ὁ καιρὸς ἀρχισε μέρα μὲ τὴ μέρα νὰ ζεσταίνεται. Καταντύνει

ὅπως εἴμαστε ἀπὸ τὸν βαρὺ χειμῶνα τῆς Εὐρώπης, γδυθήκαμε ὡς τὰ σόρτς. Δὲν μπορούσε νὰ χωρέσῃ τὸ μυαλό μας ὅτι θὰ κολυμπούσαμε — στὶς πρὶνές τοῦ βαποριοῦ — στὴν καρδιά τοῦ Γενάρη.

Τὸ πέρασμα τῆς γραμμῆς τοῦ Ἰσημερινοῦ — μιὰ εὐθυμὴ καρναβαλιστικὴ γιορτὴ — ἔδωσε στὴ ζωὴ μας φανταστικὴ ἀτμόσφαιρα. Κατὰ παλιὸ ἔθιμο, ὅσοι περνοῦν γιὰ πρώτη φορὰ τὸν νοητὸ παράλληλο ποὺ χωρίζει ἀκριβῶς στὰ δύο τὴν ὑδρόγειο, πρέπει νὰ «βαπτισθοῦν». Τὸ ἔθιμο αὐτὸ ἔχει ἴσως τὴν ἀρχὴ του στὴν ἀνάγκη νὰ διασκεδασθῇ λιγάκι ἡ ἀφόρητὴ μονοτονία τῶν ὠκεάνειων ταξιδιῶν. Καθὼς τὰ ταξίδια μὲ καράβια βαστοῦσαν μῆνες, τὸ πέρασμα τοῦ Ἰσημερινοῦ μὲ τὸ συμβολικὸ χαρακτηρισμὸν τοῦ ἐγίνε ἀφορμὴ γιὰ ἓνα ἀπόκριάτικο γλέντι, μιὰ περίεργη, χαριτωμένη παρωδία παγανιστικῶν καὶ χριστιανικῶν θρησκευτικῶν τελετῶν.

Τὴν ἡμέρα τοῦ περάσματος τῆς γραμμῆς τοῦ Ἰσημερινοῦ, τὸ πλοῖο στολίστηκε μὲ πολυχρῶμες σημαίες. Τὰ μεγαλῶνα ἔπαιζαν εὐθυμὴ μουσικὴ. Ὁλος ὁ κόσμος — ἐν μικρᾷ περιβολῇ — μαζεύτηκε στὴν πρὶνὰ τοῦ πλοίου ὅπου εἶχαν στηθῇ δύο θρόνοι. Ἐαφνικὰ ἀντήχησεν ὁ ρυθμικὸς κρότος ἑνὸς γκόγκ καὶ ἐμφανίστηκε ἡ βασιλικὴ πομπὴ τοῦ Θεοῦ τῆς Θάλασσας καὶ τῆς ἀκολουθίας του : ἓνας μικρὸς Τρίτων, χτυπώντας τὸ γκόγκ, ἓνας κουρέας μὲ τεράστια ξύλινα σύνεργα τῆς τέχνης του, ἓνας καθολικὸς δεσπότης, τὸ βασιλικὸ ζεύγος, ὁ Ποσειδῶνας καὶ ἡ Ἀμφιτρίτη, ντυμένοι μὲ χλαμύδες, μὲ κορόνα στὸ κεφάλι, μὲ τρίαινα στὸ χέρι. Τὴν πομπὴ ἐκλείναν οἱ σωματοφύλακες μὲ στολές τοῦ 18ου αἰῶνα καὶ ξύλινες κουρσάρικες σπάδες.

Τὸ βασιλικὸ ζεύγος κάθησε στοὺς θρόνους του καὶ ἀκριβῶς ἀπέναντί του πῆραν θέσι ὁ κουρέας καὶ ὁ δεσπότης. Ὁ Ποσειδῶνας διάβασε ἀπὸ περγαμηνὴ τὸν . . . ἐναρκτήριό του καὶ μόλις τελείωσε οἱ σωματοφύλακες ὠρμησαν γιὰ τὴν ἀγρὰ τοῦ πρώτου θύματος, τὸ ὁποῖο, φεῦ ! ὑπῆρξε ὁ ὑποφαινόμενος. Γονατιστὸς πρὸ τοῦ Θεοῦ, ἐδήλωσα στεντορεῖα τὴ φωνὴ ὄνομα καὶ ἐπίθετον. Μετὰ ὁ Ποσειδῶ-

νας ἐρώτησε τὴ γυναῖκα του ποῖας δοκιμασίας εἶμαι ἄξιος προτοῦ ὑποστῶ τὸ «βαπτισμα». Ἡ Α.Μ. ἡ Ἀμφιτρίτη διέταξε, οὔτε πολὺ - οὔτε λίγο, νὰ κάνω τετραποδίζοντας τὸ γῦρο τῆς πισίνας οὐρλιάζοντας ταυτόχρονα σὰ σκύλος! Ἐτόλμησα νὰ παρατηρήσω εὐλαβῶς ὅτι, σὰν ἐκπρόσωπος τῆς Κοινῆς Γνώμης, ἴσως θάπρεπε νὰ τύχω ἡπιώτερας μεταχειρίσεως. Ἡ ἀπάντησις ἦταν μερικές σπαθιές στὰ καπούλια! Ἀφοῦ ἡ βασιλικὴ διαταγὴ ἐκτελέστηκε κατὰ γράμμα, ὠδηγήθηκα πρὸς τὸν δεσπότη. Ὁ σεβασμιώτατος μοῦ ἔδωσε νὰ καταπιῶ μιὰ κουταλιά ἀλάτι καὶ ἔδωκε μιὰ κανάτα νερὸ πᾶνω στὸ κεφάλι μου. Ἀμέσως με παραλάβει ὁ κουρέας, ποῦ ἀφοῦ με πασάλειψε με χρώματα καὶ πηχτὸ ἀλευροζούμι, με... ζούρισε καὶ με... κούρεψε με τὰ τεράστια ξύλινα σύνεργά του. Ὅταν πιά μου ἔκαναν τὴν... τουαλέτα μου, με κάθησαν πᾶνω σὲ καταπέλτη καί, πρὶν καλὰ - καλὰ καταλάβω, βρέθηκα στὸν πάτο τῆς πισίνας! Ὅταν ἐβγαλα τὸ κεφάλι μου ἀπὸ τὸ νερό, γενικὸ γιουχαῖσμα, χάχανα καὶ γέλια ὑποδέχτηκαν τὴν ἀθλιότητά μου! Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο βαπτίστηκαν καὶ οἱ ἄλλοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τρεῖς νεαροὶ καθολικοὶ παπάδες! Τὸ τέλος τῆς γιορτῆς ἦταν ἓνα κρεσέντο πανζουρλισμοῦ! Τὰ θύματα ὤρμησαν καὶ ἔρριξαν στὸ νερὸ τὸν Ποσειδῶνα καὶ τὴν ἀκολουθία του! Μέσα σὲ γενικὴ εὐθυμία, ἔξυπνα πειράγματα καὶ ἀτέλειωτο κέφι πῆρε τέλος τὸ ναυτικὸ αὐτὸ καρναβάλι. Τὸ βράδυ, ὕστερα ἀπὸ ἓνα πλοσυριώτατο δεῖπνο με ἀφθονα γαλλικὰ κρασιά, δόθηκε χορὸς μεταμφιεσμένων, ποῦ διήρκεσε ὡς τὶς πρωινῆς ὥρες.

Τὴν ἐπομένη εἶχαμε ὅλοι τὰ διπλώματά μας, ἢ μάλλον τὰ «βαπτιστικά» μας, μιὰ ὠραιότατη ἀπομίμηση περγαμηνῆς με ὠραίες παραστάσεις τοῦ Ποσειδῶνα μέσα στὸ θαλάσσιον βασιλεῖο του. Τὸ περιεχόμενον ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΔΙΕΛΕΥΣΕΩΣ ΓΡΑΜΜΗΣ

Ἡμεῖς, Ποσειδῶν,
Υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ρέας,
Βασιλεὺς τῆς Γραμμῆς, Κύριος τῶν

Θαλασσῶν, τῶν Ὑδάτων καὶ τῶν
Θυελλῶν,

Πιστοποιοῦμεν ὅτι εἰς τὸν κ. Πη-
λεῖδην, ἐπιλεγόμενον Πιλότον, ἐπε-
τράπη, κατ' ἐξαιρετικὴν εὐνοίαν,
ἡ διέλευσις διὰ τοῦ Βασιλείου μας,
καὶ ἀπαιτοῦμεν ἀπὸ τοῦ Τρίτωνος,
Σειρήνας, Ναϊάδας καὶ Νηρηίδας καὶ
ὅλας τὰς ἀρχάς τῶν Κρατῶν μας,
νὰ ἐπαγρυπνοῦν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του
καὶ νὰ τοῦ παράσχουν βοήθειαν ἐν
περιπτώσει ἀνάγκης.

Διὰ τὴν Α. Μ. Ποσειδῶνα
(ὑπογραφή δυσανάγνωστος).

Ἡ μονοτονία τοῦ τοπίου - οὐρα-
νὸς καὶ θάλασσα - ἄρχισε νὰ μᾶς
δίνῃ στὰ νεῦρα. Νιώθαμε κάποιον
περιορισμὸν, σὰν φυλακισμένοι. Μὲ
λαχτάρια περιμέναμε τὴν πρώτη μας
σκάλα στὸ Νέον Κόσμον. Κοπάδια
πουλιῶν, ἀβέβαια σχήματα βουνῶν
ἦταν τὰ σημάδια ὅτι πλησιάζουμε.
Ἡ νευρικότητά τῆς ἀναμονῆς κατέ-
λαβε τὸ πνεῦμα μας. . .

Τὸ Ρίο ντὲ Ζανέιρο, σὰν ἓνα ἰδα-
νικὸ, δὲν προσφέρεται εὐκολὰ στὰ
βέβηλα μάτια. Πλέουμε ἀνάμεσα σὲ
παράξενα κωνικὰ νησιά, μισοφαλα-
κρά, μισοκατάφυτα, ποῦ πιότερο
μοιάζουν με κορυφὲς ὑποβρυχίων
βουνῶν. Τέλος σὲ μιὰν ἄκρῃ τοῦ τερά-
στιου φυσικοῦ λιμένα - κόλπου τῆς
μετὶς δαντελωτῆς χαμηλῆς παραλίας,
ἡ μυθικὴ πολιτεία. Μὰ ἀτέλειωτη
σειρὰ ἀπὸ οὐρανοξύστες - σὰν κο-
λοσσιαῖο ρομπότ, κρύα, σκληρά,
ἀνέκφραστα - πλαισιώνεται ἀπὸ πε-
ριέργες ἑδαφικὲς ἐξάρσεις, παράξε-
νους λόφους σὰν αὐγά, μέσα σ' ἓνα
ὀργιαστικὸ πρᾶσινο τροπικῆς βλα-
στήσεως. Ἐάφνου, πᾶνω σ' ἓνα κωνικὸ
καταπράσινο λόφον - τὸ Κορκοβάδο -
ποῦ δεσπόζει τῆς πολιτείας, ἓνα κο-
λοσσιαῖο ἀγαλμα: ὁ Χριστὸς μ' ἀ-
νοιχτά τὰ μπράτσα στὴ στήσι τοῦ
«ἐλθετε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες,
οἱ πεφορτισμένοι, οἱ τετραυματισμέ-
νοι, καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς». Καθὼς
τὰ σύννεφα περνοῦν πρὶν κάτω, κρύ-
βοντας τὸ λόφον, τὸ ἀγαλμα χάνει
τὴν ὕλική του ὑπόστασι καὶ ὁ Ἰη-
σοῦς - μετέωρος - φαίνεται μετὰ τὴν αὐ-
στηρή, ἀλλὰ καὶ ἡπια μορφή του, σὰν
θεϊκὴ προστάσι καὶ ἐπουράνια ἐλ-

πίδα. . . Στὰ πόδια του ἡ παράξενη
πολιτεία - μετὰ τὴν κρυάδα τῶν ἀτσα-
λένιων πολιτισμῶν καὶ τὴ θερμὴ τῆς
πράσινης τροπικῆς φύσεως - δείχνει
νὰ ἔχη ξεχάσει τὸ κήρυγμα τοῦ Με-
γάλου Ταπεινοῦ, ἀφοῦ ὑψώνει ἀδιά-
κοπα τὰ ὑπερφίαλα ὕψη τῶν οὐρα-
νοξύστες τῆς. . .

Πολιτεία τῶν μεγάλων ἀντιθέ-
σεων τὸ Ρίο. Δίπλα στὰ τελευταῖα
μοντέλλα ἀμερικανικῶν αὐτοκινήτων,
σέρνονται, ξεχασμένα, νυσταλέα, ξε-
χαρβαλωμένα, τὰ τραῦ τῶν παιδικῶν
μας ἀναμνήσεων. Οὐρανοξύστες καὶ
χαϊμόσπιτα. Μυθικὸς πλούτος καὶ
πολυτέλεια, μυθικὴ φτώχεια καὶ μι-
ζέρια. Προσεκτικὰ ντυμένοι ἄνθρωποι
περπατοῦν ἢ κάθονται δίπλα σὲ ἄλ-
λους με φύλλα σχεδὸν συκῆς. Κοντο-
λογίς, πρόσφοι ἀμερικανικὴ με αὐ-
θαδεῖς τολμηρὲς ἀξιώσεις κολοσσιαίου.
Περιεχόμενο: ἀνατολίτικη ραθυμία,
ξυπόλυτοι μαῦροι ἢ μιγάδες με
ἀποχαυνωμένα πρόσωπα καὶ ζωὴ
σὲ ρυθμὸ βοϊδάμαξας. Βέβαια ὑπάρ-
χουν τὰ αἴτια. Καὶ ἡ διαπίστωση
δὲν εἶναι καταδικαστικὴ. Πρωτεύουσα
μιὰς πλούσιας κὶ ἁκανοῦς χώρας,
τὸ Ρίο δίνει τὴν ἐντύπωσιν νὰ ξύπνησε
κάπως ἀργὰ ἀπὸ τὸν λήθαργο τῆς
πορτογαλικῆς ἀποικίας καὶ πῆρε
ἀπότομη συνείδησιν τῶν δυνατοτή-
των του. Ἐτσι ἐξηγεῖται ἡ λαχανια-
σμένη - ἀνώτερη ἴσως γιὰ τὴν ὥρα
ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο ὕλικό τῆς - προσ-
πάθεια γιὰ συγχρονισμὸ τῆς χώρας
με ἀμερικανικὰ πρότυπα, δηλαδὴ κατὶ
σὰν πηδήμα ἀπὸ τὸ ἄροτρο τοῦ
Ἡσιόδου σὲ. . . ἀεριοθούμενο. Ἐί-
ναι αὕτῃ ἡ προσπάθεια ποῦ προκαλεῖ
τώρα τὶς χτυπητὲς ἀντινομίες.

Ψυχολογικὰ ἡ πόλι, παρὰ τὴν
ἀφόρητὴ ζέστη, εἶδος μόνιμης κου-
φόβρασης, εἶναι εὐχάριστη μετὰ τὴ χα-
ριτωμένη ἀναρχία καὶ ἀκαταστασία
τῆς, τὴ σφύζουσα ζωὴ τῶν δρόμων
καὶ τῶν καφενείων, μετὰ τὴν πανσπερ-
μία τῶν φυλῶν ποῦ συμβιοῦν με
πνεῦμα ἀνοχῆς καὶ δίχως φυλετικὲς
προκαταλήψεις. Ὁ εὐρωπαϊκὸς ἀντι-
σημιτισμὸς καὶ ὁ ἀμερικανικὸς ἀντι-
νεγρισμὸς δὲν ἔχουν, εὐτυχῶς, ἐδῶ
καμμιὰ ἀπήχησι, γιὰτὶ οἱ Πορτο-
γάλοι πρόγονοι τῶν σημερινῶν
Βραζιλιανῶν ἀνέκαθεν ἀναμίχθηκαν
χωρὶς δισταγμὸ με τοὺς αὐτόχθονες
καὶ τοὺς. . . εἰσαχθέντας Νέγρους.

Ἐνα κομμάτι τοῦ Ρίου, ποῦ θεω-
ρεῖται σὰν ἡ ἀριστοκρατικὴ συνοικία
του, εἶναι ἡ ἑσκαυστὴ Κοπακαμπάνα.
Ἐνα εἶδος πλάζ πολλῶν χι-
λιόμετρων, κατὰ μήκος τῆς ὁποίας
εἶναι χτισμένες πολυκατοικίαι ἰδιωτῶν,
καζίνα, ξενοδοχεῖα καὶ λέσχες. Τὰ
κτίρια χωρίζονται ἀπὸ τὴν ἀμμου-
διὰ με μιά φαρδεῖα λεωφόρο. Ἐτσι
οἱ περίοικοι κατεβαίνουν στὴ θά-
λασσα με μαγιώ. Σὲ συνδυασμὸ με
τὸ φυσικὸ τοπίο ποῦ τὴν περιβάλ-
λει, ἡ περιοχὴ αὕτῃ ἔχει πολὺ ἰδιό-
τυπο χαρακτήρα.

Τὸ θερμὸ κλίμα τοῦ Ρίου ἀναγκάζει
τὸ καλοκαίρι (ἐδῶ Δεκέμβριος, Ἰα-
νουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος) τὸν
πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, τὴν κυ-
βέρνησι, τὶς ἀρχὲς καὶ τοὺς δυναμέ-
νους ν' ἀνεβαίνουν στὴν Πετρόπολι,
μιὰ μικρὴ πόλι σὲ ἀπόστασι 80
χιλιόμετρων ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα
καὶ σὲ ὑψόμετρο 800 μέτρων. Μιὰ
χαριτωμένη Κηφισιά, χτισμένη ἀνά-
μεσα σὲ λόφους, ποῦ τὴν διασχίζει
ἓνας παραπόταμος τοῦ Ρίου Νέγρο.
Πῆρε τὸ ὄνομα τῆς ἀπὸ τὸν τελευ-
ταῖο αὐτοκράτορα τῆς Βραζιλίας
Δὸν Πέδρο 2ον (1825 - 1891), ποῦ
ἐκθρονίστηκε στὰ 1889.

Ὁ δρόμος ποῦ ὀδηγεῖ στὸ δρο-
σερώτατο αὐτὸ θέρετρο εἶναι κυριο-
λεκτικὰ σκαλισμένος στοὺς βράχους.
Περνᾷ ἀπὸ καταρράκτες με γάργαρα,
κρυσταλλένια νερά καὶ πρέπει νὰ εἶ-
ναι κανεὶς σὲ κλειστὸ αὐτοκίνητο γιὰ
νὰ μὴ βραχῇ. Μιὰ δαντελωτὴ δια-
δρομή, ἀνάμεσα σ' ἓνα τοπίο με
ἀπότομους λόφους, βουνά, βραθεῖς
χαράδρες, σκοτεινὰ ρουμάνια, πνι-
γμένα στὴν πρὶν ὀργιαστικὴ βλάστησι,
με παράξενα δέντρα, θάμνους, φυτὰ,
ἑξωτικά πουλιά. Ἐνα τοπίο, θὰ εἶπε
κανεὶς, χωρὶς τίποτα σχεδὸν τὸ γήινο.
Ἰσως κατὶ ἀπὸ τὴ μυστηριώδη γοη-
τεία τῶν θαλασσίων βυθῶν. Ἐαφνικὰ,
σὲ μιὰ στρόφῃ τοῦ δρόμου, βρισκό-
μαστε σὲ. . . ἐλβετικὸ τοπίο. Μικροί,
πλαστικοὶ λόφοι πλαισιώνουν μιὰ
μικροσκοπικὴ λίμνη, ποῦ στὰ κράσπε-
δά τῆς ὀρθώνεται ἓνα ξενοδοχεῖο,
τὸ KINTANTINIA, τὸ πρὶν μεγάλο τῆς
Νοτίου Ἀμερικῆς, ἓνα τεράστιον κτί-
ριο ἀπροσδιορίστου ρυθμοῦ. Κατὶ ἀ-
νάμεσα σὲ ἐλβετικὸ σαλέ, γαλλικὸ σα-
τώ, ἀνάκτορον τῶν Βερσαλλιῶν, βίλ-
λα ντ' Ἐστε, μέγαρον τῆς Ἀναγεν-

νήσεως, παλάτι της μαυτιρανικής Ἰσπανίας καὶ τῶν Χιλιῶν καὶ μιᾶς νυκτῶν!... Ἐνα ὄργιο πολυχρωμῶν μαρμάρων, μεῖς ἑσωτερικῆς κρήνης, πσιόνες, πίδακες, σαλῶνα ἐκὰτ μέτρων. Τὰ πάντα διακοσμημένα με σπανίας ἀντιλήψεως... κακὸ γοῦστο! Κοντολογία, ἕνα τερατούργημα, γιὰ τὸ ὁποῖο συνεργάστηκαν ὁ ξιπασμένος πλοῦτος, ἡ ἀφελὴς ἐπιδεικτικότητα, ὁ ἀνόητος ἀρχοντοχωριατισμὸς καὶ... ἡ ἀγνοία κάθε αἰσθητικοῦ κανόνος. Καὶ τὸ μνημεῖον αὐτὸ ἐξάμβλωμα θεωρεῖται, οὔτε πολὺ - οὔτε λίγο, ἀξιοθέατο καὶ ἐπιδεικνύεται στοὺς τουρίστες!

Εὐτυχῶς, λίγο παρακάτω, στὴν Πέτροπολη, τὸ θερινὸ ἀνάκτορο τοῦ Δὸν Πέδρο ἀποκαθιστᾷ τὴν αἰσθητικὴ ἰσορροπία μας. Εἶναι ἕνα συμπαθέστατο, εὐρύχωρο σπίτι, σὲ μιὰ ἀπλὴ παραλλαγή γαλλικῆς Ἀναγεννήσεως, χτισμένο μέσα σ' ἕνα πάρκο. Διατηρεῖται ὅπως τὸ ἄφησε ὁ τελευταῖος του ἑνοικος καὶ ἐπιδεικνύεται σὰν μουσεῖο. Με τοὺς πῖνακες, τὰ ἐπιπλά, τὰ πράγματά του, τὸ παλάτι διηγεῖται τὴν ἀπλὴ ἱστορία τοῦ Δὸν Πέδρο, ἐνὸς πατριαρχικῆς ἐμφανίσεως σοφοῦ ἐπιστήμονα.

* *

Ἀφήσαμε τὸ Ρίο σ' ἕνα σούρουπο σπανίας χρωστικῆς σπατάλης, ἐνῶ ὁ Χριστὸς, με τὰ ἐκτεταμένα χέρια του, ἐπαιρνε τὸ σχῆμα τοῦ Σταυροῦ... Τὴν ἐπομένη τὸ πρωὶ φθάσαμε στὸ Σάντος, τὸ κυριώτερο ἐξαγωγικὸ κέντρο τοῦ καφέ. Μιὰ ἐμπορικὴ πόλι δίχως ἰδιαίτερη προσωπικότητα, πού μᾶς ἦταν γνωστὴ σὰν ἡ πόλι τοῦ καφέ καὶ... θὰ παραμείνῃ. Μερικὰ χιλιόμετρα ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη ὑπάρχει ἡ ὠραιότερη πλάζ τοῦ Σάο Βινσέντε, κατὰστικτὴ ἀπὸ μικρὰ νησάκια γεμάτα φοῖνικες. Ὅπως ὅλα στὴ Βραζιλία, εἶναι κι αὕτὴ τεράστια. Εἴχαμε ἐκεῖ τὴν εὐκαιρία νὰ θαυμάσουμε τὰ... προϊόντα ἀπὸ τὴν διασταύρωση τῶν φυλῶν. Ἀγόρια καὶ κορίτσια με ἡλιοψημένα, δεμένα κορμιά ἀρχαίων ἐφήβων. Στὰ πρόσωπα βλέπει κανεὶς τοὺς πιὸ παράδοξους συνδυασμούς. Χρῶμα μελαψό, πρὸς τὸ σοκολατί, με κατὰμυρα μαλλιά πού φωτίζουν γαλάζια ἢ μπλε ἢ γκριζὰ μάτια.

Γενικὰ ἡ ἐπιμειξία τῶν φυλῶν ἔδωσε θαυμαστὰ εὐγενικὰ ἀποτελέσματα.

* *

Ὑστερα ἀπὸ ἕνα ἡμερο ταξίδι τεσσάρων ἡμερῶν, φάνηκε μπροστὰ μας τὸ Μοντεβιδεο, ἡ πρωτεύουσα τῆς μικρῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐραγουάης. Μιὰ ἡρεμὴ, σεμνὴ, ἐπαρχιακὴ εὐρωπαϊκὴ πόλι, χωρὶς ἀξιώσεις κολλοσσίου. Μιὰ ἀντάξια πρωτεύουσα ἐνὸς κράτους, πού δικαιολογημένα θεωρεῖται ἡ Ἑλβετία τῆς Ἀμερικῆς. Χωρὶς κινήματα στρατιωτικῶν, χωρὶς κοινωνικὲς ἀναστατώσεις, με ἐλεύθερο πολίτευμα καὶ θεσμοὺς καὶ ἀξιόεβαστο νόμισμα! Τὰ ὠραιότερα μαγαζιά του γεμάτα ἀπὸ ἀμερικανικὰ καὶ εὐρωπαϊκὰ εἶδη. Οἱ κάτοικοι χαριτωμένοι, ἀπλοῖ, πρόσχαροι. Δὲν ὑπάρχουν ἐδῶ ἀγεφύρωτες ἀντιθέσεις πλοῦτος καὶ φτώχειας. Ὑπάρχει βέβαια ἡ κλασσικὴ κλιμάκωση τῶν κοινωνικῶν τάξεων, ἀλλὰ καὶ ὁ τελευταῖος πολίτης ἔχει τὰ ἀπαραίτητα. Ἐνας ἄρτιος μηχανισμὸς κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων συνταξιοδοτεῖ κατὰ τρόπο ἱκανοποιητικὸ ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα, ἀκόμη καὶ ἐκεῖνα πού ὀνομάζονται ἐλεύθερα, π.χ. τοὺς μανάβηδες, τοὺς μπακάληδες, τὶς μοδίστρες. κλπ. Γνώρισα ἕνα γηραιὸ Ἕλληνα ἀπὸ τὴ Χίο, πού ἔχει σύνταξι τώρα 100 περίπου ἀμερικανικὰ δολλάρια ἀφοῦ δούλεψε ὅλη του τὴ ζωὴ ὡς μπακάλης. Οἱ ἄνθρωποι ἐδῶ ζοῦν χωρὶς ἀγωνία καὶ φόβο γιὰ τὸ αὐριο καὶ... πεθαίνουν στὰ κρεβάτια τους! Ἄν οἱ ντόπιοι ζοῦν καὶ ἀπολαμβάνουν, με τὴ φυσικότητα τῆς συνήθειας, τὴν πραότητα τοῦ κοινωνικοῦ τους περιβάλλοντος, ὁ Εὐρωπαῖος, πού «πολλὰ εἶδε καὶ ἔπαθε», νιώθει ἀπολυτρωτικὴν ἀνακούφιση. Καθὼς τὸ πλοῖο ξεμάκραινε ἀπὸ τὸ λιμάνι, κοίταζα με συγκίνησι τὴν ἰσορροπημένη - ἀπὸ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀποψι - αὐτὴν πολιτεία. Μιὰ νότα ἀνθρωπιᾶς καὶ μιὰ νοσταλγία ἐπιστροφῆς καταχώρισε ἡ ψυχὴ μου...

* *

Μ' ἕνα πῆδημα μερικῶν νυκτερινῶν ὥρων, πρόβαλε τὸ Μπουένος Ἀῤῥες. Πλέομε στὰ θολὰ νερά τοῦ Ρίο ντέλα Πλάτα, πού ἐδῶ εἶναι φαρδὺς σὰ θάλασσα. Καὶ ἐδῶ, ὅπως στὸ Ρίο,

ἡ ἐπιβλητικὴ σειρὰ τῶν οὐρανοξυστῶν τυλίγει τὴν πολιτεία σὰν σ' ἕνα μεσαιωνικὸ τεῖχος καὶ μᾶς κρύβει τὴ θέα της. Κανένα ἰδιαίτερο χαρακτηριστικὸ δὲν ἐπιτρέπει ἀπὸ ἀπόστασι τὴ σύλληψι τῆς προσωπικότητας τῆς ἀργεντικῆς πρωτεύουσας. Θὰ χρεισθῇ νὰ ξεμπαρκάρουμε, νὰ διαπεράσουμε τὴν κρῦα ἀδιαφορία τῶν οἰκοδομικῶν τεράτων, γιὰ ν' ἀνακαλύψουμε, ἐὰν ὑπάρχη, τὴ μορφὴ τῆς πόλεως. Χτισμένη πάνω σ' ἐπίπεδο ἔδαφος, δὲν παρουσιάζει ἰδιαίτερο πολεοδομικὸ πρόβλημα ἢ αἰσθητικὸ ἐνδιαφέρον. Ὅλοι οἱ δρόμοι, κάθετοι καὶ παράλληλοι, ἔχουν μῆκος χιλιόμετρων. Μιὰ πολιτεία πού δὲν περπατιέται με τὰ πόδια, τουλάχιστο στὰ κέντρα της, πού κουράζει θανάσιμα καὶ δὲν κατακτᾷ τὴ συμπάθεια τοῦ ἐπισκέπτη. Στὸ Πάρισι, τὸ Λονδίνο, τὴ Ρώμη, τὴν Ἀθήνα, ὑπάρχουν κεντρικὰ σημεῖα με πολλὸ ἔντονο προσωπικὸ καὶ... προσανατολιστικὸ χαρακτῆρα. Ὅταν τὰ μάθη κανεὶς, δὲν χρειάζεται νὰ ξέρη καὶ τίς τελευταῖες συνοικίες. Μάταια ἐδῶ ζητᾷ κανεὶς τέτοια κέντρα. Ἡ πόλι αὐτὴ τῶν πέντε ἑκατομμυρίων ξαπλώνεται πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ ποταμοῦ.

Ἐτσι δύσκολη εἶναι ἡ ἐπαφὴ καὶ ψυχολογικὰ αἰσθάνεται κανεὶς ὅτι δὲν εἶναι... πουθενά! Ἐπειδὴ θέλω νὰ εἶμαι δίκαιος καὶ νὰ μὴν ἔχω προκαταλήψεις, ἀνέβηκα σ' ἕνα οὐρανοξύστη γιὰ νὰ πάρω μιὰ πανοραμικὴν ἰδέα. Ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἔγινε σφώτερος καὶ κατέβηκα πανικόβλητος ἀπὸ τὴν ἀπεραντσύνη τῆς πόλεως! Μιὰ ἄλλη προσπάθειά μου ἐξερευνησεως ἐνός... κεντρικοῦ δρόμου, παρ' ὀλίγο νὰ με κάνη νὰ πάθω συγκοπή, δὲν ἤξερα ὅτι τὸ σύστημα ἀριθμήσεως τῶν δρόμων δὲν εἶναι ὁμοιο με τὸ δικό μας. Ἐδῶ, με ἀφετηρία τὸν ποταμὸ, μετροῦν τὰ τετράγωνα (κουάδρας) τῶν σπιτιῶν, πού ἔχει τὸ καθένα τους μῆκος ἐκατὸ μέτρων. Τὰ σπίτια πού εἶναι σὲ κάθε τετράγωνο μοιράζονται τοὺς 100 ἀριθμούς, ἄσχετα ἂν εἶναι τρία, τέσσερα ἢ δέκα. Ἐτσι ὁ ἀριθμὸς 3680, στὸν ὁποῖο βρισκόμουν, ἐσήμαινε τὴν ἀπόστασι ἀπὸ τὸν ποταμὸ, δηλαδὴ ὅτι τὸ σπίτι αὐτὸ ἀπέχει 3680 μέτρα. Ὅπως βλέπετε, εἶναι δύσκολη πόλι τὸ Μπουένος Ἀῤῥες.

ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΙ ΤΗΣ...

Ἡ Τζίνα Λολομπρίτζιτα, ὅπως ὁ Μωρίς Σεβαλιέ, ἔχει τὴν πετριά τῆς φιλολογίας. Τελευταία ἀποφάσισε νὰ γράψῃ μιὰ αὐτοβιογραφία της. — Διηγούνται τόσα γιὰ μένα, εἶπε ὅταν τὴν ρώτησαν τὸ γιατί, ὥστε τουλάχιστο θὰ ἤθελα νὰ διαλέξω τὰ ψέματά πού κυκλοφοροῦν!

News Week

ΚΑΙ ΤΟΤΕ ΤΑ ΛΕΜΕ...

Ἐνας ἐπιπλοποιοὺς πηγαίνει γιὰ ἑκατοστὴ φορὰ σ' ἕναν χρεωφειλέτη του καὶ τοῦ ζητεῖ νὰ τὸν πληρώσῃ.

Ὅταν ἐκεῖνος ἀρνεῖται, ὁ ἐπιπλοποιοὺς, ἔξω φρενῶν πιά, τοῦ λέει:

— Ἀκοῦστε με, κύριε. Ἄν δὲν κανονίσετε ἀμέσως τὸ λογαριασμό σας, θὰ εἰδοποιήσω ὅλους τοὺς πιστωτάς σας ὅτι με πληρώσατε!

Boston Star

Η ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ "ΕΚΛΟΓΗΣ"

Ἡ «Ἐκλογή» συνεχίζει τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀστρολογίας, βέβαιη ἀπὸ τὰ γράμματα πὺν παίρνει ὅτι ἱκανοποιεῖ μιὰ ἐπιθυμία πάρα πολλῶν ἀναγνωστῶν τῆς.

Αὐτὰ πὺν δημοσιεύονται εἶναι γραμμένα ἀπὸ τὸν σοβαρώτερον εἰδικόν, τὸν Α. ROY.

ΤΙ ΛΕΕΙ Ο ΚΡΙΟΣ

ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ

ἀπὸ 21 Μαρτίου - 20 Ἀπριλίου

Γιὰ τοὺς γεννημένους στὸν ἀστερισμὸ τοῦ Κριοῦ, ἡ χρονιά θὰ εἶναι συχνὰ ταραγμένη καὶ λίγο φουρτουνιασμένη, κυρίως τὸν Μάιο, Ὀκτώβριο καὶ Δεκέμβριο. Ὡστόσο ἓνα σταθεροποιητικὸ στοιχεῖο θὰ κρατηθῇ, ἰδιαίτερα γιὰ ὅσους ἀνήκουν στὸ 2ο δεκάμηρο, θὰ περιορίσῃ τοὺς κινδύνους καὶ θὰ ἐπιτρέψῃ στὸ καλύτερον στοιχεῖο νὰ ξεκινήσῃ μὲ ὀρμὴ καὶ νὰ πραγματοποιηθῇ. Ἡ οἰκονομία θὰ εἶναι ἀναγκαία κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνο.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 21/3 - 20/4

Θὰ εἶναι θαρραλέα, μὲ ἀγωνιστικὴ διάθεσι καὶ δὲν θὰ ὑποχωροῦν μπρὸς στὶς δυσκολίες, τὶς ἀποτυχίες, συχνὰ μάλιστα ἀδίκες καὶ ἄκαιρες, πὺν τοὺς ἐπιφυλάσσονται, ἰδιαίτερα στὸ ὕλικὸ πεδίο. Ὅσα γεννηθοῦν μεταξὺ 21 Μαρτίου καὶ 5 Ἀπριλίου θὰ εἶναι τὰ πῖο εὐνοημένα σὲ ὅλα τὰ ζητήματα. Τὰ ἄλλα θὰ εἶναι λιγώτερον ἀνθεκτικὰ (βρογχικά, κεφαλόπονοι), μὲ σχετικὰ λιγιστὴ φρόνησι, ὀξυδέρκεια καὶ διπλωματικότητα. Ὅλα θὰ βροῦν προστασία.

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΜΕΤΑΞΥ

21 Μαρτίου - 20 Ἀπριλίου 1957

ΚΡΙΟΣ: Γιὰ ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 21 Μαρτίου - 20 Ἀπριλίου.

Ἐξαιρετὴ περίοδος πὺν θὰ σᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ πραγματοποιήσετε φιλόδοξα σχέδια, νὰ σιγουρέψετε ὅ,τι καλύτερο ὑπάρχει καὶ πὺν θὰ σᾶς προσφέρῃ εὐχάριστες ἐκπλήξεις.

ΤΑΥΡΟΣ: Γιὰ ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 21 Ἀπριλίου - 20 Μαΐου.

Ὅσοι γεννήθηκαν στὸ τρίτο δεκάμηρο θὰ βοηθηθοῦν ἀπὸ τὴν τύχη. Οἱ ἄλλοι θὰ ὑποφέρουν ἴσως ἀπὸ κακοτυχίες, ἀπὸ σκοτοῦρες καὶ ἀπροσεξίες σχετικὰ μὲ τὴν υγεία τους, ἰδιαίτερα κατὰ τὸ τρίτο δεκάμηρο.

ΔΙΔΥΜΟΙ: Γιὰ ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 21 Μαΐου - 22 Ἰουνίου.

Περίοδος ἀρκετὰ ἀνήσυχη, ὅπου τὰ λάθη μποροῦν νὰ χαλάσουν καλὲς τύχες, νὰ ἐπηρεάσουν τὴν υγεία σας - κυρίως στὸ δεύτερο δεκάμηρο - καὶ νὰ σᾶς δημιουργήσουν δυσκολίες σὲ ὅλα. Λογικὴ καὶ περισκεψὴ θὰ σᾶς βοηθήσουν γιὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ: Γιὰ ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 23 Ἰουνίου - 22 Ἰουλίου.

Ἐὰν μπορῆτε νὰ καλοσκεπτεσθε τὸ κάθε τι καὶ νὰ μὴν παίρνετε βιασμένες ἀποφάσεις, πολὺ σύντομα θ' ἀμειφθῆτε. Καλλιεργήστε τὶς σχέσεις σας καὶ τὶς φιλίες πὺν ἀποδείχτηκαν εἰλικρινεῖς.

ΛΕΩΝ: Γιὰ ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 23 Ἰουλίου - 22 Αὐγούστου.

Δὲν θὰ σᾶς λείψουν εὐκαιρίες καὶ ὑποστηρίξεις. Ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ τὶς 8 Ἀπριλίου προσέξτε τὶς ἀντιδράσεις σας, τὴ δυνατότητα μικρῶν ἀτυχημάτων καὶ τὶς παρεξηγήσεις μὲ τὸ περιβάλλον σας.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ : Γιά ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 22 Ἀυγούστου - 22 Σεπτεμβρίου.

Μὴν ἀναλαμβάνετε τίποτε πάνω ἀπὸ τὶς δυνάμεις σας. Ἰδιαίτερα στὸ δεύτερο δεκάημερο. Μεταξὺ 5 καὶ 20 Ἀπριλίου, θὰ διασχίσετε μιὰ ἀκανθώδη ὁδὸ (ὕγεια, δουλειές), ἀπὸ τὴν ὁποία θὰ τὰ καταφέρετε νὰ βγῆτε χρησιμοποιώντας τὴν ὑπομονή σας καὶ τὴν εὐλυγισία σας.

ΖΥΓΟΣ : Γιά ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 23 Σεπτεμβρίου - 23 Ὀκτωβρίου.

Θὰ ἔχετε ὅπωςδήποτε νὰ παλαίψετε ἐναντίον ἐπαγγελματικῶν δυσκολιῶν, νὰ προφυλάξετε τὸν ἑαυτό σας ἀπὸ αἰσθηματικὲς αὐταπάτες. Εὐτυχῶς ὁμως ἡ γρήγορη ἀντίληψί σας, ἡ λογικὴ σας θὰ σᾶς βοηθήσουν ν' ἀποφύγετε πικρὲς καὶ μὲ δυσάρεστες συνέπειες ἀπογοητεύσεις.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ : Γιά ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 24 Ὀκτωβρίου - 22 Νοεμβρίου.

Τὸ πρῶτο δεκάημερο εἶναι ἡ πιὸ εὐτυχὴς περίοδος, ἀλλὰ, μ' ὅλο τοῦτο, φρόνιμο θὰ εἶναι, ὕστερα ἀπὸ τὶς 2 Ἀπριλίου, νὰ μὴν ἀναλάβετε τίποτε τὸ σοβαρὸ χωρὶς νὰ τὸ ἔχετε καλοσκεφθῇ προηγουμένως.

ΤΩΞΟΤΗΣ : Γιά ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 23 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου.

Ἀναπτύξετε τὴν ἐνεργητικότητά σας περισσότερο κατὰ τὸ πρῶτο δεκάημερο, χωρὶς ὥστόσο νὰ ξεπεράσετε τὰ ὅρια τοῦ λογικοῦ. Ὑστερα προσέξτε πολὺ. Ὅσοι εἶναι γεννημένοι στὸ δεύτερο δεκάημερο θὰ πρέπει νὰ εἶναι συνετοί : δυστυχήματα δὲν ἀποκλείονται.

ΑἴΓΟΚΕΡΩΣ : Γιά ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 21 Δεκεμβρίου - 20 Ἰανουαρίου.

Ὑστερα ἀπὸ μιὰ πρώτη δεκάδα λίγο ἀνήσυχη, ὁ οὐρανὸς φωτίζεται καὶ μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ ἕνα κλίμα πρόσφορο γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐλπίδων σας, τῇ γέννησιν νέων σχεδίων.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ : Γιά ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 21 Ἰανουαρίου - 19 Φεβρουαρίου.

Ἡ σταθερότης, ἡ περίσκεψις μπορεῖ νὰ βροῦν καλὴν ἀνταμοιβή στὸ δεύτερο καὶ τρίτο δεκάημερο. Πράγματα προηγουμένως ἀκατόρθωτα θὰ γίνουν δυνατά, ἀλλὰ δὲν πρέπει ν' ἀνακατέψετε τὰ συμφέροντα μὲ τὰ αἰσθήματα.

ΙΧΘΕΙΣ : Γιά ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 20 Φεβρουαρίου - 20 Μαρτίου.

Ἀπὸ τὴν 21η Μαρτίου, ἕνα ἀνώμαλο στοιχεῖο μπορεῖ νὰ σᾶς κουράσῃ, νὰ δημιουργήσῃ παρεξηγήσεις, ἀρχικὰ στὸ πρῶτο δεκάημερο καὶ ὕστερα στὸ δεύτερο, γι' αὐτὸ πρέπει νὰ προσέξετε πολὺ σὲ ὠρισμένα πράγματα πού παρουσιάζουν ἕνα ὁποιοδήποτε κίνδυνο.

Μιλώντας γιὰ τὴ νεαρή του δασκάλαν, πού οἱ χάρες της ξεπερνοῦσαν καὶ αὐτῆς τῆς Σοφίας Λόρεν, ὁ Ζαννώ, πέντε χρόνων, εἶπε :
— Τὴν ἀγαπῶ πολὺ τὴ δασκάλαν μου, μόνο πῶς τὰ πνεμόνια της, μαμά, εἶναι πολὺ μυτερά.

Constellation

Πῶς ζοῦν καὶ τί πιστεύουν τὰ

ΑΣΤΕΡΙΑ ΠΟΥ ΜΕΣΟΥΡΑΝΟΥΝ

ΕΝΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ

ΣΕ ΣΥΝΕΧΕΙΕΣ

Στὸ τεῦχος τοῦ Ἀπριλίου, τὸ Κινηματογραφικὸ Λεξικὸ συνεχίζεται μὲ τὴν Ἄβα Γκάρντνερ καὶ μόνον μ' αὐτήν. Ποιὸς ἄλλωστε μπορεῖ νὰ σταθῇ στὴ θύελλα πού ἐξαπολύει τὸ πέρασμά της ;

Τὰ τελευταῖα τέσσερα χρόνια, κυνηγημένη ἀπὸ τὴν ἴδια της τῆ μοῦρα καὶ τῇ βασικῇ ἀνικανοποίησιν πού χαρακτηρίζει τὴ φύσιν της, ἡ Ἄβα Γκάρντνερ, μία ἀπὸ τὶς ὠραιότερες γυναῖκες τοῦ κινηματογράφου ὅλων τῶν ἐποχῶν, τρέχει ἀπὸ τὴ Ρώμη στὴ Μαδρίτη, ἀπὸ τὸ Λονδίνο στὸ Παρίσι, ὅλο καὶ πιὸ κυνική, πιὸ ἀνήσυχη !

Εμφανίζεται ἐκεῖ πού δὲν τὴν περιμένουν, στὰ ἀεροδρόμια, στοὺς σταθμούς, στὰ συνοριακὰ φυλάκια, ὁδηγώντας πάντα τὴν Καντιλάκ πού τῆς χάρισε ὁ Φράνκ Σινάτρα καὶ πού δὲν ἀποχωρίζεται ποτέ, πότε μὲ ἕνα πολυτελέστατο ἐπαναφόρι ἀπὸ βιζὼν ριγμένο στοὺς ὤμους, πότε μ' ἕνα

ΑΒΑ ΓΚΑΡΝΤΝΕΡ

τσαλακωμένο φόρεμα καὶ παπούτσια μὲ χαμηλὰ τακούνια, πότε ἀναμαλλιασμένη σὰν τσιγγάνα καὶ πότε μὲ ἄψογη «μιζ' ἂν πλι» σὰν μαννεκέν. Μόνον τὰ θαυμάσια πράσινα μάτια εἶναι πάντα κρυμμένα πίσω ἀπὸ μαῦρα γυαλιά, μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς θὰ τὴν

βοηθήσουν νὰ περάσῃ ἀπαρατήρητη. Ποτέ ὁμως δὲν περνᾷ ἀπαρατήρητη. Καὶ οἱ φωτογράφοι τρέχουν ἀπὸ πίσω της, οἱ δημοσιογράφοι τὴν βομβαρδίζουν μὲ ἀδιάκριτες ἐρωτήσεις :

— Εἶναι ἀλήθεια πῶς δὲν ἔχετε σκοπὸ νὰ πάρετε διαζύγιο ἀπὸ τὸν Φράνκ ;

— Εἶναι ἀλήθεια πῶς θὰ παντρευτῇ τὸν Βάλτερ Κιάρι ;

— Εἶναι ἀλήθεια πῶς ἀρρα-

βωνιαστήκατε με τὸν Κούρντ Γιούργκενς ;

Ἐκείνη δὲν ἀπαντᾷ ποτὲ στίς ἐρωτήσεις, βρίζει τοὺς πιὸ ἐπίμονους με γλώσσα πεζοδρομίου καὶ πετᾷ τὴν τσάντα της στὰ μούτρα τῶν φωτογράφων.

Ὑστερα συνεχίζει τὸ δρόμο της. Ψηλή, περήφανη, σκληρή, με τὴν ἀκολουθία πάντα τῶν θαυμαστῶν της καὶ με τὸν ἕνα καὶ ἑλεγκτὸ κοντά της, ὁ ὁποῖος ὅμως δὲν εἶναι ποτὲ ὁ ἴδιος. Πότε εἶναι ταυρομάχος, πότε διπλωματικός, πότε ἡθοποιός, πότε ἄλλος πάλι ταυρομάχος (τοὺς ἔχει ἰδιαίτερη ἀδυναμία). Λένε πὼς ξελόγιασε ἀκόμη καὶ τὸν Τάουνσεντ, ἀκόμη καὶ τὸν Ρουμπιρόζα. Λένε πὼς ἔκανε νὰ κοκκινίσῃ ὁ Μπερτίλ τῆς Σουηδίας, πὼς χαμογέλασε πιὸ προκλητικὰ ἀπὸ ὅσο ἔπρεπε στὸν Φίλιππο τοῦ Ἐδιμβούργου.

Ἡ Ἄβα ἔχει ἀγοράσει γιὰ μόνιμη κατοικία της ἕνα σπιτάκι στίς πύλες τῆς Μαδρίτης, χωρὶς ἡλεκτρικὸ καὶ χωρὶς τηλέφωνο, πού τὸ λένε « Τὸ σπίτι τῆς Στρίγγλας ». Μόνον πισίνα ἔχει, γιὰ ἀγνωστους βέβαια λόγους. Ἐκεῖ περνᾷ τὸν περισσότερο καιρὸ της ἡ Ἄβα με δύο σκύλους, ἕναν παπαγάλου καὶ τὴν ἀδελφὴ της Βεατρίκη, πού δὲν τὴν ἔχει ἀφίσει ποτὲ μόνη ἐδῶ καὶ δεκαπέντε χρόνια, πού προσπαθεῖ νὰ τὴν ἐμποδίσῃ νὰ κἀνὴ πολλές ἀνοήσιες καὶ τὴν παρηγορῇ ὅταν κλαίῃ, πράγμα πού συμβαίνει πολὺ συχνά.

Στὸ « Σπίτι τῆς Στρίγγλας » δέχεται μόνον ταυρομάχους καὶ ἀνθρώπους πού δὲν τὴν θεωροῦν « διεστράμμένο τέρας » καὶ συχνὰ περνᾷ μαζί τους τὴ νύχτα πίνοντας, τρώγοντας καὶ χο-

ρεύοντας. Πίνει ἀπ' ὅλα καὶ πολὺ: οὐίσκυ, ἀφέντι, τεκίλλα (τὸ μεξικάνικο ποτὸ πού ἔχει μάθει νὰ τὸ πίνῃ σὰν βέρα Μεξικανή, βάζοντας λίγο ἀλάτι στὴν ἄκρη τῆς γλώσσας καὶ ρίχνοντας τὸ ὑγρὸ κατ' εὐθεΐαν στὸ λαρύγγι της), ἀλλὰ δὲν καταφέρει νὰ μεθύσῃ. Τρώει σὰν λύκος, ἔξι πλήρη γεύματα κάθε εικοσιτέσσερες ὥρες, ἀλλὰ δὲν καταφέρει νὰ παχύνῃ. Χορεύει σὰν ἀραπίνα, τρελλαίνεται γιὰ τὸ « φλαμένκο » καί, χορεύοντας, μένει ξύπνια ὡς τίς ἑπτὰ τὸ πρωτὶ. Καμμιά φορὰ δὲν πάει κἀν νὰ κοιμηθῇ.

— Δὲν ἔχω νὰ δώσω λογαριασμὸ σὲ κανέναν, λέει. Εἶμαι ἐλεύθερη καὶ ξέρω ἀπὸ μοναχὴ μου τί πρέπει καὶ τί δὲν πρέπει νὰ κάνω.

Ὑστερα, ἀκόμη καὶ οἱ νύχτες τοῦ φλαμένκου τῆς φέρνουν ἀνία καὶ τότε τὴν ξαναβρίσκουμε ἄλλου, με τὸ πρόσωπο πιὸ κουρασμένο, τὰ μάτια πιὸ κομμένα, τὴ φωνὴ πιὸ βραχνή. Με τὴν ἴδια ἀδιάφορη χάρι ἐπισκέπτεται τίς μητέρες τῶν « ἀρραβωνιαστικῶν » της, ἀρνεῖται νὰ ὑποκληθῇ ἐμπρὸς στὴ βασιλίσσα τῆς Ἀγγλίας, τηλεφωνεῖ στὸν Ντιὸρ γιὰ νὰ ζητήσῃ μία ντουζίνα μοντέλα πού πρέπει ὅπως δὴποτε νὰ ἔχῃ σὲ εἰκοσιτέσσερες ὥρες, διατάζει τὸν Βάλτερ Κιάρι νὰ τρέξῃ στὸ ἀεροδρόμιο νὰ παραλάβῃ τὰ σκυλιὰ της πού ἔφθασαν ἀπὸ τὴ Μαδρίτη ἢ βάφει ξανθὰ τὰ μαλλιά της, παίρνει τὸ αὐτοκίνητο, τρέχει στὸ Μονακὸ ν' ἀγκαλιάσῃ τὴν παλιὰ της φίλη Γκρέης Κέλλυ, ξαναφεύγει σὰν σίφουνας καὶ χάνει ἑκατομμύρια τὸ ἴδιο βράδυ στὴ ρουλέττα.

Ἡ Εὐρώπη τῆς ἀρέσει. Ἡ

ζωὴ στὴν παλιὰ μας ἡπειρο μπορεῖ νὰ εἶναι πολὺ διασκεδαστικὴ γιὰ μιὰ γυναῖκα τόσο ὁμορφὴ καὶ με τόσα χρήματα. Τὴ νύχτα πάντα κάποιο καζίνο θὰ εἶναι ἀνοιχτό, πάντα κάποια ἀριστοκρατικὴ παρέα ἔτοιμη γιὰ κέντρα με μουσικὴ καὶ χορὸ, καὶ μπορεῖ ν' ἀφήνῃ τὴ φαντασία της νὰ ταξιθεύῃ, ἐνῶ... ὁ ἐκεῖνος τῆς ψιθυρίζει φιλοφρονήσεις σὲ μιὰ ἀγνωστὴ γλώσσα. Καὶ ἔπειτα, ἡ Εὐρώπη εἶναι τόσο μακριὰ ἀπὸ τὸ Χόλλυγουντ. Μπορεῖ ν' ἀρνηθῇ ὅποιο φιλμ δὲν τῆς ἀρέσει, νὰ πραγματοποιῇ ὅλα της τὰ καπρίτσια καί, κυρίως, νὰ προκαλῇ τὸν οἶκτο τοῦ κόσμου :

— Γιατὶ αἰσθάνομαι οἶκτο γιὰ τὸν ἑαυτό μου, δῆλωσε κάποτε σ' ἕναν δημοσιογράφο. Ἴσως πέτυχα σὰν « στάρ », ἀλλὰ σὰν γυναῖκα εἶμαι μιὰ μεγάλη ἀποτυχία.

Πραγματικά, ποῖος θὰ μποροῦσε νὰ φανταστῇ πόσα συμπλέγματα τυραννοῦν αὐτὴ τὴν θυελλώδη γυναῖκα, πού εἶναι πεπεισμένη πὼς δὲν ἔχει οὔτε τὸν χαρακτήρα, οὔτε τὴν μόρφωσι, οὔτε τὴν ἐξυπνάδα πού χρειάζονται γιὰ νὰ εἶναι κανεὶς ἀξίος νὰ ἐπιτύχῃ. Πράγματι, περίεργο κι ὅμως ἀληθέστατο, ἡ Ἄβα θρηνεῖ πού δὲν ἔμεινε ἕνα ἀπλὸ κορίτσι, πού δὲν ἔκανε ποτὲ τῆς παιδιὰ, πού δὲν μπόρεσε νὰ μείνῃ παντρεμένη με τὸν ἴδιον ἄντρα. Θέλει νὰ μένῃ πιστὴ, ἀγαπᾷ περισσότερο ἀπ' ὅσο πρέπει, ζηλεύει σὰν τρελλή, διακηρύσσει πὼς, ὅταν χάσῃ τὸ μόνον σίγουρο πράγμα πού κατέχει, τὴν ὁμορφιά της, θὰ εἶναι ἕνας κατεστραμμένος ἄνθρωπος. Αὐτὴ εἶναι, με λίγα λόγια, ἡ Ἄβα Γιάρντνερ,

Ἀμερικανὴ πολῖτις, ἐτῶν τριάντα - τριῶν, ἡθοποιὸς τὸ ἐπάγγελμα, πού γνώρισε μιὰ ζωὴ δύσκολη καὶ γεμάτη περιπέτειες.

Γεννήθηκε στὸ Σμιθφιλντ τῆς Βόρειας Καρολίνας, τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1923, ἡ μικρότερη μιὰς φτωχῆς οἰκογένειας με ἑπτὰ παιδιά. Τὸ Σμιθφιλντ εἶναι ἕνα μικρὸ μέρος με τέσσερες χιλιάδες κατοίκους, σὲ μιὰ περιοχὴ ἀγροκτημάτων καὶ Νέγρων.

Οἱ γονεῖς της ἦσαν χωρικοὶ καὶ ὁ πατέρας της ἐργαζόταν στὰ καπνοτόπια γιὰ λογαριασμὸ τρίτων. Ἡ Ἄβα ἤξερε νὰ μεταχειρίζεται τὴν τσάπα καὶ δὲν τῆς ἄρεσε ποτὲ νὰ περιποιηθῇ τὸ σπίτι ἢ νὰ πλύνῃ πιάτα. Προτιμοῦσε τὰ χωράφια, ὅπου γύριζε ξεμαλλιασμένη ἀπὸ τὴν αὐγὴ ὡς τὴ δύσι. Στὸ σχολεῖο ἦταν κακὴ μαθήτρια. Ἡ ἀλήθεια ἦταν πὼς ντρεπόταν φρικτὰ καὶ δὲν αἰσθανόταν ἄνετα μαζί με τὰ κορίτσια πού πήγαιναν περιποιημένα καὶ με ἄσπρους φιογκοὺς στὰ μαλλιά. Ἐμαθε νὰ γράφῃ με ἑνὸς χρόνου καθυστέρησι σχετικὰ με τὰ ἄλλα παιδιά καί, ἀκόμη καὶ σήμερα, δὲν εἶναι ποτὲ σίγουρη πὼς γράφεται μιὰ λέξι.

Ἐννιά χρονῶν ἐρωτεύθηκε τὸν χασάπη, ἕνα ξανθὸ νέο πού τῆς φαινόταν γενναῖος σὰν ἀρχαῖος θεὸς ἀνάμεσα στὰ ματωμένα κρέατα. Ὅποτε πήγαινε νὰ ψωνίσῃ, τῆς κόβονταν τὰ γόνατα. Δώδεκα χρονῶν ἔνωσε τὴν πρώτη της ἐρωτικὴ ἀπελπισίᾳ, γιατί ἡ φτώχεια ἀνάγκασε τὴν οἰκογένειαν νὰ ζητήσῃ ἀλλοῦ δουλειά, στὸ Νιούπορτ τῆς Βιρτζίνια.

— Δὲν εἶχα ποτὲ σχέσεις σοβαρὰς με κανέναν ἄνδρα πρὶν γνω-

ρίσω τὸν πρῶτο μου σύζυγο, τὸν Μίκυ Ρούνεϋ, δηλώνει σήμερα ἡ "Αβ. Ἡ μητέρα μου μὲ εἶχε ἀναθρέψει πολὺ αὐστηρὰ καὶ μὲ ἀπειλοῦσε πῶς, ἂν γνώριζα ἄνδρα πρὶν παντρεῦσθαι, θὰ πῆγαινα στὴν κόλασι. Οἱ γονεῖς μου ἦσαν ἄγριοι ἄνθρωποι, πολὺ ἀγαπημένοι μεταξὺ τους καὶ πάντα ὀνειρεύομαι ἓναν τέτοιο γάμο.

Δεκαπέντε χρονῶν ἦταν ἡδὴ ὥραια τὰ ἐξέρε νὰ κάνη ἦταν νὰ γράφῃ στὴ γραφομηχανή. Δεκαοκτὼ χρονῶν πῆρε τὸ τραῖνο γιὰ τὴ Νέα Ὑόρκη, νὰ πάῃ στὴν ἀδελφὴ της Βεατρίκη πού ζοῦσε ἐκεῖ παντρεμένη μὲ τὸν φωτογράφο Λάρρυ Τάρρ. Ὁ Λάρρυ τῆς πρόσφερε δέκα δολλάρια τὴν ἐβδομάδα γιὰ νὰ τοῦ κάνη τὸ μοντέλο. Ἦταν τόσο ὁμορφες οἱ φωτογραφίες, πὺ κάποιος Μπάρνεϋ Ντούχαν σταμάτησε μιὰ μέρα νὰ τις θουμάσῃ καί, κατόπιν, τις ζήτησε γιὰ νὰ τις στείλῃ στὸ Χόλλυγουντ. Ἀρεσαν καί, λίγες μέρες ἀργότερα, ἡ "Αβ. γύριζε τὸ πρῶτο «δοκιμαστικό» τῆς στὰ στούντιο τῆς Μέτρο. Ἀπὸ τὴν ταραχὴ, δὲν εἶπε λέξι. Ὁ εἰδικὸς ὅμως πὺ εἶδε τὸ δοκιμαστικό, ἀνέφερε στοὺς ἀνωτέρους του :

« Δὲν ξέρει νὰ παίξῃ, δὲν ξέρει νὰ μιλήσῃ, δὲν ξέρει νὰ κινηθῇ. Καταπληκτικὴ, σὰς λέω ! Ὑπέροχη ! »

Τὸ συμβόλαιον πὺ τῆς πρότειναν ἦταν γιὰ πέντε χρόνια, μὲ διακόσια δολλάρια τὸ μῆνα.

Οἱ μέρες περνοῦσαν καὶ οἱ φωτογράφοι τοῦ διαφημιστικοῦ τμήματος τὴν τυραννοῦσαν συνέχεια. Τὴν φωτογράφιζαν ντυμένη ὀδασκή, δούκισσα ἢ μὲ μαγιώ. Κυκλοφοροῦσαν στὰ περιοδικὰ

καὶ ἔδιναν τὰ μέτρα τῆς. Ὑψος : 1,67. Βάρος : 62 κιλά. Μέση : 59. Στήθος : 93. Γοφοί : 89.

Ἡ "Αβ. ὑπάκουε, ἀφηνόταν. Τὰ πάντα ἐφρόντιζε ἡ Βεατρίκη. Ἡ "Αβ. ἔπασχε ἀπὸ συμπλέγματα κατωτέρωτης. Ἡ Λίντα Κρίστιαν τὴν εἶχε βαφτίσει «τὸ σαλάμι» καὶ ὁ Μέλβυν Ντάγκλας : « Ἡ γλυκεῖα χωριατοπούλα ». Μόνο ὁ Μίκυ Ρούνεϋ τὴν πῆρε στὰ σοβαρὰ σὰν γυναῖκα καὶ τῆς εἶπε γλυκὰ λόγια. Ἡ "Αβ. ὑποστηρίζει ὅτι ἐρωτεύθηκε πραγματικὰ τὸν μικροσκοπικὸ Μίκυ. Ἰσως ἀπὸ εὐγνωμοσύνη, ἴσως γιὰ τὴν θάμπωσε τὸ τάλεντο του.

Τότε ὅμως ἦταν ὁ πόλεμος καὶ ὁ Μίκυ ἐφευγε συνεχῶς γιὰ τουρνέ. Παιδὶ τοῦ θεάτρου, δὲν εἶχε περὶ οἰκογενείας τις ἴδιες ἀντιλήψεις μὲ τὴν "Αβ. Δὲν ἄργησαν νὰ χωρίσουν καὶ τότε ἡ "Αβ. γνώρισε τὸν μεγάλο καρδιοκατακτητὴ τοῦ Χόλλυγουντ, τὸν διευθυντὴ ὀρχήστρας Ἀρτι Σῶ, πὺ εἶχε ἤδη παντρετῇ ἑξὶ φορές, πὺ ἦταν γοητευτικὸς, διανοούμενος, ἄνθρωπος τεραστίας μορφώσεως. Προσπάθησε, ἀκριβῶς ὅπως ὁ Ὀρσον Οὐέλλες τὴν Ρίτα Χαίγγουορθ, νὰ μάθῃ τὴν "Αβ. νὰ ἐκτιμᾷ τὸν Τολστόι. Ἀδίκῃ ὅμως. Σὲ λίγο βαρέθηκε τὴν ἀφέλεια τοῦ μυαλοῦ τῆς καὶ τὴν ἐγκατέλειψε. Ἡ "Αβ. ἀποφάσισε νὰ ψυχαναλυθῇ.

Τότε ἡ "Αβ. γνώρισε τὸν παραγωγὸ καὶ σκηνοθέτη Μάρκ Χέλλιγκερ. Ἦταν τολμηρὸς, τίμιος, ἔγιναν καλοὶ φίλοι καὶ τῆς ἐμπιστεύθηκε τὸν πρῶτο ρόλο σὲ μιὰ ἀπὸ τις καλύτερες ταινίες του, τοὺς « Δολοφόνους », μαζί μὲ

ἓναν ἄλλον ἀρχάριο, τὸν Μπάρτ Λάνκαστερ.

Ἡ ταινία γνώρισε τὸν θρίαμβο καὶ ἡ "Αβ. ἄρχισε νὰ μελετᾷ ὀρθοφωνία καὶ ὑποκριτικὴ. Ἐχασε τὴ χωριάτικη προφορά τῆς καὶ ἔμαθε νὰ παίξῃ. Ἐμφανίστηκε σὲ ταινίες μὲ τὸν Κλάρκ Γκέημπλ — τὸν ἐρωτεύθηκε κι αὐτὸν — μὲ τὸν Φρέντ Μάκ Μούρραϊ, μὲ τὸν Βᾶν Τζόνσον, μὲ τὸν Γκρέγκορ Πέκ. Τὸ τελευταῖο φιλμ μὲ τὸν Πέκ, ὁ « Παίκτης », τὴν καθιέρωσε σὰν « στάρ ». Ἀρχισαν νὰ τὴν βάζουν στὸν κατάλογο τῶν ὡραίων καὶ « ἐπικίνδυνων » γυναικῶν τοῦ Χόλλυγουντ.

Ἡ "Αβ. ὅμως ἦταν μελαγχολικὴ. Ὁ θάνατος τοῦ ἀγαπητοῦ τῆς φίλου Χέλλιγκερ τὴν εἶχε συντρίψει.

Τότε γνώρισε τὸν ἄνθρωπο πὺ ἔκανε τὴ ζωὴ τῆς τραγωδία, τὸν « κοκκαλιάρη τραγουδιστὴ », τὸν Φράνκ Σινάτρα. Ὁ Σινάτρα δὲν εἶναι ὡραῖος, ἀλλὰ οἱ γυναῖκες πὺ τὸν γνωρίζουν ἀπὸ κοντὰ τὸν βρίσκουν ἀκαταμάχητο. Ἡ "Αβ. τὸν χαίρετῃ καί, ἀπὸ τὴν πρώτη αὐτῇ ἐπαφῇ, ἐνίσωσε πῶς ἡ γοητεία πὺ ἐξασκοῦσε ἐπάνω τῆς ἦταν ἐπικίνδυνη. Πολλὲς φορές ἀποφάσισαν νὰ χωρίσουν, ἀλλὰ δὲν τὸ κατάρθωσαν. Ὅταν, τελικὰ, πρότειναν στὴν "Αβ. νὰ « γυρίσῃ » στὴν Ἰσπανία τὸ « Πανδώρα », ἐκεῖνη δέχθηκε γιὰ νὰ ξεχάσῃ τὸν Φράνκ κι ἔτσι ἄρχισε τὸ ἑξῆς φλέτ τῆς μὲ τὸν Μάριο Καμπρέ, τὸν πρῶτο ἀπὸ τοὺς ταυρομάχους « τῆς ». Τὸ εἰδύλλιο εἶχε τὴν εὐλογία τῆς ἐταιρείας τῆς καὶ οἱ φωτογράφοι δημοσίευσαν φωτογραφίες τοῦ ζεύγους ἀγκαλιασμένου, σὲ ὅλες τις

ἐφημερίδες τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ ξεχαστῇ ἡ περιπέτεια μὲ τὸν παντρεμένο Φράνκ. Ἐκεῖνος ὅμως ἔγινε ἑξὼ φρενῶν. Καί, ἓνα βράδυ, ἐνῶ ὁ Μάριο, τρελλὰ ἐρωτευμένος, ἔκανε σερενάτες, ὁ Φράνκ ἐμφανίστηκε στὸ σπῆτι τῆς "Αβ. Μόλις τὸν εἶδε δὲν κρατήθηκε. Μ' ἓναν εὐτυχισμένο λυγμό, πὺ σήμαινε τὴν τελειωτικὴ τῆς ἱποχώρησι, ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά του. Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Φράνκ ξανάφυγε, ἀλλὰ εἶχαν πιά καταλάβει πῶς δὲν μπορούσαν νὰ ζήσουν χωριστά.

Δύο ὁλόκληρα χρόνια κράτησε τὸ μαρτύριο. Ζοῦσαν μαζί, τὰ ξενοδοχεῖα τοὺς ἐδιωχναν, ὁ Φράνκ δὲν εὗρισκε δουλειά, θύμωνε, ἔδερνε τοὺς φωτογράφους πὺ τοὺς κυνηγοῦσαν γιὰ λεγασμὸ τῶν σκανδαλοθηρικῶν περιοδικῶν, καί, ἐν τῷ μεταξύ, ἡ γυναῖκα του καὶ τὰ τρία του παιδιά τὸν περιμεναν νὰ γυρίσῃ σπῆτι, ἐνῶ ὁλόκληρη ἡ Ἀμερικὴ καταριόταν τὴν "Αβ. Ἐνα βράδυ, σ' ἓνα κέντρο, τοῦ ζήτησαν νὰ τραγουδήσῃ τὸ « Νάνσυ », τὸ τραγούδι πὺ εἶχε γράψῃ πρὸ ἐτῶν γιὰ τὴν γυναῖκα του. Ἡ "Αβ. σηκώθηκε κι ἐφυγε. Δὲν ἤξεραν τί νὰ κάνουν, δὲν εἶχαν χρήματα, ἐκεῖνος πούλησε τὰ πάντα καὶ ζύγιζε σαράντα - δύο κιλά.

Ὅταν πιά ἡ Νάνσυ δέχθηκε νὰ τοῦ δώσῃ τὸ διαζύγιο, παίρνοντας συγχρόνως καὶ ὅλη τὴν περιουσία πὺ τοῦ ἔμενε, ὁ Φράνκ κι ἡ "Αβ. εἶχαν γίνει ράκη. Ὁ γάμος τους ἔγινε στὶς ἐπτάμισυ τὸ πρωτὶ, χωρὶς κέφι καὶ χωρὶς πολλὲς ἐλπίδες.

Τὸ ταξίδι τοῦ γάμου δὲν ἦταν καὶ πολὺ εὐχάριστο. Ὁ Φράνκ ἦταν πνιγμένος στὰ χρέη, ἀλλά,

εὐτυχῶς, ἦρθε τὸ « Χιόνια τοῦ Κιλιμάντζαρο » καὶ ἡ Ἄβα μπόρεσε νὰ πληρώσῃ πολλά. Ἡ ἰσορροπία ὅμως ἔλειπε καὶ οἱ σκηνὲς ἦσαν φρικτές. Ὅταν ἔμεναν μαζί, δὲν ἐβγαίνουν ἐξω, γιὰ νὰ μὴν ἀντιμετωπίσουν τὰ βλέμματα τοῦ κόσμου. Τὰ βράδυα ἐκεῖνος ἐπαίξε φλάουτο κι ἐκεῖνη παρακολουθοῦσε τὴν τηλεόρασι.

Τότε συνέβη τὸ φρικτὸ ἐπεισόδιο μὲ τὴν Λάνα Τάρνερ, ποὺ τοὺς ἐξευτέλισε σὲ ὅλη τὴν Ἀμερική : ἡ Ἄβα ἐκάλεσε τὴν Λάνα μὲ κάποιον νέο σπῆτι, χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Φράνκ, ὁ ὁποῖος, βρίσκοντας ξαφνικὰ τὸ ζευγάρι (ἡ διακριτικὴ Ἄβα ἄργησε νὰ ἐμφανισθῇ), ἄρχισε τὶς γροθιές. Τελικὰ, οἱ δύο φίλες ἐφυγαν μὲ τὸ κεφάλι ψηλὰ κάτω ἀπὸ τὰ φλάς τῶν φωτογράφων καὶ τὶς φωνὲς τῆς ἀστυνομίας. Ὅταν τὸ ζεῦγος ἀποφάσισε νὰ συμφιλιωθῇ, ἔκανε μία ἀκόμη μεγαλύτερη γκάφα : ἐφυγαν γιὰ μία τουρνὲ στὴν Εὐρώπη. Τότε ὁ Φράνκ ἦταν σὲ κακὴ κατάστασι, ἡ Ἄβα στὸ ὕψος τῆς δόξας. Τὸ κοινὸ στὸ Τουρίνο, ἐνῶ ὁ Φράνκ τραγουδοῦσε τὸ « Λούνα Ρόσσα », ἐφώναζε : « Α-βα, Α-βα », καὶ στὴ Φλωρεντία, ὅταν ἀκούστηκε πῶς ἡ Ἄβα πῆγε ν' ἀκούσῃ τὴν « Μποέμ », τὸ κοινὸ ἐγκατέλειψε τὸ θέατρο ὅπου τραγουδοῦσε ὁ Φράνκ, γιὰ νὰ πάῃ στὴν Ὁπερα. Ἐκεῖνος ἦταν σὲ ἐλεεινὰ κέφια, ἐκεῖνη ἔλκλαιγε : « Φέρνω δυστυχία σὲ ὅποιον ἀγαπῶ ».

Ἡ Ἄβα δέχθηκε νὰ πάῃ στὴν Ἀφρική γιὰ τὸ « Μογκάμπο », ἀλλὰ ὁ Φράνκ διέκοψε τὴν τουρνὲ καὶ πῆγε νὰ τὴν βρῇ, γιὰ νὰ ἀκουσε δυσάρεστες πῆμες γιὰ κάποιον δῆθεν αἰσθηματάκι τῆς Ἄβας μὲ

τὸν Κλάρκ Γκέμπελ. Ὅταν ἐφυγε ἀπὸ τὴν Ἀφρική, πῆρε τὸ δρόμο τοῦ Χόλλυγουντ μὲ μιὰ μεγάλη ἀπόφασι : νὰ ξαναδημιουργήσῃ τὴν κατεστραμμένη του καριέρα. Δέχθηκε νὰ παίξῃ τὸν Ντὶ Μάτζο στὴν ταινία « Ὅσο ὑπάρχουν ἄνθρωποι » γιὰ χίλια δολλάρια τὴν ἐβδομάδα, ποσὸν ποὺ ἄλλοτε θὰ προκαλοῦσε τὰ γέλια του. Ἡ ταινία ὅμως τὸν ξαναγέννησε καί, σ' ἓνα χρόνο, τοῦ ἔδωσαν τὸ Ὄσκαρ. Καθὼς ξανάβρισκε τὴν ἐμπιστοσύνη στὸν ἐαυτό του, ὁ Σινάτρα αἰσθανόταν ὅλο καὶ πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἄβα. Οἱ γυναῖκες τὸν κυνηγοῦσαν καὶ πάλι καί, ὅταν ἡ Ἄβα ἔμαθε γιὰ τὶς σχέσεις του μὲ τὴν Μαίριλιν Μάξγουελλ καὶ τὴν Ντέμπορα Κέρρ, ἀντέδρασε μὲ τὸν... δεῦτερο ταυρομάχο τῆς ζωῆς της, τὸν Ἀλφρέδο Λεάλ. Κατόπιν ἦρθε ὁ τρίτος καὶ σοβαρώτερος, ὁ ὠραῖος Λουὶς Μιγκουέλ Ντομίγκουιν, ὁ ἄνδρας γιὰ τὸν ὁποῖον αὐτοκτόνησε ἡ Μιροσλάββα. Ἦταν πλουσίος, ἰδιότροπος, εἰρων, σκληρός. Γύριζε μὲ μιὰ Ἰνδὴ ποὺ φοροῦσε τὸ « σαρί » καὶ τοῦ φιλοῦσε τὰ χέρια σὰν σκλάβα, μ' ἓναν νάνο καὶ μ' ἓνα σκυλί, μαῦρο καὶ τεράστιο σὰν λύκο. Ἡ Ἄβα δὲν ἤθελε ν' ἀπατήσῃ τὸν Φράνκ. Ἐφυγε ἀμέσως γιὰ νὰ ζητήσῃ διαζύγιο καί, τὴν ἡμέρα ποὺ ἐδήλωσαν κι οἱ δύο στὴν Μέτρο πῶς ἔπρεπε νὰ χωρίσουν, ἡ Ἄβα ἔπαθε νευρική κρίσι καὶ ὁ Φράνκ ἀπεπειράθη ν' αὐτοκτονήσῃ κόβοντας τὶς φλέβες του. Ἡ Ἄβα ἔτρεξε στὸ πλευρὸν του, ἀλλὰ, μόλις τὸν εἶδε καλὰ, ἐφυγε νὰ περάσῃ τὰ Χριστούγεννα τοῦ 1953 μὲ τὸν Ντομίγκουιν. Ὁ Φράνκ τὸ ἔμαθε, νοίκιασε ἓνα ἀεροπλάνο κι ἔτρεξε

νὰ τὴν βρῇ. Ἐφθασε στὸ ξενοδοχεῖο της, στὴ Μαδρίτη, τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ Ἄβα ἐβγαίνει μ' ἓνα θαυμάσιο πράσινο φόρεμα. Συγκινημένη, τηλεφώνησε στὸν Ντομίγκουιν κι ἔμεινε μαζί μὲ τὸν ἄνδρα της. Ἡ συμφιλίωσις κράτησε λίγον καιρό. Πάλι ἐμφανίσθηκε ὁ Ντομίγκουιν, ὁ ὁποῖος τὴν τυραννοῦσε, τῆς ἔκανε φρικτὲς σκηνὲς καὶ τῆς φερνόταν μὲ αὐταρχικότητα. Τότε ἡ Ἄβα ζήτησε παρηγοριά σ' ἓναν καλὸ φίλο, ποὺ γρήγορα ὅμως ἔγινε κάτι περισσότερο γι' αὐτήν, τὸν Βάλτερ Κιάρρι. Συχνά, ὅταν εἶχε πρόβες στὸ θέατρο, ἡ Ἄβα ἔφθανε μ' ἓνα παλτὸ ἀπὸ βιζὸν ριγμένο ἐπάνω ἀπὸ τὸ νυχτικὸ της, γιὰ νὰ τοῦ φέρῃ ἓνα « θερμὸς » μὲ καφέ καὶ γάλα. Ὁ Βάλτερ ὅμως δὲν ἤθελε τότε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴ μνηστή του, Λου-

σία Μποζέ. Τελικὰ, ὅλοι ξέρουμε πῶς κατέληξαν αὐτὲς οἱ συγκεχυμένες ἱστορίες : Ἡ Μποζέ παντρεύθηκε τὸν Ντομίγκουιν, ὁ Βάλτερ συμφιλώθηκε καὶ χώρισε καὶ πάλι μὲ τὴν Ἄβα, ἡ Ἄβα « γύρισε » στὸ Παρίσι τὸ « Μικρὸ Καλύβι » τοῦ Ρουσσέν. Ἡ ζωὴ δὲν εἶχε πολλὰ νὰ τῆς προσφέρῃ.

Τελικὰ, ὁ Βάλτερ ὑπάρχει ἀκόμη. Ἡ Ἄβα ὅμως δὲν ἀποφασίζει. Ἐκανε πολλὰ σφάλματα στὴ ζωὴ της, γιὰ νὰ ἐπιτρέψῃ στὸν ἐαυτό της καινούργια. Καὶ ὁ Κούρντ Γιοῦργκενς ; Ποιὸς ξέρει ; Καὶ ὁ Φράνκ Σινάτρα ; Μ' αὐτὸν ἡ ἱστορία παραμένει τραγικὴ, σοβαρὴ ! Πολλὲς πίκρες τοὺς χωρίζουν, ἀν καὶ δὲν ἀποφασίζουν νὰ πάρουν ἀκόμη διαζύγιο.

Τι ἀκριβῶς ἐννοεῖτε ὅταν λέτε :

Γιὰ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω λέξεις διαλέγετε ἀνάμεσα στοὺς 3 ὁρισμοὺς ἐκεῖνον ποὺ νομίζετε ὅτι ἀποδίδει τὴν ἀκριβῆ σημασία της.

1) ΑΒΡΟΔΙΑΙΤΟΣ. Α : Εὐγενής. Β : Μαθητὴς. Γ : Ποὺ κάνει αὐστηρὴ δίαιτα.

2) ΑΛΗΣΤΟΣ. Α : Ποὺ δὲν τὸν ἐλήστεψαν. Β : Ἀνάλατος. Γ : Ἀξέχαστος.

3) ΑΝΕΦΙΚΤΟΣ. Α : Ἀσυνέφιαστος. Β : Ἀκατόρθωτος. Γ : Ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀποφύγῃς.

4) ΕΡΙΦΗΣ. Α : Δυστυχισμένος. Β : Τράγος. Γ : Ἀκοντιστής.

5) ΖΥΜΩΣΙ. Α : Προετοιμασία μεταβολῆς. Β : Χώνευσις. Γ : Ἐπανάστασις.

6) ΠΕΡΙΣΠΟΥΔΑΣΤΟΣ. Α : Φοιτητής. Β : Καθηγητής. Γ : Ἀξιόλογος.

7) ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ. Α : Διάλεξις. Β : Μελέτη. Γ : Δημοπρατήριον.

8) ΡΕΤΙΡΕ. Α : Φωταγωγός. Β : Ὁροφος μὲ πρόσσοψι στὸ δρόμο. Γ : Χωρὶς πρόσσοψι στὸ δρόμο.

9) ΣΥΜΠΝΟΙΑ. Α : Δυνατὸς ἀέρας. Β : Ὁμόνοια. Γ : Συνωμοσία.

10) ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΙ. Α : Πλήρης ἀντίληψις. Β : Ἐπιθυμία. Γ : Εὐθύνη.

11) ΣΥΝΤΑΡΑΚΤΙΚΟΣ. Α : Ἀπροσδόκητος. Β : Ποὺ φέρνει μεγάλη ταραχή. Γ : Σκληρός.

12) ΤΕΛΜΑ. Α : Τέλος. Β : Λίμνη. Γ : Λιμνασμένος τόπος.

13) ΤΡΩΓΛΗ. Α : Μαγειρεῖο. Β : Σπηλιά. Γ : Λέσχη.

14) ΧΑΡΙΤΟΒΡΥΤΟΣ. Α : Γεμάτος χάρες. Β : Πλούσιος. Γ : Καλλιφώνος.

Ἀπαντήσεις στὴ σελ. 127

ΦΛΥΑΡΙΕΣ...

Η γυναίκα του ήταν τόσο σνόμπ, πού καθημερινώς δηλητηρίαζε τη ζωή του. Ήθελε σώνει και καλά να νοικιάσουν ένα διαμέρισμα ακριβώτερο απ' αυτό πού είχαν.

— Ένα βράδυ γυρίζει ο δυστυχής σύζυγος στο σπίτι του και γελαστός της αναγγέλλει :

— Έχω ευχάριστα νέα, χρυσή μου. Δεν υπάρχει πιά λόγος να μετακομίσουμε. Ο ιδιοκτήτης μās αύξησε τὸ νοίκι !

American Weekly

Μιά έκκεντρική 'Αμερικανίδα άλληλογραφεί με έναν τρόφιμο τῶν φυλακῶν Σινγκ-Σινγκ. Σιγά-σιγά τὰ γράμματά της γίνονται θερμότερα και μιά οικειότης αναπτύσσεται μεταξύ τους, ὥσπου εκείνη τοῦ γράφει :

« Άγαπητέ μου 887924, ἐπίτρεψέ μου νὰ σὲ λέω ἀπλῶς: ἀγαπητέ μου 887.»

Constellation

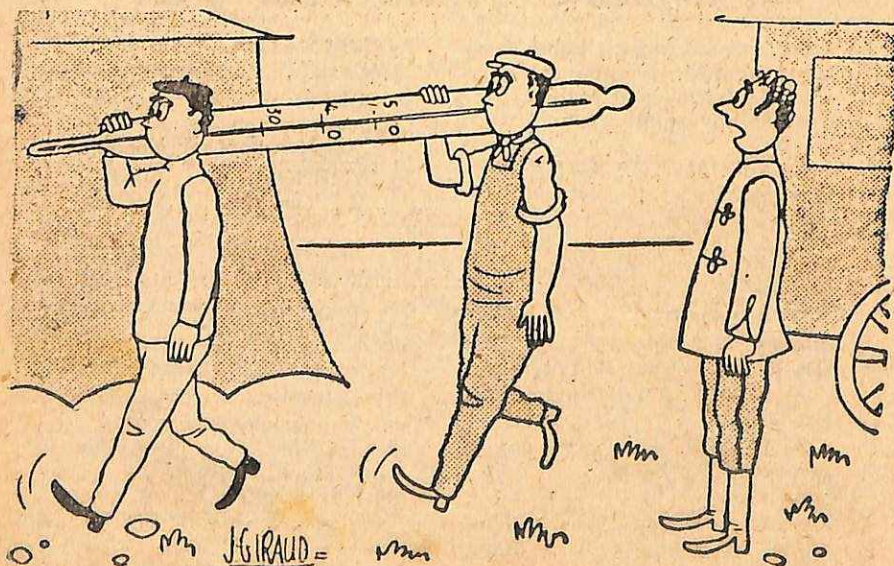
Η γυναίκα ξυπνᾷ τὸν ἄντρα της :

— Σήκω, τοῦ λείει πνιχτά. Ένας κλέφτης ψάχνει τὶς τσέπες τοῦ πανταλονιοῦ σου.

— Άσε με ἤσυχο. Κανόνισέ τα ἐσὺ μὲ τὸν ἀντίπαλό σου, τῆς ἀπαντᾷ ἐκεῖνος.

Tatler

Ο ΥΨΗΛΟΣ ΑΣΘΕΝΗΣ ΤΟΥ ΤΣΙΡΚΟΥ

— Γρήγορα ! 'Ο ἐλέφαντας ἔχει πυρετὸ και σήμερα !

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ...

Στις γραμμές αυτές, σκόρπια και με λίγα λόγια κλείνεται ή πνευματική και καλλιτεχνική κίνηση του μηνός και λίγο... φιλολογικό κουτσομπολιό.

Ο ΜΗΝΑΣ πού μās πέρασε μπορεί να χαρακτηρισθῇ σὰ « μήνας Σολωμού ». Όλα τὰ πνευματικά σωματεία τῆς χώρας, μ' ἐπὶ κεφαλῆς τὰ Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἰδρύματα, ὠργάνωσαν σειρά ἐκδηλώσεων γιὰ νὰ τιμηθοῦν τὰ 100 χρόνια τοῦ ἐθνικοῦ μας βάρδου. Μὲ χαρὰ ἐπληροφορήθηκα ὅτι ἀνάλογες ἐκδηλώσεις ἐγίναν και σὲ πολλές μεγάλες πόλεις τοῦ Ἑξωτερικοῦ. Ἡ ποίησι τοῦ Σολωμοῦ, ὅπως κάθε τι ἀληθινὰ μεγάλο, ἔχει πανανθρώπινη ἀξία... Καὶ τὸ μήνυμα ἐλευθερίας πού ὑπάρχει σ' αὐτήν, σήμερα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, βρίσκει ἀπήχησι στὶς καρδιές τῶν ἀνθρώπων.

ΟΙ ΦΙΛΟΙ τῆς καλῆς ζωγραφικῆς εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ δοῦν στοῦ μηνά πού μās πέρασε τὶς ἐκθέσεις δύο ζωγράφων πού πέθαναν ἀφήνοντας ἀνοκλήρωτη τὴν ἀληθινὰ πολύτιμη καλλιτεχνική προσφορά τους : Τοῦ Μίμη Βιτσώρη και τοῦ Δημήτρη Μπισκίνη.

Οἱ ἐκθέσεις αὐτές, πού τὶς ὠργάνωσαν in memoriam οἱ φίλοι τῆς τέχνης τῶν δύο αὐτῶν ἐξαιρετικῶν ζωγράφων μας, ἔδωσαν τὴν εὐκαιρία στοὺς νεώτερους νὰ ἐπικοινωνήσουν μὲ τὸ ἔργο τους και νὰ γνωρίσουν τὴν προσφορά τους, πού ἐστάθηκε ἕνας ἀληθινὰ σημαντικός σταθμός στὴ Νεοελληνική Τέχνη.

ΓΙΑ τὸ Σολωμό πολλά εἰπώθηκαν και πολλά γράφηκαν. Δυστυχῶς τὰ περισσότερα ἀπὸ αὐτὰ, καθὼς θὰ ἔλεγε ὁ Σαῖξπηρ, ἦταν λόγια... λόγια... λόγια... Ὁ Σολωμός ξεπέρασε τὰ σύνορα τῆς κριτικῆς και τοποθετήθηκε μὲ τὸ ἔργο του ἀνάμεσα στὶς ἀμετακίνητες πανανθρώπινες ἀξίες πού δὲν τὶς ἐπηρεάζει καθόλου ἡ δοκιμασία τοῦ χρόνου... Εἶναι αὐτὸ πού τόσο ἐπιγραμματικά εἶπε ὁ Παλαμᾶς :

« Θὰ περάσουν τὰ χρόνια και οἱ καιροὶ και ἡ Μοῦσα θὰ χτίσῃ στὴν Ἑλλάδα ναοὺς και λειτουργοὺς θάβρει ἀγνώστους, πὶὸ ἀξίους ἴσως, πὶὸ ἐρακοστούς, κι' ἀκόμα ὁ Σολωμός θὰ στέκεται στὴν κορυφή, ζωντανή πηγὴ γιὰ τὴ νεώτερη ποίηση ! »

ΕΔΙΑΒΑΖΑ σ' ἕνα μεγάλο ἀγγλικό περιοδικό ὅτι τελευταῖα ἐκυκλοφόρησε στὴν Ἀγγλία μιά νέα μάρκα τσιγάρων, πού ἔχει ὡς « σῆμα κατατεθέν » τὸ ὄνομα και τὴ φωτογραφία τοῦ σερ Λῶρενς Ὀλίβιε.

Συνάδελφος τοῦ διάσημου ἠθοποιοῦ — πού λέγεται ὅτι θὰ ἐπιχειρήσῃ τώρα νὰ μεταφέρῃ στὴν ὀθόνη τὸν « Μάκβεθ » — τοῦ εἶπε μὲ μιά μικρὴ δόση κακίας :

— Τί δόξα, ἀγαπητέ Λῶρενς ! Τώρα θὰ βρίσκεσθε στὰ χεῖλη ὅλων τῶν Ἀγγλῶν.

Ὁ μεγάλος καλλιτέχνης χαμογέλασε μὲ κάποια πικρία και ἀπάντησε :

— Πέστε καλύτερα, τί μάθημα ματαιότητος !

Κι ἐπειδὴ ὁ συνάδελφος του τὸν ἐκοίταξε μ' ἀπορία χωρὶς νὰ κατα-

λαβαίνει το βαθύτερο νόημα της απαντήσεως, ὁ Ὀλίβιε πρόσθεσε :

— Μὴν ξεχνάτε ὅτι ὁ καπνὸς τοῦ τσιγάρου συμβολίζει τὴν ἀνθρώπινη ματαιότητα καὶ πῶς ἀκόμη μᾶς θυμίζει ὅτι στὸ τέλος δὲ θὰ μείνῃ ἀπὸ μᾶς παρὰ λίγη στάχτη. . .

* * *

ΚΙ ΑΦΟΥ ὁ λόγος περὶ ματαιότητος, ἀξίζει νὰ θυμηθοῦμε τὸ θαυμάσιο ἐπιγράμμα τοῦ Θεοφυλάκτου τοῦ Σιμοκάττου ποὺ ἦταν χαραγμένο σὲ μιὰ ἐπιτάφια πλάκα στὸ βυζαντινὸ νεκροταφεῖο τῆς Κωνσταντινουπόλεως :

— Εἰ λύπης θέλεις κρατεῖν, περιπόλει τοὺς τάφους καὶ τοῦ πάθους ἔξεις τὸ φάρμακον καὶ τὰς μεγίστας τῶν ἀνθρώπων εὐημερίας ἐπόψει οὐ περαιτέρω κόνεως κεκτημένης τὸ φύσημα !

* * *

ΔΙΑΒΑΖΑ στὸ τελευταῖο δελτίο τῆς Unifrance Films, ὅτι τὸ περίφημο μυθιστόρημα τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ « Οἱ ἄθλιοι » θὰ μεταφερθῇ γιὰ δεκάτη φορά στὴν ὁθόνη. Αὐτὴ τὴν φορά σκηνοθέτης του θὰ εἶναι ὁ Ζὰν Πῶλ Λε Σανουά, ὁ δημιουργὸς τοῦ Sans laisser d' adresse. Τὸ ρεκόρ εἶναι πραγματικὰ καταπληκτικό. Δέκα φορές τὸ ἴδιο θέμα στὴν ὁθόνη — ἔστω καὶ ἂν τὶς περισσότερες ἔχει κακοποιηθῇ — εἶναι κάτι ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ περάσῃ ἀπαράτητο.

Ὁ Λε Σανουά ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ δική του ταινία θὰ σημειώσῃ μεγάλη ἐπιτυχία γιατί τὰ προβλήματα ποὺ θέτει ὁ Οὐγκώ στοὺς « Ἀθλίους » τοῦ ὑπάρχουν μὲ τὴν ἴδια ὀξύτητα καὶ στὴν ἐποχὴ μας. . .

Ἀναφέρω συμπληρωματικά ὅτι τὸ ρόλο τοῦ Γιάννη Ἀγιάνη θὰ ἑνσαρκώσῃ ὁ Ζὰν Γκαμπιέν.

* * *

ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ τοῦ Καβάφη ποὺ ἐκυκλοφόρησαν τελευταῖα στὰ ἰταλικά σημειώνουν μεγάλη ἐπιτυχία. Ἡ δραματικὴ ὀξύτητά τους καὶ ἡ βαθύτερη φιλοσοφία τους πλησιάζουν ἅμα τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς μας, ποὺ οἱ περισσότεροι « περιμένουν

τοὺς βαρβάρους » κατὰ τὸν καβαφικὸ στίχο. . .

Ὅταν ὥστόσο πρωτοπαρουσιάσθηκε ὁ μεγάλος Ἀλεξανδρινὸς στὰ Γράμματά μας, ἐπροκάλεσε θύελλα ἀντιρρήσεων. . . Ἡ ποιησὶς τοῦ ἦταν μιὰ ἀληθινὴ ἐπανάστασις στὰ καθιερωμένα καὶ πολλοὶ τὴ θεώρησαν σὰν « πεζολογία ἀρχαίζοντος καθαρευουσιάνου ». Χρειάστηκε τότε νὰ βγῇ ὁ Ξενόπουλος καὶ νὰ γράψῃ στὰ « Παναθηναῖα » τὸ ἱστορικὸ ἀρθρο του γιὰ τὸν Καβάφη, γιὰ ν' ἀρχίσῃ σιγά-σιγά τὸ κοινὸ ν' ἀντιλαμβάνεται τὴ βαθύτερη οὐσία τῆς ποιήσεώς του.

Σήμερα οἱ ἐγκυρότεροι κριτικοὶ τοῦ κόσμου τοῦ ἀφιερώνουν ἀνεπιφύλακτους ἐπαίνους καὶ ἡ θέσις του εἶναι ἀνάμεσα στοὺς πέντε καλύτερους ποιητὲς τοῦ αἵωνα μας.

* * *

ΘΑ ΗΘΕΛΑ ὅμως γιὰ τὸν Καβάφη νὰ προσθέσω ἀκόμη κάτι : ὅταν πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια — τὸ 1953 νομίζω — ἦρθε ὁ Σώμερσετ Μῶμ ἐδῶ, ἐπέδιωξα νὰ τὸν δῶ γιὰ μιὰ συνέντευξη γιὰ τὴν « Ἐκλογή ». Ὁ μεγάλος Ἀγγλὸς συγγραφέας δέχθηκε ν' ἀπαντήσῃ πρόθυμα σ' ὅλα τὰ ἐρωτήματα ποὺ τοῦ ἔθεσα. Φυσικὰ τὸν ἐρώτησα ποῖα εἶναι ἡ γνώμη του γιὰ τὴ νεοελληνικὴ λογοτεχνία. Κι ὁ Μῶμ μοῦ ἔδωσε τὴν ἀκόλουθὴ ἀπάντησι :

— Δυστυχῶς δὲν μπορῶ νὰ ἔχω ὑπεύθυνη γνώμη, γιατί ἐλάχιστα τὴ γνωρίζω. Ὡστόσο εἶχα τὴ σπῆνιαν τὴ χηρὰ νὰ διαβάσω τελευταῖα στὰ ἀγγλικά τὰ ποιήματα τοῦ Καβάφη. Ὁμολογῶ ὅτι μὲ συγκλόνισαν. Ἄν σ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο εἶναι καὶ ἡ ἄλλη λογοτεχνία σας, νομίζω ὅτι μπορεῖτε νὰ εἰστε πραγματικὰ ὑπερήφανοι !

* * *

ΤΟ « ΤΡΟΜΕΡΟ ΠΑΙΔΙ » τῶν γαλλικῶν Γραμμάτων, ἡ Φρανσουάξ Σαγκάν, ποὺ καὶ ἄλλατε ἀπασχόλησε τὸ « Ὑστερόγραφο τοῦ μηνός », εἶχε μιὰν ἀκόμη μεγάλη ἐπιτυχία ἀπέναντι τῶν παλιότερων συναδέλφων τῆς : Τὸ βιβλίο τῆς « Κάπαιο χαμόγελο » ἦρθε σὲ κυκλοφορία ἐπὶ κεφαλῆς ὅλων τῶν ἄλλων βιβλίων τοῦ 1956 : ἐπουλήθηκε μόνο στὴ Γαλλία σὲ 450.000

ἀντίτυπα, ἐνῶ τὸ τελευταῖο μυθιστόρημα τοῦ Ἀλμπέρ Καμὺ « Ἡ πτώσις », ποὺ χαρακτηρίσθηκε ὁμόφωνα ἀπὸ τὴν κριτικὴν σὰν ἓνα ἀπὸ τὰ καλύτερα βιβλία τοῦ αἵωνος μας, μόλις ἔφθασε τὶς 84.000. Στὸ ἴδιο ἐπίπεδο κινήθηκαν καὶ ἄλλα βιβλία μεγάλων καὶ φθασμένων συγγραφέων, ὅπως τοῦ Ἀντρέ Μωρουά, τοῦ Ζὰν Κοκτώ κ.ἄ. Ποὺ ν' ἀποδώσουμε αὐτὴ τὴν καταπληκτικὴ ἐπιτυχία ; Στὸ ἀναμφισβήτητο ταλέντο τῆς νεαρᾶς συγγραφέως ἡ στὸν τεράστιο θόρυβο ποὺ ἐπιδέξια ἐδημιούργησε γύρω ἀπὸ τ' ὄνομά της ; Μᾶλλον στὸ δεύτερο. Τὸ ταλέντο, καθὼς τόσο χαρακτηριστικὰ ἔλεγε ὁ Μπέρναρντ Σῶ, ὅταν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ ἄλλες « ἀρετὲς » — καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴν αὐτοδιαφήμησι — εἶναι σὰν ἓνα κάλπικο νόμισμα ποὺ δὲν ἔχει καμμιά πέρασι. . .

* * *

ΔΙΑΒΑΖΩ μ' ἐκπληξί στίς ξένες ἐφημερίδες ὅτι μιὰ μεγάλη ἀμερικανικὴ εἰσαγωγὴ παραγωγῆς ταινιῶν μελετᾷ τὴ μεταφορά στὴν ὁθόνη τοῦ « Φάουστ » τοῦ Γκαίτε. Τὸν Φάουστ θὰ ἑνσαρκώσῃ ὁ Γκτό Φίσερ καὶ τὴν ἄθωα Μαργαρίτα ἡ περυσινὴ θριαμβεῦτρια τοῦ φεστιβάλ τῆς Βενετίας Μαρία Σέλλ. Λέγεται ὅτι θὰ καταβληθῇ κάθε προσπάθεια ὥστε σκηνοθέτης καὶ ἡθοῖποι νὰ μείνουν πιστοὶ στὸ πνεῦμα τοῦ κειμένου. . . Ὡστόσο τὸ « πείραμα » εἶναι μοιραῖα ἀποτυχημένο. Πῶς εἶναι δυνατόν ἓνα ἔργο σὰν τὸν « Φάουστ », στὸ ὁποῖο προέχει τὸ ποιητικὸ στοιχεῖο καὶ τὸ ὁποῖο εἶναι μεστό ἀπὸ αἰώνιες ἀλήθειες γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸν ἀνθρώπο, νὰ μεταφερθῇ στὸν κινηματογράφου χωρὶς νὰ προδοθῇ τὸ οὐσιαστικώτερο νόημά του καὶ νὰ θυσιάσῃ ὁ λόγος του ; Τὸ ἀποτέλεσμα θὰ δείξῃ ἂν εἶναι δικαιολογημένες οἱ ἀνησυχίες.

* * *

ΣΤΟ ἐξωτερικὸ τὸ σύστημα τῶν κινητῶν βιβλιοθηκῶν ποὺ γυρίζουν

ἀπὸ πολιτεία σὲ πολιτεία καὶ ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ καὶ δανεῖζουν βιβλία στοὺς κατοίκους τοὺς ἔχει ἀποδειχθῇ ἀποδοτικώτατο. Οἱ ἀγρότες καὶ οἱ χωριάτες ἐξοικειώνονται σιγά-σιγά μὲ τὸ βιβλίο καὶ γίνονται οἱ φανατικώτεροι ἀναγνώστες του. Στὸν τόπο μας τὸ πολῦτιμο αὐτὸ σύστημα, ποὺ θὰ δημιουργήσῃ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ μέλλοντος, θ' ἀρχίσῃ μόλις τώρα νὰ ἐφαρμόζεται. Ἡδὴ παρελήφθη ἡ πρώτη κινητὴ βιβλιοθήκη — δωρεὰ τῆς Οὐνέσκο στὴ χώρα μας — ποὺ περιλαμβάνει 4.000 τόμους τῶν καλύτερων συγγραφέων. Πολὺ σύντομα — πιθανὸν καὶ μέσα στὸν Ἀπρίλιο — θ' ἀρχίσῃ τὶς μορφωτικὲς περιοδείες τῆς στὶς ἐπαρχίες μας. Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι σύντομα θ' ἀποκτήσουμε καὶ ἄλλες κινητὲς βιβλιοθήκες, γιὰ νὰ ἀπλωθῇ ἡ ἀγάπη τοῦ βιβλίου, ποὺ εἶναι ὁ πολυτιμότερος σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου.

* * *

ΜΕΛΕΤΑΤΑΙ στὸ Παρίσι ἡ ὀργάνωσις μιᾶς ἀναδρομικῆς ἐκθέσεως τῆς μεγάλης Γαλλίδος ζωγράφου Μαρί Λωρανσέν, ποὺ πέθανε πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ. Ἡ Λωρανσέν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἀναμφισβήτητο ζωγραφικὸ ταλέντο τῆς, ποὺ τὸ θαύμαζαν ἀκόμη καὶ ἐκεῖνοι ποὺ διαφωνοῦσαν μὲ τὴν τεχνωτροπία τῆς, ἦταν ἓνας βαθύτατα καλλιεργημένος ἄνθρωπος. Εἶχε πολὺ μελετήσῃ τὴ ζωὴ καὶ εἶχε ἀπόλυτα κατανοήσῃ τὴ ματαιότητά της.

Ἡ Λωρανσέν, λοιπόν, συνήθιζε νὰ διατυπώνῃ τὴν ἀκόλουθὴ ἀπομνημόνιον, νομίζω, νὰ γίνῃ « ἀρχὴ ζωῆς » γιὰ πολλοὺς ἀνθρώπους :

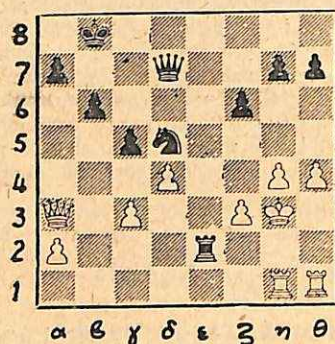
— Τίποτα νὰ μὴν ἀρνιόμαστε ἀπ' ὅ,τι μᾶς δίνει ἡ ζωὴ, τίποτα νὰ μὴ ζητᾶμε ἀπ' ὅ,τι μᾶς ἀρνιέται !

Κι ἴσως ἐδῶ βρίσκεται τὸ σφάλμα μας. Ὅτι θέλουμε πέρα πολὺ αὐτὸ ποὺ δὲν μποροῦμε ν' ἀποκτήσουμε καὶ ὅτι ἀρνιόμαστε αὐτὰ ποὺ μᾶς προσφέρονται καὶ ἴσως εἶναι ἡ μόνη σίγουρη χαρὰ τῆς ζωῆς μας.

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

*Ασκήσις άρ. 628
ΜΑΥΡΑ (10)
ΛΕΥΚΑ (10)

Λευκά : Ρη3. Βα3. Πη1. Θ1. Σα2.
γ3. δ4. ζ3. η4. Θ4.

Μαύρα : Ρβ8. Βδ7. Πε2. Ιδ5. Σα7.
β6. γ5. ζ6. η7. Θ7.

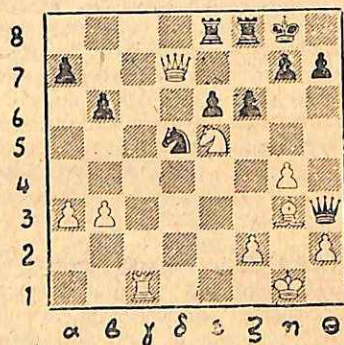
Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά
των Μαύρων νά παίξουν.

Ο πεπειραμένος σκακιστής δέν θά
δυσκολευθί έδω νά βρῇ την σωστή
συνέχεια πού εξασφαλίζει την νίκη
εις τὰ Μαύρα.

Όλοι μας ξέρουμε ότι τὸ σκάκι είναι
τὸ δυσκολώτερο παιχνίδι πού υπάρ-
χει. Τίς δυσκολίες πού συναντᾷ συχνά
ένας παίκτης εις τὸ μέσον μιᾶς παρτί-
δας, λόγω τῶν ἀπειραρίθμων πιθανο-
τήτων συνδυασμῶν, ἰδίᾳ ὅταν ὁ ἔχων
τὴν ἐπιθέσιν πρέπει νά βρῇ τὴν σωστή
συνέχεια. Σᾶς τίς δείχνουμε μὲ τὸ πα-
ρακάτω ὠραιότατο παράδειγμα ἀπὸ
μία παρτίδα. Ἀκριβῶς δὲ λόγω τῶν
δυσκολιῶν, ἄς μελετήσωμεν μαζί σας
τὴν παρτίδα αὐτή.

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

ΜΑΥΡΑ (11)
ΛΕΥΚΑ (10)

Λευκά : Ρη1. Βδ7. Πγ1. Ιε5. Αη3.
Σα3. β3. ζ2. η4. Θ2.

Μαύρα : Ρη8. ΒΘ3. Πε8. ζ8. Ιδ5.
Σα7. β6. ε6. ζ6. η7. Θ7.

Είς αὐτὴν τὴν θέσιν ἦτο ἡ σειρά
τῶν Λευκῶν νά παίξουν.

Τὰ Λευκά συνεχίσαν μὲ τὴν ἐκπλη-
κτικὴν κίνησιν 1) Πγ1-γ8 (!;) μὲ
τὴν ἐξῆς σκέψιν : Ἐάν τὰ Μαύρα
ἀπαντήσουν 1)... Πε × γ8 θά ἐπαι-
ζαν 2) Β × ε6 +, ΡΘ8. 3) Ιζ7 +, Ρη8
(ἐάν 3)... Π × ζ7, 4) Β × γ8 +)
4) ΙΘ6 +, ΡΘ8. 5) Βη8 +, Π × Β καί
6) Ιζ7 +. Τὰ Μαύρα λοιπόν... κάπως
ζαλισμένα ἀπὸ τὴν ἀπροσδόκητον
αὐτὴν κίνησιν ἀπήντησαν μὲ 1)...
Πε7; καί ἔχασαν συντόμως μὲ τὴν
ἐξασθένισιν τῆς ὀγδόης γραμμῆς.
Διότι 2) Βδ7-δ8 ! (Ἀπειλὴ μὰτ στο
ζ8). Ἐάν Π × Β τότε Π × Π + μὲ
ἀκόλουθον μὰτ, καί σὲ Πε7-ε8 τὰ
Λευκά συνεχίζουν ἀπλούστατα μὲ
Βδ8 × Πε8 !

Τὰ Μαύρα ἀπήντησαν λοιπόν στο
2) Βδ7-δ8 μὲ 2)... Πε7-ζ7. Τώρα

τὰ Λευκά ἀπήντησαν μὲ μίαν νέαν
ἐκπληξιν : 3) Ιε5-δ7 ! Καί πάλι τὰ
Μαύρα δέν μποροῦν νά πάρουν τὴν
Ντάμα. Ἡ ἀπειλὴ Β × ζ8 + μὲ
Π × ζ8 + μὰτ μπορεῖ βέβαια ν' ἀπο-
σοβηθῇ μὲ Θη-θ6, ἀλλὰ τότε τὰ
Λευκά δέν ἔχουν παρὰ νά παίξουν
Ι × Πζ8 καί κερδίζουν εὐχερῶς. Ἐκ
πρώτης λοιπὸν ὅψεως ἡ κίνησις :
1) Πγ1-γ8 (!;) δέν φαίνεται κακή.
Πολλοὶ παίχται θά θεωροῦσαν ἐδῶ ὡς
καλλιτέραν ἴσως ἀπάντησιν τῶν Μαύ-
ρων (ἀντὶ τοῦ 1)... Πε8-ε7; πού
ἀπήντησαν) τὸ ἀπλοῦν 1)... ζ6 ×
ε5. 2) Π × ε8, Β × η4, ὁπότε τὰ
Μαύρα δίνουν μὲν πίσω τὴ διαφορὰ
(qua ité) ἀλλὰ βαδίζουν πρὸς ἓνα
Ρεμὶ φινάλε τῆς παρτίδας. Ὡστε εἶναι
στὴν πρώτη κίνησι τῶν Λευκῶν
1) Πγ1-γ8 (!;) τὸ 1)... ζ6 × Ιε5
ἡ καλλιτέρα ἀπάντησις καί ἴσως ἡ
ἀπλουτέρα; Ὅχι ! Ἐδῶ λοιπὸν
βλέπει κανεὶς τίς ἀναρίθμητες «φι-
νέσες» πού παρουσιάζει τὸ ὑπέροχο
αὐτὸ ἐπιστημονικὸ παιχνίδι.

Τὸ... αὐγὸ τοῦ Κολόμβου εἶναι
ἐδῶ ἡ ἀπάντησις τῶν Μαύρων, ἐξ
ἴσου καταπληκτικὴ μὲ τὴν πρώτην
κίνησιν τῶν Λευκῶν 1)... Ιδ5-ε3 !!
(Ἀπειλὴ μὰτ στο ζ1 καί η2 !). Ἀρα
ἀναγκαστικῶς 2) ζ2 × ε3 καί τώρα
2)... ζ6 × Ιε5 καί τὰ Μαύρα ὑπερ-
τεροῦν ἤδη λόγω τῆς ἀνοικτῆς ζ
γραμμῆς ! Ἐτσι ὁ λευκὸς Πύργος
ἀναγκάζεται νά ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὸ γ8
λόγω τῆς ἀπειλῆς μὰτ στο ζ1 καί τὰ
Μαύρα ἔχουν πλέον τὴν εὐχέρειαν νά
σταθεροποιήσουν τὴν θέσιν των μὲ
τὴν «διαφορὰν» «qualité» τὴν
ὁποῖαν διετήρησαν. Ὡστε μὴλόφφα
ἀπεδείχθη τὸ 1) Πγ8 (!;), ἐξυπνὴ
ὁμως μὴλόφφα, ἡ ὁποία διδάσκει ὅτι
κάθε παίκτης πρέπει νά ἐλέγχῃ προη-
γουμένως τὴν γνησιότητα τῶν συν-
δυασμῶν τοῦ ἀντιπάλου του ! Ἐνα
ἀληθῶς ἀκρῶς διδακτικὸν παράδειγμα
διὰ κάθε σκακιστὴν !

ΦΙΝΑΛΕ

*Ασκήσις άρ. 629

Λευκά (3) : Ρζ1. Σζ3. ζ4.

Μαύρα (3) : Ρδ2. Αζ6. Ση6.

Πῶς ἐπιτυγχάνουν ἐδῶ τὰ Λευκά,
τῶν ὁποίων εἶναι ἡ σειρά νά παίξουν,
τὴν Ἰσοπαλίαν;

ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΙΙ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ
ΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ (1956)

(Ἰνδικὴ τοῦ Βασιλέως)

Λευκά : Α. ΑΓΓΟΣ (Θεσσαλονίκη).

Μαύρα : MOSTAFAVEE (Ἰράν).

1) δ4, Ιζ6. 2) Ιγ3, η6. 3) ε4, δ6.
4) Ιζ3, Αη7. 5) Αη5, Θ6. 6) Αζ4, Θ5.
7) Αε3, 0-0. 8) Βδ2, ΡΘ7. 9) Αδ3,
Αη4. 10) 0-0, ε5. 11) Αε2, Α × Ιζ3.
12) Α × Α, ε × δ4. 13) Α × δ4,
Α × Α. 14) Β × Α, Ιγ6. 15) Βδ2,
Ιζ6. 16) Θ4, Ιδ7. 17) η4, Πβ8. 18)
η5, Θ5. 19) Αε2, Βε7. 20) ζ4, Ιβ6.
21) Ιδ5, Ι × Ι. 22) ε × Ι, Ιδ8. 23)
Πδ-ε1, Βδ7. 24) Βδ3, Ρη7. 25) Πεζ1,
β5. 26) ζ5, Ιβ7. 27) Βδ4 +, ΡΘ7.
28) Βδ2, ΠΘ8. 29) ζ × η6 +, ζ ×
η6. 30) Α × Θ5 ! η × Α. 31) Βδ3 +,
Ρη7. 32) Πζ6, Βε8. 33) Πε6 καί τὰ
Μαύρα ἐγκατέλειψαν.

Ἡ συντομωτέρα παρτίδα πού παί-
χθηκε στὴν Ὀλυμπιάδα τῆς Μόσχας
εἶναι ἡ παρακάτω, παιχθεῖσα μεταξὺ
Πολωνίας, DWORZYNSKI Λευκά
καί Κερές, Ρωσία, Μαύρα (Ἰσπανική).

1) ε4, ε5. 2) Ιζ3, Ιγ6. 3) Αβ5, α6.
4) Αα4, δ6. 5) δ4, β5. 6) Αβ3, Ι × δ4.
7) Ι × Ι, ε × Ι. 8) Β × δ4;; γ5.
9) Βδ5, Αε6. 10) Βγ6 +, Αδ7. 11)
Βδ5, γ4 καί τὰ Λευκά ἐγκατέλειψαν.

Λευκά : Μποτβίνικ (Ε.Σ.Σ.Δ.).

Μαύρα : Γκόλομπκε (Αγγλία).

1) γ2-γ4, Ιη8, ζ6. 2) Ιη1-ζ3, γ7-γ5.
3) η2-η3, η7-η6. 4) β2-β3, Αζ8-η7.
5) Αγ1-β2, 0-0. 6) Αζ1-γ2, Ιβ8-γ6.
7) 0-0, β7-β6. 8) δ2-δ4, γ5 × δ4.
9) Ιζ3 ×, δ4, Αγ8-β7. 10) Ιβ1-γ3.
Βδ8-γ8. 11) Ιδ4-γ2 !, δ7-δ6. 12) ε2-
ε4, Ιζ6-δ7. 13) Βδ1-δ2, Ιδ7-γ5. 14)
ζ2-ζ4, Ιγ5-ε6. 15) Πα1-δ1, Ιε6-δ4.
16) Ιγ2 × δ4, Ιγ6 × δ4. 17) Ιγ3-δ4,
Αβ7 × δ4. 18) γ4 × δ5, Ιδ4-β5. 19)
Αβ2 × η7, Ρη8 × η7. 20) Πδ1-γ1 !
καί τὰ Μαύρα ἐγκατέλειψαν ! Τὸ
γιατί πρέπει νά τὸ βροῦν... οἱ καλοὶ
σκακιστὰί μόνοι τους. Ἐάν ὁμως δέν
μπορέσουν... ἄς γυρίσουν στὴν σε-
λίδά τῶν λύσεών μας, ὅπου θά τὸ
βροῦν !

Ι. Χ.

(Λύσις στὴ σελίδα 126)

Γράμματα

των αναγνωστών μας

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Για να καταλάβουν την ευθύνη τους όσοι άλληλογραφούν, δημοσιεύουμε ένα απόσπασμα από μίαν επιστολή του Έλληνα αναγνώστη μας G. Peterson, που μεσολάβησε για να δημοσιευτεί η άγγελία μιᾶς Ἰνδῆς τῆς Μαλαισίας :

Θεωρῶ ὑποχρέωσί μου να διαβιβάσω τις ευχαριστίες μιᾶς Ἰνδῆς τῆς Μαλαισίας πρὸς τὴν διεύθυνσι τοῦ περιοδικοῦ πού τόσο πρόθυμα ἐδημοσίευσεν τὴν ἀγγελία της γιὰ ἀλληλογραφία στὸ τεῦχος Μαΐου 1956.

Ἐτσι τῆς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ γνωρίσῃ τὴν πατρίδα μας καὶ νὰ συνδεθῇ μὲ Ἕλληνες πού τῆς ἄφισαν τις καλύτερες ἐντυπώσεις. Μοίρασε πολλὰ γράμματα καὶ σὲ ἄλλους δίνοντας ἔτσι τὴν εὐκαιρία σὲ πολλοὺς νέους καὶ νέες τῆς Μαλαισίας νὰ γνωρίσουν τὴ μακρινή μας πατρίδα. Τὸ ὄνομά της εἶναι :

S. T. Ranee 12 Swettenham Road
Kuala Lumpur Malaya

Πρέπει νὰ εἴστε περήφανοι πού τὸ περιοδικὸ φέρνει σ' ἐπαφὴ νέους καὶ νέες ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον, δημιουργώντας φιλίες καὶ συμβάλλοντας στὴ γνωριμία ἀνθρώπων καὶ πολιτισμῶν τόσο μακρινῶν...

Τὸ γράμμα συνεχίζεται μὲ λόγια θερμά γι' αὐτὴν τὴν ἐπικοινωνία καὶ τὴν ἐντύπωσι πού προκαλοῦν οἱ Ἕλληνες στοὺς ξένους λαούς.

Τὸ ἀπόσπασμα δημοσιεύεται γιὰ ὅλους ὅσοι ἀγαποῦν τὴν ἀλληλογραφία καὶ γιὰ ὅσους δὲν ἔχουν ἐκτίμησι σωστά τὴ σημασία της.

Ἡ «Μικρὴ Ἑγκυκλοπαίδεια» τῆς Ἑκλογῆς.

Πολλοὶ ἀναγνώστες μας ζητοῦν τὴν «Μικρὴ Ἑγκυκλοπαίδεια». Τὸ βιβλίο αὐτὸ ἔχει ἀπὸ πολὺν καιρὸ ἐξαντληθῇ.

Ζητῶ ἀλληλογραφία.

Μὲ νέους καὶ νέες ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον μὲ σκοπὸ τὴν ἀνταλλαγὴ γραμματοσήμεων.

Παυλίνα Τάντη
Μιλτιάδης Μαργαρίτη 33
Κέρκυρα

Γιὰ τὴν ἀνταλλαγὴ γραμματοσήμεων μὲ Ἕλληνες ὅλου τοῦ κόσμου.
Δημήτριος Πούσης
Κέρκυρα

Μὲ νέους καὶ νέες.

Ἀγγελος Καλαφάτης
Ἀργοστόλιον
Κεφαλληνία

Μὲ νέους καὶ νέες γιὰ τὴ δημιουργία πνευματικῶν σχέσεων καὶ τὴν ἀνταλλαγὴν γνωμῶν.

Στρατιώτης
Ἀλεξανδρόπουλος Δημήτριος
105 Μ.Π.Π.
ΣΤΓ 912

Μὲ Ἕλληνες μαθητὲς καὶ μαθήτριες τοῦ Ἑξωτερικοῦ γιὰ τὴν ἀνταλλαγὴ γραμματοσήμεων καὶ κάρτ - ποστάλ.

Νικόλαος Παπαδόπουλος
3η Πάροδος Μακεδονίας 4
Θεσσαλονίκη

Μὲ νέους καὶ νέες τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Αἰγύπτου.

Στρατιώτης
Παπαβλασόπουλος Στ.
Γραφεὺς Γραμματείας II Μεραρχίας

Μὲ νέους καὶ νέες στὴν ἑλληνικὴ ἢ ἀγγλική.

ὑπαξιωματικὸς Β. Ν.
Ἀρχὴς Εὐστρατιάδης
Ἐπιτελεῖον Α.Σ.
Γ.Ε.Ν.

Μὲ νέους καὶ νέες ἀπὸ ὅλη τὴν Ἑλλάδα.

Γιάννης Μαρίνος
Περίπτερο Φοιτητῶν
Σανατόριο Σωτηρίας
Ἀθῆναι

Γιὰ τὴν ἀνταλλαγὴ σκέψεων στὴν ἑλληνικὴ, ἰταλικὴ καὶ γαλλικὴ γλῶσσα.

Σέργ. Μικρέλλης
Σ. Φ. Μ. Λαύριον

Γιὰ τὴν ἀνταλλαγὴ γραμματοσήμεων κυρίως ἑλληνικῶν.

Νέστορας Γεωργίου
Διδασκαλικὸ Κολλέγιο
Μόρφου
Κύπρος

Μὲ νέους καὶ νέες τοῦ Ἑσωτερικοῦ καὶ Ἑξωτερικοῦ πού ἀσχολοῦνται μὲ τὰ σπὸρ, τὴ λογοτεχνία, τὴ μουσική, στὴν ἀγγλικὴ ἢ ἑλληνικὴ.

Γιούλης Τουρώνης
Σοφοῦ 10
Βέροια

Μὲ νέους καὶ νέες στὴν ἑλληνικὴ ἢ Ἀγγλική.

Ἀμαλία Κουρῆ
Καπλανῶν 11
Ἀθῆναι

Μὲ νέες τοῦ Γυμνασίου ἢ καὶ ἀνωτέρως μορφώσεως, γιὰ θέματα λογοτεχνικά, ἀρχαιολογικά καὶ ἱστορικά καὶ γιὰ τὴν ἀνταλλαγὴ κάρτ - ποστάλ.

Κούλα Κασιμάτη
Πορταλαμάνικα
Κύθηρα

Μὲ νέους καὶ νέες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἰδιαιτέρα μὲ ὅσους ζοῦν στὴν Κύπρον καὶ στὴν Αἴγυπτον, γιὰ ἀνταλλαγὴ γραμματοσήμεων καὶ ἀνάπτυξι φιλίας, στὴν ἑλληνικὴ ἢ ἀγγλικὴ γλῶσσα.

Mr. George Peterson
G. P. O. Dowerin
W. Australia

Μὲ νέους καὶ νέες ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον γιὰ διάφορα θέματα καὶ γιὰ ἀνοιγμὰ παρτίδας σκάκι.

Τάκης Μπέλλος
Ν. Σ. Μακρῆς
Τρίπολις
Ἑλλάς

Οἱ συνεργασίες.

Παρακαλοῦνται θερμότατα γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ, οἱ ἀναγνώστες πού στέλνουν συνεργασία, νὰ μὴ ζητοῦν πίσω τὰ χειρόγραφα, ἄσχετα ἀν ἡ συνεργασία τους δημοσιεύεται ἢ ὄχι. Καμμία ἐφημερίδα ἢ περιοδικὸ δὲν ἐπιστρέφει τὰ χειρόγραφα πουθενὰ στὸν κόσμον.

Ἀλληλογραφία ἀναγνωστών.

Πέτρο Βήλιο, Τσαγκιράδα : Τις πληροφορίες πού ζητᾶτε, δυστυχῶς, δὲν μπορούμε νὰ σᾶς τις δώσουμε. Τὸ ἀρμόδιο γραφεῖο δὲν ἀνεκοίνωσε τίποτα σχετικὸ. Οἱ λόγοι μᾶς εἶναι ἀγνωστοί. Μήπως θὰ θέλατε νὰ ἐπικοινωνήσετε ἀπ' εὐθείας μὲ τοὺς ἀρμόδιους ; Θὰ ἦταν τὸ καλύτερο.

Γιῶργο Παπαστεφάνου, Κολωνό : Ἡ ἐπιθυμία σας σχετικὰ μὲ ἓνα δημοσίευμα τοῦ Πορφύρα θὰ πραγματοποιηθῇ καὶ ἡ ζωὴ τῶν ἀστέρων πού ζητᾶτε θὰ πάρῃ τὴ σειρά της.

Λάκη Συνέσιο, Ἀθῆνας : Τὸ ποίημα ἀκολούθησε τὸ ἄρθρο καὶ γι' αὐτὸ ξαναδημοσιεύτηκε. Γιὰ τὴ μετάφρασι πού μᾶς στέλνετε σᾶς εὐχαριστοῦμε, ἀλλὰ τί θὰ λέγατε καὶ σεῖς ὁ ἴδιος ἀν τὸ ξαναβλέπατε στὸ περιοδικό ;

Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλὰ τους λόγια καὶ γιὰ τὴν συνεργασία τους τοὺς ἀναγνώστες μας : Μ. Τηνιακὸ, Χρήστο Γκαμπέση, Κούλα Κασιμάτη, Ἀμαλία Κουρῆ, G. Peterson, Γ. Μικρέλλης, Α. Συνέσιο, Ν. Παπαδόπουλο, Α. Ἀλεξανδρόπουλο.

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» από σελίδα 7.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1) ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ. 2) ΑΝΤΑ-ΠΟΚΡΙΤΑΙ. 3) ΝΤΕΜΟΝΤΕ — ΟΡΝ. 4) ΔΑΙΩ — ΑΙΝΟΥΣ. 5) ΑΡΣ — Ο «ΤΣΑΠΛΙΝ». 6) ΡΚ' — ΕΤΙ — ΡΕΑΝ. 7) ΙΤΑΛΙΣΤΙ — ΜΟΙ. 8) ΝΙΣ — ΑΔΑΝΣ. 9) ΕΚ — ΣΙΑΟ — ΔΑ. 10) ΑΗΔΩΣ — ΦΥΣΕΚΙ. 11) ΣΣ — ΚΟΣΙΟΥΣΚΟ. 12) ΜΗΝΥΣΙΣ — ΕΣ.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1) ΜΑΝΔΑΡΙΝΕΑΣ. 2) ΑΝΤΑΡ-ΚΤΙΚΗΣ. 3) ΚΤΕΙΣ. 4) ΡΑΜΗ — Η «ΚΩΣ». 5) ΥΠΟ — ΟΤΙ — ΙΣΟΝ. 6) ΓΟΝΑΤΙΣΜΑ — ΣΥ. 7) ΙΚΤΙΣ — ΟΦΙΣ. 8) ΑΡΕΝΑΡΙΑ — ΙΟΥ. 9) ΝΙ — Ε.Π.Ο. ('Ελλην. Ποδοσφ. 'Ομοσπ.) — ΔΑΣΥΣ. 10) ΝΤΟΥΛΑΜΑΔΕΣ. 11) Η «ΑΡΣΙΝΟΗ» — Κ.Κ.Ε. 12) ΣΙΝ — ΙΣΑΙΟΣ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟ-ΤΕΡΑ ;» από σελίδα 00.

1) ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ = 40. 2) ΗΛΕΚ-ΤΡΥΩΝ = 42. 3) ΠΩΓΩΝΑΤΟΣ = 39. 4) ΤΥΡΟΠΩΛΗΣ = 40. 5) ΖΩΟΤΕ-ΧΝΙΑ = 51. 6) ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ = 29. Σύνολον = 241 !

«ΣΚΑΚΙ» από σελίδα 000.

'Αρ. 628. 1)... Β86+. 2) ΡΘ3, ΙΖ4. 3) Ρη3, ΙΘ5+. 4) ΡΘ3, Βη3+. 5) Π × η3, ΙΖ4+ μάτ.

'Αρ. 629. 1) Ρη2, ΑΘ4.2) ΡΘ3, Ρε3. 3) Ρη4, Αε7. 4) ζ5, η5. 5) Ρη3, Ρδ4. 6) ζ6 ! Α × ζ6. 7) ζ4 ! και Νούλλα ! 'Εάν όμως 1)... Ρε3. 2) Ρη3, Ρδ4. 3) ζ5 ! η5. 4) ζ4 ! και πάλι Νούλλα !

Παρτίδα Μποτβίνικ - Γκόλομπκε.

Διότι μετά από οίανδήποτε κίνηση της Ντάμας π.χ. 20)... Βγ8-δ7 άκο-λουθεί 21) α2-α4 ! και ό 'Ιππος χά-νεται ! Σε Ια3, Ββ2+ και σε Ιγ7, Βγ3+ με Β × Ι !

ΑΔΕΛΦΟΓΡΑΦΙΑ ΣΚΑΚΙΟΥ

Σ. Παπαδόπουλον : Τό ότi τό πρό-βλημά σας είναι τελείως άκατάλληλον

δέν σημαίνει και ότi είσθε μέτριος ή κακός σκακιστής. 'Η σύνθεσις είναι είδικόν κεφάλαιον. 'Η λύσις τών προ-βλημάτων έχει όμως σχέσιν με τήν σκα-κιστικήν ικανότητα. Είναι άκατάλλη-λον διότι : 1) Καρφώνετε ένα κομμάτι ! 2) Είναι φανερόν ότi, εάν έπαιζε ό 'Ιππος δ7, τότε ό 'Αξιωματικός δ3 άκίνητοποιείται. 3) Δύο μόνον βα-ριάντες έχει ! 4) 'Η κίνησις Αζ5 ; άπειλεί Π × Αβ8+ μάτ. 'Η άπάντη-σις Π × Β δέν είναι καν άμυνα εις τήν άπειλήν. κλπ.

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ ;» από σελίδα 117.

1) ΑΒΡΟΔΙΑΙΤΟΣ : Β. 'Εκείνος πού διαίτᾶται (ζή) άβρᾶ (μαλ-θακά) με πολλές άνέσεις, καλοζωισμέ-νος.

2) ΑΛΗΣΤΟΣ : Γ. ('Από τό στερητ. α και τό ρ. λανθάνω) άξέχαστος. 'Ο αλήστου μνήμης μέ-γας πολιτικός άνήρ...

3) ΑΝΕΦΙΚΤΟΣ : Β. ('Από τό στερητ. α και τό ρ. έφικνωῦ-μαι = φθάνω, κατορθώνω κάτι) άφθαστος, άκατόρθωτος, άπραγματο-ποίητος : άνέφικτοι έπιδιω-ξεις.

4) ΕΡΙΦΗΣ : Α. ('Από τήν τουρκ. λ. herif = άτομο) σημαίνει τόν δυ-στυχημένο, τό «φουκαρά» ή εκείνον πού παριστάνει τόν τέτοιο, τό μισο-κακόμοιρο : Τήν έπαθε ό έρί-φης — βρε τόν έρίφη, πού πήγε να με γελάση έμένα.

5) ΖΥΜΩΣΙ : Α. Κυρ'ολεκτικά, ση-μαίνει τήν χημική έέργεια κατά τήν όποία όργανικά σώματα άποσυντί-θενται και άναπτύσσουν άέρια και αύτοθέρμανσι, όπως στο μούστο π.χ. και στο στομάχι με τίς τροφές. Μεταφ., προετοιμασία μεταβολής : πόλιτι-και ζυμώσεις (για να προκύψη νέο πολιτικό ή κυβερνητικό σχήμα).

6) ΠΕΡΙΣΠΟΥΔΑΣΤΟΣ : Γ. 'Εκείνος πού είναι άξιος πολλής σπουδής, προ-σχής, μελέτης ή πού θέλει να φαίνεται

άξιος τέτοιας σπουδής, αξιόλογος-σπουδαιοφανής : περισπούδα-στον έπιστημονικόν έρ-γον—περισπούδαστον ύ-φος.

7) ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ : Β. ('Από τό ρ. πραγματεύομαι = ξετάζω με προσοχή ένα θέμα) σύγγραμμα, βι-βλίο, μελέτη.

8) RETIRE : Γ. ('Η Γαλλ. λ. retiré = άποτραβηγμένος) σημαίνει τελευ-ταία σε μάς, ως ουσιαστικό, ψηλό δια-μέρισμα πολυκατοικίας με πρόσοψι πού δέν φθάνει έως τό δρόμο, όπως τα χαμηλότερά του.

9) ΣΥΜΠΝΟΙΑ : Β. Συμφωνία γνω-μών και διαθέσεων μεταξύ διαφόρων άτόμων, όμόνοια, ειρηνική κατάσταση : έπικρατεί άπόλυτος σύμ-πνοια μεταξύ τών μελῶν τής κυβερνήσεως.

10) ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΙ : Α. Τό να άντι-

λαμβάνεται κανείς τέλεια κάτι : έχει συναίσθησι τής θέσεώς του — τοῦ καθήκοντος—τῶν εὔ-θυνῶν του.

11) ΣΥΝΤΑΡΑΚΤΙΚΟΣ : Β. 'Εκείνος πού έρχεται άπροσδόκητα και μάς φέρνει μεγάλη έκπληξι και ταραχή : συνταρακτικές είδησεις—γεγονότα.

12) ΤΕΛΜΑ : Γ. Μεγάλη και ρηχή έκτασι με λιμνασμένα νερά, βάλτος, βαλτότοπος. Μεταφ., οίκονομι-κό—πολιτικό τέλμα (δύσκο-λη οίκον.—πολιτ. κατάσταση χωρίς προοπτική βελτιώσεως).

13) ΤΡΩΓΛΗ : Β. Φυσική ή τεχνητή κοιλότητα τής γής, σπηλιά, φωλιά ζῶων. Μεταφ., στενόχωρη άπεριποίη-τη κατοικία : ζήσε μια τρώγλη.

14) ΧΑΡΙΤΟΒΡΥΤΟΣ : Α. 'Εκείνος πού βρῦει (: είναι γεμάτος) χάρες, θέληγτρα : χαριτόβρυτος νέα.

ΠΑΛΑΙΟΙ ΤΟΜΟΙ «ΕΚΛΟΓΗΣ»

Παλαιοι τόμοι «Εκλογής» από τον 'Ιούλιο του 1950
πωλούνται στα γραφεία της, Σωκράτους 57.

Μονοτυπική έκτύπωσις — Βιβλιοδεσία 'ΕΛΛ. 'Εκδ. 'Εταιρείας
'Εκμετάλλευσις 'Αλ. Φιλοπούλου

Στὸ τεῦχος Ἀπριλίου τελειώνει ἡ «Βικτόρια»
τοῦ Κνουτ Χάμσουν πὺ συνοδεύεται
ἀπὸ ἓνα σύντομο διήγημα τοῦ
μεγάλου Νορβηγοῦ, «Στὴ
Νέα Φουλλανδία».

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΛΛΟ ΜΗΝΑ:

Τὸ κλασσικὸ μυθιστόρημα τῆς
Hilda Lawrence

«ΤΟ ΝΤΟΥΕΤΟ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ»

Ἕνα πρωτότυπο ἀστυνομικὸ μυθιστόρημα
χωρὶς ἀστυνομίες καὶ ντετέκτιβς.

Ἡ ἀτμόσφαιρά τῆς ἀγωνίας δημιουργεῖται
στὰ ἔργα τῆς Lawrence μὲ ἄλλα εὐρήματα
ποὺ ἀνακαλύπτει ἡ ἰδιοφυΐα τῆς.

Ἕνα πρωτότυπο, ἓνα κλασσικὸ
ἀστυνομικὸ μυθιστόρημα.

Ἀπὸ τὸν ἄλλο μῆνα στὴν

ΕΚΛΟΓΗ

«ΤΟ ΝΤΟΥΕΤΟ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ»